

HERODOTUS

BUCHBINDEEI U.
PAPIERHDLG.
ERNST AMMERING
W. KRANNERS NACHFOLG.
RIED, INNKR. O.Ö.

BIBLIOTHECA
SCRIPTORUM GRAECORUM ET ROMANORUM
EDITA CURANTE
CAROLO SCHENKL

HERODOTI HISTORIARUM

LIBER QUINTUS.

SCHOLARUM IN USUM

EDIDIT

ALFRED HOLDER.

PRAGAE
SUMPTUS FECIT F. TEMPSKY
MDCCCLXXXVII.

I A $\frac{104}{12}$

Landsbibliothek

~~BIBLIOTHECA
SCRIPTORUM GRAECORUM ET ROMANORUM
EDITA CURANTE
CAROLO SCHENKL.~~

zusammen binden!

~~HERODOTI HISTORIARUM~~

~~LIBER QUINTUS.~~

Buch 5. u. 6

~~SCHOLARUM IN USUM~~

~~EDIDIT~~

~~ALFRED HOLDER.~~

~~PRAGAE.
SUMPTUS FECIT F. TEMPSKY.
MDCCCLXXXVII.~~

BIBLIOTHECA SCRIPTORUM GRAECORUM ET ROMANORUM.

A. Scriptores graeci:

- Apollonius Rhodius. Ed. *Al. Rzach*.
Demosthenis orationes selectae. Ed. *C. Wotke*.
Euripidis Hippolytus. Ed. *Th. Barthold*. 30 kr.
Euripidis Medea. Ed. *Th. Barthold*. 30 kr.
Herodoti historiae. Vol. I. Rec. *A. Holder*. 1 fl. 20 kr.
Herodoti historiarum liber quintus. Ed. *A. Holder*. 24 kr.
Hesiodi quae feruntur omnia. Rec. *Al. Rzach*. 1 fl. 80 kr.
Homeri Odyssea. Ed. *P. Cauer*. 1 fl. 20 kr., geb. 1 fl. 40 kr.
— Pars I. Carm. I—XII. 60 kr., geb. 70 kr.
— Pars II. Carm. XIII—XXIV. 60 kr., geb. 70 kr.
— Iliadis carmina. Ed. *P. Cauer*. Erscheint voraussichtlich im Jahre 1888.
— Odysseae Epitome. Ed. *Franciscus Pauly*.
— Pars I. Lib. I—XII. 40 kr., geb. 50 kr.
— Pars II. Lib. XIII—XXIV. 40 kr., geb. 50 kr.
— Iliadis carmina. Ed. *Al. Rzach*.
— Pars I. Lib. I—XII. 70 kr., geb. 85 kr.
— Pars II. Carm. XIII—XXIV. 70 kr., geb. 85 kr.
— hymni epigrammata, *Batrachomyomachia*. Ed. *E. Abel*. 1 fl. 10 kr.
Orphica. Ed. *E. Abel*. 3 fl.
Platonis dialogi.
Apologia et Crito. Accedunt *Phaedonis C. LXIV—LXVII*. Ed. *J. Král*. 24 kr.
Phaedo. Ed. *Jos. Král*.
Protagoras. Ed. *Jos. Král*. 24 kr.
Plutarchi vitae. Ed. *C. Th. Michaelis*.
Sophoclis tragoediae. Ed. *Fr. Schubert*.
— Ajax. Ed. *Fr. Schubert*. 24 kr.
— Antigone. Ed. *Fr. Schubert*. 24 kr.
— Oedipus rex. Ed. *Fr. Schubert*. 24 kr.
— Electra. Ed. *Fr. Schubert*. 24 kr.
— Philoctetes. Ed. *Fr. Schubert*. 24 kr.
— Oedipus Coloneus. Ed. *Fr. Schubert*. 24 kr.
— Trachiniae. Ed. *Fr. Schubert*. 24 kr.
Thucydides. Ed. *L. Owiklinski*.
Xenophontis opera. Ed. *O. Keller*.

B. Scriptores romani:

- Caesaris commentarii de bello Gallico. Ed. *Ignatius Prammer*. 65 kr., geb. 75 kr.
Caesaris commentarii de bello civili. Ed. *W. Paul*.
Ciceronis orationes selectae. Ed. *H. Nohl*.
— Vol. I. Oratio pro Sex. Roscio Amerino. 18 kr.
— Vol. II. In Q. Caeciliam Divinatio. In *C. Verrem* accusationis Lib. IV, V. 45 kr.
— Vol. III. De imperio Cn. Pompei ad Quirites oratio. In *L. Catilinam* orationes quatuor
30 kr.
Ciceronis Orator. Ed. *Th. Stangl*. 36 kr.
Ciceronis Brutus. Ed. *Th. Stangl*. 48 kr.
Ciceronis de oratore ad Quintum fratrem libri tres. Ed. *Th. Stangl*.
— Vol. IX: Cato Major de senectute Laelius de amicitia. 30 kr.
— Vol. X. De officiis libri tres. Ed. *Th. Schiehe*. 48 kr.
Cornellii Nepotis vitae. Ed. *G. Andresen*. 40 kr., geb. 50 kr.
Cornellii Nepotis vitae. Recensuit et emendavit *A. Weidner*. 40 kr., geb. 50 kr.
Curti Ruffi historiae Alexandri Magni. Ed. *M. Schmidt*. 60 kr., geb. 75 kr.
utroque breviarum ab urbe condita. Ed. *C. Wagener*. 70 kr.

HERODOTI
HISTORIARUM

LIBER QUINTUS.

SCHOLARUM IN USUM

EDIDIT

ALFRED HOLDER.

PRAGAE

SUMPTUS FECIT F. TEMPSKY

MDCCCLXXXVII.

LIBRI V. SUMMARIUM.

Megabazus Persarum dux a Dareo in Europa relictus primum Perinthios, quos antea Paeones adfixerant, deinde Thracas in dicionem regis redigit **1. 2.** — Thracum leges institutaque **3.** — Getarum de immortalitate opinio; Trausi recens natos lugent, beatos praedicant mortuos **4.** — Transcrestonaei polygami. Uxorum dilectissima super tumulo mariti immolatur **5.** — Ceterorum Thracum instituta memorabilia, di, sepultura ditiorum **6—8,** fines et vicini **9. 10.** — Dareus ab expeditione Scythica Sardis reversus Histiaeum et Coën remuneratur **11;** Paeones deduntur Dareo et in Asiam transferuntur **12—15.** — Prasiadem paludem incolentium vitae ratio: quorum equi piscibus vescuntur **16.** — Megabazus ab Amynta Macedonum rege aquam terramque petit, qui Dareo se dedit. Alexander Amyntae filius legatos per dolum trucidat. Macedonum reges Argivae prosapiae fuerunt **17—22.** — Histiaeus a Dareo Sardis arcessitur, Sardibus Artaphrenes, copiis maritimis Otanes praeficitur, qui Byzantium, Calchedonem, Antandrum, Lamponium, Lemnum atque Imbrum capit **23—27.** — Naxi et Mileti status illo tempore florentissimus. Milesiorum turbas olim Parii ab ipsis arbitri delecti composuerant **28. 29.** — Naxii exules, ut ipsos in patriam restituat, Aristagoram rogantes Artaphrenis opem exposcere iubentur, cui persuadet, ut Naxum ceterasque Cycladas dicioni Persarum adiungere studeat **30. 31.** — Artaphrenes cum opibus Megabatem ad Aristagoram mittit, qui cum Aristagora in itinere rixatus rem omnem Naxiis prodit. Persae frustra oppugnata Naxo infecta re continentem repetere coguntur **32—34.** — Aristagoras a Persis sibi metuens, simul instigatus ab Histiaeo, defectionem Ioniae meditatur, dissuadente Hecataeo Milesio c. **35. 36.** — Idem exactis tyrannis ex Ioniae civitatibus Spartam abit suppetias adversus Persas rogaturus **37. 38.** — Sparta rex Anaxandridas iuxta uxorem sterilem aliam ducere cogitur. Nova nupta Cleomenem, mox vero prior uxor Dorieum parit. Patri succedit Cleomenes. Quod graviter ferens Dorieus ad Cinypem colonos deducit, unde eiectus, dum Siciliam petit, Crotoniatis contra Sybaritas opem fert,

denique in Siciliensi expeditione cum sociis interit **39—48**. — Cleomeni Aristagoras tabulam geographicam Asiae monstrat et, ut bellum Persis inferat, magnam pecuniam offert, quam ille aspernans urbe Aristagoram excedere iubet **49—51**. — Itineris ab Epheso Susa usque descriptio **52—54**. — Sparta Athenas proficiscitur Aristagoras. Hipparchum Pisistrati filium interficiunt Harmodius et Aristogito genere Gephyraei **55—57**. — Graeci a Phoenicibus notas litterarum pelliumque ad scribendi usum didicerunt **58**. — Epigrammata in templo Thebano litteris Cadmeis scripta **59—61**. — Dum Hippias Athenienses asperius vexat, Alcmeonidae exules reditum in patriam dolo conficere nituntur. Conducta templi Delphici instaurazione oraculum corrumpunt, ut Athenas liberare Spartani iubeantur, quorum prima in Atticam expeditio infausta **62. 63**. — Felicior altera duce Cleomene suscepta: Pisistratidae eieci Sigeum ad Scamandrum se recipiunt. Pisistratus unde originem traxerit **64. 65**. — Isagoras et Clisthenes factionibus dissident: quorum hic Athenienses, abrogata prisca in quattuor tribus divisione, in decem dispertit **66**, avum Clisthenem Sicyoniorum tyrannum imitans, qui cum alia Sicyone novaverat, tum Homericam carmina canere rhapsodos veterat et tribus nova nomina inposuerat **67. 68**. — Adversus Clisthenem Isagoras Cleomenem advocat, cuius ope per speciem sceleris Cylonii Alcmaeonidas Athenis eicit; sed mox Athenienses Spartanos atque Isagoram expellunt **69—72**. — Persarum auxilium frustra ambiunt **73**. — Peloponnesii simulque Boeoti et Chalcidenses Atticam invadunt **74**. — Sed, orta inter duos Spartanorum reges dissensione, socii dilabuntur. Doriensium in Atticam expeditiones **75. 76**. — Athenienses a Boeotis et Chalcidensibus poenas repetunt **77**, multo iam validiores vicinis populis. Quantum iuris aequalitas ad civium virtutem conferat **78**. — Thebani adversus Athenienses ab Aeginetis opem petunt; qui Aeacidas auxilio mittunt, dein Atticam populantur **79—81**. — Odii Aeginetarum et Atheniensium inventati origo propter simulacra Damiae et Auxesia; quae, cum Aeginetae Epidauriis rapuissent, Athenienses abstrahere Aegina conantes divinitus in furorem acti se ipsi mutuo interemerunt **82—86**. — Vnum sospitem Athenas reversum mulieres fibulis transfodiunt. Inde mutatus feminarum Atticarum vestitus. Illam Aeginetarum incursionem Athenienses ulcisci parant **87—89**. — Spartanos Hippia Sigeo accessitum in tyrannidem restituere cogitantes acriter increpat Sosicles Corinthius mala Corinthiorum sub tyrannis (Cypselo et Periandro) oratione diserta exponens **90—93**. — Hippias Sigeum revertitur a Pisistrato olim Mytilenaeis ereptum, multorum deinde inter Athenienses ac Mytilenaeos bellorum causam, Alcaei carmine celebratorum **94. 95**. — Ibi dum Hippias Persarum auxilium adversus Athenienses ambit, Aristagoras Athenas venit et a populo viginti navium classem impetrat **96. 97**. — Idem Paeonas ut in patriam revertantur sollicitat **98**. — Iones cum Atheniensibus et Eretriensibus Sardis praeter arcem capiunt incendioque delent **99**

—**101**. — Regressos Persae ad Ephesum adorti proelio superant **102**. — Atheniensibus domum reversis Iones in bello perseverantes Byzantium ceterasque Hellesponti urbes expugnant et magnam Cariae partem sibi adiungunt **103**. — Iam et Cyprus excepta Amathunte Onesilo auctore a Medis deficit **104**. — Dareus Atheniensibus iratus Histiaeum ad sedandas Ioniae turbas dimittit **105—107**. — Cyprum et Ionum classis et Persarum terrestres navalesque copiae adveniunt. Proelio commisso Iones mari, terra Persae vincunt. Artybium Persarum ducem ex equo pugnans Onesilus sua manu occidit. Qui post mortem primus contumeliose ab Amathusiis habitus postea ut heros cultus. Cyprus denuo Persis subiecta **108—116**. — Persarum duces Ioras eorumque socios bello persecuntur **117**. — Cares primo ad Marsyam, iterum, una cum Milesiis, ad Labraunda magnam cladem accipiunt, sed postea Persarum ingentem stragem edunt **118—121**. — Hellesponti, Ioniae, Aeolidis civitates a Persis subiguntur **122. 123**. — Aristagoras Mileto relicta Myrcinum petit, unde cum exercitu egressus a Thracibus interficitur **124—126**.

p. 18, 4 lege τὴν

p. 29, cap. 79, 1 lege ἐπρησσαν

E.

Οἱ δὲ ἐν τῇ Εὐρώπῃ τῶν Περσέων καταλειφθέντες ὑπὸ Λα- 1
 ρείου, τῶν δὲ Μεγάβαζος ἤρχε, πρώτους μὲν Περινθίους Ἑλλησπον-
 τίων οὐ βουλομένους ὑπηκόους εἶναι Λαρείου κατεστρέψαντο, περι-
 εφθέντας πρότερον καὶ ὑπὸ Παιόνων τρηχέως. οἱ γὰρ ὄν ἀπὸ
 Στυρμόνος Παιῶνες χήσαντος τοῦ θεοῦ στρατεύεσθαι ἐπὶ Περιν-
 θίους, καὶ ἦν μὲν ἀντικατιζόμενοι ἐπιτελέσονται σφεας οἱ Περιν-
 θιοὶ ὀνομαστὶ βώσαντες, τοὺς δὲ ἐπιχειρέειν, ἦν δὲ μὴ ἐπιβώσων-
 ται, μὴ ἐπιχειρέειν, ἐποίηον [οἱ Παιῶνες] ταῦτα. ἀντικατιζόμενων
 δὲ τῶν Περινθίων ἐν τῷ προαστείῳ, ἐνθαῦτα μονομαχίᾳ τριφασίῃ
 ἐκ προκλήσιός σφι ἐγένετο· καὶ γὰρ ἄνδρα ἀνδρὶ καὶ ἵππον ἵππῳ
 συνέβαλον καὶ κύνᾳ κυνί. νικῶντων δὲ τὰ δύο τῶν Περινθίων, ὡς
 ἐπαιώνιζον κευκαρηγότες, συνεβάλοντο οἱ Παιῶνες τὸ χρηστῆριον
 αὐτὸ τοῦτο εἶναι καὶ εἰπὼν κεν παρὰ σφίσι αὐτοῖσι “νῦν ἂν εἴη ὁ
 χρησμὸς ἐπιτελεόμενος ἡμῖν, νῦν ἡμέτερον τὸ ἔργον.” οὕτω τοῖσι
 Περινθίοισι παιωνίσασι ἐπιχειροῦσι οἱ Παιῶνες, καὶ πολλὸν τε
 ἐκράτησαν καὶ ἔλιπον σφεων ὀλίγους. τὰ μὲν δὴ ἀπὸ Παιόνων 2
 πρότερον γενόμενα ὧδε ἐγένετο· τότε δὲ ἀνδρῶν ἀγαθῶν περὶ τῆς
 ἔλευθερίας γινόμενων τῶν Περινθίων οἱ Πέρσαι τε καὶ ὁ Μεγά-
 βαζος ἐπεκράτησαν πλήθει. ὡς δὲ ἐχειρώθη ἡ Πέρσας, ἤλαυνε
 τὸν στρατὸν ὁ Μεγάβαζος διὰ τῆς Θρηίκης, πᾶσαν πόλιν καὶ
 πᾶν ἔθνος τῶν ταύτῃ οἰκημένων ἡμεροῦμενος βασιλεῖ· ταῦτα γὰρ
 οἱ ἐνετέταλτο ἐκ Λαρείου, Θρηίκην καταστρέφασθαι.

Θρηίκων δὲ ἔθνος μέγιστόν ἐστι μετὰ γε Ἰνδοῦς πάντων 3
 ἀνθρώπων. εἰ δὲ ἐπ’ ἐνὸς ἄρχοιτο ἢ φρονέοι κατὰ τῶντό, ἔμαχόν
 τ’ ἂν εἴη καὶ πολλῶν κράτιστον πάντων ἔθνέων κατὰ γνώμην τὴν
 ἐμήν. ἀλλὰ γὰρ τοῦτο ἄπορόν σφι καὶ ἀμήχανον μὴ κοτε ἐγγένη-

ται· εἰσὶ δὴ κατὰ τοῦτο ἀσθενέες. οὐνόματα δὲ πολλὰ ἔχουσι κατὰ
 χώρας ἕκαστοι, νόμοισι δὲ οὗτοι παραπλησίοισι πάντες χρέονται
 κατὰ πάντα, πλὴν Γετέων καὶ Τραυσῶν καὶ τῶν κατὰπερθε Κορη-
 4 στωναίων οἰκούντων. τούτων δὲ τὰ μὲν Γέται οἱ ἀθανατίζοντες
 ποιῶσι, εἰρηγαί μοι· Τραυσοὶ δὲ τὰ μὲν ἄλλα πάντα κατὰ ταῦτα
 τοῖσι ἄλλοισι. Θρηξὶ ἐπιτελεύουσιν, κατὰ δὲ τὸν γινόμενον σφίσι
 καὶ ἀπογινόμενον ποιῶσι τοιάδε· τὸν μὲν γενόμενον περιζόμενοι
 οἱ προσήκοντες ὀλοφύρονται, ὅσα μιν δεῖ, ἐπεὶτε ἐγένετο, ἀναπλήσαι
 κακὰ, ἀνηγεόμενοι τὰ ἀνθρωπῆμα πάντα πάθει· τὸν δ' ἀπογενό-
 5 μων παύζοντες τε καὶ ἠδόμενοι γῆ κρύπτουσι, ἐπιλέγοντες ὅσων
 κακῶν ἐξαπαλλαγθεὶς ἐστὶ ἐν πάσῃ εὐδαιμονίῃ. οἱ δὲ κατὰπερθε
 Κορησιωναίων ποιῶσι τοιάδε· ἔχει γυναῖκας ἕκαστος πολλὰς· ἐπεὶ
 ὅν τις αὐτῶν ἀποθάνῃ, κρίσις γίνεται μεγάλη τῶν γυναικῶν καὶ
 φίλων σπουδαὶ ἰσχυραὶ περὶ τοῦδε, ἥτις αὐτέων ἐφιλέετο μάλιστα
 ὑπὸ τοῦ ἀνδρός· ἢ δ' ἂν κοιθῆ καὶ τιμηθῆ, ἐγκωμιασθεῖσα ὑπὸ
 τε ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν σφάζεται ἐς τὸν τάφον ὑπὸ τοῦ οἰκιοτά-
 του ἐωυτῆς, σφαχθεῖσα δὲ συνθάπτεται τῷ ἀνδρὶ. αἱ δὲ ἄλλα συμ-
 φορῆν μεγάλην ποιῶνται· ὄνειδος γὰρ σφι τοῦτο μέγιστον γίνεται.
 6 Τῶν δὲ δὴ ἄλλων Θρηξίων ἐστὶ ὁδε νόμος· πωλεῖσι τὰ τέκνα
 ἐπ' ἐξαγωγή. τὰς δὲ παρθένους οὐ φυλάσσουσι, ἀλλ' ἐῷσι τοῖσι αὐταὶ
 βούλονται ἀνδράσι μίγεσθαι· τὰς δὲ γυναῖκας ἰσχυρῶς φυλάσσουσι.
 καὶ ὠνέονται τὰς γυναῖκας παρὰ τῶν γονέων χρημάτων μεγάλων. καὶ
 τὸ μὲν ἐστίγθαι εὐγενὲς κέκριται, τὸ δὲ ἄστικτον ἀγενές. ἀργὸν
 εἶναι κάλλιστον, γῆς δὲ ἐργάτην ἀτιμώτατον. τὸ ζῆν ἀπὸ πολέμου
 7 καὶ λιμνῆς κάλλιστον. οὗτοι μὲν σφειν οἱ ἐπιφανέστατοι νόμοι
 εἰσὶ. Θεοὺς δὲ σέβονται μόνους τοῖσδε, Ἄρσιν καὶ Διώνυσον καὶ
 Ἄρτεμιν. οἱ δὲ βασιλεῖς αὐτῶν, πάρεξ τῶν ἄλλων πολιτῶν, σέ-
 βονται Ἐρμῆν μάλιστα Θεῶν, καὶ ἠμύουσι μόνον τοῦτον, καὶ
 8 λέγουσι γεγονέναι ἀπὸ Ἐρμῆος ἕωντος, ταφαὶ δὲ τοῖσι εὐδαιμοσι
 αὐτῶν εἰσὶ αἶδε· τρεῖς μὲν ἡμέρας προτίθεισι τὸν νεκρόν, καὶ
 παρτοῖα σφάζοντες ἰσθία ἐδώχονται, προσλαύσαντες προῖτον· ἔπειτα
 δὲ θάπτουσι κατακείσαντες ἢ ἄλλως γῆ κρύψαντες, χόμα δὲ χέαν-
 τες ἐγῶνα τίθεισι παρτοῖον, ἐν τῷ τὰ μέγιστα ἕθλα τίθεται
 κατὰ λόγον μονομαχίης. ταφαὶ μὲν δὴ Θρηξίων εἰσὶ αἶδε.

Τὸ δὲ πρὸς βορέῳ ἔτι τῆς χώρας ταύτης οὐδεὶς ἔχει φράσαι 9
 τὸ ἀπρεκές, οἵτινές εἰσι ἀνθρώπων οἰκούντες [αὐτήν], ἀλλὰ [τὰ πέρι
 ἤδη τοῦ Ἰστροῦ] ἔρημος χώρα φαίνεται εὐοῖσα καὶ ὑπειρος. μόν-
 ονους δὲ δύναμαι πνεύσθαι οἰκούντας πέρι τοῦ Ἰστροῦ ἀνθρώπους,
 τοῖσι οὐνομα εἶναι Σιγίντας, ἐσθῆτι χρωμένους Μηδικῆ. τοὺς δὲ
 ἵππους αὐτῶν εἶναι λασίους ἕπαν τὸ σῶμα, ἐπὶ πέτε δακτύλους
 τὸ βᾶθος τῶν τριχῶν, σμικροὺς δὲ καὶ σμιοὺς καὶ ἀδυνάτους
 ἄνδρας φέρειν, ζευγνυμένους δὲ ὑπ' ἄρματα εἶναι ὀξυτάτους· ἄρμα-
 τηλατέειν δὲ πρὸς ταῦτα τοὺς ἐπιχωρίους. κατήκειν δὲ τούτων
 τοὺς οἴρους ἀργῶ Ἐνετῶν τῶν ἐν τῷ Ἀδρίῃ. εἶναι δὲ Μήδων
 σφείας ἀποίκους λέγουσι· ὅπως δὲ οὗτοι Μήδων ἀποικοὶ γεγόνασι,
 ἐγὼ μὲν οὐκ ἔχω ἐπιφράσασθαι, γένοιτο δ' ἐν πᾶν ἐν τῷ μακρῷ
 χρόνῳ. σιγίντας δ' ὧν καλέουσι Λίγες οἱ ἔνω ὑπὲρ Μασσαλῆς
 οἰκούντες τοὺς καπῆλους, Κύπριοι δὲ τὰ δόρατα. ὡς δὲ Θρηξίους 10
 λέγουσι, μέλισσαι κατέχουσι τὰ πέρι τοῦ Ἰστροῦ, καὶ ὑπὸ τουτέων
 οὐκ εἶναι διελθεῖν τὸ προσωτέρον. ἐμοὶ μὲν νυν ταῦτα λέγοντες
 δοκέουσι λέγειν οὐκ οἰκία· τὰ γὰρ ζῶια ταῦτα φαίνεται εἶναι
 δύσφιγα· ἀλλὰ μοι τὰ ἐπὶ τὴν ἄρκτην ἀοίκητα δοκέει εἶναι διὰ
 τὰ ψύχρα. ταῦτα μὲν νυν τῆς χώρας ταύτης πέρι λέγεται, τὰ
 παραθαλάσσια δ' ὧν αὐτῆς Μεγάβαζος Περσέων κατήκοα ἐποίησεν
 Λαρεῖος δὲ ὡς διαβὰς τάχιστα τὸν Ἑλλήσποντον ἀπίκετο ἐς 11
 Σάρδις, ἐμνήσθη τῆς ἐξ Ἰστιάου τε τοῦ Μιλησίου εὐεργεσίας καὶ
 τῆς παραινέσεως τοῦ Μυτιληναίου Κώεω, μεταπεμφάμενος δὲ σφείας
 ἐς Σάρδις ἐδίδον αὐτοῖσι αἴρεσιν. ὁ μὲν δὴ Ἰστιάος, ἔτε τυραν-
 νεύων τῆς Μιλήτου, τυραννίδος μὲν οὐδεμιῆς προσεχρήζε, αἰτέει
 δὲ Μύρκενον τὴν Ἡδωνῶν, βουλόμενος ἐν αὐτῇ πόλιν κτίσαι. οὗτος
 μὲν δὴ ταύτην αἰρέεται, ὁ δὲ Κώης, οἷά τε οὐ τυραννος δημότης
 τε εἶναι, αἰτέει Μυτιλήνης τυραννεύσαι. τελευθῆντων δὲ ἀμφοτέ- 12
 ροισι, οὗτοι μὲν κατὰ εἴλοντο ἐτρέποντο, Λαρεῖον δὲ συνήρεικε
 πρῆγμα τοιόνδε ἰδόμενον ἐπιθυμήσαι ἐντεῖλασθαι Μεγαβάζω Παί-
 ονας ἔλοντα ἀνασπάστους ποιῆσαι ἐκ τῆς Εὐρώπης ἐς τὴν Ἀσίην·
 τὴν Πίργης καὶ Μαστιῆς ἄνδρας Παίονες, οἱ ἐπεὶτε Λαρεῖος διέβη
 ἐς τὴν Ἀσίην, αὐτοὶ ἐθέλοντες Παίωνων τυραννεύειν ἀπικνέονται
 ἐς Σάρδις, ἕνα ἀγόμενοι ἀδελφεὴν μεγάλην τε καὶ εὐειδέα. φυλά-

ενοι
 ἀσ-
 δὲ
 ῥή-
 νες
 αὐ-
 ῖσι
 καὶ
 ἐς
 α- 16
 οὐκ
 τῆ
 ὧν
 ῆν
 ῖσι
 αἰ,
 τῷ
 α-
 δὲ
 ἐν
 τῆς
 τῷ,
 ο-
 το
 τῷ
 ὧν
 οὐς
 α- 17
 ε-
 ὠ-
 ῆν
 α-
 ἄρ

ξαντες δὲ Δαρεῖον προκατιζόμενον ἐς τὸ προάστειον τὸ τῶν Λυ-
 δῶν ἐποίησαν τοιόνδε· σκευάσαντες τὴν ἀδελφεὴν ὡς εἶχον ἄριστα,
 ἐπ' ὕδαρ ἐπεμπον ἄγγος ἐπὶ τῇ κεφαλῇ ἔχουσαν καὶ ἐκ τοῦ βρα-
 χίονος ἵππον ἐπέλκουσαν καὶ κλώθουσαν λίνον. ὡς δὲ παρεξήμε
 ἢ γυνή, ἐπιμελὲς τῷ Δαρείῳ ἐγένετο· οὔτε γὰρ Περσικὰ ἦν οὔτε
 Λύδια τὰ ποιούμενα ἐκ τῆς γυναικός, οὔτε πρὸς τῶν ἐκ τῆς Ἀσίας
 οὐδαμῶν. ἐπιμελὲς δ' ὡς οἱ ἐγένετο, τῶν δορυφόρων τινὰς πέμπει
 κελύων φυλάξαι ὃ τι χρήσεται τῷ ἵππῳ ἢ γυνή. οἱ μὲν δὴ
 ὀπισθεν εἶποντο· ἢ δὲ ἐπιείτε ἀπίκετο ἐπὶ τὸν ποταμόν, ἤρσε τὸν
 ἵππον, ἄρσασα δὲ καὶ τὸ ἄγγος τοῦ ὕδατος ἐμπλησαμένη τὴν αὐτὴν
 ὁδὸν παρεξήμε, φέρουσα τὸ ὕδωρ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ ἐπέλκουσα
 13 ἐκ τοῦ βραχίονος τὸν ἵππον καὶ στρέφουσα τὸν ἄτρακτον. Θωμαίων
 δὲ ὁ Δαρεῖος τὰ τε ἤκουσε ἐκ τῶν κατασκόπων καὶ τὰ αὐτὸς
 ὦρα, ἄγειν αὐτὴν ἐκέλενε ἐνωτῶ ἐς ὄψιν. ὡς δὲ ἄχθη, παρήσαν
 καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆς οὐ κη πρόσω σκοπιῶν ἔχοντες τοῦτων.
 εἰρωτῶντος δὲ τοῦ Δαρεῖου ὀποδαπῆ εἶη, ἔφασαν οἱ νεηρίσκοι εἶναι
 Παίονες καὶ ἐκείνην εἶναι σφέων ἀδελφεήν. ὃ δ' ἀμείβετο, τίνες
 δὲ οἱ Παίονες ἄνθρωποι εἰσι καὶ κοῦ γῆς οἰκημένοι, καὶ τί κείνοι
 ἐθέλοντες ἔλθοιεν ἐς Σάρδις. οἱ δὲ οἱ ἔφραζον, ὡς ἔλθοιεν μὲν
 ἐκείνῳ δώσοντες σφέας αὐτοῦς, εἶη δὲ ἡ Παιονίη ἐπὶ τῷ Στρουμόνι
 ποταμῷ πεπολισμένη, ὃ δὲ Στρουμῶν οὐ πρόσω τοῦ Ἑλλησπόντου,
 εἶησαν δὲ Τευκρῶν τῶν ἐκ Τροίης ἄποικοι. οἱ μὲν δὴ ταῦτα
 ἕκαστα ἔλεγον, ὃ δὲ εἰρώτα, εἰ καὶ πᾶσαι εἶησαν ἀπόδι αἱ γυναῖ-
 κες οὕτω ἐργατιδες. οἱ δὲ καὶ τοῦτο ἔφασαν προθύμως οὕτω
 14 ἔχειν· αὐτοῦ γὰρ ὦν τοῦτον εἶνεκα καὶ ἐποιέετο. ἐνθαῦτα Δαρεῖος
 γράφει γράμματα πρὸς Μεγάβαζον, τὸν ἔλιπε ἐν τῇ Θρηίκῃ στρα-
 τηρόν, ἐντελλόμενος ἐξαναστήσαι ἐξ ἠθέων Παίονας καὶ παρ' ἐνω-
 τὸν ἀγαγεῖν καὶ αὐτοὺς καὶ τέκνα τε καὶ γυναῖκας αὐτῶν. αὐτίκα
 δὲ ἵππεὺς ἔθεε φέρων τὴν ἀγγελίην ἐπὶ τὸν Ἑλλησπόντον, περαιω-
 θείς δὲ διδοῖ τὸ βιβλίον τῷ Μεγαβάζῳ. ὃ δὲ ἐπιλεξάμενος καὶ
 λαβὼν ἠγεμόνας ἐκ τῆς Θρηίκης ἐστρατεύετο ἐπὶ τὴν Παιονίην.
 15 πυνθόμενοι δὲ οἱ Παίονες τοὺς Πέρσας ἐπὶ σφέας ἰέναι, ἀλισθέν-
 τες ἐξεστρατεύσαντο πρὸς Θαλάσσης, δοκέοντες ταύτῃ ἐπιχειρήσειν
 τοὺς Πέρσας ἐσβάλλοντας. οἱ μὲν δὴ Παίονες ἦσαν ἔτοιμοι τὸν

Μεγαβάζου στρατὸν ἐπιόντα ἐρύκειν· οἱ δὲ Πέρσαι πυνθόμενοι
 συναλισθαι τοὺς Παίονας καὶ τὴν πρὸς Θαλάσσης ἐσβολὴν φυλάσ-
 σοιτας, ἔχοντες ἠγεμόνας τὴν ἐνω ὁδὸν τράπονται, λαθόντες δὲ
 τοὺς Παίονας ἐσπίπτονσι ἐς τὰς πόλεις αὐτῶν, εὐόσας ἀνδρῶν ἐρή-
 μους· οἷα δὲ κεινῆσι ἐπιπεσόντες εὐπετέως κατέσχον. οἱ δὲ Παίονες
 ὡς ἐπύθοντο ἐχομένας τὰς πόλεις, αὐτίκα διασκεδασθέντες κατ'
 ἐνωτοὺς ἕκαστοι ἐτράποντο καὶ παρεδίδουσαν σφέας αὐτοῦς τοῖσι
 Πέρσῃσι. οὕτω δὴ Παιόνων Σιριοπαίονές τε καὶ Παιόπλαι καὶ
 οἱ μέχρι τῆς Πρασιιάδος λίμνης ἐξ ἠθέων ἐξανασιάντες ἤγοντο ἐς
 τὴν Ἀσίην. (οἱ δὲ περὶ τὸ Πάγγαιον ὄρος [καὶ Δόβηρας καὶ Ἀγοιᾶ- 16
 ρας καὶ Ὀδομάντους] κατ' αὐτὴν τὴν λίμνην τὴν Πρασιιάδα οὐκ
 ἐχειρώθησαν ἀρχὴν ἐπὶ Μεγαβάζου. ἐπειρήθη δὲ καὶ τοὺς ἐν τῇ
 λίμνῃ κατοικημένους ἐξαιρέειν ὧδε· ἴκρια ἐπὶ σταυρῶν ἐψηλῶν
 ἐξευγμένα ἐν μέσῃ ἔστηκε τῇ λίμνῃ, ἔσοδον ἐκ τῆς ἠπείρου στεινὴν
 ἔχοντα μὴ γεφύρη. τοὺς δὲ σταυροὺς τοὺς ὑπεστεῶτας τοῖσι
 ἰκρίοισι τὸ μὲν κοῦ ἀρχαῖον ἔστησαν κοινῇ πάντες οἱ πολιῆται,
 μετὰ δὲ νόμῳ χρεώμενοι ἴστασι τοῖσδε· κομίζοντες ἐξ ὄρεος, τῷ
 ὄνομά ἐστι Ὀρβηλος, κατὰ γυναῖκα ἐκάστην ὃ γαμέων τρεῖς σταυ-
 ροὺς ἐπίστησι· ἄγεται δὲ ἕκαστος συγχρᾶς γυναῖκας. οἰκέουσι δὲ
 τοιοῦτον τρόπον, κρατέων ἕκαστος ἐπὶ τῶν ἰκρίων καλύβης τε, ἐν
 τῇ διαιτᾶται, καὶ θύρης καταπακτῆς διὰ τῶν ἰκρίων κάτω φερούσης
 ἐς τὴν λίμνην. τὰ δὲ νήπια παιδία δέουσι τοῦ ποδὸς σπάρτω,
 μὴ κατακλισθῆ δειμαίνοντες. τοῖσι δὲ ἵπποισι καὶ τοῖσι ἔπο-
 ζυγίοισι παρέχουσι χόρτον ἰχθύς· τῶν δὲ πληθὺς ἐστι τοσοῦτο
 ὥστε, ὅταν τὴν θύρην τὴν καταπακτὴν ἀνακλίη, κατιῆ σχοίνῳ
 σπυρίδα κεινὴν ἐς τὴν λίμνην, καὶ οὐ πολλόν τινα χρόνον ἐπισχῶν
 ἀνασπᾶ πλήρη ἰχθύων. τῶν δὲ ἰχθύων ἐστὶ γένηα δύο, τοὺς
 καλέουσι πάπρακας τε καὶ τίλωνας.)

Παιόνων μὲν δὴ οἱ χειρώθεντες ἤγοντο εἰς τὴν Ἀσίην. Μεγά- 17
 βαζος δὲ ὡς ἐχειρώσατο τοὺς Παίονας, πέμπει ἀγγέλους ἐς Μακε-
 δονίην ἄνδρας ἐπιτὰ Πέρσας, οἱ μετ' αὐτὸν ἐκείνον ἦσαν δοκιμώ-
 τατοι ἐν τῷ στρατοπέδῳ. ἐπέμποντο δὲ οὗτοι παρὰ Ἀμύντην
 αἰτήσαντες γῆν τε καὶ ὕδωρ Δαρείῳ βασιλεῖ. (ἐστὶ δὲ ἐκ τῆς Πρα-
 σιάδος λίμνης σύντομος κάρτα ἐς τὴν Μακεδονίην. πρῶτα μὲν γὰρ

ἔχεται τῆς λίμνης τὸ μέταλλον, ἐξ οὗ ὑστερον τούτων τάλατον ἀργυρίου Ἀλέξανδρον ἡμέρης ἐκάστης ἐφοίτα, μετὰ δὲ τὸ μέταλλον
 18 Δύσωρον καλούμενον ὄρος ὑπερβάτα εἶναι ἐν Μακεδονίῃ. οἱ ὦν Πέρσαι οἱ πεμφθέντες οὗτοι παρὰ τὸν Ἀμύντην ὡς ἀπίκοντο, αἴτεον ἔλθόντες ἐς ὕψιν τὴν Ἀμύντεω Δαρείῳ βασιλεῖ γῆν τε καὶ ὕδωρ. ὁ δὲ ταῦτα τε ἐδίδον καὶ σφραγὸς ἐπὶ ξείνια καλέει, παρασκευασάμενος δὲ δεῖπνον μεγαλοπρεπὲς ἐδέχετο τοὺς Πέρσας φιλοφρόνως. ὡς δὲ ἀπὸ δεῖπνον ἐγίνοντο, διακρίνοντες εἶπαν οἱ Πέρσαι τάδε· “ξείνε Μακεδῶν, ἡμῖν νόμος ἐστὶ τοῖσι Πέρσῃσι, ἐπειὴν δεῖπνον προσιθώμεθα μέγα, τότε καὶ τὰς παλλακὰς καὶ τὰς κορυθῖδας γυναῖκας ἐσάγεσθαι παρέδρους. σὺ νυν, ἐπεὶ περ προθύμως μὲν ἐδέξασο, μεγάλως δὲ ξεινίζεις, διδοῖς δὲ βασιλεῖ Δαρείῳ γῆν τε καὶ ὕδωρ, ἔπεο νόμῳ τῷ ἡμετέρῳ.” εἶπε πρὸς ταῦτα Ἀμύντης “ὦ Πέρσαι, νόμος μὲν ἡμῖν γέ ἐστι οὗτος, ἀλλὰ κερχωρίσθαι ἄνδρας γυναικῶν· ἐπεῖτε δὲ ὑμεῖς ἐόντες δεσπότες προσχρηρίζετε τούτων, παρέσται ἡμῖν καὶ ταῦτα.” εἶπας τούσαυτα ὁ Ἀμύντης μετεπέμπετο τὰς γυναῖκας. αἱ δ’ ἐπεῖτε καλούμεναι ἦλθον, ἐπέξῃς ἀντίαι Ἴζοντο τοῖσι Πέρσῃσι. ἐνθαῦτα οἱ Πέρσαι ἰδόμενοι γυναῖκας εὐμόρφους ἔλεγον πρὸς Ἀμύντην φάμενοι τὸ ποιηθὲν τοῦτο οὐδὲν εἶναι σοφόν· κρέσσον γὰρ εἶναι ἀρχῆσθαι μὴ ἔλθεῖν τὰς γυναῖκας ἢ ἔλθούσας καὶ μὴ παριζομένας ἀντίας Ἴζεσθαι ἀλγηδόνας σφι ὀφθαλμῶν. ἀναγκαζόμενος δὲ ὁ Ἀμύντης ἐκέλευε παρῖζειν· πειθομενέων δὲ τῶν γυναικῶν ἀντίαι οἱ Πέρσαι μαστῶν τε ἄπιοντο οἷα πλεόνως οἰνωμένοι, καὶ κού τις καὶ φιλέειν ἐπειράτο.
 19 Ἀμύντης μὲν δὴ ταῦτα ὁρῶν ἀτρέμας εἶχε, καίπερ δυσφορέων, οἷα ὑπερδειμαίνων τοὺς Πέρσας· Ἀλέξανδρος δὲ ὁ Ἀμύντεω παρῶν τε καὶ ὁρῶν ταῦτα, ἄτε νέος τε ἔων καὶ κακῶν ἀπαθής, οὐδαμῶς ἔτι κατέχειν οἷός τε ἦν, ὥστε δὲ βαρέως φέρων εἶπε πρὸς Ἀμύντην τάδε· “σὺ μὲν, ὦ πάτερ, εἶπε τῇ ἡλικίῃ, ἀπῶν τε ἀναπαύσο, μηδὲ λιπάρες τῇ πόσι· ἐγὼ δὲ προσμένων αὐτοῦ τῆδε πάντα τὰ ἐπιτήδεα παρέξω τοῖσι ξείνοισι.” πρὸς ταῦτα συνιείς Ἀμύντης οὐ νεώτερα πρήγματα πρήξειν μέλλοι Ἀλέξανδρος, λέγει “ὦ παῖ, σχεδὸν γὰρ σευ ἀναγκαιομένον συνήμι τοὺς λόγους, οὐ ἐθέλεις ἐμὲ ἐκπέμψας ποιέειν τι νεώτερον· ἐγὼ ὦν σευ χρηρίζω μηδὲν νεοχημῶ-

σαι καὶ ἄνδρας τούτους, ἵνα μὴ ἐξεργάσῃ ἡμέας, ἀλλὰ ἀνέχεν ὁρέων τὰ ποιούμενα· ἀμφὶ δὲ ἀπόδω τῇ ἐμῇ πείσομαι τοι.” ὡς δὲ ὁ 20 Ἀμύντης χρηρίζας τούτων οἰχώκεε, λέγει ὁ Ἀλέξανδρος πρὸς τοὺς Πέρσας “γυναικῶν τουτέων, ὦ ξείνοι, πολλή ἐστι ἡμῖν εὐπετεία, καὶ εἰ πάσῃσι βούλεσθε μίσγεσθαι καὶ διόσῃσι ὦν αὐτέων. τούτου μὲν περὶ αὐτοὶ ἀποσημανέετε· νῦν δὲ, σχεδὸν γὰρ ἤδη τῆς κοίτης ὥρη προσέρχεται ἡμῖν καὶ καλῶς ἔχοντας ὑμέας ὁρῶ μέθης, γυναῖκας ταύτας, εἰ ἡμῖν φίλον ἐστὶ, ἔπειτε λούσασθαι, λουσαμένας δὲ ὀπίσω προσδέκεσθε.” εἶπας ταῦτα, συνέπαινοι γὰρ ἦσαν οἱ Πέρσαι, γυναῖκας μὲν ἐξελθούσας ἀπέτευπε ἐς τὴν γυναικίην, αὐτὸς δὲ [ὁ Ἀλέξανδρος] ἴσους τῆσι γυναιξὶ ἀριθμῶν ἄνδρας λειογενέους τῆ τῶν γυναικῶν ἐσθῆτι σκενιάσας καὶ ἐγγχειρίδια δοὺς παρήγε εἴσω, παρῶν δὲ τούτους ἔλεγε τοῖσι Πέρσῃσι τάδε· “ὦ Πέρσαι, οὐκ αὖτε πανδαισίῃ τελέῃ ἴστυθσαι· τὰ τε γὰρ ἄλλα ὅσα εἶχομεν, καὶ πρὸς τὰ οἷα τε ἦν ἐξευρόντας παρέχειν, πάντα ἡμῖν πάρεστι, καὶ δὴ καὶ τὸδε τὸ πάντων μέγιστον, τὰς τε ἐωντῶν μητέρας καὶ τὰς ἀδελφεὰς ἐπιδαφιλούμεθα ἡμῖν, ὡς πεντελέως μάθῃτε τιμώμενοι πρὸς ἡμέων τῶν πέρ ἐστε ἄξιοι, πρὸς δὲ καὶ βασιλεῖ τῷ πέμψαντι ἀπαργεῖλητε ὡς ἀνήρ· Ἕλληρ, Μακεδόνων ἑπαρχος, εἰ ὑμέας ἐδέξατο καὶ τραπέζῃ καὶ κοίτῃ.” ταῦτα εἶπας Ἀλέξανδρος παρῖζει Πέρσῃ ἀνδρὶ ἄνδρα Μακεδόνα ὡς γυναῖκα τῷ λόγῳ· οἱ δὲ, ἐπεῖτε σφέων οἱ Πέρσαι ψαύειν ἐπειρώοντο, διεργάζοντο αὐτούς. καὶ οὗτοι μὲν 21 τούτῳ τῷ μῶρῳ διεφθάρσαν, καὶ αὐτοὶ καὶ ἡ θεραπῆνι αὐτῶν· εἶπετο γὰρ δὴ σφι καὶ ὀρήματα καὶ θεράποντες καὶ ἡ πᾶσα πολλὴ παρασκευή· πάντα δὴ ταῦτα ἕμα πᾶσι ἐκείνοισι ἠφάνιστο. μετὰ δὲ χρόνῳ οὐ πολλῷ ὑστερον ζήτησις τῶν ἀνδρῶν τούτων μεγάλη ἐκ τῶν Περσέων ἐγίνετο, καὶ σφραγὸς Ἀλέξανδρος κατέλαβε σοφίην, χρημάτα τε δοὺς πολλὰ καὶ τὴν ἐωντοῦ ἀδελφεήν, τῇ ὄνομα ἦν Γυγαίη· δοὺς δὲ ταῦτα κατέλαβε [ὁ Ἀλέξανδρος] Βουβάρη ἀνδρὶ Πέρσῃ, τῶν διζημένων τοὺς ἀπολομένους τῷ στρατηγῷ.

Ὁ μὲν νυν τῶν Περσέων τούτων θάνατος οὕτω καταλαμφθεὶς 22 εἰσιγήθη. Ἕλληνας δὲ τούτους εἶναι τοὺς ἀπὸ Περδίτικω γεγονότας, κατὰ περ αὐτοὶ λέγουσι, αὐτὸς τε οὕτω τυγχάνω ἐπιστάμενος, καὶ δὴ καὶ ἐν τοῖσι ὀπίσθε λόγοισι ἀποδέξω [ὡς εἰσὶ Ἕλληνας],

πρὸς δὲ καὶ οἱ τὸν ἐν Ὀλυμπίῃ διέποντες ἀγῶνα Ἑλληνοδίκαι οὕτω ἐγνώσαν εἶναι. βουλομένων γὰρ Ἀλεξάνδρου ἀεθλεύειν καὶ καταβάτον ἐπ' αὐτὸ τοῦτο, οἱ ἀντιθευόμενοι Ἑλλήνων ἐξεῖργόν μιν, φάμενοι οὐ βαρβάρων ἀγωνιστέων εἶναι τὸν ἀγῶνα, ἀλλὰ Ἑλλήνων. Ἀλέξανδρος δὲ ἐπειδὴ ἀπέδεξε ὡς εἴη Ἀργεῖος, ἐκρίθη τε εἶναι Ἕλληρ καὶ ἀγωνιζόμενος στάδιον συνεξέλιπτε τῷ πρώτῳ.)

¹23 Ταῦτα μὲν νῦν οὕτω γη ἐγένετο. (Μεγάβαζος δὲ ἄγων τοῦς Παίονας ἀπῖκετο ἐπὶ τὸν Ἑλλήσπορον, ἐνθεῦτεν διαπερρωθεὶς [ἀπῖκετο] ἐς τὰς Σάρδις. ὅτε δὲ τειχέοντος ἤδη Ἰστυαίου τοῦ Μιλησίου τὴν παρὰ Δαρείου αἰτήσας ἔνχε μισθὸν [δορεῖν] φυλακῆς τῆς σχεδῆς, ἕντος δὲ τοῦ χώρου τούτου παρὰ Στρομόνα ποταμὸν, τῷ οὐνομά ἐστι Μύρμιον, μαθὼν ὁ Μεγάβαζος τὸ ποιούμενον ἐκ τοῦ Ἰστυαίου, ὡς ἦλθε τάχιστα ἐς τὰς Σάρδις ἄγων τοῦς Παίονας, ἔλεγε Δαρεῖω τάδε· “ὦ βασιλεῦ, κοῖόν τι χρεῖμα ἐποίησας, ἀνδρὶ Ἕλληρ δεινῷ τε καὶ σοφῷ δοῦς ἐγκτίσασθαι πόλιν ἐν Θορήκῃ, ἵνα ἴδῃ τε κεντηρήσιμος ἔσται ἄφθορος καὶ πολλοὶ κοπτεὲς καὶ μεγάλα ἀργύρια, ὅμιλος τε πολλὸς μὲν Ἕλληρ περιοικέει, πολλὸς δὲ βάρβαρος, οἱ προσιάττω ἐπιλαβόμενοι ποιήσουσι τοῦτο, τὸ ἂν κείνος ἐξηγήται καὶ ἡμέρης καὶ νυκτός. σὺ νῦν τοῦτον τὸν ἄνδρα παῦσον ταῦτα ποιούντα, ἵνα μὴ οὐκὴν πολέμῳ συνέχῃ. τρόπῳ δὲ ἡπίῳ μεταπειψάμενος παῦσον· ἐπεὶ δὲ αὐτὸν περιλάβῃς, ποιέειν ὅπως

24 μηκέτι κείνος ἐς Ἑλλάδας ἀπίξεται.” ταῦτα λέγων ὁ Μεγάβαζος εὐπειτέως ἔπειθε Δαρεῖον ὡς εἰ προσοῶν τὸ μέλλον γίνεσθαι. μετὰ δὲ ἄγγελον πέμψας ὁ Δαρεῖος ἐς τὴν Μύρμιον ἔλεγε τάδε· “Ἰστυαῖε, βασιλεὺς Δαρεῖος τάδε λέγει· ἐγὼ φροντίζων εὐρίσκω ἔμοί τε καὶ τοῖσι ἔμοισι πρήγμασι οὐδένα [εἶναι] σὺ ἄνδρα ἐνδοστέρον· τοῦτο δὲ οὐ λόγοισι, ἀλλ' ἔργοισι οἶδα μαθῶν. νῦν ὦν, ἐπινοῶ γὰρ πρήγματα μεγάλα καταργάσασθαι, ἀπικνέο μοι πάντως, ἵνα τοι αὐτὰ ἐπερθέωμαι.” τούτοισι τοῖσι ἔπεισι πιστεύσας ὁ Ἰστυαῖος, καὶ ἕνα μέγα ποιούμενος βασιλεὺς σύμβουλος γενέσθαι, ἀπῖκετο ἐς τὰς Σάρδις. ἀπικόμενῳ δὲ οἱ ἔλεγε Δαρεῖος τάδε· “Ἰστυαῖε, ἐγὼ σε μεταπειψάμεν τῶνδε εἵνεκεν· ἐπέειτε τάχιστα ἐνδοσθησά ἀπὸ Σκυθῶν καὶ σὺ μοι ἐγένεο ἐξ ὀφθαλμῶν, οὐδέν κω ἄλλο χρεῖμα οὕτω ἐν βραχεῖ ἐπεζήτησα ὡς σὲ ἰδεῖν τε καὶ ἐς λό-

γους μοι ἀπικέσθαι, ἐγρωπὸς οὐ κτημάτων πάντων ἐστὶ τιμωτάτον ἀνὴρ φίλος συνετός τε καὶ ἐννοος, τὰ τοι ἐγὼ καὶ ἀμφοτέρω συνειδὼς ἔχω μαρτυρεῖν ἐς πρήγματα τὰ ἐμά. νῦν ὦν, εἰ γὰρ ἐποίησας ἀπικόμενος, τάδε τοι ἐγὼ προτείνωμαι· Μίλητον μὲν ἔα καὶ τὴν νεόκτιστον ἐν Θορήκῃ πόλιν, σὺ δὲ μοι ἐπόμενος ἐς Σοῦσα ἔχε τὰ περ ἂν ἐγὼ ἔχω, ἐμὸς τε σύσσιτος ἐὼν καὶ σύμβουλος.” ταῦτα Δαρεῖος εἶπας, καὶ καταστήσας Ἀρταφρόνεα ἀδελφεὸν ἑωντοῦ 25 δημοπάτριον ὑπαρχον εἶναι Σαρδίων, ἀπήλανε ἐς Σοῦσα ἕνα ἀγόμενος Ἰστυαῖον, ὅτάνεα δὲ ἀποδέξας στρατηγὸν εἶναι τῶν παραθαλασσίων ἀνδρῶν, τοῦ τὸν πατέρα Σισάμην βασιλεὺς Καμβύσης γενόμενον τῶν βασιλείων δικαστέων, οὐ ἐπὶ χρεῖμασι δίκεν ἕδικον ἐδίκασε, σφάξας ἀπέδειρε πᾶσαν τὴν ἀνθρωπίνην, σπαδίξας δὲ αὐτοῦ τὸ δέσμα ἱμάντας ἐξ αὐτοῦ ἔταμε καὶ ἐνέτεινε τὸν θρόνον, ἐς τὸν Ἴζον ἐδίκαζε· ἐναντίας δὲ ὁ Καμβύσης ἀπέδεξε δικαστὴρ εἶναι ἀπὸ τοῦ Σισάμνω, τὸν ἀποκτείνας ἀπέδειρε, τὸν παῖδα τοῦ Σισάμνω, ἐντεταμένους οἱ μεμνησθῆναι ἐν τῷ κατίζων θρόνῳ δικάζει. οὕτως ὦν ὁ Ὀτιάης, ὁ ἐγκατιζόμενος ἐς τοῦτον τὸν θρόνον, τότε 26 διάδοχος γενόμενος Μεγαβάζῳ τῆς στρατηγῆς, Βυζαντίους τε εἶλε καὶ Καληρδοῖους, εἶλε δὲ Ἀνταδρον τὴν ἐν τῇ Τροάδι γῆ, εἶλε δὲ Αἰμπώνιον, λαβὼν δὲ παρὰ Δεσβίων νέας εἶλε Αἰμνόν τε καὶ Ἰμβρόν, ἀμφοτέρω ἐτι τότε ὑπὸ Πελασγῶν οὐκωμένω. (οἱ 27 μὲν δὴ Αἰμνιοὶ καὶ ἐμαχέσαντο εἰ καὶ ἀμυνόμενοι ἀνὰ χρόνον ἐκωκώθησαν, τοῖσι δὲ περιεοῦσι αὐτῶν οἱ Πέρσαι ὑπαρχον ἐπίστασι Ἀνκάρητον τὸν Μαιανδρίου τοῦ βασιλεύσαντος Σάμιον ἀδελφεόν. οὗτος ὁ Ἀνκάρητος ἔρχων ἐν Αἰμνῷ τελευτᾷ. *** [αἰτία δὲ τούτου ἦδε· πάντας ἠδραποδίξετο καὶ καταστρέφετο], τοὺς μὲν λιποστρατίης ἐπὶ Σάδας αἰτιώμενος, τοὺς δὲ σίνεσθαι τὸν Δαρείου στρατὸν ἀπὸ Σκυθῶν ὀπίσω ἀποκομιζόμενον.)

Οὕτως μὲν νῦν τοσαῦτα ἐξεργάσατο στρατηγῆσας, μετὰ δὲ οὐ 28 πολλὸν χρόνον ἄνεσις κακῶν ἦν, καὶ ἤρχετο τὸ δεύτερον ἐκ Νάξου τε καὶ Μιλήτου Ἴωσι γίνεσθαι κακά. τοῦτο μὲν γὰρ ἡ Νάξος εὐδαιμονίῃ τῶν νήσων προέφερε, τοῦτο δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἡ Μίλητος αὐτῇ τε ἑωντῆς μάλιστα δὴ τότε ἀμύσασα καὶ δὴ καὶ τῆς Ἰωνίης ἦν πρόσχημα, κατέπερθε δὲ τούτων ἐπὶ δύο γενεάς

ἀνδρῶν νοσήσασα ἐς τὰ μάλιστα στάσι, μέχρι οὐ μιν Πάριοι κατήρισαν· τούτους γὰρ καταρτιστήρας ἐκ πάντων Ἑλλήνων εἶλοντο
 29 οἱ Μιλήσιοι. κατήλλαξαν δὲ σφραγῆς ὧδε Πάριοι· ὡς ἀπίκοντο αὐτῶν ἄνδρες οἱ ἄριστοι ἐς τὴν Μίλητον, ὧρων γὰρ δὴ σφραγῆς δεινῶς οἰκοφθορημένοις, ἔφρασαν αὐτῶν βούλεσθαι διεξελθεῖν τὴν χώραν. ποιούντες δὲ ταῦτα καὶ διεξιόντες πᾶσαν τὴν Μίλητον, ὅπως τινὰ ἴδοιεν (ἐν) ἀνεστηγνυῖη τῇ χώρῃ ἀγρόν ἐδ' ἐξεργασμένον, ἀπεγράφοντο τὸ ὄνομα τοῦ δεσπότης τοῦ ἀγροῦ. διεξελάσαντες δὲ πᾶσαν τὴν χώραν καὶ σπανίους εὐρόντες τούτους, ὡς τάχιστα κατέβησαν ἐς τὸ ἔστυ, ἀλίην ποιησάμενοι ἀπέδεξαν τούτους μὲν τὴν πόλιν νέμειν τῶν ἐδρων τοὺς ἀγροὺς ἐδ' ἐξεργασμένους· δοκέειν γὰρ ἔφρασαν καὶ τῶν δημοσίων οὕτω δὴ σφραγῆς ἐπιμελήσεσθαι ὡσπερ τῶν σφετέρων· τοὺς δὲ ἄλλους Μιλησίους [τοὺς πρὶν στασιάζοντας] τούτων ἔταξαν πείθεσθαι.

30 Πάριοι μὲν νυν οὕτω Μιλησίους κατήρισαν· τότε δὲ ἐκ τούτων τῶν πολιῶν ὧδε ἤρχετο κατὰ γίνεσθαι τῇ Ἰωνίῃ. ἐκ Νάξου ἔφυγον ἄνδρες τῶν παχέων ὑπὸ τοῦ δήμου, φηγόντες δὲ ἀπίκοντο ἐς Μίλητον. τῆς δὲ Μιλήτου ἐτύγχανε ἐπιτροπος ἐὼν Ἀρισταγόρης ὁ Μολταγόρευ, γαμβρός τε ἐὼν καὶ ἀνεψιὸς Ἰστιάου τοῦ Αἰσαγόρευ, τὸν δ' Ἀραεῖος ἐν Σούσοισι κατεῖχε. ὁ γὰρ Ἰστιάος τύραννος ἦν Μιλήτου καὶ ἐτύγχανε τούτου τὸν χρόνον ἐὼν ἐν Σούσοισι, ὅτε οἱ Νάξιοι ἦλθον, ξεῖνοι πρὶν ἐόντες τῷ Ἰστιάῳ. ἀπιζόμενοι δὲ οἱ Νάξιοι ἐς τὴν Μίλητον ἐδέοντο τοῦ Ἀρισταγόρευ, εἴ πως αὐτοῖσι παράσχοι δύναιμι τινα καὶ κατέλθοιεν ἐς τὴν ἐωντῶν. ὁ δὲ ἐπιλεξάμενος ὡς, ἦν δι' αὐτοῦ κατέλθοι ἐς τὴν πόλιν, ἄρξει τῆς Νάξου, στήσῃ δὲ ποιούμενος τὴν ξεινήν τῇ Ἰστιάῳ, τόνδε σφι λόγον προσέφερε· “αὐτὸς μὲν ὑμῖν οὐ φερέγγυός εἰμι δύναμιν τοσαύτην παρασχεῖν, ὥστε κατάγειν ἀεζόντων τῶν τὴν πόλιν ἐχόντων [Νάξιων]· πυνθάνομαι γὰρ ὀκταμισχιλίην ἀσπίδα Νάξιοισι εἶναι καὶ πλοῖα μακρὰ πολλά· μηχανήσομαι δὲ πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος. ἐπινοῶ δὲ τῆδε. Ἀραφρένης μοι τυγχάνει ἐὼν φίλος· ὁ δὲ Ἀραφρένης Ὑστάσπεος μὲν ἐστὶ παῖς, Ἀραεῖου δὲ τοῦ βασιλέως ἀδελφεός, τῶν δ' ἐπιθαλασσίων τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ ἄρχει πάντων, ἔχων στρατιὴν τε πολλὴν καὶ πολλὰς νέας. τούτου ὦν δοκέω

τὸν ἄνδρα ποιήσειν τῶν ἐν χρηζόμεν.” ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Νάξιοι προσέθεσαν τῷ Ἀρισταγόρῃ προήσειν τῇ δύναμι τοῦ ἄριστα, καὶ ἐπίσχεσθαι δῶρα [ἐκέλευον] καὶ δαπάνην τῇ στρατιῇ ὡς αὐτοὶ διαλύσοντας, ἐλπίδας πολλὰς ἔχοντες, διὰν ἐπιφανέωσι ἐς τὴν Νάξον, πάντα ποιήσειν τοὺς Νάξιους τὰ ἐν αὐτοῖς κελεύοι, ὡς δὲ καὶ τοὺς ἄλλους νησιώτας· τῶν γὰρ νήσων τούτων τῶν Κυκλάδων οὐδεμία κω ἦν ὑπὸ Ἀραεῖω. ἀπιζόμενος δὲ ὁ Ἀρισταγόρης ἐς τὰς 31 Σάρδις λέγει πρὸς τὸν Ἀραφρένα, ὡς Νάξος εἴη νῆσος μεγάλη μὲν οὐ μεγάλη, ἄλλως δὲ καλὴ τε καὶ ἀγαθὴ καὶ ἀγχοῦ Ἰωνίης, χρήματα δὲ ἐνὶ πολλὰ καὶ ἀνθρώποδα. “σὺ ὦν ἐπὶ ταύτην τὴν χώραν στρατηλάτης, κατάγων ἐς αὐτὴν τοὺς φηγάδας [ἔξ αὐτῆς], καὶ τοὶ ταῦτα ποιήσαντι τοῦτο μὲν ἐστὶ ἔτοιμα παρ' ἐμοὶ χρήματα μεγάλα πάρεξ τῶν ἀνασιμωμάτων τῇ στρατιῇ (ταῦτα μὲν γὰρ δικαία ἡμέας τοὺς ἄγοντας παρέχειν). τοῦτο δὲ νῆσους προσκτήσεια βασιλεῖ αὐτὴν τε Νάξον καὶ τὰς ἐκ ταύτης ἡρημένους, Πάρον καὶ Ἄνδρον καὶ ἄλλας τὰς Κυκλάδας καλενμένας. ἐνθεῦτεν δὲ ὁρμώμενος εὐπετέως ἐπιθήσει Εὐβοίῃ, νῆσῳ μεγάλῃ τε καὶ εὐδαιμόνι, οὐκ ἐλάσσονι Κύπρον καὶ κάρτα εὐπετεῖ αἰρεθῆραι. ἀποχωρῶσι δὲ ἑκατὸν νέες ταύτας πάσας χειρώσασθαι.” ὁ δὲ ἀμείβετο αὐτὸν τοιαῖδε· “σὺ ἐς οἶκον τὸν βασιλέως ἐξηγητῆς γίνεαι προημάτων ἀγαθῶν, καὶ ταῦτα ἐδ' παρανέεις πάντα, πλην τῶν νεῶν τοῦ ἀριθμοῦ. ἀντὶ δὲ ἑκατὸν νεῶν διηκόσιαί τοι ἔτοιμοι ἔσονται ἕνα τῷ ἔαρι. δεῖ δὲ τούτοις καὶ αὐτὸν βασιλέα συνέπαινον γίνεσθαι.”

32 Ὁ μὲν δὴ Ἀρισταγόρης ὡς ταῦτα ἤκουσε, περιχαρῆς ἐὼν ἀπῆγε ἐς Μίλητον· ὁ δὲ Ἀραφρένης, ὡς οἱ πέμψαντι ἐς Σούσα καὶ ὑπερθέντι τὰ ἐκ τοῦ Ἀρισταγόρευ λεγόμενα συνέπαινος καὶ αὐτὸς Ἀραεῖος ἐγένετο, παρεσκευάσατο μὲν διηκόσιας τριήρας, πολλὸν δὲ κάρτα ἑμιλον Περσέων τε καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων, στρατηγὸν δὲ τούτων ἀπέδεξε Μεγαβάτην ἄνδρα Πέρσην τῶν Ἀχαιμενιδέων, ἐωντοῦ τε καὶ Ἀραεῖου ἀνεψιόν, τοῦ Πανσανίης ὁ Κλεομβρότου Ἀραεδαϊμόνιος, εἰ δὴ ἀληθῆς γέ ἐστι ὁ λόγος, ὑστέρω χρόνῳ τούτων ἡρώσατο Θυγατέρα, ἔρωτα σχὼν τῆς Ἑλλάδος τύραννος γενέσθαι. ἀποδέξας δὲ Μεγαβάτην στρατηγὸν Ἀραφρένης ἀπέστειλε τὸν στρατὸν παρὰ τὸν Ἀρισταγόρευ. παραλαβὼν δὲ ὁ Μεγαβάτης 33

[ἐκ τῆς Μιλήτου] τὸν τε Ἀρισταγόρεα καὶ τὴν Ἰάδα στρατιὴν καὶ τοὺς Ναξίους ἔπλεε πρόφασιν ἐπ' Ἐλλησπόντιον, ἐπεὶτε δὲ ἐγένετο ἐν Χίῳ, ἔσχε τὰς νέας ἐς Καίκασα, ὡς ἐνθευθεν βορρῆ ἀνέμῳ ἐς τὴν Νάξον διαβάλοι. καὶ οὐ γὰρ ἔδεε τούτῳ τῷ στόλῳ Ναξίους ἀπολέσθαι, πρῆγμα τοιόνδε συνηρείσθαι γενέσθαι, περιμόντος Μεγαβάτεω τὰς ἐπὶ τῶν νεῶν φυλακὰς, ἐπὶ νεὸς Μυρδίνης ἔνυχε οὐδεὶς φυλάσσων· ὃ δὲ δεινόν τι ποιησάμενος ἐκέλευσε τοὺς δορυφόρους ἐξευρόντας τὸν ἄρχοντα ταύτης τῆς νεὸς, τῷ οὐνομα ἦν Σκύλαξ, τοῦτον δῆσαι διὰ θαλαμῆς διελόντας τῆς νεὸς κατὰ τοῦτο, ἔξω μὲν κεφαλὴν ποιούντας, ἔσω δὲ τὸ σῶμα. δεθέντος δὲ τοῦ Σκύλακος, ἐξαγγέλλει τις τῷ Ἀρισταγόρῃ, ὅτι τὸν ξεινόν οἱ τὸν Μύνδιον Μεγαβάτης δῆσας λυμαινόιτο. ὃ δ' ἔλθων παρατίετο τὸν Πέρσην, τυγχάνων δὲ οὐδενὸς τῶν ἐδέετο, αὐτὸς ἔλθων ἔλπεσε. πυθόμενος δὲ κάρτα δεινὸν ἐποίησατο ὁ Μεγαβάτης καὶ ἐσπέρχετο τῷ Ἀρισταγόρῃ. ὃ δὲ εἶπε "σοὶ δὲ καὶ τοῖτοισι [τοῖσι] πρῆγμα[σι] τί ἐστι; οὐ σε ἀπέστειλε Ἀρταφρένης ἐμέο κείθεσθαι καὶ πλείν τῇ ἂν ἐγὼ κελεύω; τί πολλὰ πρήσσεις;" ταῦτα εἶπε Ἀρισταγόρης. ὃ δὲ θυμωθεὶς τούτοις, ὡς πῶς ἐγένετο, ἔπεμπε ἐς Νάξον πλοῖον ἄνδρας

34 φράσσοντας τοῖσι Ναξίοισι πάντα τὰ παρεόντα σφι πρῆγματα. οἱ γὰρ ὦν Νάξιοι οὐδὲν πάντως προσεδέχοντο ἐπὶ σφέας τὸν στόλον τοῦτον ὀρμήσεσθαι. ἐπεὶ μέντοι ἐπύθοντο, αὐτίκα μὲν ἐσηρξίκαντο τὰ ἐκ τῶν ἀγρῶν ἐς τὸ τεῖχος, παρεσκευάσαντο δὲ ὡς πολιορκησόμενοι καὶ σῖτα καὶ ποτὰ, καὶ τὸ τεῖχος φάσαντο. καὶ οὗτοι μὲν παρεσκευάζοντο ὡς παρεσομένου σφι πολέμου, οἱ δ' ἐπεὶτε διέβαλον ἐκ τῆς Χίου τὰς νέας ἐς τὴν Νάξον, πρὸς πεφοραγμένους προσεφέροντο καὶ ἐπολιόρχεον μῆρας τέσσερας. ὡς δὲ τὰ τε ἔχοντες ἦλθον χρήματα οἱ Πέρσαι, ταῦτα κατεδεδαπάνητό σφι, καὶ αὐτῷ τῷ Ἀρισταγόρῃ προσαναίσιμωτο πολλά, τοῦ πλεῦνός τε ἐδέετο ἢ πολιορκίῃ, ἐνθαῦτα τεῖχεα τοῖσι φνγάσι τῶν Ναξίων οἰκοδομήσαντες ἀπαλλάσσοντο ἐς τὴν ἡπειρον, κακῶς πρήσσοντες.

35 Ἀρισταγόρης δὲ οὐκ εἶχε τὴν ὑπόσχεσιν τῷ Ἀρταφρένῃ ἐπιτελέσαι· ἅμα δὲ ἐπίεξέ μιν ἡ δαπάνη τῆς στρατιῆς ἀπαιτημένη, ἀρρώδέε τε τοῦ στρατοῦ πρῆξαντος κακῶς καὶ Μεγαβάτῃ διαβεβλημένος, ἐδόκεε τε τὴν βασιληίην τῆς Μιλήτου ἀπαιρεθῆσεσθαι. ἀρ-

ρωδέων δὲ τούτων ἕκαστα ἐβουλευέτο ἀπόστασιν· συνέπιπτε γὰρ καὶ τὸν ἐστιγμένον τὴν κεφαλὴν ἀπῆχθαι ἐκ Σούσων παρὰ Ἰστιάου, σημαίνοντα ἀπίστασθαι Ἀρισταγόρην ἀπὸ βασιλέος. ὃ γὰρ Ἰστιάος βουλόμενος τῷ Ἀρισταγόρῃ σημῆραι ἀποστήραι ἄλλως μὲν οὐδαμῶς εἶχε ἀσφαλῶς σημῆραι ὥστε φυλασσομενέων τῶν ὁδῶν, ὃ δὲ τῶν δούλων τὸν πιστότατον ἀποξυρήσας τὴν κεφαλὴν ἔστιξε καὶ ἀνέμεινε ἀναφῆναι τὰς τριχὰς. ὡς δὲ ἀνέφρσαν τάχιστα, ἀπέπεμπε ἐς Μίλητον ἐντειλάμενος αὐτῷ ἄλλο μὲν οὐδέν, ἐπεὰν δὲ ἀπίκηται ἐς Μίλητον, κελεύειν Ἀρισταγόρην ξυρήσαντά μιν τὰς τριχὰς κατιδέσθαι ἐς τὴν κεφαλὴν· τὰ δὲ στίγματα ἐσήμαινε, ὡς καὶ πρότερόν μοι εἶρηται, ἀπόστασιν. ταῦτα δὲ ὁ Ἰστιάος ἐποίησε, συμφορὴν ποιούμενος μεγάλῃ τὴν ἔωντοῦ κατοχὴν τὴν ἐν Σούσοισι· ἀποστάσιος ὦν γινόμενης πολλὰς εἶχε ἐλπίδας μετήσεσθαι ἐπὶ θάλασσαν, μὴ δὲ κωτερόν τι ποιεύσης τῆς Μιλήτου οὐδαμὰ ἐς αὐτὴν ἤξειν ἔτι ἔλογίζετο.

Ἰστιάος μὲν νυν ταῦτα διανοούμενος ἀπέπεμπε τὸν ἄγγελον, 36 Ἀρισταγόρῃ δὲ συνέπιπτε τοῦ αὐτοῦ χρόνον πάντα ταῦτα συνελθόντα· ἐβουλευέτο ὦν μετὰ τῶν στασιωπέων, ἐκρήρας τὴν τε ἔωντοῦ γνώμην καὶ τὰ παρὰ τοῦ Ἰστιάου ἀπιγμένα. οἱ μὲν δὴ ἄλλοι πάντες γνώμην κατὰ τὸντοῦ ἐξεφέροντο, κελεύοντες ἀπίστασθαι· Ἐκαταῖος δ' ὁ λογοποιὸς πρῶτα μὲν οὐκ ἔα πόλεμον βασιλεῖ τῶν Περσέων ἀναιρέεσθαι, καταλέγων τὰ τε ἔθνη πάντα, τῶν ἦρχε Δαρεῖος, καὶ τὴν δύναμιν αὐτοῦ. ἐπεὶτε δὲ οὐκ ἔπειθε, δεύτερα συνεβούλευε ποιεῖν, ὅπως ναυκρατέες [τῆς θαλάσσης] ἔσονται. ἄλλως μὲν νυν οὐδαμῶς ἔφη λέγων ἐνορᾶν ἐσόμενον τοῦτο· ἐπίστασθαι γὰρ τὴν δύναμιν τῶν Μιλησίων εἶσεν ἀσθενέα· εἰ δὲ τὰ χρήματα κατααιρεθῆι τὰ ἐκ τοῦ ἰοῦ τοῦ ἐν Βραγχίδῃσι, τὰ Κροῖσος ὁ Ἀνδός ἀνέθηκε, πολλὰς εἶχε ἐλπίδας ἐπικρατήσιν τῆς θαλάσσης, καὶ οὕτως αὐτοὺς τε ἔξειν χρήμασι χρᾶσθαι καὶ τοὺς πολεμίους οὐ συλήσειν αὐτά. τὰ δὲ χρήματα ἦν ταῦτα μεγάλα, ὡς δεδήλωται μοι ἐν τῷ πρώτῳ τῶν λόγων. αὕτη μὲν δὴ οὐκ ἐνῆκα ἢ γνώμη, ἐδόκεε δὲ ὁμοῦ ἀπίστασθαι, ἕνα τε αὐτῶν πλώσαντα ἐς Μυοῦντα ἐς τὸ στρατόπεδον τὸ ἀπὸ τῆς Νάξου ἀπελθόν ἐὸν ἐνθαῦτα συλλαμβάνειν πειρᾶσθαι τοὺς ἐπὶ τῶν νεῶν ἐπιπλέοντας

- 37 στρατηγούς. ἀποπεμφθέντος δὲ Ἰητραγόρευο κατ' αὐτὸ τοῦτο καὶ συλλαβόντος δόλῳ Ὀλίαιον Ἰβανόλλιος Μυλασσέα καὶ Ἰστιάϊον Τύμειο Τεμερέα καὶ Κώνη Ἐρξάνδρου, τῷ Δαρείῳ Μυτιλήνην ἔδωκ' ἑσέο, καὶ Ἀρισταγόρην Ἡρακλείδω Κυμαῖον καὶ ἄλλους συγχροῦς, οὕτω δὲ ἐκ τοῦ ἐμφανέος ὁ Ἀρισταγόρης ἀπεστήριξε, πᾶν ἐπὶ Δαρείῳ μηχανώμενος. καὶ πρῶτα μὲν λόγῳ μετεῖς τὴν τυραννίδα ἰσονομίην ἐποίησε τῇ Μιλήτῳ, ὡς ἂν ἐκόντες αὐτῷ οἱ Μιλήσιοι συναπισταίαιτο, μετὰ δὲ καὶ ἐν τῇ ἄλλῃ Ἰωνίῃ τὸντὸ τοῦτο ἐποίησε, τοὺς μὲν ἐξελαύνων τῶν τυράννων, τοὺς δ' ἔλαβε τυράννους ἀπὸ τῶν νεῶν τῶν συμπλευσασέων ἐπὶ Νάξου, τούτους δὲ φίλα βουλόμενος ποιέεσθαι τῆσι πόλισι ἐξεδίδου, ἄλλον ἐς ἄλλην πόλιν παρα-
 38 διδοῦς, ὅθεν εἴη ἕκαστος. Κώνη μὲν νῦν Μυτιληραῖοι, ἐπειτε τάχιστα παρέλαβον, ἐξαγαρόντες κατέλευσαν, Κυμαῖοι δὲ τὸν σφέτερον αὐτῶν ἀπῆξαν· ὡς δὲ καὶ ἄλλοι οἱ πλεῖντες ἀπίεσαν. τυράννων μὲν νῦν καταπάσις ἐγένετο ἀνὰ τὰς πόλιας· Ἀρισταγόρης δὲ ὁ Μιλήσιος ὡς τοὺς τυράννους κατέπαυσε, στρατηγὸς ἐν ἑκάστη τῶν πόλιων κελύσας ἑκάστους καταστήσαι, δεύτερα αὐτὸς ἐς Λακεδαιμόνα τριήρεϊ ἀπόστολος ἐγένετο· ἔδεε γὰρ δὴ συμμαχίης τινὸς οἱ μεγάλης ἐξευρεθῆναι.
 39 (Τῆς δὲ Σπαρτίας Ἀναξανδρίδης μὲν ὁ Λέοντος οὐκέτι περιεὼν ἐβασίλευε, ἀλλὰ ἐτετελευτήριξε, Κλεομένης δὲ ὁ Ἀναξανδρίδω εἶχε τὴν βασιληίην, οὐ κατ' ἀνδραγαθίην σχῶν, ἀλλὰ κατὰ γένος. Ἀναξανδρίδῃ γὰρ ἔχοντι γυναῖκα ἀδελφεῆς ἑωυτοῦ θυγατέρα, καὶ ἐούσης ταύτης οἱ καταθυμῆς, παῖδες οὐκ ἐγένοντο. τούτου δὲ τοιοῦτοι ἐόντος, οἱ ἔφοροι εἶπαν ἐπιτελευσάμενοι αὐτὸν "εἰ τοι σὺ σεωυτοῦ μὴ προσοῖς, ἀλλ' ἡμῖν τοῦτ' ἐστὶ οὐ περιοπίεον, γένος τὸ Εὐρυσθένεος γενέσθαι ἐξίτηλον. σὺ νῦν τὴν μὲν ἔχεις γυναῖκα, ἐπειτε τοι οὐ τίττει, ἔξιο, ἄλλην δὲ γῆμον· καὶ ποιέων ταῦτα Σπαρτιήτησι ἀδήσεις." ὁ δ' ἀμείβετο φᾶς τούτων οὐδέτερα ποιήσας, ἐκείνους τε οὐ καλῶς συμβουλεύειν παραιέοντας, τὴν ἔχει γυναῖκα, ἐούσαν ἀναμάρτητον ἑωυτῷ, ταύτην ἀπέπτα ἄλλην ἐσαγαγέσθαι.
 40 οὐδέ σφι πείσεσθαι. πρὸς ταῦτα οἱ ἔφοροι καὶ οἱ γέροντες βουλεύσασάμενοι προσέφερον Ἀναξανδρίδῃ τάδε· "ἐπεὶ τοῖνυν τοι περιεχόμενόν σε ὁρῶμεν τῆς ἔχεις γυναῖκός, σὺ δὲ ταῦτα ποίεις, καὶ μὴ

ἀπὶβαινε τούτοις, ἵνα μὴ τι ἄλλοῖον περὶ σεῦ Σπαρτιήται βουλεύσονται. γυναῖκός μὲν τῆς ἔχεις οὐ προσδεόμεθά σευ τῆς ἐξέσιος· σὺ δὲ ταύτην τε πάντα, ὅσα νῦν παρέχεις, πάρεχε, καὶ ἄλλαν πρὸς ταύτην ἐσαγάγε γυναῖκα τεκνοποιόν." ταῦτά κη λεγόντων συνεχώρησε ὁ Ἀναξανδρίδης, μετὰ δὲ γυναῖκας ἔχων δύο διξᾶς ἰστίας οἴκεις, ποιέων οὐδαμῶς Σπαρτιήται. χρόνον δὲ οὐ πολλοῦ διε-
 41 θόντος ἢ ἐούστερον ἐπελθοῦσα γυνὴ τίττει τὸν δὴ Κλεομένηα τοῦτον. καὶ αὕτη τε ἔφεδρον βασιλέα Σπαρτιήτησι ἀπέφαινε, καὶ ἢ προτέρη γυνή, τὸν πρότερον χρόνον ἄτοκος ἐούσα, τότε κως ἐνήρησε, συντυχίῃ ταύτη χρησαμένη. ἔχουσαν δὲ αὐτὴν ἀληθεῖ λόγῳ οἱ τῆς ἐπελθοῦσης γυναῖκός οὐκ ἴδιοι πευθόμενοι ὄχλειον, φάμενοι αὐτὴν κομπέειν ἄλλως, βουλομένην ὑποβαλέσθαι. δεινὰ δὲ ποιέντων αὐτῶν, τοῦ χρόνου συντάμνοντος, ἐπ' ἀπιστίης οἱ ἔφοροι τίττουσαν τὴν γυναῖκα περιζόμενοι ἐφύλαξαν. ἢ δὲ ὡς ἔτετε Λωριέα, ἰδέως ἴσχει Λεωνίδην, καὶ μετὰ τοῦτον ἰδέως ἴσχει Κλεόμβροτον· οἱ δὲ καὶ διδύμους λέγουσι Κλεόμβροτον καὶ Λεωνίδην γενέσθαι. ἢ δὲ Κλεομένηα τεκοῦσα [καὶ τὸ δεύτερον ἐπελθοῦσα] γυνή, ἐούσα θυγάτηρ Πριητιάδω τοῦ Ἀμφικλέου, οὐκέτι εἴτικτε τὸ δεύτερον.
 42 Ὁ μὲν δὴ Κλεομένης, ὡς λέγεται, ἦν τε οὐ φρονήρης ἀγο-
 43 μανῆς τε, ὁ δὲ Λωριεὺς ἦν τῶν ἡλίμων πάντων πρῶτος, εὐ τε ἐπίστατο κατ' ἀνδραγαθίην αὐτὸς σχήσων τὴν βασιληίην. ὥστε ὦν οὕτω φρονέων, ἐπειδὴ ὁ τε Ἀναξανδρίδης ἀπέθανε καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι χρωόμενοι τῷ νόμῳ ἐστήσαντο βασιλέα τὸν πρεσβύτατον Κλεομένηα, ὁ Λωριεὺς δεινὸν τε ποιέμενος καὶ οὐκ ἀξίων ὑπὸ Κλεομένηος βασιλεύεσθαι, αἰτήσας λεῶν Σπαρτιήτας ἦγε ἐς ἀποικίην, οὔτε τῷ ἐν Δελφοῖσι χρηστηρίῳ χρησάμενος, ἐς ἤρτινα γῆν κτίσων ἦν, οὔτε ποιήσας οὐδὲν τῶν νομιζόμενων. οἶα (δὲ) βαρέως φέρων, ἀπίει ἐς τὴν Λιβύην τὰ πλοῖα· κατηγέοντο δὲ οἱ ἄνδρες Θηραῖοι. ἀπικόμενος δὲ ἐς Κίνυρα οἴκισε χῶρον κάλλιστον τῶν Λιβύων παρὰ ποταμόν. ἐξελασθεῖς δὲ ἐνθεῦτεν τρίτῳ ἔτει ὑπὸ Μακίων τε καὶ Λιβύων καὶ Καρχηδονίων ἀπίκετο ἐς Πελοπόννησον. ἐνθαῦτα δὲ οἱ Ἀντιχάρης ἀπὸ Ἐλεώτιος συνεβούλευσε ἐκ
 43 τῶν Λαίων χρησμῶν Ἡρακλείην τὴν ἐν Σικελίῃ κτίζειν, φᾶς τὴν Ἐρτζος χῶρον πᾶσαν εἶναι Ἡρακλείδων, αὐτοῦ Ἡρακλέος κτησα-

μένον. ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα ἐς Δελφοὺς οἶχτο χρησόμενος τῷ
 χρηστηρίῳ, εἰ αἰρήσει ἐπ' ἦν στέλλεται χώραν· ἢ δὲ Πιθίην οἱ χρᾶ
 αἰρήσειν. παραλαβὼν δὲ Λωριεύς τὸν στόλον, τὸν καὶ ἐς Λιβύην
 44 ἦγε, ἐκοιμίζετο παρὰ τὴν Ἰταλίην. τὸν χρόνον δὲ τοῦτον, ὡς λέ-
 γουσι Συβαρίται, σφέας τε αὐτοὺς καὶ Τήλιν τὸν ἐωπίων βασιλέα
 ἐπὶ Κρότωνα μέλλειν στρατεῦσθαι, τοὺς δὲ Κροτωνίητας περιδέας
 γενομένους δεηθῆναι Λωριεύς σφίσι τιμωρῆσαι καὶ τυχεῖν δεηθέν-
 τας· συστρατεῦσθαι τε δὴ ἐπὶ Σύβαριν Λωριέα καὶ συνελεῖν τὴν
 Σύβαριν. ταῦτα μὲν νῦν Συβαρίται λέγουσι ποιῆσαι Λωριέα τε
 καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, Κροτωνίηται δὲ οὐδένα σφίσι φασὶ ξεῖνον
 προσεπιλαβῆσθαι τοῦ πρὸς Συβαρίτας πολέμου, εἰ μὴ Καλλίην τῶν
 Ἰαμιδέων μάντιν Ἥλειον μόνον, καὶ τοῦτον τρόπον τοιῶδε· παρὰ
 Τήλιν τοῦ Συβαριτέων τυράννου ἀποδράντα ἀπικέσθαι παρὰ σφέας,
 ἐπεὶτε οἱ τὰ ἱρὰ οὐ προεχώρηε [χρηστὰ] θυομένῳ ἐπὶ Κρότωνα.
 45 ταῦτα δὲ ὦν οἱτοὶ λέγουσι. μαρτύρια δὲ τούτων ἑκάτεροι ἀπο-
 δεικνύουσι τάδε, Συβαρίται μὲν τέμενος τε καὶ τὴν ἐόντα παρὰ
 τὸν ξηρὸν Κροῶθιν, τὸν ἰδρῶσθαι συνελόντα τὴν πόλιν Λωριέα λέ-
 γουσι Ἀθηναίῃ ἐπωνύμῳ Κραδίῃ, τοῦτο δὲ αὐτοῦ Λωριεύς τὸν
 θάνατον μαρτύριον μέγιστον ποιεῖνται, ὅτι παρὰ τὰ μεμαντευμένα
 ποιῶν διεφθάρη· εἰ γὰρ δὴ μὴ παρέπερξε μηδὲν, ἐπ' ὃ δὲ ἐστάλη
 ἐποίησε, εἴλε ἂν τὴν Ἐορζίνην χώραν καὶ ἑλὼν κατέσχε, οὐδ' ἂν
 αὐτὸς τε καὶ ἡ στρατιὴ διεφθάρη. οἱ δ' αὖ Κροτωνίηται ἀποδεί-
 κνυσι Καλλίην μὲν τῷ Ἥλειῳ ἐξαιρέτα ἐν γῆ τῇ Κροτωνίητιδι πολλὰ
 δοθέντα, τὰ καὶ ἐς ἐμὲ ἔτι ἐνέμοντο οἱ Καλλίειοι ἀπόγονοι, Λωριεῖ
 δὲ καὶ τοῖσι Λωριεύς ἀπογόνοισι οὐδέν. καίτοι εἰ συνεπελάβετό γε
 τοῦ Συβαριτικοῦ πολέμου Λωριεύς, δοθῆναι ἂν οἱ πολλαπλήσια ἢ
 Καλλίῃ. ταῦτα μὲν νῦν ἑκάτεροι αὐτῶν μαρτύρια ἀποφαίνονται·
 καὶ πάρεστι, ὁμοτέροισί τις πείθεται αὐτῶν, τοῦτοισι προσχωρέειν.
 46 Συνέπλεον δὲ Λωριεῖ καὶ ἄλλοι συγκρίσται Σπαρτιητέων,
 Θεσσαλῶν καὶ Παρειαβάτης καὶ Κελῆς καὶ Εἰθυλέων, οἳ ἐπέετα
 ἀπίκοντο παντὶ στόλῳ ἐς τὴν Σικελίην, ἀπέθανον μάχῃ ἐσσωθέν-
 τες ὑπὸ τε Φοινίκων καὶ Ἑγεσταιῶν· μόνος δὲ Εἰθυλέων τῶν
 συγκριστέων περιεγένετο τοῦτον τοῦ πάθους. συλλαβὼν δὲ οἷτος
 τῆς στρατιῆς τοὺς περιγενομένους ἔσχε Μινώην τὴν Σελινοσίων

ἀποικίην, καὶ συνελευθέρον Σελινοσίους τοῦ μονάρχου Πειθα-
 γόρευ. μετὰ δέ, ὡς τοῦτον κατέειλε, αὐτὸς τυραννίδι ἐπεχείρησε
 Σελινοῦντος, καὶ ἐμοννάρχησε χρόνον ἐπ' ὀλίγον· οἱ γὰρ μιν Σελι-
 νοῦσοι ἐπαναστάτες ἀπέκτειναν καταφυγόντα ἐπὶ Διὸς ἀγοραίου
 βωμόν. συνέσπετο δὲ Λωριεῖ καὶ συναπέθανε Φίλιππος ὁ Βοντα- 47
 κίδεω Κροτωνίητης ἀνὴρ, ὃς ἀμοσάμενος Τήλιν τοῦ Συβαριτέω
 θυγατέρα ἔφρυγε ἐκ Κρότωνος, ψευθεὶς δὲ τοῦ γάμου οἶχτο πλέων
 ἐς Κυρήνην, ἐκ ταύτης δὲ ὁμοῦμενος συνέσπετο οὐκίην τε τριήρεϊ
 καὶ οὐκίην ἀνδρῶν δαπάνῃ, ἐὼν τε Ὀλυμπιονίκης καὶ κάλλιτος
 Ἑλλήνων τῶν κατ' ἐωπίων. διὰ δὲ τὸ ἐωπιοῦ κάλλος ἤρκετο παρὰ
 Ἑγεσταιῶν τὰ οὐδεὶς ἄλλος· ἐπὶ γὰρ τοῦ τάφου αὐτοῦ ἱρώιον
 ἰδρῶσάμενοι θυσίησι αὐτὸν ἰλάσονται.

Λωριεύς μὲν νῦν τρόπον τοιοῦτον ἐτελεύτησε· εἰ δὲ ἠρέσχετο 48
 βασιλευόμενος ἐπὶ Κλεομένεος καὶ κατέμενε ἐν Σπάρτῃ, ἐβασίλευσε
 ἂν Λακεδαιμόνος· οὐ γὰρ τινα πολλὸν χρόνον ἤρξε ὁ Κλεομένης,
 ἀλλ' ἀπέθανε ἕκαστος, θυγατέρα μούνην λιπῶν, τῇ ὄνομα ἦν Γοργῶ.)

Ἀπικνέεται δὲ ὦν ὁ Ἀρισταγόρης ὁ Μιλήτου τυράννος ἐς τὴν 49
 Σπάρτην, Κλεομένεος ἔχοντος τὴν ἀρχήν· τῷ δὴ ἐς λόγους ἦτε, ὡς
 Λακεδαιμόνιοι λέγουσι, ἔχων χάλκεον πύλακα, ἐν τῷ γῆς ἀπάσης
 περιόδου ἐνετέμνητο καὶ θάλασσά τε πᾶσα καὶ ποταμοὶ πάντες.
 ἀπικνεόμενος δὲ ἐς λόγους ὁ Ἀρισταγόρης ἔλεγε πρὸς αὐτὸν τάδε·
 “Κλεόμενες, σπουδὴν μὲν τὴν ἐμὴν μὴ θυμάσης τῆς ἐνθαῦτα ἀπί-
 ξιος· τὰ γὰρ κατήχοντά ἐστι τοιαῦτα· Ἰώνων παῖδας δούλους εἶναι
 ἀπ' ἑλευθέρων, θνείδος καὶ ἄλλος μέγιστον μὲν αὐτοῖσι ἡμῖν, ἔτι
 δὲ τῶν λοιπῶν ἡμῖν, ὅσῳ προέστανε τῆς Ἑλλάδος. νῦν ὦν πρὸς
 θεῶν τῶν Ἑλλήνων ῥύσασθε Ἴωνας ἐκ δουλοσύνης, ἀνδρας διαι-
 μονας· ἐδπετέως δὲ ἡμῖν ταῦτα οἶά τε χωρέειν ἐστί· ὅτι γὰρ οἱ
 βάρβαροι ἄλλοι εἰσι, ὑμεῖς τε τὰ ἐς τὸν πόλεμον ἐς τὰ μέγιστα
 ἀνήκετε ἀρετῆς πέρι, ἢ τε μάχῃ αὐτῶν ἐσὶ τοιῶδε, τόσσα καὶ
 αἰχμὴ βραχέα· ἀναστρεφόμενοι δὲ ἔχοντες ἔρχονται ἐς τὰς μάχας καὶ
 κωρσασίας ἐπὶ τῆσι κεφαλῆσι. οὕτω ἐδπετέες χειρωθῆναι εἰσι.
 ἔστι δὲ καὶ ἀγαθὰ τοῖσι τὴν ἡλικίαν ἐκείνην γενομένοισι, ὅσα οὐδὲ
 τοῖσι συνάπασσι ἄλλοισι, ἀπὸ χουσοῦ ἀρξάμενοισι, ἄργυρος καὶ χάλ-
 κος καὶ ἐσθῆς ποικίλη καὶ ὑποζύγιά τε καὶ ἀνδράποδα· τὰ θυμῷ

βουλόμενοι αὐτοὶ ἂν ἔχοιτε. κατοίκηται δὲ ἀλλήλων ἐχόμενοι, ὡς ἐγὼ φράσω, Ἴωνων μὲν τῶνδε οἶδε Ἀνδοί, οἰκούντες τε χώραν ἀγαθὴν καὶ πολυαργυρώτατοι ἔόντες.” δεικνὺς δὲ ἔλεγε ταῦτα ἐς τῆς γῆς τὴν περίοδον, τὴν ἐφέρετο ἐν τῷ πίνακι ἐντετυμημένην. “Ἀνδῶν δὲ” ἔφη λέγων [ὁ Ἀρισταγόρης] “οἶδε ἔχονται Φρυγες οἱ πρὸς τὴν ἡῶ, πολυπροβατώτατοι τε ἔόντες πάντων τῶν ἐγὼ οἶδα καὶ πολυκαρπώτατοι. Φρυγῶν δὲ ἔχονται Καππαδόκαι, τοὺς ἡμεῖς Συρίους καλέομεν· τούτοις δὲ πρόσουροι Κίλικες, κατήγοντες ἐπὶ θάλασσαν τήρδε, ἐν τῇ ἦδε Κύπρος νῆσος κέεται· οἱ πεντακόσια τάλαντα βασιλεῖ τὸν ἐπέτειον φόρον ἐπιτελεῦσι. Κιλικίων δὲ τῶνδε ἔχονται Ἀρμεῖοι οἶδε, καὶ οὗτοι ἔόντες πολυπροβατοί, Ἀρμενίων δὲ Ματιηροὶ χώραν τήρδε ἔχοντες. ἔχειται δὲ τούτων γῆ ἦδε Κισσίη, ἐν τῇ δὴ παρὰ ποταμὸν τόνδε Χοάσπην κείμενά ἐστι τὰ Σοῦσα ταῦτα, ἔνθα βασιλεύς τε μέγας δίκαιαν ποιέεται, καὶ τῶν χρημάτων οἱ θησαυροὶ ἐνθαυτὰ εἰσι· ἐλόντες δὲ ταύτην τὴν πόλιν, Φαρσέοντες ἦδη τῷ Διὶ πλοῦτον πέρι ἐρῖζετε. ἀλλὰ περὶ μὲν χώρας ἄρα οὐ πολλῆς οὐδὲ οὕτω χρηστῆς καὶ οὖρον σιμυρῶν χροῶν ἐστὶ θυμῆας μάχας ἀναβάλλεσθαι πρὸς τε Μεσοσπίους, ἔόντας ἰσοπαλέας, καὶ Ἀρχάδας τε καὶ Ἀργείους, τοῖσι οὕτε χροσοῦ ἐχόμενον ἐστὶ οὐδὲν οὔτε ἀργύρου, τῶν πέρι καὶ τινα ἐνάγει προθυμῆι μαχόμενον ἀποθνήσκειν· παρέχον δὲ τῆς Ἀσίας πάσης ἄρχην ἐπιπέτως, ἄλλο τι αἰρήσεσθε;” Ἀρισταγόρης μὲν ταῦτα ἔλεξε, Κλεομένης δὲ ἀμείβετο τοιοῦδε· “ὦ ξεῖνε Μιλήσιε, ἀναβάλλομαί τοι ἐς τρίτην ἡμέραν
 ✕ 50 ὑποκρίνεσθαι.” τότε μὲν ἐς τοσοῦτον ἦλθον· ἐπειτα δὲ ἡ κορὴ ἡμέρη ἐγένετο τῆς ὑποκρίσεως καὶ ἦλθον ἐς τὸ συγκείμενον, εἶρετο δὲ Κλεομένης τὸν Ἀρισταγόρην, ὁσοῦτον ἡμερῶν ἀπὸ θάλασσης τῆς Ἴωνων ὁδὸς εἴη παρὰ βασιλέα. ὁ δὲ Ἀρισταγόρης, τάλαντα ἔων σοφὸς καὶ διαβάλλον ἐκείνον εἶ, ἐν τούτῳ ἐσφάλη· χροῶν γὰρ μὴ μὴ λέγειν τὸ ἔόν, βουλόμενον γε Σπαρτίτης ἐξαγαγεῖν ἐς τὴν Ἀσίην, λέγει δ’ ὄν τριῶν μηνῶν φάς εἶναι τὴν ἔνοδον. ὁ δὲ ἕκαστος τὸν ἐπίλοιπον λόγον, τὸν δὲ Ἀρισταγόρης ὤρητο λέγειν περὶ τῆς ὁδοῦ, εἶπε “ὦ ξεῖνε Μιλήσιε, ἀπαλλάσσεο ἐκ Σπάρτης πρὸ δέντος ἡλίου· οὐδένα γὰρ λόγον εἰπέα λέγεις Ἀκαδαμονίοισι, 51 ἐθέλων σφέας ἀπὸ θάλασσης τριῶν μηνῶν ὁδὸν ἀγαγεῖν.” ὁ μὲν

δὲ Κλεομένης ταῦτα εἶπας ἦμε ἐς τὰ οἰκία, ὁ δὲ Ἀρισταγόρης λαβῶν ἱκετηρίην ἦμε ἐς τοῦ Κλεομένους, ἐσελθὼν δὲ εἶπω, ὅτε ἱκετεύων, ἐπακούσαι ἐκέλευε τὸν Κλεομένεα, ἀποπέμψαντα τὸ παιδίον· προσεστήκει γὰρ δὴ τῷ Κλεομένει ἡ θυγάτηρ, τῇ οὖνομα ἦν Γοργώ· τοῦτο δὲ οἱ καὶ μόνον τέκνον ἐτύγγανε ἐὼν ἐτέων ὀκτώ ἢ ἐννέα ἡλικίην. Κλεομένης δὲ λέγειν μιν ἐκέλευε τὰ βούλεται, μηδὲ ἐπισχεῖν τοῦ παιδίου εἵνεκα. ἐνθαυτὰ δὲ ὁ Ἀρισταγόρης ἄρχετο ἐκ δέκα τάλαντων ἐπισχεόμενος, ἦν οἱ ἐπιτελέσει τῶν ἐδέετο. ἀνανεύοντος δὲ τοῦ Κλεομένους προέβαινε τοῖσι χορήμασι ὑπερβάλλων ὁ Ἀρισταγόρης, ἐς δὲ πενήκοντά τε τάλαντα ὑπεδέδεκτο καὶ τὸ παιδίον ἠδδάξατο “πάτερ, διαφθερέει σε ὁ ξεῖνος, ἦν μὴ ἀποστὰς ἦς.” ὁ τε δὲ Κλεομένης ἠσθεὶς τοῦ παιδίου τῇ παρανοσίῃ ἦμε ἐς ἕτερον οἴκημα, καὶ ὁ Ἀρισταγόρης ἀπαλλάσσετο τὸ παράπαν ἐκ τῆς Σπάρτης, οὐδὲ οἱ ἐξεγένετο ἐπὶ πλέον ἔτι σιμῆραι περὶ τῆς ἁπόδοις τῆς παρὰ βασιλέα.

Ἐχει γὰρ ἀμφὶ τῇ ὁδῷ ταύτῃ ὧδε· σταθμοὶ τε πενταχῆ 52 εἰσι βασιλήσιοι καὶ καταλύσεις κάλλισται, διὰ οἰκωμένης τε ἡ ὁδὸς ἅπασα καὶ ἀσφαλῆος. διὰ μὲν γε Ἀνδῆς καὶ Φρυγῆς σταθμοὶ τείνοντες εἴκοσι εἰσι, παρασάγγαι δὲ τέσσαρες καὶ ἐνεήκοντα καὶ ἦμισυ. ἐκδέκεται δ’ ἐκ τῆς Φρυγῆς ὁ Ἄλως ποταμὸς, ἐπ’ ᾧ πύλαι τε ἔπεισι, τὰς διεξέλασαι πᾶσα ἀνάγκη καὶ οὕτω διεκπερᾶν τὸν ποταμὸν, καὶ φυλακτήριον μέγα ἐπ’ αὐτῷ. διαβάντι δὲ ἐς τὴν Καππαδοκίην καὶ ταύτῃ πορευομένῳ μέχρι οὖρων τῶν Κιλικίων σταθμοὶ δυῶν δέοντες εἰσι τριήκοντα, παρασάγγαι δὲ τέσσαρες καὶ ἑκατόν. ἐπὶ δὲ τοῖσι τούτων οὖροισι διξὰς τε πύλας διεξελθὼς καὶ διξὰ φυλακτήρια παραμείψαι. ταῦτα δὲ διεξέλασαντι καὶ διὰ τῆς Κιλικίης ὁδὸν ποιουμένῳ τρεῖς εἰσι σταθμοὶ, παρασάγγαι δὲ πεντεκαίδεκα καὶ ἦμισυ. οὖρος δὲ Κιλικίης (τε) καὶ τῆς Ἀρμενίης ἐστὶ ποταμὸς νησιπέροτος, τῷ οὖνομα Εὐφρότης. ἐν δὲ τῇ Ἀρμενίῃ σταθμοὶ μὲν εἰσι καταγωγῶν πεντεκαίδεκα, παρασάγγαι δὲ ἑξ καὶ πενήκοντα καὶ ἦμισυ, καὶ φυλακτήριον ἐν αὐτοῖσι. ποταμοὶ δὲ νησιπέροτοι τέσσαρες διὰ ταύτης ἕεονσι, τοὺς πᾶσα ἀνάγκη διαπορθευέσθαι ἐστὶ, πρῶτος μὲν Τίγρης, μετὰ δὲ δευτέρως τε καὶ τρίτος Ζάβατος ὀνομαζόμενος, οὗ ὅπως ἔων ποταμὸς οὐδὲ ἐκ

τοῦ αὐτοῦ ἔθων· ὁ μὲν γὰρ πρότερος αὐτῶν καταλεχθεὶς ἐξ Ἀρμενίων ἔθει, ὁ δ' ὕστερον ἐκ Ματινηῶν. ὁ δὲ τέταρτος τῶν ποταμῶν ὄνομα ἔχει Γύνδης, τὸν Κῦρος διέλαβέ κοτε ἐς διώρονχας ἐξήχοντα καὶ τριηχοσίας. ἐκ δὲ ταύτης [τῆς Ἀρμενίης] ἐσβάλλονται ἐς τὴν Ματινήν γῆν σταθμοὶ εἰσι τέσσερες (καὶ τριήχοντα, παρασάγγαι δὲ ἑπτὰ καὶ τριήχοντα καὶ ἑκατόν). ἐκ δὲ ταύτης ἐς τὴν Κισσίην χώραν μεταβαίνουντι ἕνδεκα σταθμοί, παρασάγγαι δὲ δύο καὶ τεσσεράχοντα καὶ ἡμισὺ ἐστὶ ἐπὶ ποταμὸν Χοάσπην, ἕντα καὶ τοῦτον νηρσιπέριον, ἐπ' ᾧ Σοῦσα πόλις πεπόλισται. οὗτοι οὐ πάντες σταθμοὶ εἰσι ἕνδεκα καὶ ἑκατόν. καταγωγαὶ μὲν 53 νῦν σταθμῶν τσαυταὶ εἰσι ἐκ Σαρδίων ἐς Σοῦσα ἀναβαίνουντι. εἰ δὲ ὀρθῶς μεμέτρηται ἡ ὁδὸς ἢ βασιλίῃ τοῖσι παρασάγγησι, καὶ ὁ παρασάγγης δύναται τριήχοντα στάδια, ὥσπερ οὕτως γε δύναται ταῦτα, ἐκ Σαρδίων στάδιά ἐστι ἐς τὰ βασιλῆα τὰ Μεινόνια καλεόμενα πενταχόσια καὶ τρισχίλια καὶ μύρια, παρασαγγῶν ἕντων πενήχοντα καὶ τετραχοσίων. πενήχοντα δὲ καὶ ἑκατόν στάδια ἐπ' ἡμέρῃ ἐκάστη διεξιούσι ἀναισιμοῦνται ἡμέραι ἀπαρτὶ ἑνεήχοντα. 54 οὕτω τῷ Μιλησίῳ Ἀρισταγόρῃ εἶπαντι πρὸς Κλεομένηα τὸν Λακεδαιμόνιον, εἶναι τριῶν μηνῶν τὴν ἄνοδον τὴν παρὰ βασιλέα, ὀρθῶς εἴρητο. εἰ δὲ τις τὸ ἀπρεκέστερον τούτων ἔτι δίζηται, ἐγὼ καὶ τοῦτο σημανέω· τὴν γὰρ ἐξ Ἐφέσον ἐς Σάρδις ὁδὸν δεῖ προσλογίσασθαι ταύτην, καὶ δὴ λέγω σταδίους εἶναι τοὺς πάντας ἀπὸ θαλάσσης τῆς Ἑλληνικῆς μέχρι Σούσων (τοῦτο γὰρ Μεινόνειον ἔστιν καλεῖται) τεσσεράχοντα καὶ τετρασχιλίους καὶ μυρίους· οἱ γὰρ ἐξ Ἐφέσον ἐς Σάρδις εἰσι τεσσεράχοντα καὶ πενταχόσιοι στάδιοι, καὶ οὕτω τρισὶ ἡμέρησι μηχανῆται ἢ τρίμηρος ὁδός.) 55 Ἀπελαινόμενος δὲ ὁ Ἀρισταγόρης ἐκ τῆς Σπάρτης ἦγε ἐς τὰς Ἀθήνας γενομένης τυράννων ὧδε ἕλενθέρας. ἐπεὶ Ἰππάρχον τὸν Πεισιστράτον, Ἰππίω δὲ τοῦ τυράννου ἀδελφεόν, ἰδόντα ὄψιν ἐνπνίον [τῷ ἔωντοῦ πάθει] ἐναργεσιάτην, κτείνουσι Ἀριστογείτων καὶ Ἀρμόδιος, γένος ἕντες τὰ ἀνέκαθεν Γεφυραῖοι, μετὰ ταῦτα ἐτυραννέοντο Ἀθηναῖοι ἐπ' ἔτεα τέσσερα οὐδὲν ἴσσαν, ἀλλὰ καὶ 56 μᾶλλον ἢ πρὸ τοῦ. ἢ μὲν νῦν ὄψιν τοῦ Ἰππάρχου ἐνπνίον ἦν ἦδε. ἐν τῇ προτέρῃ νῦν τῶν Παναθηναίων ἐδόχεε ὁ Ἰππαρ-

χος ἄνδρα οἱ ἐπισιάντα μέγαν καὶ εδειδέα αἰνίσσεσθαι τάδε τὰ ἔπεα·

τλήθι λέων ἄλλα παθῶν τετλήθι θυμῷ·

οὐδεὶς ἀνθρώπων ἀδικῶν τίσιν οὐκ ἀποτίσει.

ταῦτα δέ, ὡς ἡμέρη ἐγένετο τάχιστα, φανερός ἦν ὑπεριθέμενος ὀνειροπόλοισι· μετὰ δὲ ἀπειπάμενος τὴν ὄψιν ἔπεμπε τὴν πομπήν, ἐν τῇ δὴ τελευτᾷ.

Οἱ δὲ Γεφυραῖοι, τῶν ἴσαν οἱ φονέες οἱ Ἰππάρχον, ὡς μὲν 57 αὐτοὶ λέγουσι, ἐγεγόνεσαν ἐξ Ἐρετρίας τὴν ἀρχήν· ὡς δὲ ἐγὼ ἀναπυθανόμενος εὐρίσκω, ἴσαν Φοίνικες τῶν σὺν Κάδμῳ ἀπικόμενων [Φοινίκων] ἐς γῆν τὴν νῦν Βοιωτήν καλεομένην, οἴκειον δὲ τῆς χώρας ταύτης ἀπολαχόντες τὴν Ταναγραζικὴν μοῖραν. ἐνθεῦτεν δὲ Καδμείων πρότερον ἐξαναστάντων ἐπ' Ἀργείων, οἱ Γεφυραῖοι οὗτοι δεύτερα ἐπὶ Βοιωτῶν ἐξαναστάντες ἐτράποντο ἐπ' Ἀθηναίων. Ἀθηναῖοι δὲ σφραγίσαντες ἐπὶ ἠητοῖσι ἐδέξαντο σφῶν αὐτῶν εἶναι πολιήτας, (οὐ) πολλῶν τεῶν καὶ οὐκ ἀξιαπληγῆτων ἐπιτάξαντες ἔργεσθαι.

Οἱ δὲ Φοίνικες οὗτοι οἱ σὺν Κάδμῳ ἀπικόμενοι, τῶν ἴσαν 58 οἱ Γεφυραῖοι, ἄλλα τε πολλὰ οἰκήσαντες ταύτην τὴν χώραν ἐσήγαγον διδασκάλια ἐς τοὺς Ἕλληνας καὶ δὴ καὶ γράμματα, οὐκ ἕντα πρὶν Ἑλλήσι, ὡς ἐμοὶ δοκεῖν, πρῶτα μὲν τοῖσι καὶ ἅπαντες χροῶνται Φοίνικες· μετὰ δὲ χρόνον προβαίνοντος ἕμα τῇ φωνῇ μετέβαλον καὶ τὸν ἠνθμόν τῶν γραμμάτων. περιοίεον δὲ σφραγίσαντες τὰ πολλὰ [τῶν χώρων] τοῦτον τὸν χρόνον Ἑλλήνων Ἴωνες· οἱ παραλαβόντες διδασκῆ παρὰ τῶν Φοινίκων τὰ γράμματα, μεταρθμίσαντες σφραγίσαντες ὀλίγα χροῶντο· χροῶμενοι δὲ ἐφάτισαν, ὥσπερ καὶ τὸ δίκαιον ἔφερε, ἐσαγαγόντων Φοινίκων ἐς τὴν Ἑλλάδα, Φοινικῆα κεκλησθῆαι. καὶ τὰς βύβλους διφθέρας καλέουσι ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ οἱ Ἴωνες, ὅτι κοτὴ ἐν σπάνι βύβλων ἐχρῶντο διφθέρησι αἰγῆσί τε καὶ διέρησι· ἔτι δὲ καὶ τὸ κατ' ἐμὲ πολλοὶ τῶν βαρβάρων ἐς τοιαύτας διφθέρας γράφουσι. εἶδον δὲ καὶ αὐτὸς Καδμῆα γράμματα ἐν τῷ ἰσθμῷ τοῦ 59 Ἀπόλλωνος τοῦ Ἰσμηρίου ἐν Θήβῃσι τῆσι Βοιωτῶν, ἐπὶ τρισὶν τρισὶ ἐγκεχολαμμένα, τὰ πολλὰ ὅμοια ἕντα τοῖσι Ἰωνικοῖσι. ὁ μὲν δὴ εἰς τῶν τριπόδιον ἐπίγραμμα ἔχει

Ἀμφικτύων μ' ἀνέθρην ἐὼν ἀπὸ Τηλεβοάων.
 ταῦτα ἡλικίην εἶη ἂν κατὰ Λαίον τὸν Λαβδάκου τοῦ Πολυδώρου
 60 τοῦ Κάδμου. ἕτερος δὲ τρίπους ἐν ἑξαμέτρῳ τόνῳ λέγει
 Σκαῖος πυγμαχέων με ἐκηβόλῳ Ἀπόλλωνι
 νικήσας ἀνέθρην τέιν περικαλλῆς ἄγαλμα.
 Σκαῖος δ' ἂν εἶη ὁ Ἴπποκόωντος, εἰ δὴ οὗτος γε ἐστὶ ὁ ἀναθεὶς
 καὶ μὴ ἄλλος τὸντὸ ὄνομα ἔχων τῷ Ἴπποκόωντος, ἡλικίην κατὰ
 61 Οἰδίπουν τὸν Λαῖον. τρίτος δὲ τρίπους λέγει καὶ οὗτος ἐν ἑξα-
 μέτρῳ (τόνῳ)

Λαοδάμας τρίποδ' αὐτὸς εὐσκόπῳ Ἀπόλλωνι
 μοναρχέων ἀνέθρην τέιν περικαλλῆς ἄγαλμα.
 ἐπὶ τούτου δὴ τοῦ Λαοδάμαντος τοῦ Ἐπειοκλέος μοναρχέοντος
 ἔξαισιτέεται Καδμεῖοι ἐπ' Ἀργείων καὶ τραύονται ἐς τοὺς Ἐγγε-
 λέας. οἱ δὲ Γεφυραῖοι, ἔπολιεφθέντες, ἕστερον ἐπὶ Βοιωτῶν ἀνα-
 χωρέουσι ἐς Ἀθήνας· καὶ σφι ἰρά ἐστι ἐν Ἀθήνῃσι ἰδρυμένα, τῶν
 οὐδὲν μετὰ τοῖσι λοιποῖσι Ἀθηναίοισι, ἄλλα τε κειχωρισμένα τῶν
 ἄλλων ἰῶν καὶ δὴ καὶ Ἀχαιῆς Δήμητρος ἰῶν τε καὶ ὄργια.
 62 Ἡ μὲν δὴ ὕψις τοῦ Ἰππάρχου ἐνπνίου, καὶ οἱ Γεφυραῖοι
 ὄθεν ἐγεγόνεσαν, τῶν ἦσαν οἱ Ἰππάρχου φονέες, ἀτήρηταί μοι·
 δεῖ δὲ πρὸς τούτοις ἐτι ἀναλαβεῖν τὸν κατ' ἀρχὰς ἦμα λέξων λό-
 γον, ὡς τυράννων ἐλευθερώθησαν Ἀθηναῖοι. Ἰππίῳ τυραννέον-
 τος καὶ ἐμπιτρανομένου Ἀθηναίοισι διὰ τὸν Ἰππάρχου θάνατον
 Ἀλκμεωνίδαί, γένος ἐόντες Ἀθηναῖοι καὶ φεύγοντες Πεισιστρατίδας,
 ἐπειτε σφι ἕμα τοῖσι ἄλλοισι Ἀθηναίων φηγάσι πειρωμένοισι κατὰ
 τὸ ἰσχυρὸν οὐ προεχώρηε [κάτοδος], ἀλλὰ προσέπταιον μεγάλως,
 πειρώμενοι κατιέναι τε καὶ ἐλευθεροῦν τὰς Ἀθήνας, Λευπύδιον τὸ
 ὑπὲρ Παιονίης τειχίσαντες, ἐνθαῦτα οἱ Ἀλκμεωνίδαί πᾶν ἐπὶ τοῖσι
 Πεισιστρατίδῃσι μηχανώμενοι, παρ' Ἀμφικτυόνων τὸν νῆδον μι-
 σθοῦνται τὸν ἐν Δελφοῖσι, τὸν νῦν ἐόντα, τότε δὲ οὐκῶ, τοῦτον
 ἐξοικοδομήσαι. οἷα δὲ χρημάτων εἶ ἦγοντες καὶ ἐόντες ἄνδρες δό-
 κημοὶ ἀνελάθεν ἔτι, τὸν τε νῆδον ἐξεργάσαντο τοῦ παραδείγματος
 κάλλιον, τὰ τε ἄλλα καὶ συγκειμένον σφι πωρίον λίθου ποιέειν
 63 τὸν νῆδον, Παρίον τὰ ἐμπροσθεν αὐτοῦ ἐξεποίησαν. ὡς ὦν δὴ οἱ
 Ἀθηναῖοι λέγουσι, οἱτοὶ οἱ ἄνδρες ἐν Δελφοῖσι κατήμενοι ἀνέ-

πειθον τὴν Πυθίην χοήμασι, διὼς ἔλθοιεν Σπαρτιητέων ἄνδρες,
 εἴτε ἰδίῳ στόλῳ εἴτε δημοσίῳ χρησόμενοι, προσφέρειν σφι τὰς
 Ἀθήνας ἐλευθεροῦν. Λακεδαιμόνιοι δὲ, ὡς σφι αἰεὶ τὸντὸ πρό-
 φαντον ἐγίνετο, πέμπονσι Ἀγχιμόλιον τὸν Ἀστέρος, ἐόντα τῶν
 ἀστῶν ἄνδρα δόκιμον, σὸν στρατῷ ἐξελῶντα Πεισιστρατίδας ἐξ
 Ἀθηνῶν, δημοῦ καὶ ξείνου σφι ἐόντας τὰ μάλιστα· τὰ γὰρ τοῦ
 θεοῦ πρεσβύτερα ἐποιεῖντο ἢ τὰ τῶν ἄστρον· πέμπονσι δὲ τούτους
 κατὰ θάλασσαν πλοίοισι. ὁ μὲν δὴ προσσχὼν ἐς Φάληρον τὴν
 στρατιὴν ἀπέβησε, οἱ δὲ Πεισιστρατίδαί προπυθανόμενοι ταῦτα
 ἐπεκαλέοντο ἐκ Θεσσαλίας ἐπικουρίην· ἐπεποίητο γὰρ σφι συμ-
 μαχή πρὸς αὐτούς. Θεσσαλοὶ δὲ σφι δεομένοισι ἀπέπεμψαν, κοινή
 γνώμη χραιόμενοι, χιλίην τε ἵππων καὶ τὸν βασιλέα τὸν σφέτερον
 Κινέην ἄνδρα Γοναῖον· τοὺς ἐπειτε ἔσχον συμμάχους οἱ Πεισι-
 στρατίδαί, ἐμχανῶντο τοιάδε· κείραντες τῶν Φαληρέων τὸ πεδίον
 καὶ ἵππάσιμον ποιήσαντες τοῦτον τὸν χώρον ἐπῆκαν τῷ στρατο-
 πέδῳ τὴν ἵππων· ἐμπροσθε δὲ διέφθειρε ἄλλους τε πολλοὺς τῶν
 Λακεδαιμονίων καὶ δὴ καὶ τὸν Ἀγχιμόλιον· τοὺς δὲ περιγενομένους
 αὐτῶν ἐς τὰς νέας κατεῖρξαν. ὁ μὲν δὴ πρῶτος στόλος ἐκ Λακε-
 δαίμονος οὕτως ἀπῆλλαξε, καὶ Ἀγχιμόλιον εἰσὶ ταφαὶ τῆς Ἀττικῆς
 Ἀλωπεκῆσι, ἀγχοῦ τοῦ Ἡρακλείου τοῦ ἐν Κυνοσάργει.

Μετὰ δὲ Λακεδαιμόνιοι μέζῳ στόλον στείλαντες ἀπέπεμψαν ἐπὶ 64
 τὰς Ἀθήνας, στρατηγὸν τῆς στρατιῆς ἀποδέξαντες βασιλέα Κλεο-
 μένεα τὸν Ἀναξανδρίδην, οὐκέτι κατὰ θάλασσαν στείλαντες, ἀλλὰ
 κατ' ἠπειρον· τοῖσι ἐσβαλοῦσι ἐς τὴν Ἀττικὴν χώραν ἢ τῶν Θεσσα-
 λῶν ἵππος πρώτη προσέμιξε καὶ οὐ μετὰ πολλῶν ἐτραπέτο, καὶ
 σφειν ἔπεσον ὑπὲρ τεσσαράκοντα ἄνδρας· οἱ δὲ περιγενομένοι
 ἀπαλλάσσοντο, ὡς εἶχον, ἰθὺ ἐπὶ Θεσσαλίας. Κλεομένης δὲ ἀπι-
 κόμενος ἐς τὸ ἄστυ ἕμα Ἀθηναίων τοῖσι βουλομένοισι εἶναι ἐλευ-
 θέροισι ἐπολιόρχεε τοὺς τυράννους ἀπεργμένους ἐν τῷ Πελασγικῷ
 τείχει. καὶ οὐδὲν τι πάντως ἂν ἐξείλον τοὺς Πεισιστρατίδας οἱ 65
 Λακεδαιμόνιοι· οὔτε γὰρ ἐπέδρην ἐπενόησαν ποιήσασθαι, οἱ τε
 Πεισιστρατίδαί σίτοισι καὶ ποτοῖσι εἶ παρεσκευάδατο· πολιορκή-
 σαντές τε ἂν ἡμέρας ὀλίγας ἀπαλλάσσοντο ἐς τὴν Σπάρτην. νῦν
 δὲ συντηχίη τοῖσι μὲν κακῇ ἐπεγένετο, τοῖσι δὲ ἡ αὐτὴ αὐτὴ σύμ-

μαχος· ὑπεκτιθέμενοι γὰρ ἔξω τῆς χώρας οἱ παῖδες τῶν Πεισι-
στρατιδῶν ἦλυσαν. τοῦτο δὲ ὡς ἐγένετο, πάντα αὐτῶν τὰ πρήγ-
ματα συνειτιάζονται, παρέστησαν δὲ ἐπὶ μισθῷ τοῖσι τέκνοισι,
ἐπ' οἷσι ἐβούλοντο οἱ Ἀθηναῖοι, ὥστε ἐν πέντε ἡμέρησι ἐκχωρήσαι
ἐκ τῆς Ἀττικῆς. μετὰ δὲ ἐξεχώρησαν ἐς Σίγειον τὸ ἐπὶ τῷ Σκα-
μάνδρῳ, ἄρξαντες μὲν Ἀθηναίων ἐπ' ἔτεα ἕξ τε καὶ τριήκοντα,
ἐόντες δὲ καὶ οὗτοι ἀνέκαθεν Πύλοι τε καὶ Νηλεΐδα, ἐκ τῶν
αὐτῶν γεγονότες καὶ οἱ ἀμφὶ Κόδρον τε καὶ Μέλανδον, οἱ πρό-
τερον ἐπὶ λυδῆς ἐόντες ἐγένοντο Ἀθηναίων βασιλεῖς. ἐπὶ τούτῳ
δὲ καὶ τὸντὸ οὐνομα ἀπεμνημόνευσε Ἰπποκράτης τῷ παιδί θῆσθαι
τὸν Πεισιστράτην, ἐπὶ τοῦ Νέστορος Πεισιστράτου ποιούμενος τὴν
ἐπωνυμίην.

Οὕτω μὲν Ἀθηναῖοι τυράννων ἀπαλλάχθησαν· ὅσα δὲ ἐλευθε-
ρωθέντες ἔρξαν ἢ ἔπαθον ἀξιοχρεα ἀπηγήσας, πρὶν ἢ Ἰωρήν τε
ἀποσιτῆραι ἀπὸ Δαρειῶν καὶ Ἀρισταγόρου τὸν Μιλήσιον ἀπικό-
μερον ἐς Ἀθήνας χρήσαι σφέων βοηθείην, ταῦτα πρῶτα φράσω.

66 Ἀθῆναι, εὐδαίμων καὶ πρὶν μεγάλα, τότε ἀπαλλάχθεισαι τυράν-
νων ἐγίνοντο μέζονες. ἐν δὲ αὐτῆσι δύο ἄνδρες ἐδινάσμενον, Κλει-
σθένης τε ἀνὴρ Ἀλκιμεωνίδης, ὃς περὶ δὴ λόγον ἔχει τὴν Πυθίην
ἀναπεισάσαι, καὶ Ἰσαγόρης Τισιάνδρου, οἰκίης μὲν ἐὼν δοξίμου, ἀπὸ
τὰ ἀνέκαθεν οὐκ ἔχω φράσαι· θύονσι δὲ οἱ συγγενεῖς αὐτοῦ Αἰ-
καρίῳ. οὗτοι οἱ ἄνδρες ἐστασίασαν περὶ δυνάμους, ἐσσοῦμενος
δὲ ὁ Κλεισθένης τὸν δῆμον προσεταιριζέται. μετὰ δὲ τετραφύ-
λους ἐόντας Ἀθηναίους δεκαφύλους ἐποίησε, τῶν Ἰωνος παίδων
Γελέοντος καὶ Αἰγικάρου καὶ Ἀργάδου καὶ Ὀπλήτος ἀπαλλάξας
τὰς ἐπωνυμίας, ἐξερῶν δὲ ἑτέρων ἡρώων ἐπωνυμίας ἐπιχωρίων,
πάρῃ Ἀίαντος· τοῦτον δὲ, ἅτε ἀστραγείονα καὶ σύμμαχον, ξεῖνον
ἐόντα, προσέθετο.

67 Ταῦτα δὲ, δοκέειν ἐμοί, ἐμιμῆετο ὁ Κλεισθένης οὗτος τὸν
ἐνωτοῦ μητροπάτορα Κλεισθένα τὸν Σικωνῶνος τυράννον. Κλει-
σθένης γὰρ Ἀργείοισι πολεμήσας τοῦτο μὲν ἄσπευδός ἐπαυσε ἐν
Σικωνίᾳ ἀγωνίζεσθαι τῶν Ὀμηρείων ἐπέων εἶνεκα, ὅτι Ἀργεῖοί τε
καὶ Ἀργὸς τὰ πολλὰ πάντα ἐνέεται· τοῦτο δὲ, ἡρώων γὰρ ἦν
καὶ ἔστι ἐν αὐτῇ τῇ ἀγορῇ τῶν Σικωνίων Ἀδρήστον τοῦ Ταλαοῦ,

τοῦτον ἐπεθύμησε ὁ Κλεισθένης, ἐόντα Ἀργεῖον, ἐμβαλεῖν ἐκ τῆς
χώρας. ἐλθὼν δὲ ἐς Δελφούς ἐχρηστηριάζετο, εἰ ἐκβάλῃ τὸν
Ἀδρήστον· ἢ δὲ Πυθίῃ οἱ χορᾷ φάσα Ἀδρήστον μὲν εἶναι Σικω-
νίων βασιλέα, ἐκείνον δὲ λευσίτρα. ἐπεὶ δὲ ὁ θεὸς τοῦτο γε οὐ
παρεδίδου, ἀπελθὼν ὀπίσω ἐφρόντιζε μηχανήν, τῇ αὐτὸς ὁ Ἀδρή-
στος ἀπαλλάξεται. ὡς δὲ οἱ ἐξενοῆσθαι ἐδόκει, πέμψας ἐς Θήβας
τὰς Βοιωτίας, ἔφη θῆλειν ἐπαγαγέσθαι Μελάμπρον τὸν Ἀσιακοῦ·
οἱ δὲ Θηβαῖοι ἔδοσαν. ἐπαγαγόμενος δὲ ὁ Κλεισθένης τὸν Μελά-
μπρον τέμερός οἱ ἀπέδεξε ἐν αὐτῷ τῷ πρυτανίῳ, καὶ μιν ἴδρυσε
ἐνθαῦτα ἐν τῷ ἰσχυροτάτῳ. ἐπηγάγετο δὲ τὸν Μελάμπρον [ὁ
Κλεισθένης] (καὶ γὰρ τοῦτο δεῖ ἀπηγήσασθαι) ὡς ἔχθιστον ἐόντα
Ἀδρήστῳ, ὃς τὸν τε ἀδελφεόν οἱ Μημισιέα ἀπεκτόνεε καὶ τὸν
γαμβρὸν Τυδέα. ἐπειτε δὲ οἱ τὸ τέμενος ἀπέδεξε, θυσίας τε καὶ
δοτὰς Ἀδρήστον ἀπελόμενος ἔδωκε τῷ Μελαμπρῳ. οἱ δὲ Σικω-
νῶνοι ἐώθεσαν μεγαλωστί κάρτα τιμῶν τὸν Ἀδρήστον· ἢ γὰρ χώρα
ἦν αὐτῇ Πολύβου, ὁ δὲ Ἀδρήστος ἦν Πολύβου θυγατροῦδος, ἔπαις
δὲ Πολύβος τελευτῶν διδοῖ Ἀδρήστῳ τὴν ἀρχήν. τὰ τε δὴ ἄλλα
οἱ Σικωνῶνοι εἰμίμων τὸν Ἀδρήστον, καὶ δὴ πρὸς τὰ πάθεα αὐτοῦ
τραγικοῖσι χοροῖσι ἐγέραιον, τὸν μὲν Διόνυσον οὐ τιμῶντες, τὸν
δὲ Ἀδρήστον. Κλεισθένης δὲ χορὸς μὲν τῷ Διονύσῳ ἀπέδωκε,
τὴν δὲ ἄλλην θυσίην τῷ Μελαμπρῳ. ταῦτα μὲν ἐς Ἀδρήστον 68
οἱ ἐπεποίητο, φιλὰς δὲ τὰς Λοκίων, ἵνα δὴ μὴ αἰ αὐταὶ ἔωσι
τοῖσι Σικωνίοισι καὶ τοῖσι Ἀργείοισι, μετέβαλε ἐς ἄλλα οὐνόματα.
ἐνθα καὶ πλείστον κατεγέλασε τῶν Σικωνίων· ἐπὶ γὰρ ὅς τε καὶ
ἄλλοι τὰς ἐπωνυμίας μετατιθεῖς αὐτὰ τὰ τελευταῖα ἐπέθεκε, πλήν
τῆς ἐνωτοῦ φυλῆς· ταύτη δὲ τὸ οὐνομα ἀπὸ τῆς ἐνωτοῦ ἀρχῆς
ἔθετο. οὗτοι μὲν δὴ Ἀρχελοῖ ἐκαλέοντο, ἕτεροι δὲ Ὑάται, ἄλλοι
δὲ Ὀρεᾶται, ἕτεροι δὲ Χοιρεᾶται. τοῖτοισι τοῖσι οὐνόμασι τῶν
φυλῶν ἐχρῆντο οἱ Σικωνῶνοι, καὶ ἐπὶ Κλεισθένης ἀρχόντος
καὶ ἐκείνου τεθνεώτος, ἔτι ἐπ' ἔτεα ἐξήκοντα· μετέπειτα μέντοι
λόγοφρῆσι δόντες μετέβαλον ἐς τοὺς Ὑλλεῖας καὶ Παμφύλους
καὶ Λυμνατάς, τετάρτους δὲ αὐτοῖσι προσέθετο ἐπὶ τοῦ Ἀδρή-
στον παιδὸς Αἰγιάλεος, τὴν ἐπωνυμίην ποιούμενοι κελησθαι
Αἰγιάλεος.

- 69 Ταῦτα μὲν τῶν δὲ Σικωνίων Κλεισθένης ἐπεποιήκει· ὁ δὲ δὴ Ἀθηναῖος Κλεισθένης, ἔων τοῦ Σικωνίου τούτου θυγατριδέος καὶ τὸ ὄνομα ἐπὶ τούτου ἔχων, δοκέειν ἐμοὶ καὶ οὗτος ἐπεριδῶν Ἰωνας, ἵνα μὴ σφίσι αἱ αὐταὶ ἔωσι φυλαὶ καὶ Ἰωσι, τὸν δμῶνμον [Κλεισθέnea] ἐμιμήσατο. ὡς γὰρ δὴ τὸν Ἀθηναίων δῆμον πρότερον ἀπωσμένον τότε πάντων πρὸς τὴν ἐωντοῦ μοῖραν προσεδήματο, τὰς φυλάς μετωνόμασε καὶ ἐποίησε πλεῦνας ἕξ ἑλασσόνων· δέκα τε δὴ φυλάρχους ἀντὶ τεσσέρων ἐποίησε, δέκα δὲ καὶ τοὺς δῆμους κατένειμε ἐς τὰς φυλάς· ἦν τε, τὸν δῆμον προσθέ-
- 70 ¹⁹ ⁴⁹⁰ μενος, πολλῶ κατύπερθε τῶν ἀντιστασιωτέων. ἐν τῷ μέρει δὲ ἐσοῦμενος ὁ Ἰσαγόρης ἀντιτεγράται τάδε· ἐπικαλέεται Κλεισθέnea τὸν Λακεδαιμόνιον, γενόμενον ἐωντῷ ξείνῳ ἀπὸ τῆς Πεισιστορατιδῶν πολιορκίης. τὸν δὲ Κλεισθέnea εἶχε αἰτιῆ φοιτῶν παρὰ τοῦ Ἰσαγόρου τὴν γυναῖκα. τὰ μὲν δὴ πρῶτα πέμπτων ὁ Κλεισθένης ἐς τὰς Ἀθήνας κήρυκα ἐξέβαλλε Κλεισθέnea καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους πολλοὺς Ἀθηναίων, τοὺς ἐναγέας ἐπιλέγων. ταῦτα δὲ πέμπτων ἔλεγε ἐκ διδαχῆς τοῦ Ἰσαγόρου· οἱ μὲν γὰρ Ἀλκμεωνίδαι καὶ οἱ σιστασιῶται αὐτῶν εἶχον αἰτίην τοῦ θόνου τούτου, αὐτὸς δὲ οὐ μετείχε
- 71 οὐδ' οἱ φίλοι αὐτοῦ. οἱ δ' ἐναγέες Ἀθηναίων ὤδε ὠνομάσθησαν. ἦν Κύλων τῶν Ἀθηναίων ἀγῆρ Ὀλυμπιονίκης. οὗτος ἐπὶ τυραννίδι ἐκόμησε, προσποιησάμενος δὲ ἐταυρήτην τῶν ἠλιζιωτέων καταλαβεῖν τὴν ἀκρόπολιν ἐπειρήθη, οὐ θανάμενος δὲ ἐπιζατηῆσαι ἱκέτης ἔζυτο πρὸς τὸ ἄγαλμα. τούτους ἀνίστασι μὲν οἱ προτάντες τῶν ναυκράρων, οἱ περ' ἐνεμον τότε τὰς Ἀθήνας, ὑπεργβῶν πλὴν θανάτου· φρονέουσαι δὲ αὐτοὺς αἰτιῆ ἔχει Ἀλκμεωνίδας. ταῦτα πρὸ τῆς Πεισιστοράτου ἠλιζίης ἐγένετο.
- 72 Κλεισθένης δὲ ὡς πέμπτων ἐξέβαλλε Κλεισθέnea καὶ τοὺς ἐναγέας, Κλεισθένης μὲν αὐτὸς ὑπεξέσχε· μετὰ δὲ οὐδὲν ἦσσαν παρῆν ἐς τὰς Ἀθήνας ὁ Κλεισθένης οὐ σὲν μεγάλην χειρὶ, ἀπικόμενος δὲ ἀγγηλατεῖ ἐπιτακόσια ἐπίστια Ἀθηναίων, τὰ οἱ ὑπέθετο ὁ Ἰσαγόρης. ταῦτα δὲ ποιήσας δεύτερα τὴν βουλὴν καταλῆναι ἐπειράτο, τριχοσίοισι δὲ τοῖσι Ἰσαγόρου σισασιώτησι τὰς ἀρχὰς ἐνεχείριζε. ἀντισταθείσης δὲ τῆς βουλῆς καὶ οὐ βουλομένης πείθεσθαι, ὁ τε Κλεισθένης καὶ ὁ Ἰσαγόρης καὶ οἱ σισασιῶται αὐτοῦ καταλαμβάνουσι

τὴν ἀκρόπολιν. Ἀθηναίων δὲ οἱ λοιποὶ, τὰ αὐτὰ φρονήσαντες, ἐπολιόρχεον αὐτοὺς ἡμέρας δύο· τῇ δὲ τρίτῃ ὑπόσπονδοι ἐξέρχονται ἐκ τῆς χώρας, ὅσοι ἦσαν αὐτῶν Λακεδαιμόνιοι. ἐπετελέετο δὲ τῷ Κλεισθένι ἡ φήμη· ὡς γὰρ ἀνέβη ἐς τὴν ἀκρόπολιν [μέλλων δὴ αὐτὴν κατασχέσειν], ἦγε ἐς τὸ ἄδυτον τῆς θεοῦ ὡς προσερέων· ἡ δὲ ἰοεὶ ἐξαναστῆσα ἐκ τοῦ θρόνου, πρὶν ἢ τὰς θύρας αὐτὸν ἀμείψαι, εἶπε “ὦ ξεῖνε Λακεδαιμόνιε, πάλιν χώρει μηδὲ ἔσιθι ἐς τὸ ἴσον· οὐ γὰρ θεμιτὸν Λωριεῦσι παρίεναι ἐνθάυτα.” ὁ δὲ εἶπε “ὦ γύναι, ἀλλ' οὐ Λωριεὺς εἰμι, ἀλλ' Ἀχαιοός.” ὁ μὲν δὴ τῇ κληιδόνι οὐδὲν χρωόμενος ἐπεχειρήσε τε καὶ τότε πάλιν ἐξέπιπτε μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων· τοὺς δὲ ἄλλους Ἀθηναῖοι κατέδησαν τὴν ἐπὶ θανάτῳ, ἐν δὲ αὐτοῖσι καὶ Τιμησίθεον τὸν Δελφόν, τοῦ ἔργα χειρῶν τε καὶ λήματος ἔχοιμ' ἂν μέγιστα καταλέξαι. οὗτοι μὲν τῶν δεδεμένῳ ἐτετέλησαν. Ἀθηναῖοι δὲ μετὰ ταῦτα Κλεισθέnea καὶ 73 τὰ ἐπιτακόσια ἐπίστια τὰ διωχθέντα ὑπὸ Κλεισθέneos μεταπεμπάμενοι πέμπτοισι ἀγγέλοισ ἐς Σάρδις, συμμαχίην βουλόμενοι ποιήσασθαι πρὸς Πέρσας· ἠπιστέατο γὰρ σφίσι πρὸς Λακεδαιμονίους τε καὶ Κλεισθέnea ἐπιεπολεμῶσθαι. ἀπικόμενων δὲ τῶν ἀγγέλων ἐς τὰς Σάρδις καὶ λεγόντων τὰ ἐντεταλμένα, Ἀρταφέρνης ὁ Ὑστάσπεος Σαρδίων ὑπαρχος ἐπειρώτα, τίνες ἐόντες ἄνθρωποι καὶ κοῦ γῆς οἰκημένοι δεοῖατο Περσέων σύμμαχοι γενέσθαι, πυνθόμενος δὲ πρὸς τῶν ἀγγέλων ἀπεκορέφον σφι τάδε· εἰ μὲν δίδουσι βασιλεῖ Λακείῳ Ἀθηναῖοι γῆν τε καὶ ὕδωρ, ὁ δὲ συμμαχίην σφι συντίθετο· εἰ δὲ μὴ δίδουσι, ἀπαλλάσσεσθαι αὐτοὺς ἐκέλευε. οἱ δὲ ἄγγελοι ἐπὶ σφέων αὐτῶν βαλόμενοι διδόναι ἔφασαν, βουλόμενοι τὴν συμμαχίην ποιήσασθαι. οὗτοι μὲν δὴ ἀπελθόντες ἐς τὴν ἐωντῶν αἰτίας μεγάλας εἶχον.

Κλεισθένης δὲ, ἐπιστάμενος περιβριῆσθαι ἔπεισι καὶ ἔργοισι ἐπ' Ἀθηναίων, συνέλεγε ἐκ πάσης Πελοποννήσου στρατόν, οὐ φραζῶν ἐς τὸ συλλέγει, τίσασθαι τε ἐθέλων τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναίων καὶ Ἰσαγόρην [βουλόμενος] τύραννον καταστήσαι· συνεξήλθε γὰρ οἱ οὗτος ἐκ τῆς ἀκροπόλιος. Κλεισθένης τε δὴ στόλῳ μεγάλῳ ἐσέβαλε ἐς Ἐλευσίνα, καὶ οἱ Βοιωτοὶ ἐπὶ συνθήματος Οἰνόην αἰρέουσι καὶ Ὑσιᾶς, δῆμους τοὺς ἐσχάτους τῆς Ἀττικῆς, Χαλιζίδες τε ἐπὶ τὰ

ἔπειτα εἰσίνοντο ἐπιόντες χώρους τῆς Ἀττικῆς. Ἀθηναῖοι δέ, καίπερ ἀμφιβολίῃ ἐχόμενοι, Βοιωτῶν μὲν καὶ Χαλκιδέων ἐς ὕστερον ἔμελλον μῆμιν ποιήσεσθαι, Πελοποννησίοισι δὲ ἐοῦσι ἐν Ἐλευσίνι ἀντία

75 ἔθεντο τὰ ὄπλα. μελλόντων δὲ συνάφειν τὰ στρατόπεδα ἐς μάχην. Κορίνθιοι μὲν πρῶτοι σφίσι αὐτοῖσι δόντες λόγον, ὡς οὐ ποιοῖεν τὰ δίκαια, μετεβάλλοντό τε καὶ ἀπαλλάσσοντο, μετὰ δὲ Δημάργτος ὁ Ἀρίστωνος, ἐὼν καὶ οὗτος βασιλεὺς Σπαρτιητέων, καὶ συνεξαγαγῶν τε τὴν στρατιὴν ἐκ Ἀσκεδαίμονος καὶ οὐκ ἐὼν διάφορος ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ Κλεομένηϊ. ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς διχοστασίης ἐτέθη νόμος ἐν Σπάρτῃ μὴ ἐξεῖναι ἕπεσθαι ἀμφοτέροισι τοῖς βασιλέας ἐξιούσης στρατιῆς· τέως γὰρ ἀμφοτέροι εἶποντο· παραλνομένου δὲ τούτων τοῦ ἑτέρου καταλείπεσθαι καὶ τῶν Τυνδαριδέων τὸν ἕτερον; πρὸ τοῦ γὰρ δὴ καὶ οὗτοι ἀμφοτέροι, ἐπίκλητοὶ σφι ἐόντες,

76 εἶποντο. τότε δὴ ἐν τῇ Ἐλευσίνι ὁρῶντες οἱ λοιποὶ τῶν συμμάχων τοὺς τε βασιλέας τῶν Ἀσκεδαίμονιων οὐκ ὁμολογέοντες καὶ Κορινθίους ἐκλιπόντας τὴν τάξιν, οἴχοντο καὶ αὐτοὶ ἀπαλλασσόμενοι, τέταρτον δὴ τοῦτο ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν ἀπικόμενοι Λωρῖτες, δις τε ἐπὶ πολέμῳ ἐσβαλόντες καὶ δις ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ πλήθους τοῦ Ἀθηναίων, πρῶτον μὲν διὰ καὶ Μέγαρον κατοίκισαν (οὗτος ὁ στόλος <δ> ἐπὶ Κόδρον βασιλεύοντος Ἀθηναίων ὁρθῶς <πρῶτος> ἂν καλέοιτο), δεύτερον δὲ καὶ τρίτον, διὰ ἐπὶ Πεισιστρατιδῶν ἐξέλασιν ὁρηθέντες ἐκ Σπάρτης ἀπικοντο, τέταρτον δὲ τότε διὰ ἐς Ἐλευσίνα Κλεομένης ἄγων Πελοποννησίοις ἐσέβαλε· οὕτω τέταρτον τότε Λωρῖτες ἐσέβαλον ἐς Ἀθήνας.

77 Διαλυθέντος ὦν τοῦ στόλου τούτου ἀλλεῶς, ἐνθαῦτα Ἀθηναῖοι τίνεσθαι βουλόμενοι πρῶτα στρατιήν ποιεῖνται ἐπὶ Χαλκιδέας. Βοιωτοὶ δὲ τοῖσι Χαλκιδεῦσι βοηθέουσι ἐπὶ τὸν Ἐβριππον. Ἀθηναίοισι δὲ ἰδοῦσι τοὺς Βοιωτοὺς ἔδοξε πρότερον τοῖσι Βοιωτοῖσι ἢ τοῖσι Χαλκιδεῦσι ἐπιχειρῆσαι. συμβάλλουσί τε δὴ τοῖσι Βοιωτοῖσι οἱ Ἀθηναῖοι καὶ πολλῶ ἐκράτησαν, κάρτα δὲ πολλοὺς φονεύσαντες ἐπιταξοῖς αὐτῶν ἐξώγησαν. τῆς δὲ αὐτῆς ταύτης ἡμέρης οἱ Ἀθηναῖοι διαβάντες ἐς τὴν Ἐβριππον συμβάλλουσι καὶ τοῖσι Χαλκιδεῦσι, νικήσαντες δὲ καὶ τούτους τετραμισχιλίους κληρούχους ἐπὶ τῶν ἵπποβοτέων τῇ χώρῃ λείπονσι· οἱ δ' ἵπποβοταί

ἐκαλέοντο οἱ παχέες τῶν Χαλκιδέων. ὅσους δὲ καὶ τούτων ἐξώγησαν, ἕνα τοῖσι Βοιωτῶν ἐξωρημένοισι εἶχον ἐν φυλακῇ [ἐς πέδας] δῆσαντες· χρόνῳ δὲ ἔλυσάν σφρας, δίνεως ἀποτιμησάμενοι. τὰς δὲ πέδας αὐτῶν, ἐν τῆσι ἐδεδέετο, ἀνεκρέμασαν ἐς τὴν ἀκρόπολιν· αἰπερ ἔτι καὶ ἐς ἡμᾶ ἦσαν περιεοῦσαι, κρεμάμεναι ἐκ τειχέων περιπεφλευσμένων πρὸς ὑπὸ τοῦ Μήδου, ἀντίον δὲ τοῦ μεγάρου τοῦ πρὸς ἐσπέρην τετραμμένον. καὶ τῶν λύτρων τὴν δεκάτην ἀνέθηκαν, ποιησάμενοι τέθειππον χάλκεον· τὸ δὲ ἀριστερῆς χειρὸς ἔστιχε πρῶτα εἰσόντι ἐς τὰ προπύλαια τὰ ἐν τῇ ἀκροπόλει· ἐπιγέγραπται δὲ οἱ τάδε·

ἔθνεα Βοιωτῶν καὶ Χαλκιδέων δαμάσαντες
παῖδες Ἀθηναίων ἔργασιν ἐν πολέμῳ,
δεσμῷ ἐν ἀχλύοντι σιδηρῷ ἔσβεσαν ἔβριπ·
τῶν ἵππους δεκάτην Παλλάδι τάσδ' ἔθεσαν.

Ἀθηναῖοι μὲν νῦν ἠῤῥητο (δηλοῖ δὲ οὐ κατ' ἐν μόνον, ἀλλὰ 78 πενταχῇ, ἢ ἰσχυροῖ ὡς ἐστὶ χρῆμα σπουδαῖον, εἰ καὶ Ἀθηναῖοι τυραννεύομενοι μὲν οὐδαμῶν τῶν σφρας περιοικεόντων ἦσαν τὰ πολέμια ἀμείνους, ἀπαλλαχθέντες δὲ τυράννων μακρῷ πρῶτοι ἐγένοντο. δηλοῖ ὦν ταῦτα, ὅτι κατεχόμενοι μὲν ἐθελουσίαιον, ὡς δεσπότη ἐργαζόμενοι, ἐλευθερωθέντων δὲ αὐτὸς ἕκαστος ἐωντῷ προεθιμίειο κατεργάζεσθαι.

Οὗτοι μὲν νῦν ταῦτα ἐποίησαν.) Θηβαῖοι δὲ μετὰ ταῦτα ἐς 79 θεὸν ἔπειπον, βουλόμενοι τίσασθαι Ἀθηναίους. ἢ δὲ Πυθίῃ ἀπὸ σφῶν μὲν αὐτῶν οὐκ ἔφη αὐτοῖσι εἶναι τίσιν, ἐς πολέμημον δὲ ἐξενείκοντας ἐκέλευε τῶν ἀγχιστα δέεσθαι. ἀπελθόντων ὦν τῶν θεοπρόπων, ἐξέφερον τὸ χρηστήριον, ἀλήν ποιησάμενοι· ὡς ἐπενθάνοντο δὲ λεγόντων αὐτῶν τῶν ἀγχιστα δέεσθαι, εἶπεν οἱ Θηβαῖοι ἀκούσαντες τούτων “οὐκῶν ἀγχιστα ἡμέων οἰκέουσι Ταναγραῖοι τε καὶ Κορωναῖοι καὶ Θεσπιέες; καὶ οὗτοί γε ἕνα ἡμῖν αἰε μαχόμενοι προθύμως συνδιαφέρουσι τὸν πόλεμον· τί δεῖ τούτων γε δέεσθαι; ἀλλὰ μᾶλλον μὴ οὐ τοῦτο ἢ τὸ χρηστήριον.” τοιαῦτα 80 ἐπιλεγόμενων εἶπε δὴ κατε μάθων τις “ἐγὼ μοι δοκέω σπνέσαι, τὸ θελεῖ λέγειν ἡμῖν τὸ μαντήριον. Ἀσωποῦ λέγονται γενέσθαι θυγατέρες Θήβῃ τε καὶ Αἰγίνα· τουτέων ἀδελφεῶν ἐουσίων, δοκέω ἡμῖν Αἰγινήτων δέεσθαι τὸν θεὸν χρῆσαι τιμωρητήρων γενέσθαι.”

καὶ οὐ γὰρ τις ταύτης ἀμείνων γνώμη ἐδόκει φαινεσθαι, αὐτίκα πέμψαντες ἐδέοντο Αἰγινήτων, ἐπικαλούμενοι κατὰ τὸ χρηστήριόν σφι βοηθεῖν, ὡς ἐόντων ἀρχιστέων· οἳ δὲ σφι αἰτέουσι ἐπιουρήναι
 81 τοὺς Αἰακίδας συμπέμπειν ἔφασαν. πειρησαμένων δὲ τῶν Θηβαίων κατὰ τὴν συμμαχίην τῶν Αἰακιδέων καὶ τριχέως περιεφθέντων ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, αὐτίς οἱ Θηβαῖοι πέμψαντες τοὺς μὲν Αἰακίδας σφι ἀπεδίδουσαν, τῶν δὲ ἀνδρῶν ἐδέοντο. Αἰγινῆται δὲ εὐδαιμονίᾳ τε μεγάλην ἐπαεφθέντες καὶ ἔχθρης παλαιῆς ἀναμνησθέντες ἐχούσης ἐς Ἀθηναίους, τότε Θηβαίων δεηθέντων πόλεμον ἀκήρυκτοι Ἀθηναίοισι ἐπέφερον· ἐπικειμένων γὰρ αὐτῶν Βοιωτοῖσι, ἐπιπλώσαντες μακροῖσι νησὶ ἐς τὴν Ἀττικὴν, κατὰ μὲν ἔσθραν Φάληρον, κατὰ δὲ τῆς ἄλλης παραλίας πολλοὺς δήμους, ποιεῦντες δὲ ταῦτα μεγάλως Ἀθηναίους ἐσίοντο.

82 (Ἡ δὲ ἔχθρη ἢ προοφειλομένη ἐς Ἀθηναίους ἐκ τῶν Αἰγινήτων ἐγένετο ἕξ ἀρχῆς τοιῆσδε. Ἐπιδαυριοῖσι ἡ γῆ καρπὸν οὐδένα ἀνειδίδον. περὶ ταύτης ὦν τῆς συμφορῆς οἱ Ἐπιδαυριοὶ ἐχρέωντο ἐν Δελφοῖσι· ἡ δὲ Πυθίη σφέας ἐκέλευε Λαμίας τε καὶ Αὐξήσιος ἀγάλματα ἰδρῶσασθαι, καὶ σφι ἰδρῶσαμένοισι ἕμεινον ὄνοισεσθαι. ἐπειρώτων ὦν οἱ Ἐπιδαυριοὶ, κότερα χαλκοῦ ποιῶνται τὰ ἀγάλματα ἢ λίθου· ἡ δὲ Πυθίη οὐδέτερα τούτων ἔα, ἀλλὰ ξύλον ἡμέρης ἐλαίης. ἐδέοντο ὦν οἱ Ἐπιδαυριοὶ Ἀθηναίων ἐλαίην σφι δοῦναι ταμέσθαι, ἰσοτάτας δὲ κείνας νομίζοντες εἶναι· λέγεται δὲ καὶ ὡς ἐλαίαι ἦσαν ἄλλοθι γῆς οὐδαμοῦ κατὰ χρόνον ἐκείνον [ἢ ἐν Ἀθήναις]· οἳ δὲ ἐπὶ τοιαῖδε δώσειν ἔφασαν ἐπ' ᾧ ἀπάξουσι ἔτεος ἐκάστου τῆς Ἀθηναίᾳ τε τῆς πολιადὶ ἰσὰ καὶ τῷ Ἐρεχθεῖ. καταιρέσαντες δὲ ἐπὶ τούτοις οἱ Ἐπιδαυριοὶ τῶν τε ἐδέοντο ἔντηρον, καὶ ἀγάλματα ἐκ τῶν ἐλαίων τουτέων ποιησάμενοι ἰδρῶσαντο· καὶ ἡ τε γῆ σφι
 83 ἔφερε καρπὸν, καὶ Ἀθηναίοισι ἐπετέλεον τὰ συνέθετο. τοῦτον δ' ἔτι τὸν χρόνον καὶ πρὸ τοῦ Αἰγινήται Ἐπιδαυρίων ἦκουον τὰ τε ἄλλα καὶ δίκας, διαβαίνοντες ἐς Ἐπίδαυρον, ἐδίδουσαν τε καὶ ἐλάμβανον παρ' ἀλλήλων οἱ Αἰγινήται. τὸ δὲ ἀπὸ τούδε νέας τε πηξάμενοι καὶ ἀγνωμοσύνη χρησάμενοι ἀπέστησαν ἀπὸ τῶν Ἐπιδαυρίων. ἅτε δὲ ἐόντες διάφοροι ἐδηλέοντο αὐτοὺς, ὥστε δὴ θαλασσοκράτορες ἐόντες, καὶ δὴ καὶ τὰ ἀγάλματα ταῦτα τῆς τε Λα-

μῆς καὶ τῆς Αὐξήσιος ὑπαιρέονται αὐτῶν, καὶ σφρα ἐζόμεσάν τε καὶ ἰδρῶσαντο τῆς σφετέρης χώρας ἐς τὴν μεσόγειαν, τῆ Ὀίῃ μὲν ἐστὶ οἶνομα, στάδια δὲ μάλιστα κη ἀπὸ τῆς πόλιος ὡς εἴκοσι ἀπέχει. ἰδρῶσάμενοι δὲ ἐν τούτῳ τῷ χώρῳ θυσίῃσι τέ σφρα καὶ χοροῖσι γυναικίοισι κερτόμοισι ἰλάσκοντο, χορηγῶν ἀποδεικνυμένων ἐκατέρῃ τῶν δαιμόνων δέκα ἀνδρῶν· κακῶς δὲ ἠγόρευον οἱ χοροὶ ἄνδρα μὲν οὐδένα, τὰς δὲ ἐπιχωρίας γυναῖκας. ἦσαν δὲ καὶ τοῖσι Ἐπιδαυριοῖσι αἱ αὐταὶ ἰουουργίαι. εἰσὶ δὲ σφι καὶ ἕρητοι ἰουουργίαι. κλεφθέντων δὲ τῶνδε τῶν ἀγαλμάτων οἱ Ἐπιδαυριοὶ
 84 τοῖσι Ἀθηναίοισι τὰ συνέθετο οὐκ ἐπετέλεον. πέμψαντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι ἐμήριον τοῖσι Ἐπιδαυριοῖσι· οἳ δὲ ἀπέφαινον λόγῳ, ὡς οὐκ ἀδικοῖεν· ὅσον μὲν γὰρ χρόνον εἶχον τὰ ἀγάλματα ἐν τῇ χώρῃ, ἐπιτελεῖν τὰ συνέθετο, ἐπεὶ δὲ ἐστερησθαι αὐτῶν, οὐ δίκαιοι εἶναι ἀποφέρειν ἔτι, ἀλλὰ τοὺς ἔχοντας αὐτὰ Αἰγινήτας προήσεσθαι ἐκέλευον. πρὸς ταῦτα οἱ Ἀθηναῖοι ἐς Αἴγιναν πέμψαντες ἀπαίτεον τὰ ἀγάλματα· οἳ δὲ Αἰγινήται ἔφασαν σφίσι τε καὶ Ἀθηναίοισι εἶναι οὐδὲν πρήγμα. Ἀθηναῖοι μὲν νυν λέγουσι μετὰ
 85 τὴν ἀπαίτησιν ἀποσταλῆναι τριῆρέϊ μὴ τῶν ἀστῶν [τούτων], οἳ ἀποπεμφθέντες ἀπὸ τοῦ κοινοῦ καὶ ἀπικόμενοι ἐς Αἴγιναν τὰ ἀγάλματα ταῦτα, ὡς σφετέρων ξύλων ἐόντα, ἐπειρώοντο ἐκ τῶν βάρθρων ἕξανασπᾶν, ἵνα σφέα ἀνακομίσωνται. οὐ δυναμένους δὲ τούτῳ τῷ τρόπῳ αὐτῶν κρατῆσαι, περιβαλόντες σχοινία ἔλκειν τὰ ἀγάλματα, καὶ σφι ἔλκουσι βροπιτῆν τε καὶ ἕνα τῆ βροπιτῆ σεισμὸν ἐπιγενέσθαι· τοὺς δὲ τριηρίτας τοὺς ἔλκοντας ἐπὶ τούτων ἀλλοφρονῆσαι, παθόντας δὲ τοῦτο κτείνειν ἀλλήλους ἅτε πολεμίους, ἐς δ' ἐκ πάντων ἕνα λειψθέντα ἀνακομίσθηναι αὐτὸν ἐς Φάληρον. Ἀθηναῖοι μὲν νυν οὕτω λέγουσι γενέσθαι, Αἰγινῆται δὲ οὐ μὴ
 86 ἢ ἀπικέσθαι Ἀθηναίους (μίαν μὲν γὰρ καὶ ὀλίγην πλεινὰς μῆς, καὶ εἴ σφι μὴ ἔσχωρον ἐοῦσαι νέες, ἀπαμύνεσθαι ἂν εὐπετέως), ἀλλὰ πολλῆσι νησὶ ἐπιπλέειν σφίσι ἐπὶ τὴν χώραν, αὐτοὶ δὲ σφι εἶξαι καὶ οὐ ναυμαχῆσαι. οὐκ ἔχουσι δὲ τοῦτο διασημῆναι ἀτροκέως, οὔτε εἰ ἦσσαντες συγγνωσκόμενοι εἶναι τῆ ναυμαχίᾳ κατὰ τοῦτο εἶξαι, οὔτε εἰ βουλόμενοι ποιῆσαι οἷόν τι καὶ ἐποίησαν. Ἀθηναίους μὲν νυν, ἐπεὶ τε σφι οὐδείς ἐς μάχην κατίστατο, ἀπα-

βάντας ἀπὸ τῶν νεῶν τραπέσθαι πρὸς τὰ ἀγάλματα, οὐ δυναμέ-
 νους δὲ ἀνασπάσαι ἐκ τῶν βάρων αὐτά, οὕτω δὲ περιβαλομένοι
 σχοινία ἔλκειν, ἐς δ' ἔλκόμενα τὰ ἀγάλματα ἀμφότερα τῶντ' οὕτω ποι-
 οῦσαι, ἔμοι μὲν οὐ πιστὰ λέγοντες, ἄλλω δέ τω· ἐς γούνατα γὰρ
 σφι αὐτὰ πεσεῖν, καὶ τὸν ἀπὸ τούτου χρόνον διατελέειν οὕτως
 ἔχοντα. Ἀθηναίους μὲν δὴ ταῦτα ποιεῖν· σφέας δὲ Αἰγυπτίους
 λέγουσι πνυθόμενους τοὺς Ἀθηναίους, ὡς μέλλοιεν ἐπὶ σφέας στρα-
 τεύεσθαι, ἐτοίμους Ἀργεῖους ποιεῖσθαι. τοὺς τε δὴ Ἀθηναίους
 ἀποβεβάναι ἐς τὴν Αἰγυπτίην, καὶ παρεῖναι βοηθούστας σφίσι τοὺς
 Ἀργεῖους, καὶ λαθεῖν τε ἐξ' Ἐπιδαύρου διαβάντας ἐς τὴν νῆσον
 καὶ οὐ προακηχόσαι τοῖσι Ἀθηναίοισι ἐπιπεσεῖν ἔποταμομένους τὸ
 87 σεισμὸν αὐτοῖσι. λέγεται μὲν νῦν ἐπ' Ἀργείων τε καὶ Αἰγυπτίων
 τὰδε, ὁμολογέεται δὲ καὶ ἐπ' Ἀθηναίων ἓνα μόνον τὸν ἀποσω-
 θέντα αὐτῶν ἐς τὴν Ἀττικὴν γενέσθαι· πλὴν Ἀργεῖοι μὲν λέγουσι
 αὐτῶν τὸ Ἀττικὸν στρατόπεδον διαφθειράντων τὸν ἓνα τοῦτον
 περιγενέσθαι, Ἀθηναῖοι δὲ τοῦ δαιμονίου· περιγενέσθαι μέντοι
 οὐδὲ τοῦτον τὸν ἓνα, ἀλλ' ἀπολέσθαι τῷ πῶ τωῖδε. κομισθεὶς γὰρ
 ἐς τὰς Ἀθήνας ἀπήγγελλε τὸ πάθος· πνυθόμενας δὲ τὰς γυναῖκας
 τῶν ἐπ' Αἴγυπτον στρατευσαμένων ἀνδρῶν, δεινὸν τι ποιησαμένας
 κείνων μόνον ἐξ' ἀπάντων σωθῆναι, πέριξ τὸν ἄνθρωπον τοῦτον
 λαβούσας καὶ κεντεύσας τῆσι περόνησι τῶν ἱματίων εἰροπᾶν ἐκάστην
 αὐτέων, ὄχη εἴη ὁ ἐνωτῆς ἀνήρ. καὶ τοῦτον μὲν οὕτω διαφθαρεῖναι.
 Ἀθηναίοισι δὲ ἔτι τοῦ πάθους δεινότερόν τι δοῦσαι εἶναι τὸ τῶν
 γυναικῶν ἔργον. ἄλλω μὲν δὴ οὐκ ἔχειν, ὅτεω ζημιώσῃ τὰς γυ-
 ναῖκας, τὴν δὲ ἐσθῆτα μετέβαλον αὐτέων ἐς τὴν Ἰάδα· ἐφόρεον
 γὰρ δὴ πρὸ τοῦ αἰ τῶν Ἀθηναίων γυναῖκες ἐσθῆτα Λαυρῖδα,
 τῆ Κορινθίῃ παραπλησιωτάτην· μετέβαλον ὦν ἐς τὸν λίνεον
 88 κιδῶνα, ἵνα δὴ περόνησι μὴ χρέωνται. ἔστι δὲ ἀληθεῖ λόγῳ χρεω-
 μένοισι οὐκ ἴσας αὐτῆς ἢ ἐσθῆς τὸ παλαιόν, ἀλλὰ Κάειρα, ἐπεὶ ἦ
 γε Ἑλληνικῆς ἐσθῆς πᾶσα ἢ ἀρχαίη τῶν γυναικῶν ἢ αὐτὴ ἦν, τὴν
 τῶν Λαυρῖδα καλέομεν. τοῖσι δὲ Ἀργεῖοισι καὶ τοῖσι Αἰγυπτίοισι
 καὶ πρὸς ταῦτα [ἔτι τότε ποιῆσαι] νόμον εἶναι παρὰ σφίσι ἐκατέ-
 ροισι τὰς περόνας ἡμιολίας ποιεῖσθαι τοῦ τότε κατεστειώτους μέτρον,

καὶ ἐς τὸ ἴσον τῶν θεῶν τοιτέων περόνας μάλιστα ἀνατιθέναι τὰς
 γυναῖκας, Ἀττικῶν δὲ μήτε τι ἄλλο προσφέρειν πρὸς τὸ ἴσον μήτε
 κέραμον, ἀλλ' ἐκ χιτροῖδων ἐπιχωριέων νόμον τὸ λοιπὸν αὐτόθι εἶναι
 πίνειν.

Ἀργείων μὲν νῦν καὶ Αἰγυπτίων αἱ γυναῖκες ἐκ [τε] τόσου 89
 κατ' ἔρον τὴν Ἀθηναίων περόνας ἔτι καὶ ἐς ἐμὲ ἐφόρεον μέζονας ἢ
 πρὸ τοῦ, τῆς δὲ ἔχουρας τῆς πρὸς Αἰγυπτίους Ἀθηναίοισι γενομένης
 ἀρχῆς κατὰ τὰ εἰρητὰ ἐγένετο.) τότε δὴ Θηβαίων ἐπιπυλαομένων,
 προθύμως τῶν περὶ τὰ ἀγάλματα γενομένων ἀναμνησζόμενοι οἱ
 Αἰγυπτῖαι ἐβοήθηον τοῖσι Βοιωτοῖσι.) Αἰγυπτῖαι τε δὴ ἐδῆιον τῆς
 Ἀττικῆς τὰ παραθάλασσια, καὶ Ἀθηναίοισι δομημένοισι ἐπ' Αἰγυ-
 πτίους στρατεύεσθαι ἤλθε μαντήιον ἐκ Λαυρῶν, ἐπισχόντας ἀπὸ τοῦ
 Αἰγυπτίων ἀδικίον τριήχοντα ἔτεα, τῷ ἐπὶ καὶ τριηκοστῷ, Αἰακῷ
 τέμενος ἀποδέξαντας, ἔρχεσθαι τοῦ πρὸς Αἰγυπτίους πολέμου, καὶ
 σφι χωρήσειν τὰ βούλονται· ἦν δὲ αὐτίκα ἐπιστρατεύονται, πολλὰ
 μὲν σφας ἐν τῷ μεταξὺ τοῦ χρόνου πείσεσθαι, πολλὰ δὲ καὶ
 ποιήσιν, τέλος μὲντοι καταστρέψεσθαι. ταῦτα ὡς ἀπενειχθέντα
 ἤκουσαν οἱ Ἀθηναῖοι, τῷ μὲν Αἰακῷ τέμενος ἀπέδεξαν τοῦτο, τὸ
 νῦν ἐπὶ τῆς ἀγορῆς ἴδονται, τριήχοντα δὲ ἔτεα οὐκ ἀνέσχοιτο ἀλου-
 σαυτες, ὅπως χρεὼν εἴη ἐπισχεῖν, πεπονθότας ἐπ' Αἰγυπτίων ἀνάφ-
 σια. ἐς τιμωρίην δὲ παρασκευαζόμενοι αὐτοῖσι ἐκ Λακεδαιμονίων 90
 πρῆγμα ἐγειρόμενον ἐμπόδιον ἐγένετο. πνυθόμενοι γὰρ Λακεδαί-
 μόνιοι τὰ (τε) ἐκ τῶν Ἀλκιωνιδέων ἐς τὴν Πυθίην μεμνησζόμενα
 καὶ τὰ ἐκ τῆς Πυθίης ἐπὶ σφέας τε καὶ τοῖς Πεισιστρατίδας
 συμφορὴν ἐποιεῖντο διπλόην, ὅτι τε ἄνδρας ξείνους σφίσι ἐόντας
 ἐξεληλάκεσαν ἐκ τῆς ἐκείνων, καὶ ὅτι ταῦτα ποιήσασι χάρις οὐδεμία
 ἐφαίνετο πρὸς Ἀθηναίων. ἔτι τε πρὸς τοῖτοισι ἐνήγον σφας
 οἱ χρησμοὶ λέγοντες πολλὰ τε καὶ ἀνάσσια ἔσεσθαι αὐτοῖσι ἐξ
 Ἀθηναίων, τῶν πρότερον μὲν ἦσαν ἀδαεές, τότε δὲ Κλεομένης ἐκ
 τῆς Ἀθηναίων ἀροπόλιος τοὺς χρησμούς, τοὺς ἔκτριτο μὲν πρό-
 τερον οἱ Πεισιστρατίδας, ἐξελαυνόμενοι δὲ ἔλιπον ἐν τῷ ἴσῳ, κατα-
 λειφθέντας δὲ ὁ Κλεομένης ἀνέλαβε. τότε δὲ ὡς ἀνέλαβον οἱ 91
 Λακεδαιμόνιοι τοὺς χρησμούς καὶ τοὺς Ἀθηναίους ὡρῶν ἀξιομένους

καὶ οὐδαμῶς ἐτοιμοὺς ἐόντας πείθεσθαι σφίσι, τόφ λαβόντες ὡς ἐλεί-
θερον μὲν ἔδν τὸ γένος τὸ Ἀτιζὸν ἰσόρροπον τῷ ἐνυτῶν ἐν γί-
νοιτο, κατεχόμενον δὲ ὑπὸ τυραννίδος ἀσθενὲς καὶ πειθαρχέσθαι
ἐτοιμον· μαθόντες τούτων ἕκαστα μετεπέμποντο Ἰπλίην τὸν
Πεισιστράτου ἀπὸ Σιγείου τοῦ ἐν Ἑλλησπόντῳ [ἐς δὲ καταφεύγουσι
οἱ Πεισιστρατίδαι]. ἐπεὶ δὲ σφί Ἰπλίης καλεόμενος ἦγε, μετα-
πεμφάμενοι καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων ἀγγέλους, ἔλεγον σφίσι Σπαρ-
τιῆται τάδε· “ἄνδρες σύμμαχοι, συγγινώσκωμεν αὐτοῖσι ἡμῖν οἱ
ποιήσασι ὁρθῶς· ἐπαροθύντες γὰρ κισθῆλοισι μαντιῆλοισι ἄνδρας
ξείνους ἐόντας ἡμῖν τὰ μάλιστα καὶ ἀναδεχομένους ἑποχειρίας παρό-
ξιν τὰς Ἀθήνας, τούτους ἐκ τῆς πατρίδος ἐξηλάσαμεν, καὶ ἔπειτα
ποιήσαντες ταῦτα δήμῳ ἀχαρίστῳ παρεδώκαμεν τὴν πόλιν· δε
ἐπεὶ δὲ ἡμέας ἐλευθερωθεὶς ἀνέκλυσε, ἡμέας μὲν καὶ τὸν βασιλέα
ἡμέων περιβροίσας ἐξέβαλε, δόξαν δὲ φήσας ἀξίανεται, ὡς γε ἐκ-
μεμαθήκασι μάλιστα μὲν οἱ περίοικοι αὐτῶν Βοιωτοὶ καὶ Χαλκι-
δῆες, τάχα δὲ τις καὶ ἄλλος ἐκμαθήσεται ἀμαρτῶν, ἐπεὶ δὲ
ἐκεῖνα ποιήσαντες ἡμάρτομεν, νῦν πειρησόμεθ’ ἀσφρας ἕμα ἡμῖν
ἀπικόμενοι τίσασθαι· αὐτοῦ γὰρ τούτου εἵνεκεν τόνδε τε Ἰπλίην
μετεπεμφάμεθα καὶ ἡμέας ἀπὸ τῶν πολιῶν, ἵνα κοινῶ τε λόγῳ
καὶ κοινῶ στόλῳ ἐσαγαγόντες αὐτὸν ἐς τὰς Ἀθήνας ἀποδώμεν τὰ
ἀπειλούμεθα.”

92 Οἱ μὲν ταῦτα ἔλεγον, τῶν δὲ συμμάχων τὸ πλῆθος οὐκ ἐνε-
δέκετο τοῖς λόγοις. οἱ μὲν νῦν ἄλλοι ἠσυχίην ἤγον, Κορίνθιος δὲ
α) Σωσικλῆς ἔλεξε τάδε· “ἦ δὴ δὲ τε οὐρανὸς ἔσται ἐνεργεῖ τῆς γῆς
καὶ ἡ γῆ μετέωρος ὑπὲρ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἄνθρωποι νομὸν ἐν θα-
λάσῃ ἔξουσι καὶ ἰχθύες τὸν πρότερον ἄνθρωποι, ὅτε γε ἡμεῖς,
ὦ Λακεδαιμόνιοι, ἰσοκρατίας καταλύοντες τυραννίδας ἐς τὰς πόλεις
κατάγειν παρασκευάζεσθε, τοῦ οὐτε ἀδικώτερον οὐδὲν ἔστι κατ’
ἀνθρώπους οὐτε μαιφρονώτερον. εἰ γὰρ δὴ τοῦτό γε δοκέει ἡμῖν
εἶναι χρηστὸν ὥστε τυραννεύεσθαι τὰς πόλεις, αὐτοὶ πρότεροι τυραν-
νον καταστισάμενοι παρὰ σφίσι αὐτοῖσι, οὕτω καὶ τοῖσι ἄλλοις
διζήσθε κατιστάται· νῦν δὲ αὐτοὶ ἀπειροὶ ἐόντες τυράννων, καὶ
φιλῶσαντες δεινότητά, τοῦτο ἐν τῇ Σπάρτῃ μὴ γενέσθαι, παρα-
χρᾶσθε ἐς τοὺς συμμάχους. εἰ δὲ αὐτοῦ ἔμπειροὶ ἔστε κατὰ περ

ἡμεῖς, εἴχετε ἂν περὶ αὐτοῦ γνώμας ἀμείνονας συμβαλέσθαι ἢ περ
νῦν. Κορίνθιοι γὰρ ἦν πόλιος κατάστασις τοιῆδε· ἦν ὀλιγαρχία, β)
καὶ οὗτοι Βακχιάδαι καλεόμενοι ἔνεμον τὴν πόλιν, ἐδίδοσαν δὲ καὶ
ἤγοντο ἐξ ἄλλήλων. Ἀμφίον δὲ, ἐόντι τούτων τῶν ἀνδρῶν, γίνεται
θυγάτηρ χωλή· ὄνομα δὲ οἱ ἦν Λάβδα. ταύτην Βακχιάδων γὰρ
οὐδεὶς ἤθελε γῆμαι, ἴσχει Ἡετίων δ’ Ἐχεκράτεος, δήμου μὲν ἐκ
Πέτρης ἑών, ἀπὸρ τὰ ἀνάκαθεν Λαπίθης τε καὶ Καυεΐδης. (ἐκ δὲ
οἱ ταύτης τῆς γυναικὸς οὐδ’ ἐξ ἑλλης παῖδες ἐγένοντο. ἐστάλη ὢν
ἐς Δελφοὺς περὶ γόνου. εἰσόντα δὲ αὐτὸν ἰθέως ἡ Πυθίη προσ-
αγορεύει τοιοῦδε τοῖσι ἔπειτα·

Ἡετίων, οὐτίς σε τίει πολέτιον ἐόντα.

Λάβδα κῆρι, τέξει δ’ ὀλοοῖτροχον· ἐν δὲ πεσεῖται
ἀνδράσι μονάροχοισι, δικαιοῦσαι δὲ Κόρινθον.

ταῦτα χρησθέντα τῷ Ἡετίωνι ἐξαγγέλλεται ὡς τοῖσι Βακχιάδῃσι,
τοῖσι τὸ μὲν πρότερον γενόμενον χρηστήριον ἐς Κόρινθον ἦν ἄση-
μον, φέρον τε ἐς τὸντὸ καὶ τὸ τοῦ Ἡετίωνος καὶ λέγον ὧδε·

αἰετὸς ἐν πέτρῃσι κῆρι, τέξει δὲ λέοντα

καρτερόν ὠμηστήν· πολλῶν δ’ ὑπὸ γούνατα λύσει.

ταῦτά νῦν ἐδ’ ἠρώξεσθε, Κορίνθιοι, οἱ περὶ καλῆν

Πειρήνην οἰκεῖτε καὶ ὀφρονέτα Κόρινθον.

τοῦτο μὲν δὴ τοῖσι Βακχιάδῃσι πρότερον γενόμενον ἦν ἀτέμαρτον· γ)
τότε δὲ τὸ Ἡετίωνι γενόμενον ὡς ἐπέθοντο, αὐτίκα καὶ τὸ πρό-
τερον σπῆραν ἐδὸν σπυροδὸν τῷ Ἡετίωνος. συνέντες δὲ καὶ τοῦτο
εἶχον ἐν ἠσυχίῃ, ἐθέλοντες τὸν μέλλοντα Ἡετίωνι γίνεσθαι γόνου
διαφθεῖραι. ὡς δ’ ἔτεκε ἡ γυνὴ τέχιστα, πέμπονσι σφῆων αὐτῶν
δέκα ἐς τὸν δῆμον, ἐν τῷ κατοικητῷ Ἡετίων, ἀποκτενέοντας τὸ
παιδίον. ἀπικόμενοι δὲ οὗτοι ἐς τὴν Πέτρην καὶ παρελθόντες ἐς
τὴν ἀλλήν τοῦ Ἡετίωνος αἵτεον τὸ παιδίον· ἡ δὲ Λάβδα εἰδιυῖα
τε οὐδὲν, τῶν εἵνεκα ἐκεῖνοι ἀπικοῖατο, καὶ δοκέουσα σφρας φιλο-
φροσύνης τοῦ πατρὸς εἵνεκα αἰτέειν, φέρουσα ἐνεχείρισε αὐτῶν ἐνί.
τοῖσι δὲ ἄρα ἐβεβούλετο κατ’ ὀδὸν τὸν πρότερον αὐτῶν λαβόντα τὸ
παιδίον προσοιδίσει. ἐπεὶ ὢν ἔδωκε φέρουσα ἡ Λάβδα, τὸν λα-
βόντα τῶν ἀνδρῶν θεῖη τύχη προσεγέλασε τὸ παιδίον, καὶ τὸν
φρασθέντα τοῦτο οἰκτός τις ἴσχει ἀποκτεῖναι, κατοικτεῖρας δὲ

παραδιδῶσι τῷ δευτέρῳ, ὃ δὲ τῷ τρίτῳ. οὕτω δὲ διεξήλθε διὰ πάντων τῶν δέκα παραδιδόμενον, οὐδενὸς βουλομένον διεργάσασθαι. ἀποδόντες ὡν ὀπίσω τῇ τεκούσῃ τὸ παιδίον καὶ ἐξεληθόντες ἔξω, ἐστεῶτες ἐπὶ τῶν θυρέων, ἀλλήλων ἕπτοντο κατατιώμενοι, καὶ μάλιστα τοῦ πρώτου λαβόντος, ὅτι οὐκ ἐποίησε κατὰ τὰ δεδομένα, ἐς δὲ δὴ σφι χρόνου ἐγγυομένου ἔδοξε αὐτῆς παρελθόντας

δ) πάντας τοῦ φόρου μετίσχειν. ἔδεε δὲ ἐκ τοῦ Ἡετίωνος γόνου Κορίνθου κατὰ ἀναβλαστῆν. ἡ Λάβδα γὰρ πάντα ταῦτα ἤκουε ἐστεῶσα πρὸς αὐτῆσι τῆσι θυρήσι· δεισάσα δὲ μὴ σφι μεταδόξῃ καὶ τὸ δεύτερον λαβόντες τὸ παιδίον ἀποκτείνωσι, φέρουσα κατακρῦπτει ἐς τὸ ἀρραστότατόν οἱ ἐφαίνετο εἶναι, ἐς κνυφῆλην, ἐπισταμένη, ὡς, εἰ ἕποστρέψαντες ἐς ἑτήνην ἀπικνεοίατο, πάντα ἐρευνησεῖν μέλλοιεν· τὰ δὲ καὶ ἐγίνετο. ἐσελθούσι δὲ καὶ διζημένοισι αὐτοῖσι ὡς οὐκ ἐφαίνετο, ἔδοξε ἀπαλλάσσεσθαι καὶ λέγειν πρὸς τοὺς ἀποπέμψαντας, ὡς πάντα ποιήσισιν, τὰ ἐκεῖνοι ἐνετείλαντο.

ε) οἱ μὲν δὲ ἀπελθόντες ἔλεγον ταῦτα· Ἡετίωνι δὲ μετὰ ταῦτα ὁ παῖς ἠξάνετο, καὶ οἱ διαφρονῶντι τοῦτον τὸν κίνδυνον ἀπὸ τῆς κνυφῆλης ἐπωνυμίην Κνυφελος ὄνομα ἐτέθη. ἀνθρωπέντι δὲ καὶ μαρτενομένῳ Κνυφῆλῳ ἐγένετο ἀμφιδέξιον χρηστήριον ἐν Δελφοῖσι, τῷ πίσυρος γενόμενος ἐπεχείρησέ τε καὶ ἔσχε Κόρινθον. ὁ δὲ χρῆσμός ὄδε ἦν·

ὄλβιος οὗτος ἀνὴρ, ὃς ἐμὸν δόμον ἐσκαταβαίνει,
Κνυφελος Ἡετίδης, βασιλεὺς κλειτοῖο Κορίνθου,
αὐτὸς καὶ παῖδες, παίδων γὰρ μὲν οὐκέτι παῖδες.

τὸ μὲν δὲ χρηστήριον τοῦτο ἦν, τυραννεύσας δὲ ὁ Κνυφελος τοιοῦτος δὴ τις ἀνὴρ ἐγένετο· πολλοὺς μὲν Κορινθίων ἐδίωξε, πολλοὺς δὲ χρημάτων ἀπεστέρησε, πολλῶν δὲ τι πλείστον τῆς ψυχῆς.

ζ) ἄρξαντος δὲ τοῦτου ἐπὶ τριήκοντα ἔτεα καὶ διαπλέξαντος τὸν βίον εἶδ', διάδοχός οἱ τῆς τυραννίδος ὁ παῖς Περίανδρος γίνεται. ὁ τοῖνον Περίανδρος κατ' ἀρχὰς μὲν ἦν ἡπιώτερος τοῦ πατρὸς, ἐπειτα δὲ ὁμίλησε δι' ἀγγέλων Θρασύβουλον τῷ Μιλήτῳ τυράνῳ, πολλῶν ἔτι ἐγένετο Κνυφῆλον μισοφρονώτερος. πέμψας γὰρ παρὰ Θρασύβουλον κήρυκα ἐπυθάνετο, ὅτινα ἂν τρόπον ἀσφαλέστατον κατασπῆσάμενος τῶν πραγμάτων κάλλιστα τὴν πόλιν ἐπιτροπεύοι. Θρα-

σύβουλος δὲ τὸν ἐλθόντα παρὰ τοῦ Περίανδρου ἐξῆγε ἔξω τοῦ ἕστεος, ἐσβὰς δὲ ἐς ἄρουραν ἐσπαρμένην ἕμα τε διεξῆγε τὸ λήιον, ἐπειρωτῶν τε καὶ ἀναποδίξων τὸν κήρυκα κατὰ τὴν ἀπὸ Κορίνθου ἄπιξιν, καὶ ἐκόλουε αἶψα, ὅπως τινὰ ἴδοι τῶν ἐσταγῶν ὑπερέχοντα, κολούων δὲ ἔρριπτε, ἐς δὲ τοῦ λήιον τὸ κάλλιστόν τε καὶ βαθύτατον διέφθειρε τρόπον τοιοῦτον· διεξελθὼν δὲ τὸ χωρίον καὶ ὑποθέμενος ἔπος οὐδὲν ἀποπέμπει τὸν κήρυκα. ροστήσαντος δὲ τοῦ κήρυκος ἐς τὴν Κόρινθον ἦν πρόθυμος πυνθάνεσθαι τὴν ὑποθήκην ὁ Περίανδρος· ὃ δὲ οὐδὲν οἱ ἔφη Θρασύβουλον ὑποθέσθαι, θωμάζειν τε αὐτοῦ, παρ' οἷόν μιν ἄνδρα ἀποπέμψειε, ὡς παραπλήγῃ τε καὶ τῶν ἐνωτοῦ σιγάμωρον, ἀτηγρόμενος τὰ περὶ πρὸς Θρασύβουλον ὁπώπει. Περίανδρος δὲ σινεῖς τὸ ποιηθὲν καὶ νόῳ σῶν, ἠ) ὡς οἱ ἐπετίθετο Θρασύβουλος τοὺς ὑπειρόχους τῶν ἀσίων φρονεῖν, ἐνθαῦτα δὲ πᾶσαν κακότητα ἐξέφαινε ἐς τοὺς πολίτας. ἔδοξα γὰρ Κνυφελος ἀπέλιπε κτείνων τε καὶ διώκων, Περίανδρός σφεα ἀπέτελεσε, μὴ δὲ ἡμέρη ἀπέδνεσε πάσας τὰς Κορινθίων γυναῖκας διὰ τὴν ἐνωτοῦ γυναῖκα Μελίσσαν. πέμψαντι γὰρ οἱ ἐς Θεσπρωτοὺς ἐπ' Ἀχέροντα ποταμὸν ἀγγέλου ἐπὶ τὸ κεινομαντήριον παρακαταθήκης περὶ ξεινικῆς οὔτε σημενέειν ἔφη ἡ Μελίσσα ἐπιφανῆσα οὔτε κατερέειν, ἐν τῷ κέεται χώρῳ ἢ παρακαταθήκῃ· ὄργοῦν τε γὰρ καὶ εἶναι γυμνῇ· τῶν γὰρ οἱ συγκατέθαψε εἰμάτων ὄφελος εἶναι οὐδὲν οὐ κατακτανθέντων. ταῦτα δὲ ὡς ὀπίσω ἀπηγγέλη τῷ Περίανδρῳ, ἰθέως δὲ μετὰ τὴν ἀγγελίην κήρυγμα ἐποίησατο ἐς τὸ Ἡραῖον ἐξίεναι πάσας τὰς Κορινθίων γυναῖκας. αἱ μὲν δὲ ὡς ἐς ὄρητὴν ἦσαν κόσμῳ τῷ καλλίστῳ χρωόμεναι, ὃ δ' ἕποστήσας τοὺς δορυφόρους ἀπέδνεσέ σφεας πάσας ὁμοίως, τὰς τε ἐλευθέρους καὶ τὰς ἀμφιπόλους, συμφορήσας δὲ ἐς ὄργημα Μελίσση ἐπενχόμενος κατέκαυε. ταῦτα δὲ οἱ ποιήσαντι καὶ τὸ δεύτερον πέμψαντι ἔφρασε τὸ εἶδωλον τὸ Μελίσσης, ἐς τὸν κατέθηκε χώρον τοῦ ξείνου τὴν παρακαταθήκην. τοιοῦτο μὲν ἡμῖν ἐστι ἡ τυραννίς, ὃ Ἀσκεδαίμονιοι, καὶ τοιοῦτων ἔργων. ἡμέας δὲ τοὺς Κορινθίους τότε αὐτίκα θῶμα μέγα εἶχε, ὅτε ἡμέας εἶδομεν μετατεμπομένους Ἰπλίην, τῶν τε δὲ καὶ μεζόνως θωμάζομεν λέγοντας ταῦτα, ἐπιμαρτυρομέθα τε ἐπικαλεόμενοι ἡμῖν θεοὺς τοὺς Ἑλλητίους μὴ κατιστάειν τυραννίδας

ἐς τὰς πόλεις. οὐκ ἔστιν παύσεσθε, ἀλλὰ πειρήσεσθε παρὰ τὸ δίκαιον
κατάγοντες Ἰππὶν· ἵστε ὑμῖν Κορινθίους γε οὐ συναιδέοντας.”

93 Σωσιπλῆς μὲν ἀπὸ Κορινθῶν πρέσβειον ἔλεξε τάδε, Ἰππίης
δὲ αὐτὸν ἀμείβετο τοὺς αὐτοὺς ἐπικαλέσας θεοὺς ἐκείνῳ, ἣ μὲν
Κορινθίους μάλιστα πάντων ἐπιποθήσειν Πεισιστράτιδας, ὅταν
σφι ἤκωσι, ἡμέραι αἱ κῆραι ἀπῶσθαι ἐπ’ Ἀθηναίων. Ἰππίης
μὲν τοῦτοῖσι ἀμείβετο ὅσα τοὺς χρησμοὺς ἀπρεξέστατα ἀνδρῶν
ἐξεπιστῆμενος· οἱ δὲ λοιποὶ τῶν συμμάχων τέως μὲν εἶχον ἐν
ἰσχυρῇ σφῆας αὐτοῦς, ἐπεὶ δὲ Σωσιπλῆος ἤκουσαν εἴπαντος
ἐλευθέρως, ἔπας τις αὐτῶν φωνῆν ἤξας αἰδέετο τοῦ Κορινθίου
τὴν γνώμην, Ἀκεδαιμονίοισι τε ἐπεμαρτυροῦντο μὴ ποιεῖν μηδὲν
νεώτερον πρὸς πόλιν Ἑλληνίδα.

94 Οὕτως μὲν ταῦτα ἐπαύσθη. Ἰππὶν δὲ ἐνθευτεν ἀπελαυνόμενῳ
Ἰππῶν· μὲν Ἀμύντης ὁ Μακεδόνων βασιλεὺς Ἀνθεμοῖντα, ἐπίδοσαν
δὲ Θεσσαλοὶ Ἰωλκόν. ὁ δὲ τούτων μὲν οὐδέτερα αἰδέετο, ἀνεχώρει δὲ
ὀπίσω ἐς Σίγειον, τὸ εἶλε Πεισιστράτος αἰχμῆ παρὰ Μυτιληναίων,
κρατήσας δὲ αὐτοῦ κατέστησε τύραννον εἶναι παῖδα [τὸν] ἑωυτοῦ
νόθον Ἡγησίστρατον, γεγονότα ἐξ Ἀργείης γυναικός, ὃς οὐκ ἀμα-
χητὶ εἶχε τὰ παρέλαβε παρὰ Πεισιστράτου. ἐπολέμεον γὰρ ἔκ τε
Ἀχιλλεῖον πόλιος δομώμενοι καὶ Σιγείου ἐπὶ χρόνον συχρὸν Μυτι-
ληναῖοι τε καὶ Ἀθηναῖοι, οἱ μὲν ἀπαιτέοντες τὴν χώραν, Ἀθηναῖοι
δὲ οὔτε συγγινωσόμενοι, ἀποδεικνύντες τε λόγῳ οὐδὲν μᾶλλον Αἰο-
λεῖσι μετὸν τῆς Ἰλιάδος χώρας ἢ οὐ καὶ σφίσι καὶ τοῖσι ἄλλοισι,
95 ὅσοι Ἑλλήνων συνεπρήξαντο Μενέλεω τὰς Ἑλένης ἀρπαγῆς. πολε-
μῶντων δὲ σφῶν παντοῖα καὶ ἄλλα ἐγένετο ἐν τῆσι μάχησι, ἐν
δὲ δὴ καὶ Ἀλκίαιος ὁ ποιητῆς, συμβολῆς γενομένης καὶ νικῶντων
Ἀθηναίων, αὐτὸς μὲν φεύγων ἐκφεύγει, τὰ δὲ οἱ ὄπλα ἴσχυονσι
Ἀθηναῖοι, καὶ σφῆα ἀνεκρέμασαν πρὸς τὸ Ἀθηναίων τὸ ἐν Σιγείῳ.
ταῦτα δὲ Ἀλκίαιος ἐν μέλει ποιήσας ἐπιτιθεῖ ἐξ Μυτιλήνης, ἐξ-
αγγελλούμενος τὸ ἑωυτοῦ πάθος Μελαμππῶ ἀνδρὶ ἑταίρῳ. Μυτιλη-
ναῖους δὲ καὶ Ἀθηναίους κατήλλαξε Περίανδρος ὁ Κυψέλου· τούτῳ
γὰρ διαιτητῆ ἐπετραπόντο· κατήλλαξε δὲ ὅδε, νέμεσθαι ἑκατέρους
96 τὴν ἔχουσι. Σίγειον μὲν νῦν οὕτω ἐγένετο ἐπ’ Ἀθηναίοισι. Ἰππίης
δὲ ἐπεὶ ἀπίκετο ἐκ τῆς Ἀκεδαιμονίας ἐς τὴν Ἀσίην, πᾶν χοῖμα

ἐκίνας, διαβάλλον τε τοὺς Ἀθηναίους πρὸς τὸν Ἀρταφρόνεια, καὶ
ποιέων ἔπαντα, ὅπως αἱ Ἀθῆναι γενοίαιτο ἐπ’ ἑωυτῷ τε καὶ Ἀ-
ρεῖῳ. Ἰππίης τε δὴ ταῦτα ἐρησσε, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι πυθόμενοι
ταῦτα πέμπουσι ἐς Σάρδις ἀγγέλους, οὐκ ἔωντες τοὺς Πέρσας
πεῖθεσθαι Ἀθηναίων τοῖσι φηγάσι. ὁ δὲ Ἀρταφρόνης ἐκέλευέ
σφῆας, εἰ βουλοίαιτο σοοὶ εἶναι, καταδέκεσθαι ὀπίσω Ἰππὶν.
οὐκ ἔστιν δὴ ἐνεδέοντο τοὺς λόγους ἀποφερομένους Ἀθηναῖοι· οὐκ
ἐνδεχομένοισι δὲ σφι ἐδέδοκτο ἐκ τοῦ φανεροῦ τοῖσι Πέρσῃσι
πολεμῖους εἶναι.

Νομίζουσι δὲ ταῦτα καὶ διαβεβλημένοισι ἐς τοὺς Πέρσας, ἐν 97
τούτῳ δὴ τῷ καιρῷ ὁ Μιλήσιος Ἀρισταγόρης, ἐπὶ Κλεομένους τοῦ
Ἀκεδαιμονίου ἐξελασθεὶς ἐκ τῆς Σπάρτης, ἀπίκετο ἐς Ἀθήνας·
αὐτὴ γὰρ ἡ πόλις τῶν λοιπέων ἐδυνάστευε μέγιστον. ἐπελθὼν δὲ
ἐπὶ τὸν δῆμον ὁ Ἀρισταγόρης ταῦτα ἔλεγε τὰ καὶ ἐν τῇ Σπάρτῃ
περὶ τῶν ἀγαθῶν τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ καὶ τοῦ πολέμου τοῦ Περσικοῦ,
ὥς οὔτε ἀσπίδα οὔτε δόρυ νομίζουσί, ἐπειτέες τε χειρωθήσονται εἴη-
σαν. ταῦτά τε δὴ ἔλεγε καὶ πρὸς τοῖσι τάδε, ὡς οἱ Μιλήσιοι τῶν
Ἀθηναίων εἰσὶ ἄποικοι, καὶ οἰκός σφῆας εἶη ἴεσθαι δυναμένους
μέγα· καὶ οὐδὲν ὁ τι οὐκ ἐπίσχετο, οἷα κάρτα δεόμενος, ἐς δ’ ἀπέ-
πεισέ σφῆας. πολλοὺς γὰρ οἶκε εἶναι εὐπειτέστερον διαβάλλειν ἢ
εἶνα, εἰ Κλεομένεια μὲν τὸν Ἀκεδαιμονίων μόνον οὐκ οἶός τε
ἐγένετο διαβάλλειν, τρεῖς δὲ μυριάδας Ἀθηναίων ἐποίησε τοῦτο.
Ἀθηναῖοι μὲν δὴ ἀναπεισθέντες ἐψηφίσαντο εἴησιν νέας ἀποστεῖλαι
βοηθῶς Ἰωσι, στρατηγὸν ἀποδέξαντες αὐτῶν εἶναι Μελάνθιον,
ἄνδρα τῶν ἀστῶν ἐόντα τὰ πάντα δόκιμον· αὐταὶ δὲ αἱ νέες ἀρχὴ
κακῶν ἐγένοντο Ἑλλήσι τε καὶ βαρβάρουσι.

Ἀρισταγόρης δὲ προσπλώσας καὶ ἀπικόμενος ἐς τὴν Μίλητον, 98
ἐξενεῶν βούλευμα, ἐπ’ οὗ Ἰωσι μὲν οὐδεμία ἐμελλε ὠφελὴν εἶσεσθαι,
οὐδ’ ὦν οὐδὲ τούτου εἶνεκα ἐποίησε, ἀλλ’ ὅπως βασιλέα Ἀρκεῖον λυ-
πήσειε, ἐπεμψε ἐς τὴν Φρυγίην ἄνδρα ἐπὶ τοὺς Παίονας τοὺς ἀπὸ
Στρομόδος ποταμοῦ αἰχμαλώτους γενομένους ἐπὶ Μεγαβάξου, οἰ-
κέοντας δὲ τῆς Φρυγίας χώραν τε καὶ κώμην ἐπ’ ἑωυτῶν· ὃς ἐπειδὴ
ἀπίκετο ἐς τοὺς Παίονας, ἔλεγε τάδε· “ἄνδρες Παῖονες, ἐπεμψέ
με Ἀρισταγόρης ὁ Μιλήτου τύραννος σωτηρίην ὑμῖν ἐποθησόμενον,

ἦν περ βούλησθε πείθεσθαι, ἦν γὰρ Ἰωνίη πᾶσα ἀπέστηχε ἀπὸ βασιλέως, καὶ ὑμῖν παρέχει σῶζεσθαι ἐπὶ τὴν ἡμετέραν αὐτῶν· μέχρι μὲν θαλάσσης αὐτοῖσι ἡμῖν, τὸ δὲ ἀπὸ τούτου ἡμῖν ἤδη μελήσει.” ταῦτα δὲ ἀκούσαντες οἱ Παίονες κᾶστα τε ἀσπαστῶν ἐποίησαντο, καὶ ἀναλαβόντες παῖδας καὶ γυναῖκας ἀπεδίδορχον ἐπὶ θάλασσαν, οἳ δὲ τινες αὐτῶν καὶ κατέμειναν ἀρρωδιόσαντες αὐτοῦ. ἐπειτε δὲ οἱ Παίονες ἀπίζοντο ἐπὶ θάλασσαν, ἐνθεῦτεν ἐς Χίον διέβησαν. ἐόντων δὲ ἤδη ἐν Χίῳ, κατὰ πόδας ἐληλύθεε Περσέων ἵππος πολλὴ διώκουσα τοὺς Παίονας. ὡς δὲ οὐ κατέλαβον, ἐπηγγέλλοντο ἐς τὴν Χίον τοῖσι Παίοσι, διὼς ἔν ὀπίσω ἀπέλθοιεν. οἳ δὲ Παίονες τοὺς λόγους οὐκ ἐνεδέχοντο, ἀλλ' ἐκ Χίου μὲν Χίοι σφεας ἐς Λέσβον ἤγαγον, Λέσβιοι δὲ ἐς Δορίσκον ἐξόμισαν, ἐνθεῦτεν δὲ περὶ κομιζόμενοι ἀπίζοντο ἐς Παιονίην.

- 99 Ἀρισταγόρης δὲ, ἐπειδὴ οἳ τε Ἀθηναῖοι ἀπίζοντο εἰκοσι ἡμισί, ἅμα ἀγόμενοι Ἐρετριέων πέντε τριήρεας, οἳ οὐ τὴν Ἀθηναίων χάριν ἐστρατεύοντο, ἀλλὰ τὴν αὐτῶν Μιλησίων, ὀφειλόμενά σφι ἀποδιδόντες (οἳ γὰρ δὴ Μιλησιοὶ πρότερον τοῖσι Ἐρετριεῦσι τὸν πρὸς Χαλκιδικᾶς πόλεμον συνδιήρκειαν, ὅτε περ καὶ Χαλκιδικῆσι ἀντία Ἐρετριέων καὶ Μιλησίων Σάμιοι ἐβοήθηον), οἳτοι ὦν ἐπειτε σφι ἀπίζοντο καὶ οἳ ἄλλοι σύμμαχοι παρήσαν, ἐποιέετο στρατηγὴν ὁ Ἀρισταγόρης ἐς Σάρδις. αὐτὸς μὲν δὴ οὐκ ἐστρατεύετο, ἀλλ' ἔμενε ἐν Μιλήτῳ, στρατηγοὺς δὲ ἄλλους ἀπέδεξε Μιλησίων εἶναι, τὸν ἑωυτοῦ τε ἀδελφεὸν Χαροσίτην καὶ τῶν ἄλλων ἀστῶν Ἐρμόφρατον. ἀπίζοντο δὲ τῷ στόλῳ τούτῳ Ἴωνες ἐς Ἐφεσον πλοῖα μὲν κατέλιπον ἐν Κορινθῷ τῆς Ἐφορίας, αὐτοὶ δὲ ἀνέβαινον χειρὶ πολλῇ, ποιούμενοι Ἐρεσιόους ἡγεμόνας. πορευόμενοι δὲ παρὰ ποταμὸν Καύστοριον, ἐνθεῦτεν ἐπειτε τὸν ποταμὸν ἀπίζοντο, αἰρέουσι Σάρδις οὐδενὸς σφι ἀπὸ τῶν Ἰωνῶν. οἳ δὲ χωρὶς τῆς ἀροπόλιος τᾶλλα πάντα τὴν ἀροπόλιν ἐρούετο αὐτὸς Ἀρταφρένης ἔχων δύναμιν ἀνδρῶν ὅσα ὀλίγην. τὸ δὲ μὴ λεηλατήσαι ἐλόντας σφέας τὴν πόλιν ἔσχε τότε. ἦσαν ἐν τῇσι Σάρδισι οἰκίαι αἱ μὲν πλεῖστες καλᾶμιναι, ὅσαι δ' αὐτέων καὶ πλίνθιναι ἦσαν, καλᾶμιον εἶχον τὰς ὀροφάς· τουτέων δὴ μίαν τῶν τις στρατιωτέων ὡς ἐνέπηρσε, αὐτίκα ἀπ' οἰκίας ἐς οἰκίαν ἰὸν τὸ πῦρ ἐπενέμετο τὸ

ἔστω πᾶν. καιόμενον δὲ τοῦ ἔσπεος οἱ Ἀυδοὶ τε καὶ ὅσοι Περσέων ἐνήσαν ἐν τῇ πόλι, ἀπολεμφθέντες πάντοθεν ὥστε τὰ περιέσχατα γεμομένου τοῦ πυρός, καὶ οὐκ ἔχοντες ἐξήλυσιν ἐκ τοῦ ἔσπεος, συνέρρεον ἐς τε τὴν ἀγορὴν καὶ ἐπὶ τὸν Πακτωλὸν ποταμὸν, ὃς σφι ψῆγμα χειροῦ καταφορέων ἐκ τοῦ Τρωῶλον διὰ μέσης τῆς ἀγορῆς ῥέει καὶ ἔπειτα ἐς τὸν Ἐρμιον ποταμὸν ἐκδιδοί, ὃ δὲ ἐς θάλασσαν· ἐπὶ τούτου δὴ τὸν Πακτωλὸν καὶ ἐς τὴν ἀγορὴν ἀθροίζόμενοι οἳ τε Ἀυδοὶ καὶ οἱ Πέρσαι ἡγαγάζοντο ἀμύνεσθαι. οἳ δὲ Ἴωνες ὁρῶντες τοὺς μὲν ἀμυνομένους τῶν πολεμίων, τοὺς δὲ σὺν πλῆθει πολλῷ προσφερομένους, ἐξανεχώρησαν δείσαντες πρὸς τὸ ὄρος τὸν Τρωῶλον καλεόμενον, ἐνθεῦτεν δὲ ὑπὸ νύκτα ἀπαλλάσσοντο ἐπὶ τὰς νέας.

Καὶ Σάρδιες μὲν ἐνεπρήσθησαν, ἐν δὲ αὐτῇσι καὶ ἰὸν ἐπιχωρίας θεοῦ Κυβήβης· τὸ σκηπτόμενοι οἱ Πέρσαι ἕσπερον ἀντενεπίμπρασαν τὰ ἐν Ἑλλήσι ἰσά. τότε δὲ οἱ Πέρσαι οἱ ἐντὸς Ἄλκος ποταμοῦ νομοὺς ἔχοντες, προπυθανόμενοι ταῦτα, συνηλίζοντο καὶ ἐβοήθηον τοῖσι Ἀυδοῖσι. καὶ κως ἐν μὲν Σάρδισι οὐκέτι ἐόντας τοὺς Ἴωνας ἐδίσκουσι, ἐπόμενοι δὲ κατὰ στίβον αἰρέουσι αὐτοὺς ἐν Ἐφέσῳ. καὶ ἀντετάχθησαν μὲν οἳ Ἴωνες, συμβαλόντες δὲ πολλὸν ἐσώθησαν. καὶ πολλοὺς αὐτῶν οἱ Πέρσαι φονεύουσι ἄλλους τε ὀνομαστοὺς, ἐν δὲ δὴ καὶ Ἐδαλκίδην στρατηγέοντα Ἐρετριέων, στεφανηφόρος τε ἀγῶνας ἀναραιρηχότα καὶ ὑπὸ Σιμωνίδεω τοῦ Κηρίου πολλὰ ἀνεθέντα· οἳ δὲ αὐτῶν ἀπέφυγον τὴν μάχην, ἐστεδάσθησαν ἀνὰ τὰς πόλεις.

Τότε μὲν δὴ οὕτω ἠγωνίσαντο. μετὰ δὲ Ἀθηναῖοι μὲν τὸ 103 παρᾶπαν ἀπολιπόντες τοὺς Ἴωνας, ἐπιταλεομένον σφέας πολλὰ δι' ἀγγέλων Ἀρισταγόρῳ, οὐκ ἔφασαν (ἔτι) τιμωρήσειν σφίσι· Ἴωνες δὲ τῆς Ἀθηναίων συμμαχίας στερηθέντες, οὕτω γὰρ σφι ὑπῆρχε ἀπειρημένα ἐς Λαρεῖον, οὐδὲν δὴ ἦσσαν τὸν πρὸς βασιλέα πόλεμον ἐσπενάζοντο. πλώσαντες δὲ ἐς τὸν Ἑλλήσποντον Βυζάντιόν τε καὶ τὰς ἄλλας πόλεις πάσας τὰς ταύτη ἑνωτοῖσι ἐποίησαντο, ἐπλώσαντές τε ἔξω τὸν Ἑλλήσποντον Καρίας τὴν πολλὴν προσεκλήσαστο σφίσι σύμμαχον εἶναι· καὶ γὰρ τὴν Καῦνον, πρότερον οὐ βουλομένην συμμαχεῖν, ὡς ἐνέπηρσαν τὰς Σάρδις, τότε σφι καὶ

104 αὐτὴ προσεγγέετο. Κύπριοι δὲ ἐθέλονταί σφι πάντες προσεγγέοντο πλὴν Ἀμαθουσίων· ἀπέστησαν γὰρ καὶ οὗτοι ὧδε ἀπὸ Μήδων. ἦν Ὀνήσιλος Γόργου μὲν τοῦ Σαλαμινίων βασιλεὺς ἀδελφεὸς νεώτερος, Χέρσιος δὲ τοῦ Σιρώμου τοῦ Εὐέλθοντος παῖς. οὗτος ὠνὴρ πολ- λάκις μὲν καὶ πρότερον τὸν Γόργον παρηγορέετο ἀπίστασθαι ἀπὸ βασιλέως, τότε δέ, ὡς καὶ τοὺς Ἴωνες ἐπύθετο ἀπεστῆναι, πάγχυ ἐπιχειρῶν ἐνήγε· ὡς δὲ οὐκ ἔπειθε τὸν Γόργον, ἐνθαυτὰ μιν φυλάξας ἐξελθόντα τὸ ἕστυ τὸ Σαλαμινίων ὁ Ὀνήσιλος ἕμα τοῖσι ἔωντοῦ στασιώτῃσι ἀπεκλήρισε τῶν πύλων. Γόργος μὲν δὴ στερη- θείς τῆς πόλιος ἔφευγε εἰς Μήδους, Ὀνήσιλος δὲ ἤρχε Σαλαμῖνος καὶ ἀνέπειθε πάντας Κυπρίους συναπίστασθαι. τοὺς μὲν δὴ ἄλλους ἀνέπεισε, Ἀμαθουσίους δὲ οὐ βουλομένους οἱ πείθεσθαι ἐπολιόρξεε προσκατήμενος.

105 Ὀνήσιλος μὲν νῦν ἐπολιόρξεε Ἀμαθούντα. βασιλεῖ δὲ Λαρεΐῳ ὡς ἐξαγγέλιθι Σαρδίς ἀλούσας ἐμπροσθῆναι ὑπὸ τοῦ Ἀθηναίων καὶ Ἴώνων, τὸν δὲ ἡγεμόνα γενέσθαι τῆς συλλογῆς, ὥστε ταῦτα συν- φανθῆναι, τὸν Μιλήσιον Ἀρισταγόρην, πρῶτα μὲν λέγεται αὐτόν, ὡς ἐπύθετο ταῦτα, Ἴώνων οὐδένα λόγον ποιησάμενον, εἰ εἰδότε ὡς οὗτοι γε οὐ καταπροΐζονται ἀποστάντες, εἰρέσθαι οἵτινες εἶεν οἱ Ἀθηναῖοι, μετὰ δὲ πνθόμενον αἰτήσαι τὸ τόξον, λαβόντα δὲ καὶ ἐπιθέντα δίστον ἄνω ἐς τὸν οὐρανὸν ἀπεῖναι, καὶ μιν ἐς τὸν ἥερα βάλλοντα εἰπεῖν “ὦ Ζεῦ, ἐκγενέσθαι μοι Ἀθηναῖους τίσα- σθαι,” εἰπαντα δὲ ταῦτα προστάξαι ἐνὶ τῶν θεραπόντων δαίμων προκειμένου αὐτῷ ἐς τρεῖς ἐκάστοτε εἰπεῖν “δέσποτα, μέμνηο τῶν 106 Ἀθηναίων.” προστάξας δὲ ταῦτα εἶπε, καλέσας ἐς ὄψιν Ἰστυαῖον τὸν Μιλήσιον, τὸν ὁ Λαρεῖος κατεῖχε χρόνον ἤδη πολλόν, “πν- θάνομαι, Ἰστυαῖε, ἐπίτροπον τὸν σόν, τῷ σὺ Μιλήτην ἐπέτρεψας, νεώτερα ἐς ἐμὲ πεποιθέναι πρῆγματα· ἄνδρας γὰρ μοι ἐκ τῆς ἐτέρης ἡλείφρον ἐπαγαγόν, καὶ Ἴωνες σὸν αὐτοῖσι τοὺς δώσοντας ἐμοὶ δίξην τῶν ἐποίησαν, τοῦτους ἀναγνώσας ἕμα ἐκείνοισι ἐπεσθαι, Σαρδίων με ἀπεστέρησε. νῦν ὦν κῶς τοι ταῦτα φαίνεται ἔχειν καλῶς; κῶς δ’ ἀνευ τῶν σῶν βουλευμάτων τούτων τι ἐπρήχθη; ὅρα μὴ ἐξ ἐστέρας σεωπτόν ἐν αἰτή σῆς;” εἶπε πρὸς ταῦτα Ἰστυαῖος “βασιλεῦ, κοῖον ἐφθέγγασο ἔπος, ἐμὲ βουλεύσαι πρῆγμα

ἐκ τοῦ σοὶ τι ἢ μέγα ἢ σμικρὸν ἐμελλε λυπηρὸν ἀνασχῆσιν; τί δ’ ἂν ἐπιδιζήμενος ποιῶμι ταῦτα, τεῦ δὲ ἐνδεῆς ἔων; τῷ πάρα μὲν πάντα ὅσα περ σοὶ, πάντων δὲ πρὸς σέο βουλευμάτων ἐπακούειν ἀξιεῦμαι. ἀλλ’ εἴπερ τι τοιοῦτον, οἷον σὺ εἴρηκας, πρήσσει ὁ ἐμὸς ἐπίτροπος, ἴσθι αὐτὸν ἐπ’ ἔωντοῦ βαλλόμενον πεπορηχέναι. ἀρχὴν δὲ ἔγωγε οὐδὲ ἐνδέχομαι τὸν λόγον, ὅπως τι Μιλήσιοι καὶ ὁ ἐμὸς ἐπίτροπος νεώτερον πρήσσοσσι περὶ πρῆγματα τὰ σά. εἰ δ’ ἄρα τι τοιοῦτο ποιήσῃ καὶ σὺ τὸ ἐόν ἐκήκασας, ὦ βασιλεῦ, μάθε οἷον πρῆγμα ἐργάσασο ἐμὲ ἀπὸ θαλάσσης ἀνάσπαστον ποιήσας. Ἴωνες γὰρ οἴκασι ἐμεῦ ἐξ ὀφθαλμῶν σφι γενομένον ποιῆσαι τῶν πύλων ἡμερον εἶχον· ἐμεῖο δ’ ἂν ἐόντος ἐν Ἰωνίῃ οὐδεμία πόλις ὑπεκίνησε. νῦν ὦν ὡς τάχος με ἄρες πορευθῆναι ἐς Ἰωνίην, ἵνα τοι κεινὰ τε πάντα καταρτίσω ἐς τῶντό, καὶ τὸν Μιλήτην ἐπίτροπον τοῦτον τὸν ταῦτα μηχανησάμενον ἐγχειρίθῃτον παραδῶ. ταῦτα δὲ κατὰ νόον τὸν σόν ποιήσας, θεοὺς ἐπόμνημι τοὺς βασιλείους μὴ μὲν πρότερον ἐκδύσασθαι τὸν ἔχων κιδῶνα καταβήσομαι ἐς Ἰωνίην, πρὶν ἂν τοι Σαρδῶ νῆσον τὴν μεγίστην δασμοφόρον ποιήσω.” Ἰστυαῖος μὲν λέγων ταῦτα διέβαλλε, Λαρεῖος δὲ ἐπειθετο καὶ μιν 107 ἀπῆι, ἐντειλάμενος, ἐπειὰν τὰ ἐπέσχετό οἱ ἐπιτελέα ποιήσῃ, παρα- γίνεσθαι οἱ ὀπίσω ἐς τὰ Σοῦσα.

Ἐν ᾧ δὲ ἡ ἀγγελίη τε περὶ τῶν Σαρδίων παρὰ βασιλέα ἀνήγε 108 καὶ Λαρεῖος τὰ περὶ τὸ τόξον ποιήσας Ἰστυαῖῳ ἐς λόγους ἦλθε καὶ Ἰστυαῖος μεμετιμένος ὑπὸ Λαρεῖου ἐκομίζετο ἐπὶ θάλασσαν, ἐν τούτῳ παντὶ τῷ χρόνῳ ἐγένετο τάδε. πολιορκέοντι τῷ Σαλα- μινίῳ Ὀνήσιλῳ Ἀμαθουσίους ἐξαγγέλλεται νησι στρατιὴν πολλὴν ἔχοντα Περσικῆν Ἀρτύβιον ἄνδρα Πέρσῃν προσδόκιμον ἐς τὴν Κύπρον εἶναι· πνθόμενος δὲ ταῦτα ὁ Ὀνήσιλος κήρυκας διέπεμπε ἐς τὴν Ἰωνίην ἐπικαλούμενός σφας, Ἴωνες δὲ οὐκ ἐς μακρὴν βου- λενσάμενοι ἔχον πολλῷ στόλῳ. Ἴωνες τε δὴ παρῆσαν ἐς τὴν Κύπρον, καὶ οἱ Πέρσες νησι διαβάντες ἐκ τῆς Κιλικίης ἦσαν ἐπὶ τὴν Σαλαμίνα περὶ. τῆσι δὲ νησι οἱ Φοίνικες περιέπλεον τὴν ἄκρην αἱ καλεῦνται Κληίδες τῆς Κύπρου. τούτου δὲ τοιοῦτον γινόμενου 109 ἔλεξαν οἱ τύραννοι τῆς Κύπρου, συγκαλέσαντες τῶν Ἰώνων τοὺς στρατηγούς, “ἄνδρες Ἴωνες, αἴρσιν ὑμῖν δίδομεν ἡμεῖς οἱ Κύπριοι

δοιτέροισι βούλεσθε προσφέρεσθαι, ἢ Πέρσῃσι ἢ Φοίνιξι. εἰ μὲν γὰρ περὶ βούλεσθε ταχύνετες Περσέων διαπειρᾶσθαι, ὧρ ἂν εἴη ὑμῖν ἐκβάνας ἐκ τῶν νεῶν τάσσεσθαι περὶ, ἡμέας δὲ ἐς τὰς νέας ἐσβαίνειν τὰς ὑμετέρας Φοίνιξι ἀνταγωνιευμένους· εἰ δὲ Φοινίκων μᾶλλον βούλεσθε διαπειρᾶσθαι, ποιεῖν χρεὼν ἐστὶ ὑμέας, ἰσχυρότερα ἂν δὴ τούτων ἔλησθε, ὅπως τὸ κατ' ὑμέας ἔσται ἢ τε Ἰωνίη καὶ ἡ Κύπρος ἐλευθέρῃ." εἶπαν Ἴωνες πρὸς ταῦτα "ἡμέας ἀπέπειμψε τὸ κοινὸν τῶν Ἰῶνων φυλάζοντες τὴν θάλασσαν, ἀλλ' οὐκ ἴνα Κυπρίοισι τὰς νέας παραδόντες αὐτοὶ Πέρσῃσι περὶ προσφερώμεθα. ἡμεῖς μὲν νῦν ἐπ' οὐδ' ἐτάχθημεν, ταύτην πειρησόμεθα εἶναι χρηστοί· ὑμέας δὲ χρεὼν ἐστὶ ἀναμνησθέντας οἷα ἐπάσχετε δουλεύοντες πρὸς τῶν Μήδων, γίνεσθαι ἄνδρας ἀγαθοῦς."

- 110 Ἴωνες μὲν τούτοις ἀμείψαντο· μετὰ δὲ ἰσχυρότων ἐς τὸ πεδίον τὸ Σαλαμινίων τῶν Περσέων, διέτασσον οἱ βασιλεῖς τῶν Κυπρίων, τοὺς μὲν ἄλλους Κυπρίους κατὰ τοὺς ἄλλους στρατιώτας ἀντιτάσσοντες, Σαλαμινίων δὲ καὶ Σολίων ἀπολέξαντες τὸ ἄριστον ἀνέτασσον Πέρσῃσι· Ἀργυβίῳ δὲ τῷ στρατηγῷ τῶν Περσέων ἐθέλοντις
- 111 ἀντιτάσσετο Ὀνήσιλος. ἦλανε δὲ ἵππον ὁ Ἀργυβίος δεδιδραμένον πρὸς δαλίτην ἴσταςθαι ὀρθόν. πνυθόμενος ὢν ταῦτα ὁ Ὀνήσιλος, ἦν γὰρ οἱ ἵπασπιστὴς γένος μὲν Κάρ, τὰ δὲ πολέμα κάρτα δοξιμος καὶ ἄλλως λήματος πλέος, εἶπε πρὸς τοῦτον "πνυθάνομαι τὸν Ἀργυβίου ἵππον ἴσταςθαι ὀρθόν καὶ ποσὶ καὶ στόματι κατεργάζεσθαι πρὸς τὸν ἂν προσενηχθῆ. σὺ ὢν βουλευσάμενος ἀντίτα εἰπέ ἰσχυρότερον βούλει φυλάξας πλήξαι, εἴτε τὸν ἵππον εἴτε αὐτὸν Ἀργυβίον." εἶπε πρὸς ταῦτα ὁ ὀπείων αὐτοῦ "ὦ βασιλεῦ, ἔτοιμος μὲν ἐγὼ εἰμι ποιεῖν καὶ ἀμφοτέρω καὶ τὸ ἕτερον αὐτῶν, καὶ πάντως τὸ ἂν ἐπιτάσσης σὺ· ὡς μὲντοι ἔμοιγε δοκεῖ εἶναι τοῖσι σοῖσι πράγμασι προσφερέστερον, φράσω. βασιλεῦ μὲν καὶ στρατηγὸν χρεὼν εἶναι φημι βασιλεῦ τε καὶ στρατηγῷ προσφέρεσθαι. ἦν τε γὰρ κατέλης ἄνδρα στρατηγόν, μέγα τοι γίνεται, καὶ δεύτερα, ἦν σὲ ἐκεῖνος, τὸ μὴ γένοιτο, ὑπὸ ἀξιοχρεόν καὶ ἀποθανεῖν ἡμίσεια συμφορῇ· ἡμέας δὲ τοὺς ὑπηρετάς ἐτέροισι τε ὑπηρετήσῃ προσφέρεσθαι καὶ πρὸς ἵππον· τοῦ σὺ τὰς μηχανὰς μηδὲν φοβηθῆς· ἐγὼ γὰρ τοι ὑποδέχομαι μὴ μιν ἄνδρὸς εἶτι γε μηδενὸς στήσεσθαι ἐνκατίον."

Ταῦτα εἶπε, καὶ μεταντίκα συνέμισγε τὰ στρατόπεδα περὶ 112 καὶ νησί. νησί μὲν νῦν Ἴωνες ἄχρῳ γενόμενοι ταύτην τὴν ἡμέραν ἐπέρεβάλοντο τοὺς Φοίνικας, καὶ τούτων Σάμιοι ἠρίστευσαν· περὶ δὲ, ὡς συνήλθε τὰ στρατόπεδα, συμπεσόντα ἐμάχοντο. κατὰ δὲ τοὺς στρατηγούς ἀμφοτέρους τάδε ἐγένετο· ὡς προσεφέρετο πρὸς τὸν Ὀνήσιλον ὁ Ἀργυβίος ἐπὶ τοῦ ἵππου κατήμενος, ὁ Ὀνήσιλος κατὰ τὰ συνεθήκατο τῷ ἵπασπιστῇ παῖδι προσφερόμενον αὐτὸν τὸν Ἀργυβίον· ἐπιβαλόντος δὲ τοῦ ἵππου τοὺς πόδας ἐπὶ τὴν Ὀνησίλου ἀσπίδα, ἐνθαῦτα ὁ Κάρ δρεπάνῳ πλήξας ἀπαράσσει τοῦ ἵππου τοὺς πόδας. Ἀργυβίος μὲν δὴ ὁ στρατηγὸς τῶν Περσέων 113 ὁμοῦ τῷ ἵππῳ πίπτει αὐτοῦ ταύτη. μαχομένων δὲ καὶ τῶν ἄλλων, Στησήνωρ τύραννος ἐὼν Κορυίου προδοῖ ἔχων δύναμιν ἀνδρῶν περὶ ἑκκτὸν οὐ μικρῆν. οἱ δὲ Κορυεῖες οὗτοι λέγονται εἶναι Ἀργείων ἄποικοι. προδόντων δὲ τῶν Κορυέων ἀντίτα καὶ τὰ Σαλαμινίων πολεμιστήρια ἔρατα τῶν τοῖσι Κορυεῦσι ἐποίησαν. γινομένων δὲ τούτων κατεπύρτεροι ἦσαν οἱ Πέρσαι τῶν Κυπρίων. τετραμμένον δὲ τοῦ στρατοπέδου ἄλλοι τε ἔπεσον πολλοὶ καὶ δὴ καὶ Ὀνήσιλος τε ὁ Χέρσιος, δεξερὸν τὴν Κυπρίων ἀπόστασιν ἐπρηξε, καὶ ὁ Σολίων βασιλεὺς Ἀριστόκλυπος ὁ Φιλοκλῆρον, Φιλοκλῆρον δὲ τούτου, τὸν Σόλων ὁ Ἀθηναῖος ἀπικόμενος ἐς Κύπρον ἐν ἔπεισι αἶνεσε τυράνων μάλιστα. Ὀνησίλου μὲν νῦν Ἀμαθούσιοι, 114 οἱ σφέας ἐπολιόρχησε, ἀποταμόντες τὴν κεφαλὴν ἐκόμισαν ἐς Ἀμαθούσια καὶ μιν ἀνεκρέμασαν ἐπὶ τῶν πυλέων· κρημαμένης δὲ τῆς κεφαλῆς καὶ εὐσῆς ἤδη κοίτης, ἐσμός μελισσέων ἐσδὸς ἐς αὐτὴν κηρίων μιν ἐνέπληξε. τούτου δὲ γενομένου τοιοῦτου, ἐχρῶντο γὰρ περὶ αὐτῆς οἱ Ἀμαθούσιοι, ἐμαρτεῦθη σφι τὴν μὲν κεφαλὴν κατελόντας θάψαι, Ὀνησίλῳ δὲ θῦναι ὡς ἡρώϊ ἀνὰ πᾶν ἔτος, καὶ σφι ποιῆσαι ταῦτα ἕμεινον συνοίσεσθαι. Ἀμαθούσιοι μὲν νῦν 115 ἐποίησαν ταῦτα καὶ τὸ μέχρι ἐμεῦ· Ἴωνες δὲ οἱ ἐν Κύπρῳ ναυμαχῆσαντες ἐπέειπε ἕμαθον τὰ πράγματα τὰ Ὀνησίλου διεφθαρμένα καὶ τὰς πόλεις τῶν Κυπρίων πολιορκουμένας τὰς ἄλλας πληρὴν Σαλαμῖνος, ταύτην δὲ Γόργῳ τῷ προτέρῳ βασιλεῖ τοὺς Σαλαμινίους παραδόντας, ἀντίτα μαθόντες οἱ Ἴωνες ταῦτα ἀπέπλεον ἐς τὴν Ἰωνίην. τῶν δὲ ἐν Κύπρῳ πόλιων ἀντίσχε χρόνον ἐπὶ πλείστον

πολιορκουμένη Σόλοι, τὴν περίξ ὑπορύσσοντες τὸ τεῖχος πέμπτω
μαρὶ εἶλον οἱ Πέρσαι.

116. Κύπριοι μὲν δὴ ἐναντὸν ἐλεύθεροι γερόμενοι αὐτὶς ἐκ νέης
κατεδεδούλωντο. Δαυρίσης δὲ ἔχων Δαρσίον θυγατέρα καὶ Ὑμαίης
τε καὶ Ὀτάνης καὶ ἄλλοι Πέρσαι στρατηγοί, ἔχοντες καὶ οὔτοι
Δαρσίον θυγατέρας, ἐπιδιώξαντες τοὺς ἐς Σάρδις στρατευσαμένους
Ἰώνων καὶ ἐσαράξαντες σφείας ἐς τὰς νέας, τῇ μάχῃ ὡς ἐπεκρά-
117 τησαν, τὸ ἐνθεῦτεν ἐπιδιολόμενοι τὰς πόλεις ἐπόρθεον. Δαυρίσης
μὲν τραπόμενος πρὸς τὰς ἐν Ἑλλησπόντῳ πόλεις εἶλε μὲν Λάρδαρον,
εἶλε δὲ Ἄβυδὸν τε καὶ Περζώτην καὶ Λάμφακον καὶ Παισόν.
ταύτας μὲν ἐπ' ἡμέρῃ ἐκάστην αἴρεε, ἀπὸ δὲ Παισοῦ ἐλαίνοντί οἱ
ἐπὶ Πάριον πόλιν ἦλθε ἀγγελίη τοὺς Κῶρας τὸντὸ Ἴωσι φρονή-
σαντας ἀπεστάναι ἀπὸ Περσέων. ἀποστρέψας ὢν ἐκ τοῦ Ἑλλησ-
118 πόντου ἦλανε τὸν στρατὸν ἐπὶ τὴν Καρίην. καὶ ὡς ταῦτα
τοῖσι Καροὶ ἐξεγγέλθη πρότερον πρὶν ἢ τὸν Δαυρίσην ἀπικέσθαι.
πυθόμενοι δὲ οἱ Κῶρες συνελέγοντο ἐπὶ Λευκάς τε στήλας καλεο-
μένας καὶ ποταμὸν Μαρσὴν, ὃς ῥέων ἐκ τῆς Ἰδριάδος χώρας ἐς
τὸν Μαίανδρον ἐκδιδοῖ. συλληθύντων δὲ τῶν Καρῶν ἐνθαῦτα ἐγί-
νοντο βουλαὶ ἄλλαι τε πολλαὶ καὶ ἀρίστη γε δοκέουσα εἶναι ἔμοι
Πιξωδάρον τοῦ Μανσώλου ἀνδρὸς Κινδύεος, ὃς τοῦ Κιλικίων βασι-
λέος Σεννέσιος εἶχε θυγατέρα· τοῦτον τοῦ ἀνδρὸς ἡ γνώμη ἔφερε
διαβάντας τὸν Μαίανδρον τοὺς Κῶρας καὶ κατὰ νότον ἔχοντας τὸν
ποταμὸν οὕτω συμβάλλειν, ἵνα μὴ ἔχοντες ὀπίσω φέγγειν οἱ Κῶρες
αὐτοῦ τε μένειν ἀναγκαζόμενοι γενοίετο ἔτι ἀμείνονες τῆς φύσεως.
αὕτη μὲν νῦν οὐκ ἐνίκα ἡ γνώμη, ἀλλὰ τοῖσι Πέρσησι κατὰ νότον
γίνεσθαι τὸν Μαίανδρον μᾶλλον ἢ σφίσι, δηλαδὴ ἦν φωνὴ τῶν
Περσέων γένηται καὶ ἐσωθῆσιν τῇ συμβολῇ, ὡς οὐκ ἀπονοστή-
119 σοσι ἐς τὸν ποταμὸν ἐσπίπτοντες. μετὰ δὲ παρεόντων καὶ δια-
βάντων τὸν Μαίανδρον τῶν Περσέων, ἐνθαῦτα ἐπὶ τῷ Μαρσῇ
ποταμῷ συνέβαλον τε τοῖσι Πέρσησι οἱ Κῶρες καὶ μάχην ἐμαχέ-
σαντο ἰσχυρὴν καὶ ἐπὶ χρόνον πολλόν, τέλος δὲ ἐσωθῆσαν διὰ
πλήθος. Περσέων μὲν δὴ ἔπεσον ἄνδρες ἐς δισχιλίους, Καρῶν δὲ
ἐς μυρίους. ἐνθεῦτεν δὲ οἱ διαφργόντες αὐτῶν κατελιθῆσαν ἐς
Λάβρανδα, ἐς Λιδὸς στρατίον ἴσον, μέγα τε καὶ ἔργιον ἄλλος πλα-

ταρίστων. μόννοι δὲ τῶν ἡμεῖς ἴδμεν Κῶρες εἰσι οἱ Διὶ στρατιῶ
θυσίας ἀνάγουσι. κατελιθθέντες δὲ ὢν οὔτοι ἐνθαῦτα ἐβουλευόντο
περὶ σωτηρίας, ὁπότῃρα [ἢ] παραδόντες σφείας αὐτοὺς Πέρσησι ἢ ἐκ-
λιπόντες τὸ παράπαν τὴν Ἀσίην ἄμεινον προΐξουσι. βουλευόμενοισι 120
δέ σφι ταῦτα παραγίνονται βοηθέοντες Μιλήσιοι τε καὶ οἱ τούτων
σύμμαχοι· ἐνθαῦτα δὲ τὰ μὲν πρότερον οἱ Κῶρες ἐβουλευόντο
μετῆκαν, οἱ δὲ αὐτὶς πολεμεῖν ἐξ ἀρχῆς ἀρτέοντο. καὶ ἐπιούσι
τε τοῖσι Πέρσησι συμβάλλουσι, καὶ μαχεσάμενοι ἐπὶ πλέον ἢ πρό-
τερον ἐσωθῆσαν· πεσόντων δὲ τῶν πάντων πολλῶν Μιλήσιοι
μάλιστα ἐπλήγησαν. μετὰ δὲ τοῦτο τὸ τραῦμα ἀνέλαβόν τε καὶ 121
ἀνεμαχέσαντο οἱ Κῶρες· πυθόμενοι γὰρ ὡς στρατεύεσθαι δομέεται
οἱ Πέρσαι ἐπὶ τὰς πόλεις σφείων, ἐλόχησαν τὴν ἐν Πηδάσῳ ὁδόν,
ἐς τὴν ἐμπροσθέντες οἱ Πέρσαι νυκτὸς διεφθάρησαν καὶ αὐτοὶ καὶ
οἱ στρατηγοὶ αὐτῶν, Δαυρίσης καὶ Ἀμόργης καὶ Σισιμάχης· σὺν
δὲ σφι ἀπέθανε καὶ Μύρσος ὁ Γύγεω. τοῦ δὲ λόχου τούτου ἡγε-
μῶν ἦν Ἡρακλείδης Ἰβανώλλιος ἀνὴρ Μυλασσεύς.

(Οὔτοι μὲν νῦν τῶν Περσέων οὕτως διεφθάρησαν· Ὑμαίης δὲ 122
καὶ αὐτὸς ἔων τῶν ἐπιδιώξαντων τοὺς ἐς Σάρδις στρατευσαμένους
Ἰώνων, τραπόμενος ἐς τὴν Προποντίδα εἶλε Κίον τὴν Μυσίην·
ταύτην δὲ ἐξελών, ὡς ἐπύθετο τὸν Ἑλλησπόντον ἐκλελοιπένα
Δαυρίσην καὶ στρατεύεσθαι ἐπὶ Καρίης, καταλιπὼν τὴν Προπον-
τίδα ἐπὶ τὸν Ἑλλησπόντον ἡγε τὸν στρατὸν, καὶ εἶλε μὲν Αἰολέας
πάντας, ὅσοι τὴν Πιιάδα νέμονται, εἶλε δὲ Γέοργιδας τοὺς ὑπο-
λειφθέντας τῶν ἀρχαίων Τενζρῶν· αὐτὸς τε Ὑμαίης αἰρέων ταῦτα
τὰ ἔθνη νοῦσφ τελευτᾷ ἐν τῇ Τρωάδι. οὗτος μὲν δὴ οὕτω ἔτε- 123
λεύτησε, Ἀρταφέρνης δὲ ὁ Σαρδιῶν ἕπαρχος καὶ Ὀτάνης ὁ τρίτος
στρατηγὸς ἐτάχθησαν ἐπὶ τὴν Ἰωνίην καὶ τὴν προσεχέα Αἰολίδα
στρατεύεσθαι. Ἰωνίης μὲν νῦν Κλαζομένας αἰρέουσι, Αἰολέων
δὲ Κύμην.)

Ἀλισκομενέων δὲ τῶν πολιῶν, ἦν γὰρ ὡς διέδεξε Ἀρισταγόρης 124
ὁ Μιλήσιος ψυχὴν οὐκ ἄκρος, ὃς ταράξας τὴν Ἰωνίην καὶ ἐγμερα-
σάμενος πρήγματα μεγάλα θεησιμὸν ἐβούλενε δοῶν ταῦτα· πρὸς δὲ
οἱ καὶ ἀδύνατα ἐφάνη βασιλεῖα Δαρσίον ὑπερβαλέσθαι· πρὸς ταῦτα
δὴ ὢν συγκαλέσας τοὺς συστασιώτας ἐβουλεύετο, λέγων ὡς ἄμεινον

- σφίσι εἴη κορηφύγετόν τι ὑπάρχον εἶναι, ἢν ἄρα ἐξωθένται ἐκ τῆς Μιλήτου, εἴτε δὴ ὦν ἐς Σαρδῶν ἐκ τοῦ τόπου τούτου ἄγοι ἐς ἀποικίην, εἴτε ἐς Μύρινον τὴν Ἠδωνῶν, τὴν Ἰστιαῖος ἐτείχεε παρὰ
- 125 Λαρείου δωρεὴν λαβῶν. ταῦτα ἐπειρώτα δ' Ἀρισταγόρης. Ἐκαταίου μὲν νῦν τοῦ Ἡγησάνδρου, ἀνδρὸς λογοποιῦ, τούτων μὲν ἐς οὐδέ- τέραν στέλλειν ἔφερε ἡ γνώμη, ἐν Λέρω δὲ τῇ νήσῳ τεῖχος οἰκο- δομησάμενον ἡσυχίην ἄγειν, ἢν ἐκπέση ἐκ τῆς Μιλήτου· ἔπειτα δὲ
- 126 ἐκ ταύτης δομώμενον καταλεύσεσθαι ἐς τὴν Μίλητον. ταῦτα μὲν δὴ Ἐκαταῖος συνεβούλευε, αὐτῷ δὲ Ἀρισταγόρῃ ἡ πλείστη γνώμη ἦν ἐς τὴν Μύρινον ἀπάγειν. τὴν μὲν δὴ Μίλητον ἐπιτρέπει Πυθαγόρῃ ἀνδρὶ τῶν ἀσίων δοκίμῳ, αὐτὸς δὲ παραλαβὼν πάντα τὸν βουλούμενον ἔπλεε ἐς τὴν Θορικήν, καὶ ἔσχε τὴν χώραν ἐπ' ἢν ἐστάλη· ἐκ δὲ ταύτης δομώμενος ἀπόλλυται ἐπὶ Θορικῶν αὐτὸς τε δ' Ἀρισταγόρης καὶ ὁ στρατὸς αὐτοῦ, πόλιν περικατήμενος καὶ βουλομένων τῶν Θορικῶν ὑποσπόνδων ἐξίέναι.

$\frac{2}{6}$ 895

238
V. 104
12

Supra biblicatpak

BIBLIOTHECA

SCRIPTURUM GRAECORUM ET ROMANORUM

EDITA CURANTE

CAROLO SCHENKL.

~~HERODOTI HISTORIARUM~~

~~LIBER SEXTUS.~~

Book 5 n. 6.

~~SCHOLARUM IN USUM~~

EDIDIT

~~ALFRED HOLDER.~~

PRAGAE.

SUMPTUS FECIT F. TEMPSKY.

MDCCCLXXXVII.

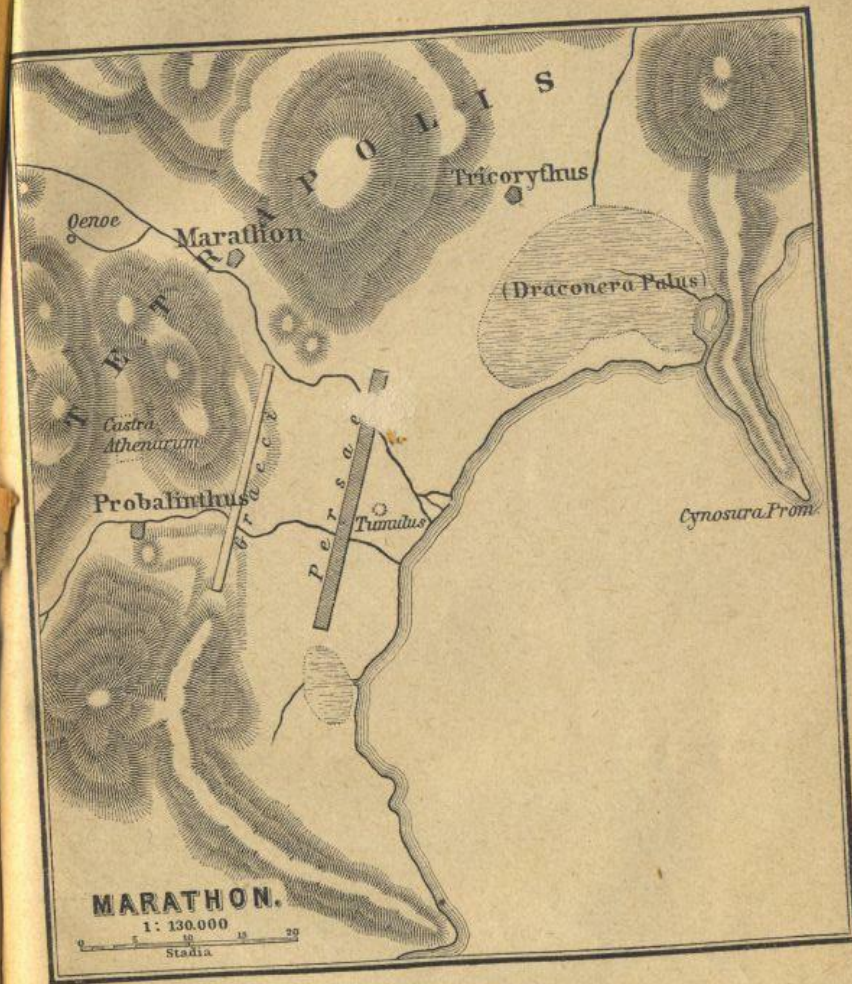
BIBLIOTHECA SCRIPTORUM GRAECORUM ET ROMANORUM.

A. Scriptores graeci:

- Demosthenis orationes selectae. Ed. C. Wotke.
 Euripidis Hippolytus. Ed. Th. Barthold. 30 kr.
 Euripidis Medea. Ed. Th. Barthold. 30 kr.
 Herodoti historiae. Vol. I. Rec. A. Holder. 1 fl. 20 kr.
 Herodoti historiarum liber quintus. Ed. A. Holder. 24 kr.
 — — — liber sextus. Ed. A. Holder. 24 kr.
 Hesiodi quae feruntur omnia. Rec. Al. Rzach. 1 fl. 80 kr.
 Homeri Odyssea. Ed. P. Cauer. 1 fl. 20 kr., geb. 1 fl. 40 kr.
 — — — Pars I. Carm. I—XII. 60 kr., geb. 70 kr.
 — — — Pars II. Carm. XIII—XXIV. 60 kr., geb. 70 kr.
 — — — Iliadis carmina. Ed. P. Cauer. Erscheint voraussichtlich im Jahre 1888.
 — — — Odysseae Epitome. Ed. Franciscus Pauty.
 — — — Pars I. Lib. I—XII. 40 kr., geb. 50 kr.
 — — — Pars II. Lib. XIII—XXIV. 40 kr., geb. 50 kr.
 — — — Iliadis carmina. Ed. Al. Rzach.
 — — — Pars I. Lib. I—XII. 70 kr., geb. 85 kr.
 — — — Pars II. Carm. XIII—XXIV. 70 kr., geb. 85 kr.
 — — — hymni epigrammata, Batrachomyomachia. Ed. E. Abel. 1 fl. 10 kr.
 Orphica. Ed. E. Abel. 3 fl.
 Platonis dialogi.
 Apologia et Orito. Accedunt Phaedon C. LXIV—LXVII. Ed. J. Krät. 24 kr.
 Phaedo. Ed. Jos. Krät. 24 kr.
 Protagoras. Ed. Jos. Krät. 24 kr.
 Plutarchi vitae. Ed. C. Th. Michaelis.
 Sophoclis tragoediae. Ed. Fr. Schubert.
 — — — Ajax. Ed. Fr. Schubert. 24 kr.
 — — — Antigone. Ed. Fr. Schubert. 24 kr.
 — — — Oedipus rex. Ed. Fr. Schubert. 24 kr.
 — — — Electra. Ed. Fr. Schubert. 24 kr.
 — — — Philoctetes. Ed. Fr. Schubert. 24 kr.
 — — — Oedipus Coloneus. Ed. Fr. Schubert. 24 kr.
 — — — Trachiniae. Ed. Fr. Schubert. 24 kr.
 Xenophontis opera. Ed. O. Keller.

B. Scriptores romani:

- Caesaris commentarii de bello Gallico. Ed. Ignatius Prammer. 65 kr., geb. 75 kr.
 Ciceronis orationes selectae. Ed. H. Nohl.
 — — — Vol. I. Oratio pro Sex. Roscio Amerino. 18 kr.
 — — — Vol. II. In Q. Caecilium Divinatio. In C. Verrem accusationis Lib. IV. V. 45 kr.
 — — — Vol. III. De imperio Cn. Pompei ad Quirites oratio. In L. Catilinam orationes quatuor.
 — — — Vol. IV. Pro T. Annio Milone, pro Q. Ligario, pro rege Deiotaro.
 Ciceronis Orator. Ed. Th. Stangl. 36 kr.
 Ciceronis Brutus. Ed. Th. Stangl. 48 kr.
 Ciceronis de oratore ad Quintum fratrem libri tres. Ed. Th. Stangl.
 — — — Vol. IX: Cato Maior de senectute Laelius de amicitia. 30 kr.
 — — — Vol. X. De officiis libri tres. Ed. Th. Schiche. 48 kr.
 Cornelli Nepotis vitae. Ed. G. Andresen. 40 kr., geb. 50 kr.
 Curti Ruffi historiae Alexandri Magni. Ed. M. Schmidt. 60 kr., geb. 75 kr.
 Eutropii breviarium ab urbe condita. Ed. C. Wagener. 70 kr.
 Festi breviarium rerum gestarum populi Romani. Ed. C. Wagener. 30 kr.

Herodoti liber VI.

BIBLIOTHECA
SCRIPTORUM GRAECORUM ET ROMANORUM
EDITA CURANTE
CAROLO SCHENKL

HERODOTI HISTORIARUM

LIBER SEXTUS.

SCHOLARUM IN USUM

EDIDIT

ALFRED HOLDER.

PRAGAE
SUMPTUS FECIT F. TEMPSKY
MDCCLXXXVII.

HERODOTI
HISTORIARUM

LIBER SEXTUS.

SCHOLARUM IN USUM

EDIDIT

ALFRED HOLDER.

PRAGAE
SUMPTUS FECIT F. TEMPSKY
MDCCLXXXVII.

LIBRI VI. SUMMARIUM.

Histiaeus, Artaphreni suspectus nec ab Ionibus receptus, cum Lesbiis triremibus Byzantium se confert 1—5. — Interdum Persis Miletum terrae marique adgredientibus, Iones Dionysio Phocaeo auctore ad pugnam navalem per aliquot dies strenue se exercent: mox vero laboris impatientes, proelio commisso, deserti a Samiis ingenti clade sternuntur 6—15. — Chiorum ei etiam, qui evaserant, ab Ephesiis rei ignaris occiduntur 16. — Dionysius Siciliam petit ibique latrocinia exercet 17. — Miletus capta a Persis 18, id quod Pythia praedixerat 19, incolaeque ad ostia Tigridis deportati 20. — Athenienses Milesiorum sortem lugentes Phrynichum, qui *Μιλῆτων ἔλωσιν* docuerat, multant 21. — Samiorum pars, iugum Persicum abhorrentes, cum Milesiorum profugis in Siciliam abeunt 22, ibique Zanclem occupant 23; cuius tyrannus Scythes amisso regno ad Dareum profugit 24. — Samus et Caria in Persarum dicionem redactae 25. — Histiaeus Chios subigit: deinde in continente, cum Persis congressus, fugatur ac vivus capitur, Sardis abductum Artaphrenes invito rege necat 26—30. — Ceteri Iones cum insulanis a Persis subiguntur. Chersonesus ad Hellespontum et ora Thraciae in dicionem regis redigitur. Byzantii fugiunt et Mesambriam condunt 31—33. — Digressio de Chersoneso Thracica. Tenuerat eam Miltiades, Cypseli filius, a Doloncibus sibi traditam, quos cum colonis Atheniensibus secutus est 34—37. — Huic succedit fratris uterini Cimonis filius Stesagoras; quo occiso, alter Cimonis filius Miltiades 38. 39. — Is, Scythis a Dareo lacessitis in Chersonesum irrumpentibus, profugit: Scythis regressis, in regnum restitutus, Persas metuens, quinque triremibus instructis Athenas rediit. Filius eius natus maximus Metiochus, cum una triremi captus, a Dareo bene habitus 40. 41. — Ionia penitus pacata rebusque Ionum in ordinem redactis 42, Mardonius Europam cum ingenti classe petit, Eretriae et Athenis bellum inlaturus 43. — Ac primum quidem Thaso et parte Macedoniae expugnatis, dum classis Athon montem legit, tempestate vehementi coorta, plurimae naves pereunt 44. —

Simul pedestrem exercitum in Macedonia Brygi Thraeces magna clade adficiunt: quibus tandem devictis, in Asiam Mardonius copias reducit 45. — Dareus et Thasios metallis opulentos, quod rebellionem moliri viderentur, muro et navibus exiit 46. 47 et per Graeciam dimittit, qui terram et aquam petant 48. — Quibus cum Graecorum multi et in his Aeginetae essent obsecuti, hi eo nomine ab Atheniensibus apud Spartanos postulati sunt 49. — Cleomenes rex Sparta Aeginam mittitur, qui deditiois auctores comprehendat: sed Demareti alterius regis machinatione et Cria Aeginetae vociferatione fit, ut ille infecta re discedere cogatur 50. 51. — Digressio de regibus Spartanorum. Aristodemus Heraclida, conditor coloniae Doriensium in agro Laconico, eiusque gemini, Eurysthenes et Procles, duarum familiarum regiarum auctores 52. — Doriensium reges a maioribus, usque a Perseo, Graeci fuerunt; a Danaë vero Aegyptii. Perseus Persae dicunt, cum Assyrius fuisset, Graecum esse factum 53—55. — Quae iura ac munera reges Spartanorum bello domique habeant 56. 57. — Honores defunctis regibus tributis idem fere qui Persis 58. — Alia instituta Spartanis cum Persis aut Aegyptiis communia 59. 60. — Cleomenes Leutychem subornat, qui Demaretum Spartanis legitime imperare posse neget. Pythia per Cleomenis artificia Spartanis ita respondet, ut regia dignitate exuatur Demaretus. Is primum Elinthum Zacynthum, postremo in Asiam ad Dareum an fugit, a quo honorificentissime excipitur 61—70. — Leutychides, cuius filia Lampito Archidemo nupserat 71, postremo in expeditione Thessalica largitione corruptus, vindictam suorum metuens, Tegeam se confert ibique exul moritur 72. — Cleomenes, cum Leutychide collega Aeginam reversus, proceres Mediarum partium patronos comprehensos Atheniensibus in custodiam tradit 73. — Deinde detecto dolo, quo Demaretum circumvenerat, in Arcadia exulans Arcades adversus Spartam concitat, iure iurando per Stygiam aquam adactos 74. — Spartam revocatus incidit in insaniam seque ipse foede trucidat 75. — Idem Cleomenes Argolidem olim adgressus cum Argivos per dolum fudisset, quotquot eorum in Argi herois lucum se receperant, obruncaverat; et, cum Argos capere speravisset, tamen re infecta redierat 76—82. — Argivi post illam cladem servorum paruerunt imperio 83. — Cleomenes Scythico more merum bibere adueverat 84. — Post Cleomenis mortem Leutychides a Spartanis Athenas mittitur, ut Aeginetas captivis libertatem ab Atheniensibus impetret 85; — quibus ille Glauci Spartani exemplum depositum negare conantis proponit; nec vero Aeginetas reddunt Athenienses 86; — sic Aeginetae poenam ob incursionem in agrum Atticum luunt. Iam ante id tempus, cum navem Atheniensium theorida ex insidiis interceptissent Aeginetae, Athenienses cum Nicodromo Aegineta de prodenda ipsis insula clam pepigerant; sed successum ea res non habuerat 87—93. — Suffecti in Mardonii locum Datis et Artaphrenes cum ingentibus copiis Graeciam petunt 94. 95: — Naxum et

ceteras Cyclades expugnant, excepta Delo, cui soli pietate in numina parcunt 96. 97. — Delus terrae motu contremiscit 98. — Classe ad Euboeam adpulsa, Persae Carystum et Eretriam expugnant 99—101. — Hippiam duce Marathonem traiciunt 102. — Eodem exit Atheniensium exercitus, quorum praetor praecipuus Miltiades, nuper Chersoneso Athenas profugus, Cimonis filius ter Olympionicae 103. 104. — Philippidi Spartam misso ad Tegeam Pan obviam fit 105. — Spartani ante plenilunium in expeditionem proficisci recusant 106. — Somnium Hippiae et dens sternutando excussus 107. — Soli Plataeenses Atheniensibus praesto sunt 108. — Miltiadis sententiae acie depugnandum esse Callimachus polemarchus accedit 109. 110. — Pugna Marathonica 111—113. — Cynegiri facinus memorabile 114. — Persae protinus Phalerum petunt: sed cum urbem diligenter custodiri vidissent, in Asiam revertuntur 115. 116. — Quot utrimque interfecti sint. Epizelus miro modo oculorum usu privatus 117. — Simulacrum Apollinis, ex Delio Boeotiae raptum, Datidis per somnium moniti iussu restituitur 118. — Eretriensibus captivis Dareus Cissiae locum Ardericam habitandum dat, ubi est fons, unde bitumen, sal oleumque hauritur 119. — Pugna iam pugnata Athenas veniunt auxilia Spartanorum. Proditionis erimen Alcmaeonidis illo tempore motum Herodotus diluit dicens eos tyrannorum Atheniensium inimicos perinde fuisse quam Calliam 120—122. — Alcmaeonidae, nobilissimi Athenis, non minora in Pisistratum odii documenta ediderunt 123. 124. — Familia inde a priscis temporibus clara, aucta divitiis erat per Alcmaeonem Megaclis filium, quem Croesus magna vi auri donauerat 125. — Deinde aucta eius claritas per Clisthenis Sicyonii adfinitatem; qui invitatis ad se et splendidissime acceptis Graecorum nobilissimis, quibus filiam Agaristam elocaret, ex omnibus delectum Megaclem, Alcmaeonis filium, ei despondet 126—130. — Quibus natus Hippocrates filiam habuit Agaristam, quae Xanthippo Periclem peperit 131. — Post pugnam Marathoniam Miltiades Parum insulam adoritur: sed templi ministrae opera frustra adiutus, laeso femore infectaque re abit. Domi ob expeditionem Pariam accusatur et pecunia multatur 132—136. — Idem olim Lemnum in Atheniensium redegerat potestatem, eiectis Pelasgis, qui iam ante ex Attica pulsi fuerant et deinde magnum numerum feminarum Atticarum ad Brauronem rapuerant, quas deinde una cum filiis in Lemno partis necaverunt: unde Lemnia facta in proverbium abierunt 137—140.

Lege p. 17, 1 εἶρετο cap. 70, 2 ἔδωκε 80, 4 εἶπε 102, 2 ἔπλεον
108, 6 Κλεομένει

Ἀρισταγόρης μὲν νῦν Ἰωνίην ἀποστήσας οὕτω τελευτᾷ, Ἰστιαῖος 1
 δὲ ὁ Μιλήτου τύραννος μεμετιμένος ἐπὶ Λαρείου παρῆν ἐς Σάρδις.
 ἀπιγμένον δὲ αὐτὸν ἐκ τῶν Σούσων εἴρετο Ἀρταφρένης ὁ Σαρδίων
 ἕπαρχος κατὰ κοῖδόν τι δοκεῖσι Ἴωνας ἀπεισθάναι. ὃ δὲ οὔτε εἰδένα
 ἔφη ἐθώμαζέ τε τὸ γεγονός, ὡς οὐδὲν δῆθεν τῶν παρεόντων πρηγ-
 μάτων ἐπιστάμενος. ὃ δὲ Ἀρταφρένης ὄρων αὐτὸν τεχνάζοντα
 εἶπε, εἰδὼς τὴν ἀρεκείην τῆς ἀποστάσιος, "οὕτω τοι, Ἰστιαῖε,
 ἔχει κατὰ ταῦτα τὰ πρήγματα· τοῦτο τὸ ὑπόδημα ἔραφας μὲν
 σὺ, ὑπεδήσατο δὲ Ἀρισταγόρης." Ἀρταφρένης μὲν ταῦτα ἐς τὴν 2
 ἀπόστασιν ἔχοντα εἶπε, Ἰστιαῖος δὲ δείσας ὡς συνέντα Ἀρταφρένεα
 ἐπὶ τὴν πρώτην ἐπελθοῦσαν νύκτα ἀπέδρη ἐπὶ θάλασσαν, βασιλέα
 Λαρείου ἐξηπατηγῶς· ὃς Σαρδῶ νῆσον τὴν μεγίστην ὑποδεξάμενος
 κατεργάσασθαι ὑπέδυνε τῶν Ἴωνων τὴν ἡγεμονίην τοῦ πρὸς Λα-
 ρεῖον πολέμου. διαβὰς δὲ ἐς Χίον ἐδέθη ἐπὶ Χίων, καταγνωσθεὶς
 πρὸς αὐτῶν νεώτερα πρήσσειν πρήγματα ἐς ἐωντοὺς ἐκ Λαρείου.
 μαθόντες μὲντοι οἱ Χῖοι τὸν πάντα λόγον, ὡς πολέμιος εἴη βασιλεῖ,
 ἔλυσαν αὐτόν. ἐνθαῦτα δὲ εἰρωτώμενος ἐπὶ τῶν Ἴωνων ὁ Ἰστιαῖος 3
 κατ' ὃ τι προθύμως οὕτω ἐπέστειλε τῷ Ἀρισταγόρῃ ἀπίσταςθαι
 ἀπὸ βασιλέος καὶ κακὸν τοσοῦτον εἴη Ἴωνας ἐξεργασμένους, τὴν
 μὲν γενομένην αὐτοῖσι αἰτίην οὐ μᾶλα ἐξέφαιεν, ὃ δὲ ἔλεγε σφιν,
 ὡς βασιλεὺς Λαρεῖος ἐβουλευσατο Φοινίκας μὲν ἐξαναστήσας ἐν τῇ
 Ἰωνίῃ κατοικίσαι, Ἴωνας δὲ ἐν τῇ Φοινίῃ, καὶ τούτων εἵνεκα
 ἐπιστείλει. οὐδὲν τι πάντως ταῦτα βασιλέος βουλευσαμένου ἐδει-
 μάτιον τοῦς Ἴωνας.

4 Μετὰ δὲ ὁ Ἰστιάος δι' ἀγγέλου ποιούμενος Ἐρμίππου ἀνδρὸς Ἀταρνίτεω τοῖσι ἐν Σάρδισι εὐοῖσι Περσέων ἔπεμπε βυβλία, ὡς προλελεσηγρευμένων αὐτῷ ἀποστίασιος πέρι. ὁ δὲ Ἐρμίππος πρὸς τοὺς μὲν ἀπεπέμφθη, οὐ διδοί, φέρων δὲ ἐνεχείρισε τὰ βυβλία Ἀταφρηνεΐ· ὃ δὲ μαθὼν ἔπαι τὸ γινόμενον, ἐκέλευε τὸν Ἐρμίππον τὰ μὲν παρὰ τοῦ Ἰστιάου δοῦναι φέροντα τοῖσι περ ἔφερε, τὰ δὲ ἀμοιβαία τὰ παρὰ τῶν Περσέων ἀντιπεμπόμενα Ἰστιάῳ ἑωτῷ δοῦναι. τούτων δὲ γενομένων φανερῶν ἀπέκτεινε ἐνθαῦτα πολλοὺς Περσέων ὁ Ἀταφρηνεΐς.

5 Περὶ Σάρδεις μὲν δὴ ἐγένετο ταραχή. Ἰστιάον δὲ ταύτης ἀποσφαλέντα τῆς ἐλπίδος Χίοι κατήγον ἐς Μίλητον, αὐτοῦ Ἰστιάου δεηθέντος. οἱ δὲ Μιλήσιοι, ἔσμενοι ἀπαλλαχθέντες καὶ Ἀρισταγόρῳ, οὐδαμῶς πρόθυμοι ἦσαν ἄλλον τύραννον δεχέσθαι ἐς τὴν χώραν, οἷά τε ἐλευθερίας γενεσάμενοι. καὶ δὴ, νυκτὸς γὰρ εὐοχίας βίη ἐπειρήτο κατιῶν ὁ Ἰστιάος ἐς τὴν Μίλητον, τιρώσκειται τὸν μηρόν ὑπὸ τευ τῶν Μιλησίων. ὃ μὲν δὴ ὡς ἀπωστός τῆς ἑωτῷ γίνεται, ἀπικνέεται ὀπίσω ἐς τὴν Χίον· ἐνθαῦτεν δέ, οὐ γὰρ ἔπειθε τοὺς Χίους ὥστε ἑωτῷ δοῦναι νέας, διέβη ἐς Μυτιλήνην καὶ ἔπεισε Λεσβίους δοῦναι οἱ νέας. οἱ δὲ πληρώσαντες ὀκτὼ τριήρας ἔπλεον ἅμα Ἰστιάῳ ἐς Βυζάντιον, ἐνθαῦτα δὲ ἰζόμενοι τὰς ἐκ τοῦ Πόντου ἐκπλεύσας τῶν νεῶν ἐλάμβανον, πληρὴ ἢ ὅσοι αὐτῶν Ἰστιάῳ ἔφρασαν ἔτοιμοι εἶναι πείθεσθαι.

6 Ἰστιάος μὲν νῦν καὶ Μυτιληναῖοι ἐποίουν ταῦτα, ἐπὶ δὲ Μίλητον αὐτὴν ναυτικὸς πολλὸς καὶ πεζὸς ἦν στρατὸς προσδόκιμος· συστραφεῖντες γὰρ οἱ στρατηγοὶ τῶν Περσέων καὶ ἐν ποιήσαντες στρατόπεδον ἤλανον ἐπὶ τὴν Μίλητον, τὰλλα πολιόμενα περὶ ἐλάσσονος ποιησάμενοι. τοῦ δὲ ναυτικοῦ Φοίνικες μὲν ἦσαν προθυμότεροι, συνεστρατεύοντο δὲ καὶ Κύπριοι νεωστὶ κατεστραμμένοι καὶ Κίλικές τε καὶ Αἰγύπτιοι. οἱ μὲν δὴ ἐπὶ τὴν Μίλητον καὶ τὴν ἄλλην Ἰωνίην ἐστρατεύοντο, Ἴωνες δὲ πυνθανόμενοι ταῦτα ἔπεμπον προβούλους σφέων αὐτῶν ἐς Πανιώνιον. ἀπικόμενοι δὲ τούτοισι ἐς τούτον τὸν χώρον καὶ βουλευόμενοι ἔδοξε πεζῶν μὲν στρατὸν μηδένα συλλέγειν ἀντίξουν Πέρσῃσι, ἀλλὰ τὰ τεῖχεα ἕσθαι αὐτοὺς Μιλησίουσ, τὸ δὲ ναυτικὸν πληροῦν ὑπολιπομένους μηδε-

μίαν τῶν νεῶν, πληρώσαντας δὲ συλλέγεσθαι τὴν ταχίστην ἐς Λάδην, προναυμαχήσοιτας Μιλήτιον. ἡ δὲ Λάδη ἐστὶ νῆσος μικρὴ ἐπὶ τῇ πόλει τῇ Μιλησίων κειμένη. μετὰ δὲ ταῦτα πεπληρωμένῃσι 8 τῆσι νηυσὶ παρήσαν οἱ Ἴωνες, σὺν δὲ σφί καὶ Αἰολέων οἱ Λέσβον νέμονται. ἐτάσσοντο δὲ ὧδε· τὸ μὲν πρὸς τὴν ἡῶ εἶχον κέρας αὐτοὶ Μιλήσιοι, νέας παρεχόμενοι ὀγδώκοντα· εἶχοντο δὲ τούτων Πιηρέες δωδέκα νηυσὶ καὶ Μυήσιοι τρισὶ νηυσὶ, Μυησίων δὲ Τήριοι εἶχοντο ἑπτακαίδεκα νηυσὶ, Τηρίων δὲ εἶχοντο Χίοι ἑκατὸν νηυσὶ· πρὸς δὲ τούτοισι Ἐρυθραῖοί τε ἐτάσσοντο καὶ Φωκαεῖς, Ἐρυθραῖοι μὲν ὀκτὼ νέας παρεχόμενοι, Φωκαεῖς δὲ τρεῖς· Φωκαέων δὲ εἶχοντο Λέσβιοι νηυσὶ ἑβδομήκοντα· τελευταῖοι δὲ ἐτάσσοντο ἔχοντες τὸ πρὸς ἐσπέρην κέρας Σάμιοι ἐξήκοντα νηυσὶ. 9 πασέων δὲ τουτέων ὁ σύμπαρ ἀριθμὸς ἐγένετο τρεῖς καὶ πενήκοντα καὶ τριηκόσια τριήρες. αὐταὶ μὲν Ἴωνων ἦσαν, τῶν δὲ βαρβάρων τὸ πλῆθος τῶν νεῶν ἦσαν ἑξακόσια. ὡς δὲ καὶ αὐταὶ ἀπίκατο πρὸς τὴν Μιλησίην καὶ ὁ πεζὸς σφι ἔπαι παρήν, ἐνθαῦτα οἱ Περσέων στρατηγοὶ πυνθόμενοι τὸ πλῆθος τῶν Ἰάδων νεῶν καταρρώδησαν μὴ οὐ δυνατοὶ γέγονται ὑπερβαλέσθαι, καὶ οὕτως οὔτε τὴν Μίλητον οἷοί τε ἔωσι ἐξελεῖν μὴ οὐκ ἔόντες ναυκράτορες, πρὸς τε Λαρείου κινδυνεύσωσι κακὸν τι λαβεῖν. ταῦτα ἐπιλεγόμενοι, συλλέξαντες τῶν Ἰωνων τοὺς τυράννους, οἱ ἐπ' Ἀρισταγόρῳ μὲν τοῦ Μιλησίου καταλυθέντες τῶν ἀρχέων ἔφευγον ἐς Μήδους, ἐτύγχανον δὲ τότε συστρατευόμενοι ἐπὶ τὴν Μίλητον, τούτων τῶν ἀνδρῶν τοὺς παρεόντας συγκαλέσαντες ἔλεγον τάδε· “ἄνδρες Ἴωνες, νῦν 10 τις ὑμέων εἰ ποιήσας φανήτω τὸν βασιλεὺς οἶκον· τοὺς γὰρ ἑωτῷ ἕκαστος ὑμέων πολιήτας πειράσθω ἀποσχίζων ἀπὸ τοῦ λοιποῦ συμμαχικοῦ. προϊσχύμενοι δὲ ἐπαγγείλασθε τάδε, ὡς πείσοιται τε ἄχαρι οὐδὲν διὰ τὴν ἀπόστασιν, οὐδὲ σφιν οὔτε τὰ ἰρὰ οὔτε τὰ ἴδια ἐμπεπρήσεται, οὐδὲ βιαιότερον ἔξοσι οὐδὲν ἢ πρότερον εἶχον. εἰ δὲ ταῦτα μὲν οὐ ποιήσουσι, οἱ δὲ πάντως διὰ μάχης ἐλεύσονται, τάδε ἤδη σφι λέγετε ἐπηρεάζοντες, τὰ πέρ σφεας κατέξει, ὡς ἔσσωθέντες τῇ μάχῃ ἑξανδραποδιεῦνται, καὶ ὡς σφεων τοὺς παῖδας ἐκτομίας ποιήσομεν, τὰς δὲ παρθένους ἀνασπάστοις ἐς Βάκτρα, καὶ ὡς τὴν χώραν ἄλλοισι παραδώσομεν.” οἱ μὲν δὴ ἔλεγον ταῦτα, 10

τῶν δὲ Ἴωνων οἱ τύραννοι διέπεμπον νυκτὸς ἕκαστος ἐς τοὺς ἑω-
τοῦ ἔξαγγελόμενος. οἱ δὲ Ἴωνες, ἐς τοὺς καὶ ἀπίκοντο αὐταὶ αἱ
ἀγγελίαι, ἀγνωμοσύνη τε διεχρέωντο καὶ οὐ προσίεντο τὴν προ-
δοσίην, ἑωυτοῖσι τε ἕκαστοι ἐδόκεον μούνοισι ταῦτα τοὺς Πέρσας
ἔξαγγέλλεσθαι.

11 Ταῦτα μὲν νῦν ἰθὺς ἀπικόμενων ἐς τὴν Μίλητον τῶν Περσέων
ἐγίνετο· μετὰ δὲ τῶν Ἴωνων συλληθέντων ἐς τὴν Λάδην ἐγίνοντο
ἀγοραί, καὶ δὴ κού σφι καὶ ἄλλοι ἠγορόωντο, ἐν δὲ δὴ καὶ ὁ Φωκαεὺς
στρατηγὸς Διονύσιος λέγων τάδε· “ἐπὶ ξυροῦ γὰρ ἀκμῆς ἔχεται ἡμῖν
τὰ πρήγματα, ἄνδρες Ἴωνες, ἢ εἶναι ἐλευθέροισι ἢ δούλοισι, καὶ
τούτοισι ὡς δογητέησι· νῦν ὦν ὑμεῖς ἦν μὲν βούλησθε ταλαιπωρίας
ἐνδέκεσθαι, τὸ παραχρήμα μὲν πόνος ὑμῖν ἔσται, οἷοι τε δὲ ἔσεσθε
ὑπερβαλλόμενοι τοὺς ἐναντίους εἶναι ἐλεύθεροι· εἰ δὲ μαλακίη τε
καὶ ἀταξίη διαχρήσησθε, οὐδεμίαν ὑμέων ἔχω ἐλπίδα μὴ οὐ δόσειν
ὑμέας δίκην βασιλείᾳ τῆς ἀποστάσιος. ἀλλ’ ἐμοὶ τε πείθεσθε καὶ
ἐμοὶ ὑμέας αὐτοὺς ἐπιτρέψατε· καὶ ὑμῖν ἐγώ, θεῶν τὰ ἴσα νεμόν-
των, ὑποδέχομαι ἢ οὐ συμμῖξιν τοὺς πολεμίους ἢ συμμίσγοντας

12 πολλὸν ἑλασσώσεσθαι.” ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Ἴωνες ἐπιτρέποντο
σφείας αὐτοὺς τῷ Διονυσίῳ. ὃ δὲ ἀνάγων ἐκαστοτε ἐπὶ κέρας τὰς
νέας, ὅπως τοῖσι ἐρέτησι χρήσαιο διέκλιον ποιούμενος τῆσι νησί
δι’ ἀλληλέων καὶ τοὺς ἐπιβάτας ὀπλίσειε, τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρης
τὰς νέας ἔχεσκε ἐπ’ ἀγκυρέων, παρεῖχε τε τοῖσι Ἴωσι πόνον δι’
ἡμέρης. μέχρι μὲν νῦν ἡμερέων ἑπτὰ ἐπέιδοντό τε καὶ ἐποίουν
τὸ κελευόμενον· τῇ δὲ ἐπὶ ταύτησι οἱ Ἴωνες, οἷα ἀπαθέες ἐόντες
πόνων τοιούτων τετρονέμοι τε ταλαιπωρήσιν τε καὶ ἡλίῳ, ἔλεξαν
πρὸς ἑωυτοὺς τάδε· “τίνα δαιμόνων παραβάντες τάδε ἀνατίμηλα-
μεν; οἵτινες παραφρονήσαντες καὶ ἐκπλώσαντες ἐκ τοῦ νόου ἀνδρὶ
Φωκαεῖ ἀλαζόνι, παρεχομένῳ νέας τρεῖς, ἐπιτρέψαντες ἡμέας
αὐτοὺς ἔχομεν, ὃ δὲ παραλαβὼν ἡμέας λυμαίνεται λύμησι ἀνηκέ-
στοισι, καὶ δὴ πολλοὶ μὲν ἡμέων ἐς νοῦσους πεπτώκασι, πολλοὶ
δὲ ἐπίδοξοι τῶντ’ οὗτο πείσεσθαι· πρὸ τε τούτων τῶν κακῶν
ἡμῖν γε κρέσσον καὶ ὅ τι ὦν ἄλλο παθεῖν ἔστι, καὶ τὴν μέλλουσαν
δουλήην ὑπομείναι, ἥμῃς ἔσται, μᾶλλον ἢ τῇ παρεούσῃ συνέχεσθαι.
φέρετε, τοῦ λοιποῦ μὴ πειθώμεθα αὐτοῦ.” ταῦτα ἔλεξαν, καὶ μετὰ

ταῦτα αὐτίκα πείθεσθαι οὐδεὶς ἤθελε, ἀλλ’ οἷα στρατιῇ σιγρὰς τε
πηξάμενοι ἐν τῇ νήσῳ ἐσιγητροφρόντο, καὶ ἐσβαίνειν οὐκ ἐθέλεσκον
ἐς τὰς νέας οὐδ’ ἀναπειρᾶσθαι.

Μαθόντες δὲ ταῦτα γινόμενα ἐκ τῶν Ἴωνων οἱ στρατηγοὶ τῶν 13
Σαμίῳν, ἐνθαῦτα δὴ παρ’ Αἰάκεος τοῦ Συλοσῶντος (ἐδέχοντο τοὺς
λόγους) κείρους τοὺς πρότερον ἔπεμπε [λόγους] Αἰάκης, κελευόντων
τῶν Περσέων, δεόμενός σφεων ἐκλιπεῖν τὴν Ἴωνων συμμαχίην· οἱ
Σάμιοι ὦν ὁρῶντες ἕμα μὲν εὐδοσαν ἀταξίην πολλὴν ἐκ τῶν Ἴωνων
[ἐδέχοντο τοὺς λόγους], ἕμα δὲ κατεφαίνετο σφιν εἶναι ἀδύνατα τὰ
βασιλέος πρήγματα ὑπερβαλέσθαι, εὐ γε ἐπιστάμενοι, ὡς, εἰ καὶ
τὸ παρεὸν ναυτικὸν ὑπερβαλοῖατο [τὸν Λαρεῖον], ἄλλο σφι παρέ-
σται πενταπλήσιον. προφάσιος ὦν ἐπιλαβόμενοι, ἐπεῖτε τάχιστα
εἶδον τοὺς Ἴωνας ἀρνευμένους εἶναι χρηστοὺς, ἐν κέρδει ἐποιεῖντο
περιποιῆσαι τὰ τε ἴρα τὰ σφέτερα καὶ τὰ ἴδια. ὃ δὲ Αἰάκης, παρ’
τύραννος δὲ ἐὼν Σάμου ὑπὸ τοῦ Μιλησίου Ἀρισταγόρῳ ἀπεστέρητο
τὴν ἀρχήν, κατὰ περ οἱ ἄλλοι τῆς Ἴωνῆς τύραννοι.

Τότε ὦν ἐπεὶ ἐπέπλεον οἱ Φοίνικες, οἱ Ἴωνες ἀντανῆγον καὶ 14
αὐτοὶ τὰς νέας ἐπὶ κέρας. ὡς δὲ καὶ ἀγχοῦ ἐγίνοντο καὶ συνέμισγον
ἀλλήλοισι, τὸ ἐνθεῦτεν οὐκ ἔχω ἀτρεκέως συγγράψαι, οἵτινες τῶν
Ἴωνων ἐγίνοντο ἄνδρες κακοὶ ἢ ἀγαθοὶ ἐν τῇ ναυμαχίᾳ ταύτῃ·
ἀλλήλους γὰρ κατακυλιῶνται, λέγονται δὲ Σάμιοι ἐνθαῦτα κατὰ τὰ
συγκείμενα πρὸς τὸν Αἰάκα, ἀειράμενοι τὰ ἰστία, ἀποπλῶσαι ἐκ
τῆς τάξιος ἐς τὴν Σάμον, πλὴν ἐνδεκα νεῶν. τουτέων δὲ οἱ τριή-
ραχοι παρέμενον καὶ ἐνανμάχεον, ἀνηκουστήσαντες τοῖσι στρατη-
γοῖσι· καὶ σφι τὸ κοινὸν τὸ Σαμίῳν ἔδωκε διὰ τοῦτο τὸ πρήγμα
ἐν στήλῃ ἀναγραφῆναι πατρόθεν, ὡς ἀνδράσι ἀγαθοῖσι γενομένοισι,
καὶ ἔστι αὕτη ἡ στήλη ἐν τῇ ἀγορῇ. ἰδόμενοι δὲ καὶ Λέσβιοι τοὺς
προσεχέας φεύγοντας τῶντ’ οὗτο ἐποίουν τοῖσι Σαμίοισι· ὡς δὲ καὶ οἱ
πλεῖνες τῶν Ἴωνων ἐποίουν τὰ αὐτὰ ταῦτα. τῶν δὲ παραμεινάντων 15
ἐν τῇ ναυμαχίᾳ περιέφθησαν τρηχύτατα Χῆσι, ὡς ἀποδεικνύμενοί
τε ἔργα λαμπρὰ καὶ οὐκ ἐθελοζακόντες. οἱ παρείχοντο μὲν, ὥσπερ
καὶ πρότερον εἰρέθη, νέας ἑκατόν, καὶ ἐπ’ ἐκάστης αὐτέων ἄνδρας
τεσσαεράκοντα τῶν ἀστῶν λογάδας ἐπιβατεύοντας. ὁρῶντες δὲ τοὺς

πολλοὺς τῶν συμμάχων προδιδόντας οὐκ ἐδικαίουν γενέσθαι τοῖσι κακοῖσι αὐτῶν ὄμοιοι, ἀλλὰ μετ' ὀλίγων συμμάχων μεμονωμένοι, διεκπλέοντες ἐναντιώμενοι, ἐς δ' τῶν πολεμίων ἐλόντες νέας συγχρᾶς
 16 ἀπέβαλον τῶν σφετερέων τὰς πλεῖνας. Χῖοι μὲν δὴ τῆσι λοιπῆσι τῶν νεῶν ἀποφεύγουσι ἐς τὴν ἐωυτῶν· ὅσοισι δὲ τῶν Χίων ἀδύνατοι ἦσαν αἱ νέες ὑπὸ τρωμάτων, οὗτοι δέ, ὡς ἐδιώκοντο, καταφρυγγάνουσι πρὸς τὴν Μικάλην. νέας μὲν δὴ αὐτοῦ ταύτη ἐποκείλαντες κατέλιπον, οἳ δὲ πέζῃ ἐκομίζοντο διὰ τῆς ἠπειροῦ. ἐπεὶ δὲ ἐσέβαλον ἐς τὴν Ἐφεσίην κομιζόμενοι οἳ Χῖοι, νυκτὸς τε ἀπίκατο ἐς αὐτὴν καὶ ἐόντων τῆσι γυναιξὶ αὐτόθι θερμοφορίων, ἐνθαῦτα δὴ οἳ Ἐφεῖοι, οὔτε προακηροῖτες ὡς εἶχε περὶ τῶν Χίων, ἰδόντες τε στρατὸν ἐς τὴν χώραν ἐσβεβληρότα, πάγχυ σφέας καταδόξαντες εἶναι κλώπας καὶ ἰέναι ἐπὶ τὰς γυναικας, ἐξεβοήθηον πανδημει καὶ ἔκτεινον τοὺς Χίους.

17 Οὗτοι μὲν νῦν τοιαύτησι περιέπιπτον τύχησι· Διονύσιος δὲ δ' Φωκαεὺς ἐπέιτε ἔμαθε τῶν Ἰώνων τὰ πρῆγματα διεφραγμένα, νέας ἔλων τρεῖς τῶν πολεμίων ἀπέπλεε ἐς μὲν Φώκαιαν οὐκέτι, εὐ εἰδώς, ὡς ἀνδραποδιεῖται σὺν τῇ ἄλλῃ Ἰωνίῃ· ὃ δὲ [ἰθὺς], ὡς εἶχε, ἔπλεε ἐς Φοινίκην, γαίλους δὲ ἐνθαῦτα καταδύσας καὶ χρήματα λαβὼν πολλὰ ἔπλεε ἐς Σικελίην, ὀρωόμενος δὲ ἐνθεῦτεν ληιστῆς κατεστήμαε Ἑλλήνων μὲν οὐδενός, Καρχηδονίων δὲ καὶ Τυρσηνῶν.

18 Οἳ δὲ Πέρσαι ἐπέιτε τῇ ναυμαχίῃ ἐνίκων τοὺς Ἰωνας, τὴν Μίλητον, πολιορκέοντες ἐκ γῆς καὶ θαλάσσης, ὑπορύσσοντες τὰ τεῖχη καὶ παντοίας μηχανὰς προσφέροντες, αἰρέουσι κατ' ἄρης ἔκτω ἔτι ἀπὸ τῆς ἀποστάσιος τῆς Ἀρισταγόρου· καὶ ἠρδραποδίσαντο τὴν πόλιν, ὥστε συμπεσεῖν τὸ πάθος τῷ χρηστρίῳ τῷ ἐς
 19 Μίλητον γενομένῳ. χρωμένοιισι γὰρ Ἀργείοισι ἐν Δελφοῖσι περὶ σωτηρίας τῆς πόλιος τῆς σφετέρης ἐχρήσθη ἐπίκοινον χρηστῆριον, τὸ μὲν ἐς αὐτοὺς τοὺς Ἀργεῖους φέρον, τὴν δὲ παρενθήκην ἔχρησε ἐς Μιλησίους. τὸ μὲν νῦν ἐς τοὺς Ἀργεῖους ἔχον, ἐπεὶ κατὰ τοῦτο γένομαι τοῦ λόγου, τότε μνησθήσομαι· τὰ δὲ τοῖσι Μιλησίοισι οὐ παρεῶσι ἔχρησε, ἔχει ὧδε·

καὶ τότε δὴ, Μίλητε κακῶν ἐπιμήχανε ἔργων,
 πολλοῖσιν δειπνὸν τε καὶ ἀγλαὰ δῶρα γενήσῃ,

σαὶ δ' ἄλοχοι πολλοῖσι πόδας νίψουσι κομήταις,
 νηοῦ δ' ἡμετέρου Λιδύμοις ἄλλοισι μελήσει.

τότε δὴ ταῦτα τοὺς Μιλησίους κατελάμβανε, ὅτε γε ἄνδρες μὲν οἳ πλεῖνες ἐκτείνοντο ὑπὸ τῶν Περσέων ἐόντων κομητέων, γυναῖκες δὲ καὶ τέκνα ἐν ἀνδραπόδων λόγῳ ἐγίνοντο, ἴδον δὲ τὸ ἐν Λιδύμοισι ὃ νῆος τε καὶ τὸ χρηστῆριον συληθέντα ἐνεπίμπρατο. τῶν δ' ἐν τῷ ἰσῷ τούτῳ χρημάτων πολλάκις μνήμην ἐτέρωθι τοῦ λόγου ἐποιησάμην. ἐνθεῦτεν οἳ ζωγραθέντες τῶν Μιλησίων ἤγοντο ἐς 20 Σοῦσα. βασιλεὺς δὲ σφεας Λαρεῖος κακὸν οὐδὲν ἄλλο ποιήσας κατοίκησε ἐπὶ τῇ Ἐρυθρῇ καλεομένη θαλάσῃ, ἐν Ἄμυτῃ πόλει, παρ' ἣν Τίγρης ποταμὸς παραρέων ἐς θάλασσαν ἐξιεῖ. τῆς δὲ Μιλησίης χώρας αὐτοὶ μὲν οἳ Πέρσαι εἶχον τὰ περὶ τὴν πόλιν καὶ τὸ πεδῖον, τὰ δὲ ὑπεράκρια ἔδοσαν Καρσί Πηδασεῦσι ἐκτεῖσθαι.

Παθοῦσι δὲ ταῦτα Μιλησίοισι πρὸς Περσέων οὐκ ἀπέδοσαν 21 τὴν ὁμοίην Συβαρῖται, οἳ Λαόν τε καὶ Σκίδρον οἴκεον τῆς πόλιος ἀπεστερημένοι. Συβαρίος γὰρ ἀλούσης ὑπὸ Κροτωνητέων Μιλησίοι πάντες ἤβηδὸν ἀπελείοντο τὰς κεφαλὰς καὶ πένθος μέγα προσεθήκαντο· πόλιες γὰρ αὐταὶ μάλιστα δὴ τῶν ἡμεῖς ἴδμεν ἀλλήλησι ἐξενώθησαν· οὐδὲν ὁμοίως καὶ Ἀθηναῖοι. Ἀθηναῖοι μὲν γὰρ δῆλον ἐποίησαν ὑπεραχθεσθέντες τῇ Μιλήτῳ ἄλωσι τῇ τε ἄλλῃ πολλαχῆ, καὶ δὴ καὶ ποιήσαντι Φρονίχῳ δράμα Μιλήτῳ ἄλωσιν καὶ διδάξαντι ἐς δάκρυά τε ἔπεσε τὸ θῆτρον, καὶ ἐξημίωσάν μιν, ὡς ἀναμνήσαντα οἰκῆμα κακὰ, χιλήσι δραχυῆσι, καὶ ἐπέταξαν μηκέτι μηθένα χρᾶσθαι τούτῳ τῷ δράματι.

Μίλητος μὲν νῦν Μιλησίων ἡγήμωτο. Σαμίῳν δὲ τοῖσι τι 22 ἔχουσι τὸ μὲν ἐς τοὺς Μήδους ἐκ τῶν στρατηγῶν τῶν σφετέρων ποιηθὲν οὐδαμῶς ἤρσασκε, ἐδόκει δὲ μετὰ τὴν ναυμαχίην αὐτίκα βουλευμένοιισι, πρὶν ἢ σφι ἐς τὴν χώραν ἀπικέσθαι τὸν τύραννον Αἰάκω, ἐς ἀποικίην ἐκπλέειν μηδὲ μένοντας Μήδοισί τε καὶ Αἰάκει δουλεύειν. Ζαργλαῖοι γὰρ οἳ ἀπὸ Σικελίης τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦτον πέμποντες ἐς τὴν Ἰωνίην ἀγγέλους, ἐπεκαλέοντο τοὺς Ἰωνας ἐς Καλὴν ἀκτὴν, βουλόμενοι αὐτόθι πόλιν κτίσαι Ἰώνων. ἡ δὲ Καλὴ αὕτη αὐτῇ καλεομένη ἔστι μὲν Σικελῶν, πρὸς δὲ Τυρσηνίην τετραμμένη τῆς Σικελίης. τούτων ὧν ἐπικαλομένων οἳ

Σάμιοι μόνοι Ἴωνων ἐστάλησαν, σὺν δέ σφι Μιλησίων οἱ ἐκ-
 23 πεφευγότες. ἐν ᾧ τοιόνδε τι συνήρκει γενέσθαι· Σάμιοί τε κομι-
 ζόμενοι ἐς Σικελίην ἐγίνοντο ἐν Λοκροῖσι τοῖσι Ἐπιζεφυρίοισι,
 καὶ Ζαγκλαῖοι αὐτοὶ τε καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν, τῷ ὄνομα ἦν Σκύ-
 θης, περικατέατο πόλιν τῶν Σικελῶν, ἐξελεῖν βουλόμενοι. μαθὼν
 δὲ ταῦτα ὁ Ῥηγίων τύραννος Ἀναξίλεως, τότε ἔων διάφορος
 τοῖσι Ζαγκλαῖοισι, συμμίζας τοῖσι Σαμίοισι ἀναπείθει, ὡς χρὸν
 εἶη Καλὴν μὲν αὐτήν, ἐπ' ἦν ἔπλεον, ἔαν χαιρεῖν, τὴν δὲ Ζάγκλην
 σχεῖν, ἔοῦσαν ἔρημον ἀνδρῶν. πειθομένων δὲ τῶν Σαμίων καὶ σχόν-
 των τὴν Ζάγκλην, ἐνθάδε οἱ Ζαγκλαῖοι, ὡς ἐπύθοντο ἐχθρὴν
 τὴν πόλιν ἑωυτῶν, ἐβοήθειον αὐτῇ καὶ ἐπεκαλέοντο Ἴπποκράτεια
 τὸν Γέλης τύραννον· ἦν γὰρ δὴ σφι οὗτος σύμμαχος. ἐπεῖτε δὲ
 αὐτοῖσι καὶ ὁ Ἴπποκράτης σὺν τῇ στρατιῇ ἦκε βοηθέων, Σκύθην
 μὲν τὸν μόνον τῶν Ζαγκλαίων ὡς ἀποβαλόντα τὴν πόλιν ὁ
 Ἴπποκράτης πεδίησας καὶ τὸν ἀδελφεὸν αὐτοῦ Πυθόγενεα ἐς Ἴννα
 πόλιν ἀπέπεμψε, τοὺς δὲ λοιποὺς Ζαγκλαῖους, κοινολογησάμενος
 τοῖσι Σαμίοισι καὶ δοκούς δοὺς καὶ δεξάμενος, προέδωκε. μισθὸς
 δὲ οἱ ἦν εἰρημένος ὁδε ὑπὸ τῶν Σαμίων, πάντων τῶν ἐπίπλων
 καὶ ἀνδραπόδων τὰ ἡμίσεια μεταλαβεῖν τῶν ἐν τῇ πόλει, τὰ δ' ἐπὶ
 τῶν ἀγρῶν πάντα Ἴπποκράτεια λαγχάνειν. τοὺς μὲν δὴ πλεῖνας
 τῶν Ζαγκλαίων αὐτὸς ἐν ἀνδραπόδων λόγῳ εἶχε δῆσας, τοὺς δὲ
 κορυφαίους αὐτῶν τριηκοσίους ἔδωκε τοῖσι Σαμίοισι κατασφάζαι·
 24 οὐ μὲντοι οἱ γε Σάμιοι ἐποίησαν ταῦτα. Σκύθης δὲ ὁ τῶν Ζαγκ-
 κλαίων μόνον ἐκ τῆς Ἴννης ἐκδιδρῆσκει ἐς Ἰμέρην, ἐκ δὲ ταύ-
 της παρῆν ἐς τὴν Ἀσίην καὶ ἀνέβη παρὰ βασιλέα Λαρεῖον· καὶ μιν
 ἐνόμισε Λαρεῖος πάντων ἀνδρῶν δικαιοτάτον εἶναι, ὅσοι ἐκ τῆς
 Ἑλλάδος παρ' ἑωυτὸν ἀνέβησαν· καὶ γὰρ παραιτησάμενος βασιλέα
 ἐς Σικελίην ἀπίκετο καὶ αὐτὸς ἐκ τῆς Σικελίης ὀπίσω παρὰ βασι-
 λέα, ἐς δ' ἡγεῖται μέγα ὄλιβος ἔων ἐτελεύτησε ἐν Πέρσῃσι. Σάμιοι
 δὲ ἀπαλλαγθέντες Μήδων ἀπονητὶ πόλιν καλλίστην Ζάγκλην
 περιεβεβλέατο.

25 Μετὰ δὲ τὴν ναυμαχίην τὴν ὑπὲρ Μιλήτου γενομένην Φοίνικες
 κελενσάντων Περσέων κατήγον ἐς Σάμον Αἰάκεια τὸν Συλοσῶντος,
 ὡς πολλοῦ τε ἄξιον γενόμενον· σφίσι καὶ μεγάλα καταργασάμενον·

καὶ Σαμίοισι μόνοισι τῶν ἀποστάντων ἀπὸ Λαρεῖου διὰ τὴν ἔκ-
 λειψιν τῶν νεῶν τὴν ἐν τῇ ναυμαχίῃ οὔτε ἡ πόλις οὔτε τὰ ἱερά
 ἐνεπρήσθη. Μιλήτου δὲ ἀλούσης αὐτίκα Καρίην ἔσχον οἱ Πέρσαι,
 τὰς μὲν ἐθελοντῆν τῶν πόλιων ὑποκνησάσας, τὰς δὲ ἀνάγκη προσ-
 ηγάγοντο.

Ταῦτα μὲν δὴ οὕτω ἐγένετο· Ἰστιαῖοι δὲ τῷ Μιλησίῳ ἐόντι 26
 περὶ Βυζάντιον καὶ συλλαμβάνοντι τὰς Ἴωνων ὀλιγάδας ἐκπλεούσας
 ἐκ τοῦ Πόντου ἐξαγγέλλεται τὰ περὶ Μιλήτου γενόμενα. τὰ μὲν
 δὴ περὶ Ἑλλησποντον ἔχοντα πρήγματα ἐπιτρέπει Βισάλλη Ἀπολ-
 λοφάνεος παιδί Ἀβυδητῶν, αὐτὸς δὲ ἔχων Λεσβίους ἐς Χίον ἔπλεε,
 καὶ Χίων φρουρῇ οὐ προσειμένη μιν συνέβαλε ἐν Κοίλοισι καλεο-
 μένοισι τῆς Χίης χώρας. τούτων τε δὴ ἐφόρευσε συγχρούς, καὶ τῶν
 λοιπῶν Χίων, οἷα δὴ κεκακωμένων ἐκ τῆς ναυμαχίης, ὁ Ἰστιαῖος
 ἔχων τοὺς Λεσβίους ἐπεκράτησε, ἐκ Πολίχνης τῆς Χίων ὁρμώ-
 μενος. φιλεῖ δὲ κως προσημαίνειν, εἴτ' ἂν μέλλη μεγάλα κακὰ ἢ 27
 πόλι ἢ ἔθνεϊ ἔσεσθαι· καὶ γὰρ Χίοισι πρὸ τούτων σημεῖα μεγάλα
 ἐγένετο. τοῦτο μὲν σφι πέμψασι ἐς Δελφοὺς χορὸν νεηριῶν ἑκα-
 τὸν δύο μόνοι τούτων ἀπενόστησαν, τοὺς δὲ ὀκτώ τε καὶ ἐνετή-
 χοντα αὐτῶν λοιμοὺς ὑπολαβὼν ἀπήρκει· τοῦτο δὲ ἐν τῇ πόλει τὸν
 αὐτὸν τοῦτον χρόνον, ὀλίγον πρὸ τῆς ναυμαχίης, παισὶ γράμματα
 διδασχομένοισι ἐπέπεσε ἡ στέγη, ὥστε ἀπ' ἑκατὸν καὶ εἴκοσι παί-
 δων εἰς μόνον ἀπέφυγε. ταῦτα μὲν σφι σημεῖα ὁ θεὸς προέδεξε,
 μετὰ δὲ ταῦτα ἡ ναυμαχίη ὑπολαβοῦσα ἐς γόνυ τὴν πόλιν ἔβαλε,
 ἐπὶ δὲ τῇ ναυμαχίῃ ἐπεγένετο Ἰστιαῖος Λεσβίους ἔχων· κεκακω-
 μένων δὲ τῶν Χίων, καταστροφὴν εὐπετέως αὐτῶν ἐποίησατο.

Ἐνθεῦτεν δὲ ὁ Ἰστιαῖος ἐστρατεύετο ἐπὶ Θάσον, ἔχων Ἴωνων 28
 καὶ Αἰολέων συγχρούς. περικατημένῳ δὲ οἱ Θάσον ἦλθε ἀγγελίη, ὡς
 οἱ Φοίνικες ἀναπλέουσι ἐκ τῆς Μιλήτου ἐπὶ τὴν ἄλλην Ἰωνίην.
 πυθόμενος δὲ ταῦτα Θάσον μὲν ἀπόρθητον λείπει, αὐτὸς δὲ ἐς
 τὴν Λέσβον ἠπείγετο, ἔχων πᾶσαν τὴν στρατιήν. ἐκ Λέσβου δὲ,
 λιμαιοῦσης οἱ τῆς στρατιῆς, πέρην διαβαίνει, ἐκ τοῦ Ἀταρνεὸς
 ὡς ἀμύσων τὸν σῖτον, τὸν τε ἐνθεῦτεν καὶ τὸν ἐκ Καῖνον πεδίου
 τὸν τῶν Μυσῶν. ἐν δὲ τούτοις τοῖσι χωρίοισι ἐτύγγανε ἔων
 Ἀρπαγὸς ἀπὸ Πέρσης στρατηγὸς στρατιῆς οὐκ ὀλίγης· ὅς οἱ ἀπο-

βάντι συμβαλὼν αὐτὸν τε Ἰστιαῖον Ἰωγήη ἔλαβε καὶ τὸν στρατὸν
 29 αὐτοῦ τὸν πλέω διέφθειρε. Ἐξωγήθη δὲ ὁ Ἰστιαῖος ὧδε· ὡς ἐμά-
 χοντο οἱ Ἕλληνες τοῖσι Πέρσησι ἐν τῇ Μαλήρῃ τῆς Ἀταρντίδος
 χώρας, οἳ μὲν συνέστασαν χρόνον ἐπὶ πολλόν, ἡ δὲ ἵππος ἕστερον
 ὀρηθεῖσα ἐπιπίπτει τοῖσι Ἕλλησι. τό τε δὴ ἔργον τῆς ἵππου
 τοῦτο ἐγένετο, καὶ τετραμμένων τῶν Ἑλλήνων ὁ Ἰστιαῖος ἐπι-
 ζῶν οὐκ ἀπολέσθαι ὑπὸ βασιλέος διὰ τὴν παρεούσαν ἀμαρ-
 τιάδα φιλοφνήτην τοιγάρ τινα ἀκαιρέεται· ὡς φεύγων τε κατε-
 λαμβάνετο ὑπὸ ἀνδρὸς Πέρσεω καὶ ὡς καταειρόμενος ὑπ' αὐτοῦ
 ἐμελλε συγκετηθῆσθαι, Περσίδα γλώσσαν μετιεὶς καταμνήσει
 30 ἑωντόν, ὡς εἴη Ἰστιαῖος ὁ Μιλήσιος. εἰ μὲν νῦν, ὡς ἔξωγήθη,
 ἄχθη ἀγόμενος παρὰ βασιλέα Δαρεῖον, ὃ δὲ οὐτ' ἂν ἔπαθε κακὸν
 οὐδὲν δοκέειν ἐμοί, ἀπὶ γὰρ τ' ἂν αὐτῷ τὴν αἰτίην· νῦν δὲ μιν αὐτῶν
 τε τοῦτων εἴνεκα καὶ ἵνα μὴ διαφνῶν αὐτὸς μέγας παρὰ βασιλεῖ
 γένηται, Ἀρταφέρνης τε ὁ Σαρδίων ἑπαρχὸς καὶ ὁ λαβῶν Ἀρπαγος,
 ὡς ἀπίκετο ἀγόμενος ἐς τὰς Σάρδεις, τὸ μὲν αὐτοῦ σῶμα αὐτοῦ
 ταύτῃ ἀνεσταύρωσαν, τὴν δὲ κεφαλὴν ταριχεύσαντες ἀνήρκεσαν παρὰ
 βασιλέα Δαρεῖον ἐς Σοῦσα. Δαρεῖος δὲ τυθόμενος ταῦτα καὶ ἐπαι-
 τησάμενος τοὺς ταῦτα ποιήσαντας, οἳ μιν οὐ ζῶντα ἀνήγαγον ἐς
 ὄψιν τὴν ἑωντοῦ, τὴν κεφαλὴν τὴν Ἰστιαῖον λούσαντάς τε καὶ περι-
 στείλαντας εὐ ἐνετείλατο θάψαι ὡς ἀνδρὸς μεγάλως ἑωντῷ τε καὶ
 Πέρσησι εὐεργέτω.

31 Τὰ μὲν περὶ Ἰστιαῖον οὕτως ἔσχε· ὁ δὲ ναυτικὸς στρατὸς
 ὁ Περσέων, χειμερίσας περὶ Μίλητον, τῷ δευτέρῳ ἔτει ὡς ἀν-
 ἐπλωσε, αἰρέει εὐπετέως τὰς νήσους τὰς πρὸς τῇ ἡπείρῳ κειμένας,
 Χίον καὶ Λέσβον καὶ Τένεδον. ὅπως δὲ λάβοι τινὰ τῶν νήσων,
 ὡς ἐκάστην αἰρέοντες οἱ βάρβαροι ἐσαγγήρουν τοὺς ἀνθρώπους.
 σαγγηρέουσι δὲ τόνδε τὸν τρόπον· ἀνὴρ ἀνδρὸς ἀψάμενος τῆς χειρὸς
 ἐκ θαλάσσης τῆς βορείης ἐπὶ τὴν νοτιήν διήκουσι, καὶ ἔπειτα διὰ
 πάσης τῆς νήσου διέρχονται ἐκθηρέοντες τοὺς ἀνθρώπους. αἶρεον
 δὲ καὶ τὰς ἐν τῇ ἡπείρῳ πόλεις τὰς Ἰάδας κατὰ τὰ αὐτά, πλὴν
 οὐκ ἐσαγγήρουν τοὺς ἀνθρώπους· οὐ γὰρ οἶά τε ἦν.

32 Ἀπὸ δὲ Ἰωνίης ἀπαλλασσόμενος ὁ ναυτικὸς στρατὸς τὰ ἐπ'
 ἀριστερά ἐσπλέοντι τοῦ Ἑλλησπόντου αἶρεε πάντα· τὰ γὰρ ἐπὶ

δεξιὰ αὐτοῖσι τοῖσι Πέρσησι ὑποχείρια ἦν γεγονότα κατ' ἡπείρον.
 εἰσὶ δὲ αἱ ἐν τῇ Εὐρώπῃ αἶδε τοῦ Ἑλλησπόντου, Χερσονήσος τε, 33
 ἐν τῇ πόλιες συχναὶ ἔναισι, καὶ Πέρινθος καὶ τὰ τεῖχεα τὰ ἐπὶ
 Θρηάκης καὶ Σηλυμβρή τε καὶ Βυζάντιον. Βυζάντιοι μὲν νῦν καὶ
 οἱ πέρηθε Καλχηδόνιοι οὐδ' ἐπέμειναν ἐπιπλέοντας τοὺς Φοίνικας,
 ἀλλ' οἴχοντο ἀπολιπόντες τὴν σφετέρην εἴσω ἐς τὸν Εὐξείνιον πόν-
 τον, καὶ ἐνθαῦτα πόλιν Μεσαμβρίην οἴκησαν· οἱ δὲ Φοίνικες κατα-
 κάσαντες ταύτας τὰς χώρας τὰς καταλεχθείσας τράπονται ἐπὶ τε
 Προζώνησον καὶ Ἀρτιάκην, πρὸ δὲ καὶ ταύτας νείματες ἔπλεον
 αὐτὶς ἐς τὴν Χερσονήσον ἐξαιρήσαντες τὰς ἐπιλοίπους τῶν πόλιων,
 ὄσας πρότερον προσσχόντες οὐ κατέσταν. ἐπὶ δὲ Κυζικὸν οὐδὲ
 ἐπλώσαν ἀρχὴν· αὐτοὶ γὰρ Κυζικηνοὶ ἔτι πρότερον τοῦ Φοινίκων
 ἔσπλον ἐγεγόνεσαν ὑπὸ βασιλεῖ, Οὐβάρεϊ τῷ Μεγαβάξου ὁμολο-
 γήσαντες τῷ ἐν Αστυλείῳ ἐπάρχῳ.

Τῆς δὲ Χερσονήσου, πλὴν Καρδίας πόλιος, τὰς ἄλλας πάσας 34
 ἐχειρώσαντο οἱ Φοίνικες. ἐτυράννευε δὲ αὐτέων μέχρι τότε Μιλ-
 τιάδης ὁ Κίμωνος τοῦ Σησαγόρεω, κτησαμένου τὴν ἀρχὴν ταύτην
 πρότερον Μιλτιάδεω τοῦ Κυψέλου τρόπῳ τοιγάρ· εἶχον Δόλογοι
 Θρηάκης τὴν Χερσονήσον ταύτην. οἳτοι ὦν οἱ Δόλογοι πιεσθέντες
 πολέμῳ ὑπὸ Ἀσινθίων ἐς Δελφούς ἐπεμψαν τοὺς βασιλέας περὶ
 τοῦ πολέμου χρησιμούνους. ἡ δὲ Πυθίη σφι ἀεὶτε οὐκιστὴν ἐπά-
 γασθαι ἐπὶ τὴν χώραν τοῦτον, ὅς ἂν σφρας ἀπιόντας ἐκ τοῦ ἱεροῦ
 πρῶτος ἐπὶ ξείνια καλέσῃ. ἰόντες δὲ οἱ Δόλογοι τὴν ἰρὴν ὁδὸν
 διὰ Φωκέων τε καὶ Βοιωτῶν ἦσαν· καὶ σφρας ὡς οὐδεὶς ἐκάλεε,
 ἐκτρέπονται ἐπ' Ἀθηναίων. ἐν δὲ τῆσι Ἀθήνησι τηλικαῦτα εἶχε 35
 μὲν τὸ πᾶν κράτος Πεισίστρατος, ἀπὸρ ἐδυνάστενέ γε καὶ Μιλτιά-
 δης ὁ Κυψέλου ἐὼν οὐκίης τεθριπποτρόφου, τὰ μὲν ἀνέκαθεν ἀπ'
 Αἰακοῦ τε καὶ Αἰγίνης γεγονώς, τὰ δὲ νεώτερα Ἀθηναῖος, Φιλαῖου
 τοῦ Αἰαντος παιδός, γενομένου πρῶτον τῆς οὐκίης ταύτης Ἀθηναίου.
 οὗτος ὁ Μιλτιάδης κατήμενος ἐν τοῖσι προθύροισι τοῖσι ἑωντοῦ,
 ὄρων τοὺς Δολόγους παριόντας, ἐσθῆτα ἔχοντας οὐκ ἐγγωρίην καὶ
 αἰχμάς, προσεβώσατο καὶ σφι προσελθοῦσι ἐπηγγείλατο καταγῶγῃν
 καὶ ξείνια. οἱ δὲ δεξάμενοι καὶ ξεινοσθέντες ὑπ' αὐτοῦ ἐξέφαινον
 πᾶν οἱ τὸ μαντήριον, ἐκφῆραντες δὲ ἐδέοντο αὐτοῦ τῷ θεῷ μιν

παίθεσθαι. Μιλτιάδεα δὲ ἀκούσαντα παραντίκα ἔπεισε ὁ λόγος, οἷα ἀχθόμενόν τε τῇ Πεισιστράτου ἀρχῇ καὶ βουλόμενον ἐκποδῶν εἶναι. αὐτίκα δὲ ἐστάλη ἐς Δελφούς, ἐπειρησόμενος τὸ χρηστήριον, 36· εἰ ποιοὶ τὰ περ' αὐτοῦ οἱ Δόλογχοι προσεδέοντο. κελουούσης δὲ καὶ τῆς Πυθίης, οὕτω δὴ Μιλτιάδης ὁ Κυψέλου, Ὀλύμπια ἀναρραιγῶς πρότερον τούτων τεθρίππῳ, τότε παραλαβὼν Ἀθηναίων πάντα τὸν βουλόμενον μετέχειν τοῦ στόλου, ἔπλεε ἕνα τοῖσι Δολόλογοις, καὶ ἔσχε τὴν χώραν· καὶ μιν οἱ ἐπαγαγόμενοι τύραννον κατέστησαν. ὁ δὲ πρῶτον μὲν ἀπειτείχισε τὸν Ἰσθμὸν τῆς Χερσονήσου ἐκ Καρδίας πόλιος ἐς Πακτύην, ἵνα μὴ ἔχοιεν σφεας οἱ Ἀσινθιοὶ δηλέσθαι ἐσβάλλοντες ἐς τὴν χώραν. εἰσὶ δὲ οὗτοι σταδίοι ἕξ τε καὶ τριήκοντα τοῦ Ἰσθμοῦ· ἀπὸ δὲ τοῦ Ἰσθμοῦ τούτου ἡ Χερσονήσος εἰσὼ πᾶσα ἐστὶ σταδίων εἴκοσι καὶ τετρα- 37· κοσίων τὸ μῆκος. ἀποτειχίσας ὦν τὸν ἀγχένα τῆς Χερσονήσου ὁ Μιλτιάδης καὶ τοὺς Ἀσινθίους τρόπῳ τοιοῦτῳ ὠσάμενος, τῶν λοιπῶν πρῶτοις ἐπολέμησε Λαμψακηροῖσι· καὶ μιν οἱ Λαμψακηροὶ λοχίσαντες αἰρέουσι ζωγίην. ἦν δὲ ὁ Μιλτιάδης Κροῖσῳ τῷ Αὐδῶ ἐν γνώμῃ γεγονώς· πυθόμενος ὦν ὁ Κροῖσος ταῦτα, πέμπων προηγόρευε τοῖσι Λαμψακηροῖσι μετιέναι Μιλτιάδεα· εἰ δὲ μὴ, σφέας πίτνος τρόπον ἀπειλεε ἐκτρίψειν. πλανωμένων δὲ τῶν Λαμψακηρῶν ἐν τοῖσι λόγοις, τὸ θέλει τὸ ἔπος εἶπαι, τὸ σφι ἀπέιλησε ὁ Κροῖσος, πίτνος τρόπον ἐκτρίψειν, μόγις κοτὲ μαθὼν τῶν τις πρεσβυτέρων εἶπε τὸ ἔόν, ὅτι πίτνος μούνη πάντων δενδρέων ἐκκοπέισα βλαστὸν οὐδένα μετιεῖ, ἀλλὰ πανόλεθρος ἐξαπόλλεται. δεισαντες ὦν οἱ Λαμψακηροὶ Κροῖσον λύσαντες μετήξαν Μιλτιά- 38· δεα. οὗτος μὲν δὴ διὰ Κροῖσον ἐκφεύγει, μετὰ δὲ ταῦτα τελευτᾷ ἄπαις, τὴν ἀρχὴν τε καὶ τὰ χρήματα παραδοὺς Στησαγόρῃ τῷ Κίμωνος ἀδελφεοῦ [παιδὶ] ἡμομητρίου. καὶ οἱ τελευτήσαντι Χερσονησίται θύουσι, ὡς νόμος οἰκιστῆ, καὶ ἀγῶνα ἵππικόν τε καὶ γυμνικὸν ἐπίστασι, ἐν τῷ Λαμψακηρῶν οὐδενὶ ἐγγίνεται ἀγωνίζεσθαι. πολέμου δὲ ἔοντος πρὸς Λαμψακηροὺς καὶ Στησαγόρεα κατέλαβε ἀποθανεῖν ἄπαιδα, πληγέντα τὴν κεφαλὴν πελέκει ἐν τῷ περτα- 39· νηῶ πρὸς ἀνδρὸς αὐτομόλου μὲν τῷ λόγῳ, πολεμίου δὲ καὶ ὑπο-

τοιῶδε, ἐνθαῦτα Μιλτιάδεα τὸν Κίμωνος, Στησαγόρεω δὲ τοῦ τελευτήσαντος ἀδελφεόν, καταλαμφόμενον τὰ πρήγματα ἐπὶ Χερσονήσου ἀποστέλλουσι τριήρεϊ οἱ Πεισιστρατίδαι, οἱ μιν καὶ ἐν Ἀθήρῃσι ἐποίουν εὖ, ὡς οὐ συνειδότες δῆθεν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ [Κίμωνος] τὸν θάνατον, τὸν ἐγὼ ἐν ἄλλῳ λόγῳ σημαίνω ὡς ἐγένετο. Μιλτιάδης δὲ ἀπικόμενος ἐς τὴν Χερσονήσον εἶχε κατ' οἶκους, τὸν ἀδελφεὸν Στησαγόρεα δηλαδὴ ἐπιτιμῶν. οἱ δὲ Χερσονησίται πυνθανόμενοι ταῦτα συνελέχθησαν ἀπὸ πασέων τῶν πολιῶν οἱ δυναστεύοντες πάντοθεν, κοινῶ δὲ στόλῳ ἀπικόμενοι ὡς συλλυπηθησόμενοι ἐδέθησαν ὑπ' αὐτοῦ. Μιλτιάδης τε δὴ ἴσχει τὴν Χερσονήσον, πεντακοσίους βόσκων ἐπικούρους, καὶ γαμέει Ὀλόρου τοῦ Θρηζικῶν βασιλέος θυγατέρα Ἠγησιπύλην.

Οὗτος δὲ ὁ Κίμωνος Μιλτιάδης νεωστὶ μὲν ἐληλύθει ἐς τὴν 40· Χερσονήσον, κατελάμβανε δὲ μιν ἐλθόντα ἄλλα τῶν κατεχόντων πρηγμάτων χαλεπώτερα. τρίτῳ μὲν γὰρ εἰεὶ τούτων Σκύθας ἐκφεύγει· Σκύθαι γὰρ οἱ νομάδες ἐρεθισθέντες ὑπὸ βασιλέος Λαρείου συνεστράφησαν καὶ ἤλασαν μέχρι τῆς Χερσονήσου ταύτης. τούτους ἐπιόντας οὐκ ὑπομείνας ὁ Μιλτιάδης ἔφευγε Χερσονήσον, ἐς ὃ οἱ τε Σκύθαι ἀπαλλάχθησαν καὶ μιν οἱ Δόλογχοι κατήγγεγον ὅτισιν. ταῦτα μὲν δὴ τρίτῳ εἰεὶ πρότερον ἐγγόνεε τῶν τότε μιν κατεχόντων. τότε δὲ πυνθανόμενος εἶναι τοὺς Φοίνικας ἐν Τενέδῳ, 41· πληρώσας τριήρεας πέντε χρημάτων τῶν παρεόντων ἀπέπλεε ἐς τὰς Ἀθήρας. καὶ ὡσπερ ὀρυθή ἐκ Καρδίας πόλιος, ἔπλεε διὰ τοῦ Μέλανος κόλπου· παραμείβετό τε τὴν Χερσονήσον καὶ οἱ Φοινικῆς οἱ περιπίπτουσι τῆσι νησί. αὐτὸς μὲν δὴ Μιλτιάδης σὺν τῆσι τέσσαρσι τῶν νεῶν καταφεύγει ἐς Ἰμβρον, τὴν δὲ οἱ πέμπτην τῶν νεῶν κατέβη διώκοντες οἱ Φοίνικες. τῆς δὲ νεὸς ταύτης ἔτυχε τῶν Μιλτιάδεω παίδων ὁ πρεσβύτατος ἄρχων Μητίοχος, οὐκ ἐκ τῆς Ὀλόρου τοῦ Θρηζικῶς ἑὸν θυγατρὸς, ἀλλ' ἐξ ἄλλης· καὶ τοῦτον ἕνα τῇ νηὶ εἶλον οἱ Φοίνικες, καὶ μιν πυθόμενοι, ὡς εἶη Μιλτιάδεω παῖς, ἀνήγαγον παρὰ βασιλέα, δοκέοντες χάριτα μεγάλην καταθήσεσθαι, ὅτι δὴ Μιλτιάδης γνώμην ἀπεδέξατο ἐν τοῖσι Ἰωσι πείθεσθαι κελῶν τοῖσι Σκύθῃσι, ὅτι οἱ Σκύθαι προσεδέοντο λύσαντας τὴν σχεδίην ἀποπλέειν ἐς τὴν ἑωυτῶν. Λαρείος δὲ, ὡς οἱ

Φοίνικες Μητίογον τὸν Μιλτιάδew ἀνήγαγον, ἐποίησε κακὸν μὲν οὐδὲν Μητίογον, ἀγαθὰ δὲ συχνά· καὶ γὰρ οἶκον καὶ κτῆσιν ἔδωκε καὶ Περσίδα γυναῖκα, ἐκ τῆς οἱ τέκνα ἐγένετο, τὰ ἐς Πέρσας κωσμεύεται. Μιλτιάδης δὲ ἐξ Ἰμβρου ἀπικνέεται ἐς τὰς Ἀθήνας.

42 Καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐκ τῶν Περσέων οὐδὲν ἐπὶ πλεον ἐγένετο τούτων ἐς νεῖκος φέρον Ἴωσι, ἀλλὰ τὰδε μὲν χρήσιμα κάρτα τοῖσι Ἴωσι ἐγένετο τούτου τοῦ ἔτους· Ἀρταφρένης ὁ Σαρδίων ἑπαρχος, μεταπειψάμενος ἀγγέλου ἐκ τῶν πολιῶν, συνθήκας σφίσι αὐτοῖσι τοῖς Ἴωσις ἠράγκασε ποιέσθαι, ἵνα δωσίδιζοι εἶεν καὶ μὴ ἀλλήλους φέροίεν τε καὶ ἀγοίεν. ταῦτα τε ἠράγκασε ποιέειν, καὶ τὰς χώρας σφέων μετρήσας κατὰ παρσάγγας, τοὺς καλέουσι οἱ Πέρσαι τὰ τριήκοντα στάδια, κατὰ δὴ τούτους μετρήσας φόρους ἔταξε ἐκάστοισι, οἱ κατὰ χώραν διατελέουσι ἔχοντες ἐκ τούτου τοῦ χρόνου αἰεὶ ἔτι καὶ ἐς ἐμέ, ὡς ἐτάχθησαν ἐξ Ἀρταφρένης· ἐτάχθησαν δὲ σχεδὸν κατὰ ταῦτα τὰ καὶ πρότερον εἶχον. καὶ σφι ταῦτα μὲν εἰρηναῖα ἦν.

43 Ἄμα δὲ τῷ ἔαρι, τῶν ἄλλων καταλελυμένων στρατηγῶν ἐκ βασιλέος, Μαροδόμιος ὁ Γωβρόεω κατέβαινε ἐπὶ θάλασσαν, στρατὸν πολλὸν μὲν κάρτα πεζὸν ἔμα ἀγόμενος, πολλὸν δὲ ναυτικόν, ἡλικίην τε νέος ἔων καὶ νεωστὶ γεγαμηκὸς βασιλέος Δαρείου θυγατέρα Ἀρτοζώστην. ἄγων δὲ τὸν στρατὸν τοῦτον ὁ Μαροδόμιος, ἐπεῖτε ἐγένετο ἐν τῇ Κιλικίῃ, αὐτὸς μὲν ἐπιβάς ἐπὶ νεὸς ἐκομίζετο ἔμα τῆσι ἄλλησι νησί, στρατὸν δὲ τὴν πεζὴν ἄλλοι ἡγεμόνες ἤγον ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον. ὡς δὲ παραπλέον τὴν Ἀσίην ἀπικετο ὁ Μαροδόμιος ἐς τὴν Ἴωνίην, ἐνθαῦτα μέγιστον θῶνμα ἐρέω τοῖσι μὴ ἀποδεχομένοισι Ἑλλήνων Περσέων τοῖσι ἐπὶ τὰ Ὀτάνεα γνῶμην ἀποδέξασθαι, ὡς χρεὸν εἴη δημοκρατέσθαι Πέρσας· τοὺς γὰρ τυράνους τῶν Ἰώνων καταπαύσας πάντας ὁ Μαροδόμιος δημοκρατίας κατίστα ἐς τὰς πόλιας. ταῦτα δὲ ποιήσας ἠπειγέτο ἐς τὸν Ἑλλήσποντον. ὡς δὲ συνελέχθη μὲν χρήσιμα πολλὸν νεῶν, συνελέχθη δὲ καὶ πεζὸς στρατὸς πολλός, διαβάτες τῆσι νησί τὸν Ἑλλήσποντον ἐπορεύοντο διὰ τῆς Εὐρώπης, ἐπο-
44 ρεύοντο δὲ ἐπὶ τε Ἐρέτριαν καὶ Ἀθήνας. αὐταὶ μὲν ὦν σφι πρόσχημα ἦσαν τοῦ στόλου· ἀτὰρ ἐν νόῳ ἔχοντες δσας ἂν πλείστας

δύονται καταστρέφεισθαι τῶν Ἑλλήνων πολιῶν, τοῦτο μὲν δὴ τῆσι νησί Θασίους οὐδὲ χεῖρας ἀντικειραμένους κατεστρέψαντο, τοῦτο δὲ τῷ πεζῷ Μακεδόνας πρὸς τοῖσι ὑπάρχουσι δούλους προσεκτήσαντο· τὰ γὰρ ἐντὸς Μακεδόνων ἔθνεα πάντα σφι ἤδη ἦν ὑποχείρια γεγονότα. ἐκ μὲν δὴ Θάσου διαβαλόντες πέρην ὑπὸ τὴν ἤπειρον ἐκομίζοντο μέχρι Ἀκάνθου, ἐκ δὲ Ἀκάνθου ὀρμύμενοι τὸν Ἄθων περιέβαλλον. ἐπιπεσῶν δὲ σφι περιπλέουσι βορέης ἀνεμος μέγας τε καὶ ἄπορος κάρτα τρηχέως περιέσπε πλήθει πολλὰς τῶν νεῶν ἐκβάλλων πρὸς τὸν Ἄθων. λέγεται γὰρ κατὰ τριηκοσίας μὲν τῶν νεῶν τὰς διαφθαρείσας εἶναι, ὑπὲρ δὲ δύο μυριάδας ἀνθρώπων· ὥστε γὰρ θηριωδεστάτης εὐσύης τῆς θαλάσσης ταύτης τῆς περὶ τὸν Ἄθων, οἱ μὲν ὑπὸ τῶν θηρίων διεφθείροντο ἀρπαζόμενοι, οἱ δὲ πρὸς τὰς πέτρας ἀρασσόμενοι· οἱ δὲ αὐτῶν νέειν οὐκ ἠπιστάτο καὶ κατὰ τοῦτο διεφθείροντο, οἱ δὲ ῥίγει. ὁ μὲν δὴ 45 ναυτικὸς στρατὸς οὕτω ἐπρησσε, Μαροδονίῳ δὲ καὶ τῷ πεζῷ στρατοπεδευομένῳ ἐν Μακεδονίῃ νυκτὸς Βούγοι Θρηῖκες ἐπεχείρησαν· καὶ σφρων πολλοὺς φονεύουσι οἱ Βούγοι, Μαροδόμιον δὲ αὐτὸν τραυματίζουσι. οὐ μὲν οὐδὲ αὐτοὶ δουλοσύνην διέφυγον πρὸς Περσέων· οὐ γὰρ δὴ πρότερον ἀπανεστη ἐκ τῶν χωρέων τούτων Μαροδόμιος, πρὶν ἢ σφρας ὑποχειρίους ἐποιήσατο. τούτους μὲντοι καταστρεψάμενος ἀπῆγε τὴν στρατὸν ὀπίσω, ἄτε τῷ πεζῷ τε προσπταίσας πρὸς τοὺς Βούγους καὶ τῷ ναυτικῷ μεγάλως περὶ Ἄθων. οὗτος μὲν νυν ὁ στόλος αἰσχυρῶς ἀγωνισάμενος ἀπαλλάχθη ἐς τὴν Ἀσίην.

Δευτέρῳ δὲ ἔτει τούτων ὁ Δαρεῖος πρῶτα μὲν Θασίους, δια- 46 βληθέντας ὑπὸ τῶν ἀστυγαιτόνων, ὡς ἀπόστασιν μηχανώσατο, πέμψας ἄγγελον ἐκέλευε σφρας τὸ τεῖχος περιαιρέειν καὶ τὰς νέας ἐς Ἀβδήρα κομίζειν. οἱ γὰρ δὴ Θαῖοι, οἳα ὑπὸ Ἰσθιαίου τε τοῦ Μιλησίου πολιορκηθέντες καὶ προσόδων ἐουσέων μεγάλων, ἐχρῶντο τοῖσι χρήμασι νέας τε ναπηγεύμενοι μακρὰς καὶ τεῖχος ἰσχυρότερον περιβαλλόμενοι. ἡ δὲ πρόσδοδος σφι ἐγίνετο ἐκ τε τῆς ἠπείρου καὶ ἀπὸ τῶν μετάλλων. ἐκ μὲν γε τῶν ἐκ Σκαπιτῆς Ἰλῆς τῶν χρυσέων μετάλλων τὸ ἐπίπαν ὀδῶζοντα τάλαντα προσήιε, ἐκ δὲ τῶν ἐν αὐτῇ Θάσῳ ἐλάσσω μὲν τούτων, συχνὰ δὲ οὕτω, ὥστε τὸ

ἐπίπαιον Θασίοισι, ἐοῦσι καρπῶν ἀτελέσι, προσήμιε ἀπὸ τε τῆς ἠπείρου καὶ τῶν μετάλλων ἕτερος ἐκάστον διηκόσια τάλαντα, ὅτε δὲ τὸ
 47 πλείστον προσήλθε, τριηκόσια. εἶδον δὲ καὶ αὐτοὺς τὰ μέταλλα ταῦτα, καὶ μακρῶ ἦν αὐτῶν θωμασιώτατα, τὰ οἱ Φοίνικες ἀνεύρουσι οἱ μετὰ Θάσου κτίσαντες τὴν νῆσον ταύτην, ἣτις νῦν ἐπὶ τοῦ Θάσου τοῦτον τοῦ Φοίνικος τὸ ὄνομα ἔσχε. τὰ δὲ μέταλλα τὰ Φοινικὰ ταῦτα ἐστὶ τῆς Θάσου μεταξὺ Αἰνύρων τε χώρου καλεομένου καὶ Κοινύρων, ἀντίον δὲ Σαμοθρηκίης, ὅρος μέγα ἀνεστραμμένον ἐν τῇ ζῆτῃσι. τοῦτο μὲν νῦν ἐστὶ τοιοῦτον· οἱ δὲ Θάσιοι τῷ βασιλεῖ κελύσαντι καὶ τὸ τεῖχος τὸ σφέτερον κατείλον καὶ τὰς νέας πάσας ἐκόμισαν ἐς Ἀβδηρα.

48 Μετὰ δὲ τοῦτο ἀπειριόατο ὁ Λαρεῖος τῶν Ἑλλήνων, ὃ τι ἐν νόφ' ἔχοιεν, κότερα πολεμεῖν ἐνωτῶ ἢ παραδιδόναι σφέας αὐτοῦς. διέπεμπε ὦν κήρυκας, ἄλλους ἄλλῃ τάξας, ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα, κελύων αἰτέειν βασιλεῖ γῆν τε καὶ ὕδωρ. τοῦτους μὲν δὴ ἐς τὴν Ἑλλάδα ἔπεμπε, ἄλλους δὲ κήρυκας διέπεμπε ἐς τὰς ἐνωτοῦ δασμοφόρους πόλιας τὰς παραθαλασσίους, κελύων νέας τε μακρὰς καὶ ἱππα-
 49 γωγὰ πλοῖα ποιέεσθαι. οὗτοί τε δὴ παρεσκευάζοντο ταῦτα, καὶ τοῖσι ἤκουσι ἐς τὴν Ἑλλάδα κήρυξι πολλοὶ μὲν ἠπειρωτῶν ἔδοσαν, τὰ προῖσχετο αἰτέων ὁ Πέρσης, πάντες δὲ νησιῶται, ἐς τοὺς ἀπικοίατο αἰτήσαντες. οἱ τε δὴ ἄλλοι νησιῶται δίδουσι γῆν τε καὶ ὕδωρ Λαρεῖω καὶ δὴ καὶ Αἰγυπτῷ. ποιήσανσι δὲ σφι ταῦτα ἰδέως Ἀθηναῖοι ἐπεκέατο, δοκέοντες τε ἐπὶ σφίσι ἔχοντας τοὺς Αἰγυπτῶν δεδοκέναι, ὡς ἕνα τῷ Πέρσῃ ἐπὶ σφέας στρατεύονται, καὶ ἄσμενοι προσάσιος ἐπελάβοντο, φοιτῶντες τε ἐς τὴν Σπάρτην κατηγοροῦν Αἰγυπτῶν, τὰ πεποιήκοιεν προδόντες τὴν Ἑλλάδα.
 50 πρὸς ταύτην δὲ τὴν κατηγορίην Κλεομένης ὁ Ἀναξανδριδεῖω, βασιλεὺς ἑὼν Σπαρτιητέων, διέβη ἐς Αἴγυπτον, βουλόμενος συλλαβεῖν Αἰγυπτῶν τοὺς αἰτιωτάτους. ὡς δὲ ἐπειρᾶτο συλλαμβάνων, ἄλλοι τε δὴ αὐτῷ ἐγίνοντο ἀντίξοι τῶν Αἰγυπτῶν, ἐν δὲ δὴ καὶ Κριός ὁ Πολυκρίτων μάλιστα, ὃς οὐκ ἔφη αὐτὸν οὐδένα ἄξειν χαίροντα Αἰγυπτῶν· ἄνευ γὰρ μιν Σπαρτιητέων τοῦ κοινοῦ ποιέειν ταῦτα, ἐπ' Ἀθηναίων ἀναγνωσθέντα χρήμασι· ἕνα γὰρ ἂν μιν τῷ ἐτέρῳ βασιλεῖ ἐλθόντα συλλαμβάνειν. ἔλεγε δὲ ταῦτα ἐξ ἐπιστολῆς τῆς

Δημαρήτου. Κλεομένης δὲ ἀπελαννόμενος ἐν τῆς Αἰγύπτου εἶρετο τὸν Κριόν, ὃ τί οἱ εἴη ὄνομα· ὃ δὲ τὸ ἑὸν ἔφρασε. ὃ δὲ Κλεομένης πρὸς αὐτὸν ἔφη “ἦδη νῦν καταχαλκοῦ, ὦ κριέ, τὰ κέρρα, ὡς συνοισόμενος μεγάλῳ κακῷ.”

Ἐν δὲ τῇ Σπάρτῃ τοῦτον τὸν χρόνον ὑπομένων Δημάργτος 51 ὁ Ἀρίστινος διέβαλλε τὸν Κλεομένηα, ἑὼν βασιλεὺς καὶ οὗτος Σπαρτιητέων, οὐκίης δὲ τῆς ὑποδεεστέρης, κατ' ἄλλο μὲν οὐδὲν ὑποδεεστέρης (ἀπὸ γὰρ τοῦ αὐτοῦ γεγονάσι), κατὰ πρεσβυγενεῖν δὲ κως τετιμῆται μᾶλλον ἢ Εὐρυσθένης. Λακεδαιμόνιοι γὰρ ἄμο- 52 λογέοντες οὐδενὶ ποιητῇ λέγουσι αὐτὸν Ἀριστοδῆμον τὸν Ἀριστομάχου τοῦ Κλεοδαίου τοῦ Ἰλλου βασιλεύοντα ἀγαγεῖν σφέας ἐς ταύτην τὴν χώραν, τὴν νῦν ἐκτέεται, ἀλλ' οὐ τοὺς Ἀριστοδῆμου παῖδας. μετὰ δὲ χρόνον οὐ πολλὸν Ἀριστοδῆμῳ τεκεῖν τὴν γυναῖκα, τῇ ὄνομα εἶναι Ἀργεῖν· θυγατέρα δὲ αὐτὴν λέγουσι εἶναι Αἰτεσίωνος τοῦ Τισαμενοῦ τοῦ Θεροσάνδρου τοῦ Πολυκρίτειος· ταύτην δὲ τεκεῖν δίδυμα, ἐπιδόντα δὲ τὸν Ἀριστοδῆμον τὰ τέκνα νοῦσῳ τελεντῶν. Λακεδαιμονίους δὲ τοὺς τότε ἔοντας βουλευσαί κατὰ νόμον βασιλέα τῶν παιδῶν τὸν πρεσβύτερον ποιήσασθαι. οὐκίων δὴ σφέας ἔχειν, διότερον ἔλονται, ὥστε καὶ ὁμοίων καὶ ἴσων ἔόντων· οὐ δυναμένους δὲ γῆναι, ἢ καὶ πρὸ τοῦτον, ἐπειρωτῶν τὴν τεκοῦσαν. τὴν δὲ οὐδὲ αὐτὴν φάναι διαγινώσκειν· εἰδῶσαν μὲν καὶ τὸ κάρτα λέγειν ταῦτα, βουλομένην δὲ, εἰ κως ἀμφοτέροι γενοίατο βασιλέες. τοὺς ὦν δὴ Λακεδαιμονίους ἀπορέειν, ἀπορέοντας δὲ πέμπειν ἐς Δελφοὺς ἐπειρησομένους, ὃ τι χρήσονται τῷ πρήγματι. τὴν δὲ Πυθίην κελύειν σφέας ἀμφοτέρα τὰ παιδία ἠγήσασθαι βασιλέας, τιμῶν δὲ μᾶλλον τὸν γεραίτερον. τὴν μὲν δὴ Πυθίην ταῦτά σφι ἀνελεῖν, τοῖσι δὲ Λακεδαιμονίοισι ἀπορέουσι οὐδὲν ἔσσαν, δικως ἐξέρωσι αὐτῶν τὸν πρεσβύτερον, ὑποθέσθαι ἄνδρα Μεσσήμιον, τῷ ὄνομα εἶναι Πανίτην· ἐποθέσθαι δὲ τοῦτον τὸν Πανίτην τάδε τοῖσι Λακεδαιμονίοισι, φυλάξει τὴν γειναμένην, διότερον τῶν παιδῶν πρότερον λούει καὶ σιτίζει· καὶ ἦν μὲν κατὰ ταῦτα φαίνεται αἰεὶ ποιέουσα, τοὺς δὲ πᾶν ἔξειν, ὅσον τι καὶ διζήται καὶ θέλουσι ἐξενεῖν, ἦν δὲ πλανᾶται καὶ ἐκείνη ἐναλλάξ ποιέουσα, δηλὰ σφι ἔσσεσθαι, ὡς οὐδὲ ἐκείνη πλέον οὐδὲν οἶδεν, ἐπ'

ἄλλην τέ σφας τραπέσθαι ὁδόν. ἐνθαῦτα δὴ τοὺς Σπαρτιήτας κατὰ τὰς τοῦ Μεσσηνίου ἵποθῆκας φυλάξαντας τὴν μητέρα τῶν Ἀριστοδήμων παιδῶν, λαβεῖν κατὰ ταῦτα τιμᾶσαι τὸν πρότερον καὶ σίτοισι καὶ λουτροῖσι, οὐκ εἰδνίαν, τῶν εἵνεκεν ἐφυλάσσετο. λαβόντας δὲ τὸ παιδίον τὸ τιμώμενον πρὸς τῆς γειναμένης, ὡς ἔδον πρότερον, τρέφειν ἐν τῷ δημοσίῳ· καὶ οἱ οὐνομα τεθῆναι Ἐδρουσθέnea, τῷ δὲ Προκλέα. τούτους ἀνδρωθέντας αὐτοὺς τε ἀδελφεοὺς ἔοντας λέγουσι διαφόρους εἶναι τὸν πάντα χρόνον τῆς ζῆσης ἀλλήλοισι, καὶ τοὺς ἀπὸ τούτων γενομένους ὡσαύτως διατελέειν.

53 Ταῦτα μὲν Λακεδαιμόνιοι λέγουσι μῦθοι Ἑλλήνων, τάδε δὲ κατὰ τὰ λεγόμενα ὑπὸ Ἑλλήνων ἐγὼ γράφω, τούτους τοὺς Λωριέων βασιλέας μέχρι μὲν Περσέος τοῦ Λανάης, τοῦ θεοῦ ἀπεόντος, καταλεγόμενος ὁρθῶς ὑπὸ Ἑλλήνων καὶ ἀποδεικνυμένους, ὡς εἰσὶ Ἕλληρες· ἥδη γὰρ τηριζαῦτα ἐς Ἕλληνας οὗτοι ἐτέλειον. ἔλεξα δὲ μέχρι Περσέος τοῦδε εἵνεκα, ἀλλ' οὐκ ἀνέκαθεν ἔτι ἔλαβον, ὅτι οὐκ ἔπεστι ἐπωνυμίῃ Περσεῖ οὐδεμίᾳ πατρὸς θνητοῦ, ὡσπερ Ἡρακλεῖ Ἀμφιτρύων. ἥδη ὦν ὁρθῶ λόγῳ χρωσμένῳ "μέχρι Περσέος" ὁρθῶς εἰρηται μοι· ἀπὸ δὲ Λανάης τῆς Ἀκρισίον καταλέγοντι τοὺς ἄνω αἰε πατέρας αὐτῶν φανοῖατο ἂν ἔόντες οἱ τῶν Λωριέων ἡγεμόνες Αἰγύπτιοι ἰθαγενεές. ταῦτα μὲν νῦν κατὰ τὰ Ἕλληρες λέγουσι γεγεννηλόγηται· ὡς δὲ ὁ παρὰ Περσέων λόγος λέγεται, αὐτὸς ὁ Περσεύς, ἔων Ἀσσύριος, ἐγένετο Ἕλλην, ἀλλ' οὐκ οἱ Περσέος πρόγονοι· τοὺς δὲ Ἀκρισίον γε πατέρας ὁμολογέοντας κατ' οἰκηρίτητα Περσεῖ οὐδέν, τούτους δὲ εἶναι, κατὰ περ Ἕλληρες λέγουσι, Αἰγυπτίους.

55 Καὶ ταῦτα μὲν νῦν περὶ τούτων εἰρήσθω· ὁ τι δὲ ἔόντες Αἰγύπτιοι, καὶ ὁ τι ἀποδεξάμενοι ἔλαβον τὰς Λωριέων βασιλείας, ἄλλοισι γὰρ περὶ αὐτῶν εἴρηται, ἔασομεν αὐτά· τὰ δὲ ἄλλοι οὐ
56 κατέλαβον, τούτων μνήμην ποιήσομαι. γέρεα τε δὴ τάδε τοῖσι βασιλεῦσι Σπαρτιήται δαδῶκασι· ἱερωσύνας δύο, Λιός τε Λακεδαιμόνος καὶ Λιός οὐραίου, καὶ πόλεμόν γε ἐκφέρειν, ἐπ' ἣν ἂν βούλωνται χώραν, τούτου δὲ μηδένα εἶναι Σπαρτιητέων διακωλυτήν, εἰ δὲ μή, αὐτὸν ἐν τῷ ἄγει ἐνέχεσθαι· στρατενομένων δὲ πρώτους ἵεναι τοὺς βασιλέας, ὑστάτους δὲ ἀπιέναι· ἑκατὸν δὲ ἄνδρας λογάδας

ἐπὶ στρατιῆς φυλάσσειν αὐτούς· προβάτοισι δὲ χρᾶσθαι ἐν τῆσι ἐξοδίῃσι, ὀκόσοισι ἂν ἐθέλωσι, τῶν δὲ θνομένων ἀπάντων τὰ δέματα τε καὶ τὰ νῶτα λαμβάνειν σφῆας. ταῦτα μὲν τὰ ἐμπολέμια, 57 τὰ δὲ ἄλλα τὰ εἰρηναῖα κατὰ τάδε σφι δέδοται. ἦν θυσίη τις δημοτελής ποιῆται, πρώτους ἐπὶ τὸ δεῖπνον ἴζειν τοὺς βασιλέας, καὶ ἀπὸ τούτων πρώτον ἀρχεσθαι, διπλήσια νέμοντας ἑκατέρῳ τὰ πάντα ἢ τοῖσι ἄλλοισι δαιτυμόνεσι· καὶ σπονδαρχίας εἶναι τούτων, καὶ τῶν τεθέντων τὰ δέματα. νεομηρίας δὲ πάσας καὶ ἐβδόμας ἴσταμένον τοῦ μηνὸς δίδοσθαι ἐκ τοῦ δημοσίου ἰρήιον τέλειον ἑκατέρῳ ἐς Ἀπόλλωνος, καὶ μέδιμον ἀλφίτων καὶ οἴνου τετάρτην Λακωνικήν, καὶ ἐν τοῖσι ἀγῶσι πᾶσι προεδρίας ἐξαιρέτους· καὶ προξείνους ἀποδεικνύειν τούτοις προσκείσθαι τοὺς ἂν ἐθέλωσι τῶν ἀσπῶν, καὶ Πυθίους αἰρέσθαι δύο ἑκάτερον· οἱ δὲ Πύθιοι εἰσι θεοπρόποι ἐς Δελφούς, σιτεόμενοι μετὰ τῶν βασιλέων τὰ δημόσια. μὴ ἔλθοῦσι δὲ τοῖσι βασιλεῦσι ἐπὶ τὸ δεῖπνον ἀποπέμπεσθαι σφι ἐς τὰ οἰκία ἀλφίτων τε δύο χοῖνικας ἑκατέρῳ καὶ οἶνον κοτύλην, παρεοῦσι δὲ διπλήσια πάντα δίδοσθαι· τῶντὸ δὲ τοῦτο καὶ πρὸς ἰδιωτέων κληθέντας ἐπὶ δεῖπνον τιμᾶσθαι. τὰς δὲ ματηρίας τὰς γινόμενας τούτους φυλάσσειν, σινειδέειν δὲ καὶ τοὺς Πυθίους. δικάζειν δὲ μόνους τοὺς βασιλέας τὸσάδε μοῦτρα· πατρούχον τε παρθένον πέρι, ἐς τὸν ἰκέεται ἔχειν, ἦν μὴ περ ὁ πατὴρ αὐτῆν ἐγγνήσῃ, καὶ ὁδῶν δημοσιέων πέρι· καὶ ἦν τις θετὸν παῖδα ποιέσθαι ἐθέλη, βασιλέων ἐναντίον ποιέσθαι. καὶ παρίζειν βουλευόνσι τοῖσι γέρονσι, ἐοῦσι δυνῶν δέουσι τριήκοιτα· ἦν δὲ μὴ ἔλθῃσι, τοὺς μάλιστα σφι τῶν γερόντων προσήκοιτας ἔχειν τὰ τῶν βασιλέων γέρεα, δύο ψήφους τιθεμένους, τρίτην δὲ τὴν ἐωντιῶν.

Ταῦτα μὲν ζῶσι τοῖσι βασιλεῦσι δέδοται ἐκ τοῦ κοινοῦ τῶν 58 Σπαρτιητέων, ἀποθανοῦσι δὲ τάδε· ἱππέες περιαγγέλλουσι τὸ γεγονός κατὰ πᾶσαν τὴν Λακωνικήν, κατὰ δὲ τὴν πόλιν γυναῖκες περιμοῦσαι λέβητας κροτέουσι. ἐπειὰν ὦν τοῦτο γίνηται τοιοῦτο, ἀνάγκη ἐξ οἰκῆς ἐκάστης ἐλευθέρους δύο καταμαίνεσθαι, ἄνδρα τε καὶ γυναῖκα· μὴ ποιήσασι δὲ τοῦτο ζῆμίαι μεγάλα ἐπικέεται. νόμος δὲ τοῖσι Λακεδαιμονίοισι κατὰ τῶν βασιλέων τοὺς θανάτους

ἔστι ὧν τὸς καὶ τοῖσι βαρβάροισι τοῖσι ἐν τῇ Ἀσίῃ· τῶν γὰρ ὧν βαρβάρων οἱ πλεῖνες τῷ αὐτῷ νόμῳ χρέονται κατὰ τοὺς θανάτους τῶν βασιλέων. ἔπειδ' ἄρα ἀποθάνῃ βασιλεὺς Λακεδαιμονίων, ἐκ πάσης δεῖ Λακεδαιμόνος, χωρὶς Σπαρτιητέων, ἀριθμῶ τῶν περιούκων ἀναγκαστοὺς ἐς τὸ κῆδος ἵεναι. τούτων ὧν καὶ τῶν εἰλωπέων καὶ αὐτῶν Σπαρτιητέων ἔπειδ' ἀποθάνῃ συλλεχθέντι ἐς τὸν πόλεμον πολλὰ χιλιάδες, σύμμικτα τῆσι γυναιξί, κόπτονται τε τὰ μέτωπα προθύμως καὶ οἰμωγῇ διαχρέονται ἀπλῆτῳ, φάμενοι τὸν ἕσχατον αἰεὶ ἀπογενόμενον τῶν βασιλέων, τοῦτον δὴ γενέσθαι ἀριστον. ὃς δ' ἂν ἐν πολέμῳ τῶν βασιλέων ἀποθάνῃ, τούτῳ δὲ εἰδῶλον σκευάσαντες ἐν κλίνῃ εὖ ἐστρωμένη ἐκφέρουσι. ἔπειδ' ἄρα θάψωσι, ἀγορῇ δέκα ἡμερῶν οὐκ ἴσταται σφι, οὐδ' ἀρχαιρεσίῃ συνίξει, ἀλλὰ πενθέουσι ταύτας τὰς ἡμέρας.

- 59 Συμφέρονται δὲ ἄλλο οὗτοι τόδε τοῖσι Πέρσῃσι· ἔπειδ' ἀποθάνῃ τοῦ βασιλέως ἄλλος ἐπίστηται βασιλεὺς, οὗτος δ' εἰσὼν ἔλευθεροῖ, ὅστις τι Σπαρτιητέων τῷ βασιλεῖ ἢ τῷ δημοσίῳ ὄφειλε· ἐν δ' αὖ Πέρσῃσι ὁ κατιστάμενος βασιλεὺς τὸν προσφειλόμενον φέρον μετῆι τῆσι πόλισι πάσης. συμφέρονται δὲ καὶ τὰδε Αἰγυπτίοισι Λακεδαιμόνιοι· οἱ κήρυκες αὐτῶν καὶ ἀλλοτρίων καὶ μάγειροι ἐκδέκονται τὰς πατριώας τέχνας, καὶ ἀλλοτρίων τε ἀλλοτρίων γίνεται καὶ μάγειρος μαγείρου καὶ κήρυξ κήρυκος· οὐ κατὰ λαμπροφωνίην ἐπιτιθέμενοι ἄλλοι σφέας παρακληθῆναι, ἀλλὰ κατὰ τὰ πάτρια ἐπιτελέουσι.
- 61 Ταῦτα μὲν δὴ οὕτω γίνεται· τότε δὲ τὸν Κλεομένεα, ἔόντα ἐν τῇ Αἰγίῃ καὶ κοινὰ τῇ Ἑλλάδι ἀγαθὰ προεργαζόμενον, ὁ Δημάριτος διέβαλε, οὐκ Αἰγυπτίων οὕτω κηδόμενος, ὡς φθόνῳ καὶ ἄγῃ χρωόμενος. Κλεομένης δὲ νοσήσας ἀπ' Αἰγίης ἐβούλετο τὸν Δημάριτον παῖσαι τῆς βασιλείης. δομηθεὶς ὧν ἀποτινῶσθαι συντίθειται Λευκίδῃ τῷ Μενάρῳ τοῦ Ἄγιος, ἔόντι οἰκίῃ τῆς αὐτῆς Δημάριτῳ, ἐπ' ᾧ τε, ἦν αὐτὸν καταστήσει βασιλέα ἀντὶ Δημάριτον.
- 63 ἔφεται οἱ ἐπ' Αἰγίῃ. ὁ δὲ Λευκίδης ἦν ἐχθρὸς τῷ Δημάριτῳ. ἀπέφαινε ὧν τὸν Δημάριτον οὐτε ἐξ Ἀριστῶνος γεγονότα οὐτε ἰκνεμένως βασιλεύοντα Σπάρτης, τοὺς ἐφόρους μάρτυρας παρεχόμενος. τέλος δὲ, ἔόντων περὶ αὐτῶν νεκρῶν, ἔδοξε Σπαρτιητῆσι ἐπειρέσθαι τὸ χρηστήριον τὸ ἐν Δελφοῖσι, εἰ Ἀριστῶνος εἴη

παῖς ὁ Δημάριτος. ἀνοίστου δὲ γενομένου ἐκ προνοίης τῆς Κλεομένης ἐς τὴν Πυθίαν, ἐνθαῦτα προσποιέεται Κλεομένης Κόβωνα τὸν Ἀριστοφάντου, ἄνδρα ἐν Δελφοῖσι δυναστεύοντα μέγιστον, ὁ δὲ Κόβων Περίαλλον τὴν πρόμαντιν ἀναπέθει, τὰ Κλεομένης ἐβούλετο λέγεσθαι, λέγειν. οὕτω δὴ ἡ Πυθίη ἐπειρωτῶντων τῶν θεοπρόπων 65 ἔφηνε μὴ Ἀριστῶνος εἶναι Δημάριτον παῖδα. ἑστέρω μέντοι χρόνῳ ἀνάπυστα ἐγένετο ταῦτα, καὶ Κόβων τε ἔφηνε ἐκ Δελφῶν καὶ Περίαλλα ἡ πρόμαντις ἐπαύσθη τῆς τιμῆς.

Κατὰ μὲν δὴ τὴν Δημάριτον κατάπανσιν τῆς βασιλείης οὕτω 66 ἐγένετο, ἔφηνε δὲ Δημάριτος ἐκ Σπάρτης ἐς Μήδους ἐκ τοιοῦδε ὀνειδέος. μετὰ τῆς βασιλείης τὴν κατάπανσιν ὁ Δημάριτος ἤρχε αἰρεθεὶς ἀρχῆν. ἦσαν μὲν δὴ γυμνοπαῖδια, φεωμένοι δὲ τοῦ Δημάριτον ὁ Λευκίδης, γεγονὸς ἤδη βασιλεὺς ἀντ' ἐκείνου, πέμψας τὸν Θεράποντα, ἐπὶ γέλωτι τε καὶ λάσθῃ εἰρώτα τὸν Δημάριτον, δοκίον τι εἶη τὸ ἄρχεῖν μετὰ τὸ βασιλεύειν. ὁ δὲ ἀλγίστως τῷ 67 ἐπειρωτῆματι εἶπε φὰς αὐτὸς μὲν ἀμφοτέρων ἤδη πεπειρηθῆναι, κείνον δὲ οὐ, τὴν μέντοι ἐπειρωτῆσιν ταύτην ἄρχειν Λακεδαιμονίοισι ἢ μυρίας κακότητος ἢ μυρίας εὐδαιμονίης. ταῦτα δὲ εἶπας 68 καὶ κατακαλυψάμενος ἦρε ἐκ τοῦ Θεήτρον ἐς τὰ ἑωυτοῦ οἰκία καὶ ἐπέδῳ λαβὼν ἐπορεύετο ἐς Ἡλιν, τῷ λόγῳ φὰς ὡς ἐς Δελφοὺς χρησόμενος τῷ χρηστηρίῳ πορεύεσθαι. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἐποτο- 69 πηθέντες Δημάριτον δορησῶν ἐπιχειρέειν ἐδίωκον. καὶ κως ἔφθη ἐς Ζάκυνθον διαβὰς ὁ Δημάριτος ἐκ τῆς Ἡλίδος· ἐπιδιαβάντες δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι αὐτοῦ τε ἔπτονται καὶ τοὺς Θεράποντας αὐτοῦ ἀπαίροντο. μετὰ δὲ, οὐ γὰρ ἐξεδίδοσαν αὐτὸν οἱ Ζακύνθιοι, ἐνθεῦτεν διαβαίνει ἐς τὴν Ἀσίαν παρὰ βασιλέα Λαρεῖον. ὁ δὲ 70 ἐπεδέξατό τε αὐτὸν μεγαλωστὶ καὶ γῆν τε καὶ πόλιος ἔδωκε. οὕτω ἀπίκετο ἐς τὴν Ἀσίαν Δημάριτος καὶ τοιαύτη χρησόμενος τύχη, ἄλλα τε Λακεδαιμονίοισι συχνὰ ἔργοισι τε καὶ γνώμησι ἀπολαμπρυνθεὶς, ἐν δὲ δὴ καὶ Ὀλυμπιάδα σφι ἀνελόμενος τεθρίπτερον προσέβαλε, μόνος τοῦτο πάντων δὴ τῶν γενομένων βασιλέων ἐν Σπάρτῃ ποιήσας.

Λευκίδης δὲ ὁ Μενάρῳ Δημάριτον καταπανσθέντος διεδέ- 71 ξατο τὴν βασιλείην, καὶ οἱ γίνεται παῖς Ζευξίδης, τὸν δὴ Κενί-

σκον μετεξέτεροι Σπαρτιητέων ἐκάλεον. οὗτος ὁ Ζευξίδημος οὐκ ἐβασίλευσε Σπάρτης· πρὸ Λευτυχίδεω γὰρ τελευτᾷ, λιπὼν παῖδα Ἀρχίδημον. Λευτυχίδης δὲ στερηθεὶς Ζευξιδῆμον γαμέει δευτέρην γυναῖκα Εὐρυδάμην, εὐσαν Μενίου μὲν ἀδελφεῖν, Διακτορίδεω δὲ θυγατέρα, ἐκ τῆς οἱ ἔρσεν μὲν γίνεται οὐδέν, θυγάτηρ δὲ Αμπιτώ, τὴν Ἀρχίδημος ὁ Ζευξιδῆμος γαμέει, δόντος αὐτῷ Λευτυχίδεω. οὐ μὲν οὐδὲ Λευτυχίδης κατεγήρα ἐν Σπάρτῃ, ἀλλὰ τίσιν τοιήνδε τινὰ Δημαρήτῳ ἐξέτισε. ἐστρατήγησε Λακεδαιμονίοισι ἐς Θεσσαλίην, παρεὼν δὲ οἱ ὑποχέαιρα πάντα ποιήσασθαι, ἐδωροδόκησε ἀργύριον πολλόν. ἐπ' αὐτοφώρῳ δὲ ἀλοὺς αὐτοῦ ἐν τῷ στρατοπέδῳ, ἐπικατήμενος χειρῶν πλὴν ἀργυρίου, ἔφυγε ἐκ Σπάρτης ὑπὸ δικαστήριον ἔπαχθεις, καὶ τὰ οἰκία οἱ κατεσκάφη· ἔφυγε δὲ ἐν Τεγέῃ καὶ ἐτελεύτησε ταύτῃ.

73 Ταῦτα μὲν δὴ ἐγένετο χρόνῳ ὕστερον· τότε δὲ ὡς τῷ Κλεομένει ὠδώθη τὸ ἐς τὸν Δημάσθητον πρήγμα, αὐτίκα παραλαβὼν Λευτυχίδα ἐπὶ τοὺς Αἰγινήτας, δεινὸν τινὰ σφι ἔγκοτον διὰ τὸν προπληλακισμόν ἔχων. οὕτω δὴ οὔτε οἱ Αἰγινήται, ἀμφοτέρων τῶν βασιλέων ἡκόντων ἐπ' αὐτούς, ἐδικαίουν ἔτι ἀντιβαίνειν, ἐκείνοί τε ἐπιλεξάμενοι ἄνδρας δέκα Αἰγινήτων τοὺς πλείστου ἀξίους καὶ πλοῦτῳ καὶ γενεῖ ἦγον, καὶ ἄλλους καὶ δὴ καὶ Κοιόν τε τὸν Πολυκρίτον καὶ Κάσαμβον τὸν Ἀριστοκράτες, οἱ περ εἶχον μέγιστον κράτος· ἀγαρόντες δὲ σφεας ἐς γῆν τὴν Ἀττικὴν παραθήτην κατατίθενται ἐς τοὺς ἐχθίστους Αἰγινήτησι Ἀθηναίους.

74 Μετὰ δὲ ταῦτα Κλεομένεα, ἐπαῖστον γενόμενον κακοτεχνήσαντα ἐς Δημάσθητον, δεῖμα ἔλαβε Σπαρτιητέων, καὶ ὑπεξέσχε ἐς Θεσσαλίην. ἐνθεῦτεν δὲ ἀπικόμενος ἐς τὴν Ἀρχαδίην νεώτερα ἐποήσσε πρήγματα, σμυστὰς τοὺς Ἀρχάδας ἐπὶ τῇ Σπάρτῃ, ἄλλους τε δοκούς προσάγων σφι ἢ μὲν ἔψασθαι σφεας αὐτῷ τῇ ἂν ἐξηγήται, καὶ δὴ καὶ ἐς Νώνασκον πόλιν πρόθυμος ἦν τῶν Ἀρχάδων τοὺς προεστειώτας ἀγνέων ἐξορκούν τὸ Στυγὸς ὕδωρ. ἐν δὲ ταύτῃ τῇ πόλι λέγεται εἶναι τῶν Ἀρχάδων τὸ Στυγὸς ὕδωρ, καὶ δὴ καὶ ἔστι τοιόνδε τι· ὕδωρ ὀλίγον φαινόμενον ἐκ πέτρης στάζει ἐς ἄγκος, τὸ δὲ ἄγκος αἵμασις τις περιθέει κύκλος. ἢ δὲ Νώνασκος, ἐν τῇ ἢ πηγῇ αὐτῇ τυγχάνει εὐδσα, πόλις ἐστὶ τῆς Ἀρχαδίας πρὸς

Φενεῶ. μαθόντες δὲ Λακεδαιμόνιοι ταῦτα πρήσσοντα, κατήγον 75 αὐτὸν δεισάντες ἐπὶ τοῖσι αὐτοῖσι ἐς Σπάρτην, τοῖσι καὶ πρότερον ἦρχε. κατελθόντα δὲ αὐτίκα ὑπέλαβε μανίη νοῦσος, ἐόντα καὶ πρότερον ὑπομαργότερον· δικως γὰρ τῷ ἐντύχῳ Σπαρτιητέων, ἐνέχρανε ἐς τὸ πρόσωπον τὸ σκήπτρον. ποιῦντα δὲ αὐτὸν ταῦτα καὶ παραφρονήσαντα ἔδησαν οἱ προσήκοντες ἐν ξύλῳ· ὁ δὲ δεθείς τὸν φύλακον μονωθέντα ἰδὼν τῶν ἄλλων αἰτέει μάχαιραν· οὐ βουλομένον δὲ τὰ πρῶτα δίδόναι ἀπειλεε τὰ μιν αὐτίς ποιήσει, ἐς ὃ δεισας τὰς ἀπειλὰς ὁ φύλακος (ἦν γὰρ τῶν τῆς εἰλωτέων) δίδοι οἱ μάχαιραν. Κλεομένης δὲ παραλαβὼν τὸν σίδηρον ἄρχετο ἐκ τῶν κνημέων ἐωπτόν λωβώμενος· ἐπιτάμων γὰρ κατὰ μήκος τὰς σάρκας προέβαιναν ἐκ τῶν κνημέων ἐς τοὺς μηρούς, ἐκ δὲ τῶν μηρῶν ἐς τε τὰ ἰσχία καὶ τὰς λαπάρας, ἐς ὃ ἐς τὴν γαστέρα ἀπίκετο, καὶ ταύτην καταχορδεύων ἀπέθανε τροπῶ τοιοῦτῳ, ὡς μὲν οἱ πολλοὶ λέγουσι Ἑλλήνων, οἱ τὴν Πυθίην ἀνέγνωσε τὰ περὶ Δημάσθητον λέγειν, ὡς δὲ Ἀθηναῖοι μόνοι λέγουσι, οἱ ἐς Ἐλευσίνα ἐσβαλὼν ἔκειρε τὸ τέμενος τῶν θεῶν, ὡς δὲ Ἀργεῖοι, οἱ ἐξ ἰσοῦ αὐτῶν τοῦ Ἄργου Ἀργείων τοὺς καταφρονήσαντας ἐκ τῆς μάχης καταγινέων κατέκοπτε καὶ αὐτὸ τὸ ἄλλος ἐν ἀλογίῃ ἔχων ἐνέπηρσε.

Κλεομένει γὰρ μαντενομένῳ ἐν Δελφοῖσι ἐχρήσθη Ἄργος 76 αἰρήσειν. ἐπεῖτε δὲ Σπαρτιητέας ἄγων ἀπίκετο ἐπὶ ποταμὸν Ἐρασίον, ὃς λέγεται ἕεῖν ἐκ τῆς Στυμφαλίδος λίμνης (τὴν γὰρ δὴ λίμνην ταύτην ἐς χάσμα ἀφανὲς ἐκδιδούσαν ἀναφαίνεσθαι ἐν Ἀργεῖ, τὸ ἐνθεῦτεν δὲ τὸ ὕδωρ ἦδη τοῦτο ἐπ' Ἀργείων Ἐρασίον καλέεσθαι), ἀπικόμενος ὧν ὁ Κλεομένης ἐπὶ τὸν ποταμὸν τοῦτον ἐσφαγιάζετο αὐτῷ· καὶ οὐ γὰρ ἐκαλλίερες οὐδαμῶς διαβαίνειν μιν, ἄγασθαι μὲν ἔφη τοῦ Ἐρασίου οὐ προδιδόντος τοὺς πολίτας, Ἀργείους μέντοι οὐδ' ὡς χαίρησειν. μετὰ δὲ ἐξαναχωρήσας τὴν στρατιὴν κατήγαγε ἐς Θυρέην, σφαγιασάμενος δὲ τῇ θαλάσῃ ταῦρον πλοίοισι σφεας ἦγαγε ἐς τε τὴν Τίονθιν χώραν καὶ Ναυπλίην. Ἀργεῖοι δὲ ἐβοήθηον, πυνθανόμενοι ταῦτα, ἐπὶ θαλάσῃ 77 σαν· ὡς δὲ ἀγχοῦ μὲν ἐγίνοντο τῆς Τίονθος, χώρῳ δὲ ἐν τοῦτῳ, τῷ κέεται Σήπεια ὄνομα, μεταίχιμιον οὐ μέγα ἀπολιπόντες, ἔζοντο

ἀντίοι τοῖσι Λακεδαιμονίοισι. ἐνθαῦτα δὴ οἱ Ἀργεῖοι τὴν μὲν ἐκ τοῦ φανεροῦ μάχην οὐκ ἐφοβέοντο, ἀλλὰ μὴ δόλῳ αἰρεθέωσι· καὶ γὰρ δὴ σφι ἐς τοῦτο τὸ πρῆγμα εἶχε τὸ χρηστήριον, τὸ ἐπίκοινα ἔχρησε ἡ Πυθίη τοῦτοισί τε καὶ Μιλησίοισι, λέγον ὧδε·

ἀλλ' ὅταν ἡ θήλεια τὸν ἄρσενά νικήσασα

ἐξέλασῃ καὶ κῶδος ἐν Ἀργείοισιν ἄρῃται,

πολλὰς Ἀργείων ἀμφιδρυφέας τότε θήσει.

ὡς ποτέ τις ἐρέει καὶ ἐπεσομένων ἀνθρώπων·

θεῖνός ὄφρις τριέλκτος ἀπώλετο δορυ δαμασθεῖς.

ταῦτα δὴ πάντα συνελθόντα τοῖσι Ἀργείοισι φόβον παρέιχε. καὶ δὴ σφι πρὸς ταῦτα ἔδοξε τῷ κήρῳ τῶν πολεμίων χρᾶσθαι, δόξαν δέ σφι ἐποίουν τοιόνδε· ὅπως δὲ Σπαρτιήτης κήρυξ προσημαῖνοι τι
78 Λακεδαιμονίοισι, ἐποίουν καὶ οἱ Ἀργεῖοι τὸντὸ τοῦτο. μαθὼν δὲ ὁ Κλεομένης ποιούντας τοὺς Ἀργείους, διοτὸν τι ὁ σφέτερος κήρυξ σημήρειε, παραγγέλλει σφι, ὅταν σημήρη ὁ κήρυξ ποιέσθαι ἄριστον, τότε ἀναλαβόντας τὰ ὄπλα χωρέειν ἐς τοὺς Ἀργείους. ταῦτα καὶ ἐγένετο ἐπιτελέα ἐκ τῶν Λακεδαιμονίων· ἄριστον γὰρ ποιούμενοισι τοῖσι Ἀργείοισι ἐκ τοῦ κηρύγματος ἐπεκείατο, καὶ πολλοὺς μὲν ἐφόνευσαν αὐτῶν, πολλῶν δὲ τι πλεῖνας ἐς τὸ ἄλσος τοῦ Ἄργου
79 καταφρονήσας περιζόμενοι ἐφύλασσον. ἐνθεῦτεν δὲ ὁ Κλεομένης ἐποίησε τοιόνδε· ἔχων αὐτομόλους ἄνδρας καὶ πενθανόμενος τοῦτων, ἐξεκάλει πέμπων κήρυκα, ὀνομασί λέγων τῶν Ἀργείων τοὺς ἐν τῷ ἱερῷ ἀπεργόμενος, ἐξεκάλει δὲ φᾶς αὐτῶν ἔχειν τὰ ἄποινα· ἄποινα δὲ ἐστὶ Πελοπονησίοισι δύο μνᾶι τεταγμένα καὶ ἄνδρα αἰχμάλωτον ἐκτίειν. κατὰ πενήκοντα δὴ ὦν τῶν Ἀργείων ὡς ἐκάστοις ἐκκαλύμενος ὁ Κλεομένης ἔκεινε. ταῦτα δὲ κως γινόμενα ἐλελήθεε τοὺς λοιποὺς τοὺς ἐν τῷ τεμένει· ἔτε γὰρ πυκνοῦ ἐόντος τοῦ ἄλσεος, οὐκ ὦρων οἱ ἐντὸς τοὺς ἐκτός, ὃ τι ἔπρησσαν, πρὶν γε δὴ αὐτῶν τις ἀναβάς ἐπὶ δένδρος κατεῖδε τὸ ποιούμενον. οὕτων
80 δὴ ἔτι καλεόμενοι ἐξήσαν. ἐνθαῦτα δὴ ὁ Κλεομένης ἐκέλευε πάντα τινὰ τῶν εἰλωτῶν περιπέειν ἕλη τὸ ἄλσος, τῶν δὲ πιθομένων ἐνέπρησε τὸ ἄλσος. καιομένων δὲ ἤδη ἐπείρετο τῶν τινα αὐτομόλων, τίνος εἴη θεῶν τὸ ἄλσος· ὃ δὲ ἔφη Ἄργου εἶναι. ὃ δὲ ὡς ἤκουσε, ἀναστεινάξας μέγα εἶπε ὦ Ἀπολλὸν χρηστήριε, ἡ μεγάλως

με ἠπάτηκας φάμενος Ἄργος αἰρήσειν· συμβάλλομαι δ' ἐξήκειν μοι τὸ χρηστήριον." μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Κλεομένης τὴν μὲν πλέω 81 στρατιὴν ἀπῆκε ἀπιέναι ἐς Σπάρτην, χιλλοὺς δὲ αὐτὸς λαβὼν τοὺς ἀριστεάς ἦκε ἐς τὸ Ἡραῖον θύσων. βουλόμενον δὲ αὐτὸν θύειν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ ὁ ἱερεὺς ἀπηγόρευε, φᾶς οὐκ ὄσιον εἶναι ξεινῶν αὐτόθι θύειν. ὁ δὲ Κλεομένης τὸν ἱερέα ἐκέλευε τοὺς εἰλωτας ἀπὸ τοῦ βωμοῦ ἀπάγοντας μαστιγῶσαι, καὶ αὐτὸς ἔθυσσε· ποιήσας δὲ ταῦτα ἀπῆκε ἐς τὴν Σπάρτην. ροστήσαντα δὲ μιν ὑπήγον οἱ 82 ἐχθροὶ ὑπὸ τοὺς ἐφόρους, φάμενοί μιν δωροδοκίσαντα οὐκ ἐλεῖν τὸ Ἄργος, παρεὸν ἐνπειτέως μιν ἐλεῖν. ὃ δὲ σφι ἔλεξε, οὔτε εἰ ψευδόμενος οὔτε εἰ ἀληθέα λέγων, ἔχω σαφηνέως εἶπαι, ἔλεξε δ' ὦν φάμενος, ἐπιείτε δὴ τὸ τοῦ Ἄργου ἱερὸν εἶλε, δοκέειν οἱ ἐξεληλυθέναι τὸν τοῦ θεοῦ χρησμόν· πρὸς ὧν ταῦτα οὐδὲ δικαιοῦν πειρᾶν τῆς πόλιος, πρὶν γε δὴ ἱεροῖσι χρῆσθαι καὶ μάθῃ, εἴτε οἱ ὁ θεὸς παραδιδῶι, εἴτε οἱ ἐμποδῶν ἔσθῃκε· καλλιερειμένῳ δὲ ἐν τῷ Ἡραίῳ ἐκ τοῦ ἀγάλματος τῶν στηθῶν φλόγα πυρὸς ἐκλάμψαι, μαθεῖν δὲ αὐτὸς οὕτω τὴν ἀρεκείην, ὅτι οὐκ αἰρέει τὸ Ἄργος· εἰ μὲν γὰρ ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἀγάλματος ἐξέλαμψε, αἰρέειν ἐν καὶ ἄκρης τὴν πόλιν, ἐκ τῶν στηθῶν δὲ λάμψαντος, πᾶν οἱ πεποιῆσθαι, ὅσον ὁ θεὸς ἐβούλετο γενέσθαι. ταῦτα δὲ λέγων πιστὰ τε καὶ οἰκῶτα ἐδόκειε Σπαρτιήτησι λέγειν, καὶ ἀπέφηνε πολλὸν τοὺς διώκοντας.

Ἄργος δὲ ἀνδρῶν ἐχηρώθη οὕτω, ὥστε οἱ δοῦλοι αὐτῶν ἔσχον 83 πάντα τὰ πρῆγματα ἄρχοντές τε καὶ διέποντες, ἐς δ' ἐπήβησαν οἱ τῶν ἀπολομένων παῖδες. ἔπειτ' ὄφρα οἱ, ἀνακτώμενοι ὀπίσω ἐς ἑωυτοὺς τὸ Ἄργος, ἐξέβαλον· ἐξωθεύμενοι δὲ οἱ δοῦλοι μάχῃ ἔσχον Τίρυνθα. τέως μὲν δὴ σφι ἦν ἄρθμια εἰς ἀλλήλους, ἔπειτα δὲ ἐς τοὺς δούλους ἦλθε ἀνὴρ μάντις Κλέανδρος, γένος ἑὼν Φιγαλεὺς ἀπ' Ἀρχαδίας· οὗτος τοὺς δούλους ἀνέγνωσε ἐπιθέσθαι τοῖσι δεσπότῃσι. ἐκ τούτου δὴ πόλεμός σφι ἦν ἐπὶ χρόνον συγχρόν, ἐς δ' ἡ μῆτις οἱ Ἀργεῖοι ἐπεκράτησαν.

Ἀργεῖοι μὲν νυν διὰ ταῦτα Κλεομένει φασὶ μανέντα ἀπολέ- 84 σθαι κακῶς· αὐτοὶ δὲ Σπαρτιῆται φασὶ ἐκ δαιμονίου μὲν οὐδεὸς μανῆραι Κλεομένει, Σκύθῃσι δὲ ὀμιλήσαντά μιν ἀρητοπώτην γενέ-

σθαι καὶ ἐκ τοῦτου μαῆνραι. Σκύθας γὰρ τοὺς νομάδας, ἐπειτε σφι Λαρεῖον ἐμβαλεῖν ἐς τὴν χώραν, μετὰ ταῦτα μεμονόται μιν τίσασθαι, πέμψαντας δὲ ἐς Σπάρτην συμμαχίην τε ποιέεσθαι καὶ συντίθεσθαι, ὡς χρεὼν εἶη, αὐτοὺς μὲν τοὺς Σκύθας παρὰ Φᾶσιν ποταμὸν περᾶν ἐς τὴν Μηδικὴν ἐσβαλεῖν, σφέας δὲ τοὺς Σπαρτιήτας κελεύειν ἐξ Ἐφέσου δορυμένους ἀναβαίνειν καὶ ἔπειτα ἐς τὸ αὐτὸ ἀπαντᾶν. Κλεομένεια δὲ λέγουσι, ἡρότων τῶν Σκυθῶν ἐπὶ ταῦτα, διμλέειν σφι μεζόνως, διμλέοντα δὲ μᾶλλον τοῦ ἰκνεομένου μαθεῖν τὴν ἀκριτοποσίην παρ' αὐτῶν· ἐκ τοῦτου δὲ μαῆνραι μιν νομίζουσι Σπαρτιῆται. ἔκ τε τόσον, ὡς αὐτοὶ λέγουσι, ἐπεὶ ζωρότερον βούλωνται πιεῖν, "ἐπισκῦθισον" λέγουσι. οὕτω δὲ Σπαρτιῆται τὰ περὶ Κλεομένεια λέγουσι· ἐμοὶ δὲ δοκεῖ τίσιν ταύτην ὁ Κλεομένης Δημαρτήρῳ ἐκτίσαι.

- 85 Τελευτήσαντος δὲ Κλεομένειας, ὡς ἐπίθοντο Αἰγινήται, ἐπεμ-
πον ἐς Σπάρτην ἀγγέλους καταβασσομένους Λευτυχίδεω περὶ τῶν
ἐν Ἀθήνῃσι διμῶν ἐχομένων. Λακεδαιμόνιοι δὲ δικαστήριον συν-
αγαρόντες ἔγνωσαν περιβρίσθαι Αἰγινήτας ὑπὸ Λευτυχίδεω, καὶ
μιν κατέκριναν ἔκδοτον ἔγεσθαι ἐς Αἴγινα ἀντὶ τῶν ἐν Ἀθή-
νησι ἐχομένων ἀνδρῶν. μελλόντων δὲ ἄγειν τῶν Αἰγινήτων τὸν
Λευτυχίδα, εἶπέ σφι Θεασίδης ὁ Λεωπρέπεις, ἔων ἐν Σπάρτῃ
ἀνὴρ δόκιμος· "τί βουλευέσθε ποιέειν, ἄνδρες Αἰγινήται; τὸν βασι-
λέα τῶν Σπαρτιητέων ἔκδοτον γενόμενον ὑπὸ τῶν πολιητέων ἄγειν;
εἰ νῦν ὀργῇ χρεώμενοι ἔγνωσαν οὕτω Σπαρτιῆται, δικως ἐξ ἰστέρης
μὴ τι ὑμῖν, ἦν ταῦτα πρήσσητε, πανώλεθρον κακὸν ἐς τὴν χώραν
ἐσβάλωσι." ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Αἰγινήται ἔσχοντο τῆς ἀγωγῆς,
ὁμολογίῃ δὲ ἐχρήσαντο τοῦδε, ἐπισπόμενον Λευτυχίδα ἐς Ἀθή-
νας ἀποδοῦναι Αἰγινήται τοὺς ἀνδρας. ὡς δὲ ἀπικόμενος Λευ-
τυχίδης ἐς τὰς Ἀθήνας ἀπαίτεε τὴν παραθήκην, οἱ Ἀθηναῖοι
προφάσιαι εἶλλον, οὐ βουλόμενοι ἀποδοῦναι, φάντες δύο σφέας
ἔόντας βασιλέας παραδέσθαι καὶ οὐ δικαιοῦν τῷ ἐτέρῳ ἄνευ τοῦ
ἑτέρου ἀποδιδόναι· οὐ φαιμένων δὲ ἀποδώσειν τῶν Ἀθηναίων,
α) ἔλεξε σφι Λευτυχίδης τάδε· "ὦ Ἀθηναῖοι, ποιέετε μὲν ἰστέτερα
βούλεσθε αὐτοὶ· καὶ γὰρ ἀποδιδόντες ποιέετε δαῖτα, καὶ μὴ ἀπο-
διδόντες τὰ ἐναντία τούτων· δικοῖον μέντοι τι ἐν τῇ Σπάρτῃ συν-

ηρείχθη γενέσθαι περὶ παραθήκης, βούλομαι ὑμῖν εἶπαι. λέγομεν
ἡμεῖς οἱ Σπαρτιῆται γενέσθαι ἐν τῇ Λακεδαίμονι κατὰ τρίτην
γενεὴν τὴν ἀπ' ἐμέο Γλαῦκον Ἐπικυδέος παῖδα· τούτον τὸν ἄνδρα
φαιμέν τὰ τε ἄλλα πάντα περιήκειν τὰ πρῶτα, καὶ δὴ καὶ ἀκούειν
ἄριστα δικαιοσύνης περὶ πάντων, ὅσοι τὴν Λακεδαίμονα τούτον
τὸν χρόνον οἴκων. συννευχθῆναι δὲ οἱ ἐν χρόνῳ ἰκνευμένῳ τάδε
λέγομεν. ἄνδρα Μιλήσιον ἀπικόμενον ἐς Σπάρτην βούλεσθαι οἱ
ἐλθεῖν ἐς λόγους, προῖσχύμενον τοιαύδε· "εἰμὶ μὲν Μιλήσιος, ἦκα
δὲ τῆς σῆς, Γλαῦκε, δικαιοσύνης βουλόμενος ἀπολαῦσαι. ὡς γὰρ
δὴ ἀνὰ πᾶσαν μὲν τὴν ἄλλην Ἑλλάδα, ἐν δὲ καὶ περὶ Ἰωνίην,
τῆς σῆς δικαιοσύνης ἦν λόγος πολλός, ἐμειωντῶ λόγους ἐδίδον καὶ
διεπικίνδυνός ἐστι αἰεὶ κοτε ἢ Ἰωνίῃ, ἢ δὲ Πελοπόννησος ἀσφα-
λέως ἰδρυμένη, καὶ διότι χρήματα οὐδαμὰ τοὺς αὐτοὺς ἔστι ὄραν
ἔχοντας. ταῦτά τε ὦν ἐπιλεγόμενῳ καὶ βουλευομένῳ ἔδοξε μοι τὰ
ἡμίσεια πάσης τῆς οὐσίας ἐξαργυρώσαντα θέσθαι παρὰ σέ, εἰ ἐξ-
επισταμένῳ, ὡς μοι κείμενα ἔσται παρὰ σοὶ σόα. σὺ δὲ μοι καὶ
τὰ χρήματα δέξαι καὶ τάδε τὰ σύμβολα σῶζε λαβών· ὅς δ' ἔν
ἔχων ταῦτα ἀπαιτή, τούτῳ ἀποδοῦναι." ὁ μὲν δὴ ἀπὸ Μιλήτου β)
ἦκων ξείνος τοσαῦτα ἔλεξε, Γλαῦκος δὲ ἐδέξατο τὴν παραθήκην
ἐπὶ τῷ εἰρημένῳ λόγῳ. χρόνου δὲ πολλοῦ διεληθόντος ἦλθον ἐς
Σπάρτην τούτου τοῦ παραθεμένου τὰ χρήματα οἱ παῖδες, ἐλ-
θόντες δὲ ἐς λόγους τῷ Γλαῦκῳ καὶ ἀποδεικνύντες τὰ σύμβολα
ἀπαίτεον τὰ χρήματα· ὃ δὲ διωθέετο ἀντυποκρινόμενος τοιαύδε·
"οὔτε μέμνημαι τὸ πρῆγμα οὔτε με περιφέρει οὐδὲν εἰδέναι τούτων,
τῶν ὑμεῖς λέγετε, βούλομαι τε ἀναμνησθεῖς ποιέειν πᾶν τὸ δίκαιον·
καὶ γὰρ εἰ ἔλαβον, ὀρθῶς ἀποδοῦναι, καὶ εἰ γε ἀρχὴν μὴ ἔλαβον,
νόμοισι τοῖσι Ἑλλήνων χρήσομαι ἐς ὑμέας. ταῦτα ὦν ὑμῖν ἀνα-
βάλλομαι κρώσειν ἐς τέταρτον μῆνα ἀπὸ τοῦδε." οἱ μὲν δὲ Μιλή- γ)
σιοι συμφορὴν ποιούμενοι ἀπαλλάσσοντο, ὡς ἀπεστερημένοι τῶν
χρημάτων, Γλαῦκος δὲ ἐπορεύετο ἐς Λελαφὸς χρησόμενος τῷ χρη-
στηρίῳ. ἐπειρωπῶντα δὲ αὐτὸν τὸ χρηστήριον, εἰ δοκῶ τὰ χρήματα
ληίσθηται, ἢ Πυθίῃ μετέρχεται τοισίδε τοῖσι ἔπει·

Γλαῦκ' Ἐπικυδείδῃ, τὸ μὲν αὐτίκα κέρδιον οὕτως
δοκῶ νικῆσαι καὶ χρήματα λήισσασθαι.

ὄμνῃ, ἐπεὶ θάνατός γε καὶ εἴσορκον μένει ἄνδρα.
ἀλλ' ὄρκου πάσις ἔστιν, ἀνώνημος, οὐδ' ἐπι χεῖρας
οὐδὲ πόδες· κραίπνός δὲ μετέρχεται, εἰς ὃ κε πᾶσαν
συμμάρφας ὀλέση γενεὴν καὶ οἶκον ἑπάρτα.

ἄνδρός δ' εἴσορκου γενεὴ μετόπισθεν ἀμείνων.

ταῦτα ἀκούσας ὁ Γλαῦκος συγγνώμην τὸν θεὸν παραίτετο αὐτῷ
σχεῖν τῶν ἠηθέντων. ἡ δὲ Πυθίη ἔφη τὸ πειρηθῆναι τοῦ θεοῦ
δ) καὶ τὸ ποιῆσαι ἴσον δύνασθαι. Γλαῦκος μὲν δὴ μεταπεμψάμενος
τοὺς Μιλησίους ξείνους ἀποδιδόσκει τὰ χρήματα. τοῦ δὲ εἵνεκα
ὁ λόγος ὅδε, ὃ Ἀθηναῖοι, ὀρμηθῆτε λέγεσθαι ἐς ὑμέας, εἰρήσεται·
Γλαῦκου νῦν οὔτε τι ἀπόγονον ἔστι οὐδὲν οὔτ' ἰστίη οὐδεμία
νομιζομένη εἶναι Γλαῦκου, ἐκτίτριπται τε πρόροξις ἐν Σπάρτης.
οὕτω ἀγαθὸν μηδὲ διανοέσθαι περὶ παραθήκης ἄλλο γε ἢ ἀπα-
τεόντων ἀποδιδόναι."

87 Δευτηρίδης μὲν εἶπας ταῦτα, ὡς οἱ οὐδὲ οὕτως ἐσῆκονον οἱ
Ἀθηναῖοι, ἀπαλλάσσετε· οἱ δὲ Αἰγινήται, πρὶν τῶν πρότερον ἀδι-
κημάτων δοῦναι δίκας, τῶν ἐς Ἀθηναίους ἔβρισαν Θηβαίοισι χαρι-
ζόμενοι, ἐποίησαν τοιόνδε· μεμφόμενοι τοῖσι Ἀθηναίοισι καὶ
ἀξιούντες ἀδικέεσθαι, ὡς τιμωρησόμενοι τοὺς Ἀθηναίους παρ-
εσκενάζοντο· καὶ ἦν γὰρ δὴ τοῖσι Ἀθηναίοισι πεντατηρίς ἐπὶ Σου-
νίῳ, λοχίσαντες τὴν θεωρίδα νέα εἶλον πλήρεα ἀνδρῶν τῶν πρώ-
88 των Ἀθηναίων, λαβόντες δὲ τοὺς ἄνδρας ἔδησαν. Ἀθηναῖοι δὲ
παθόντες ταῦτα πρὸς Αἰγινήτων οὐκέτι ἀνεβάλλοντο μὴ οὐ τὸ
πᾶν μηχανήσασθαι ἐπ' Αἰγινήτησι. καὶ ἦν γὰρ Νικόδρομος Κνοί-
θου καλεόμενος ἐν τῇ Αἰγίῃ ἀνὴρ δόκιμος, οὗτος μεμφόμενος μὲν
τοῖσι Αἰγινήτησι (τῇ) προτέραν ἑνωτοῦ ἐξέλασιν ἐκ τῆς νήσου, μα-
θὼν δὲ τότε τοὺς Ἀθηναίους ἀναστημένους ἔρδειν Αἰγινήτας κακῶς,
συντίθεται Ἀθηναίοισι προδοσίην Αἰγίης, φράσας ἐν τῇ τε ἡμέρῃ
89 ἐπιχειρήσει, καὶ ἐκείνους ἐς τὴν ἡμεῖν δείξει βοηθέοντας. μετὰ ταῦτα
καταλαμβάνει μὲν κατὰ τὰ συνειδήματα Ἀθηναίοισι ὁ Νικόδρο-
μος τὴν παλαιὰν καλεομένην πόλιν, Ἀθηναῖοι δὲ οὐ παραγίνονται
ἐς δέον· οὐ γὰρ ἔτυχον εἶδουσαι νέες σφι ἀξιόμαχοι τῆσι Αἰγινήτων
συμβάλεῖν. ἐν ᾧ ὡν Κορινθίων ἐδέοντο χρῆσαι σφι νέας, ἐν τούτῳ
διεφθάρη τὰ πρήγματα. οἱ δὲ Κορινθιοί, ἦσαν γὰρ σφι τοῦτον

τὸν χρόνον φίλοι ἐς τὰ μάλιστα, Ἀθηναίοισι δίδουσι δεομένοι
εἴσοσι νέας, δίδουσι δὲ πενταδράχμους ἀποδόμενοι· δωτήν γὰρ ἐν
τῷ νόμῳ οὐκ ἔξῃν δοῦναι. ταύτας τε δὴ λαβόντες οἱ Ἀθηναῖοι
καὶ τὰς σφετέρας, πληρώσαντες ἑβδομήκοντα νέας τὰς ἀπάσας,
ἔπλεον ἐπὶ τὴν Αἰγίαν καὶ ἐσιτέρησαν ἡμέρη μὴ τῆς συγκειμένης.
Νικόδρομος δέ, ὡς οἱ Ἀθηναῖοι ἐς τὸν καιρὸν οὐ παρεγίνοντο, ἐς 90
πλοῖον ἐσβάς ἐκιδιδήσει ἐκ τῆς Αἰγίης· σὺν δὲ οἱ καὶ ἄλλοι ἐκ
τῶν Αἰγινήτων ἔσποντο, τοῖσι Ἀθηναῖοι Σούνιον οἰκῆσαι ἔδοσαν.
ἐνθεῦτεν δὲ οὗτοι δομώμενοι ἔφερόν τε καὶ ἦγον τοὺς ἐν τῇ νήσῳ
Αἰγινήτας. ταῦτα μὲν δὴ ἕστερον ἐγίνετο· Αἰγινήτων δὲ οἱ παχέες, 91
ἐπαναστάτος τοῦ δήμου σφι ἕμα Νικόδρομον, ἐπεκράτησαν, καὶ
ἔπειτὰ σφεας χειρωσάμενοι ἐξήγον ἀπολέοντες. ἀπὸ τούτου δὲ
καὶ ἄγος σφι ἐγένετο, τὸ ἐκθύσασθαι οὐκ οἶοι τε ἐγένοντο ἐπι-
μηχανώμενοι, ἀλλ' ἔφθασαν ἐκπεσόντες πρότερον ἐκ τῆς νήσου, ἢ
σφι ἦσαν γενέσθαι τὸν θεόν. ἑπτακοσίους γὰρ δὴ τοῦ δήμου
ζωηρήσαντες ἐξήγον ὡς ἀπολέοντες, εἰς δὲ τις τούτων ἐμφηγὼν
τὰ δεσμὰ καταφεύγει πρὸς πρόθρον Ἀήμητρος θεσμοφόρος, ἐπι-
λαβόμενος δὲ τῶν ἐπισπαστήρων εἶχετο· οἱ δὲ ἐπέιτε μιν ἀπο-
σπάσαι οὐκ οἶοι τε ἀπέλοντες ἐγίνοντο, ἀποκόψαντες αὐτοῦ τὰς
χεῖρας ἦγον οὕτω, αἱ χεῖρες δὲ ἐκείναι ἐμπεφυκῆναι ἦσαν τοῖσι
ἐπισπαστήροισι.

Ταῦτα μὲν νῦν σφεας αὐτοὺς οἱ Αἰγινήται ἐργάσαντο, Ἀθη- 92
ναίοισι δὲ ἦκουσι ἐνανμάχησαν νησί ἑβδομήκοντα, ἐσσωθέντες δὲ
τῇ ναυμαχίᾳ ἐπεκαλέοντο τοὺς αὐτοὺς καὶ πρότερον, Ἀργείους. καὶ
δὴ σφι οὗτοι μὲν οὐκέτι βοηθέουσι, μεμφόμενοι, διὰ Αἰγινάται
νέες, ἀνάγκη λαμφθεῖσαι ὑπὸ Κλεομένους, ἔσχον τε ἐς τὴν Ἀργολίδα
χώρην καὶ συναπέβησαν Λακεδαιμονίοισι· συναπέβησαν δὲ καὶ
ἀπὸ Σικωνίων νεῶν ἄνδρες τῇ αὐτῇ ταύτῃ ἐσβολῇ· καὶ σφι ὑπ'
Ἀργείων ἐπεβλήθη ζημίη χίλια τάλαντα ἐκτίσαι, πεντακόσια ἑκα-
τέρους. Σικωνιοί μὲν νῦν συγγρόντες ἀδικῆσαι ὁμολόγησαν ἑκατὸν
τάλαντα ἐκτίσαντες ἀζήμοι εἶναι, Αἰγινήται δὲ οὔτε συνεγνώ-
σκοντο ἦσαν τε αἰθαδέστεροι. διὰ δὴ ταῦτα δεομένοισι ἀπὸ μὲν
τοῦ δημοσίου οὐδεὶς Ἀργείων· ἐπὶ ἐβοήθειε, ἐθελονταὶ δὲ ἐς χίλιους·
ἦγε δὲ αὐτοὺς στρατηγὸς Εὐρυβάτης, πεντάεθλον ἐπασχίσας, τοῦ-

των οἱ πλεῖνες οὐκ ἀπειρόστησαν ὀπίσω, ἀλλ' ἐτελεύτησαν ὑπ' Ἀθηναίων ἐν Αἰγίῃ· αὐτὸς δὲ ὁ στρατηγὸς Εὐρυβάτης, μονομαχίῃν ἐπασκέων, τρεῖς μὲν ἄνδρας τρώπῳ τοιοῦτῳ κτείνει, ὑπὸ
 93 δὲ τοῦ τετάρτου Σωφάνεος τοῦ Δεκελέος ἀποθνήσκει. Αἰγινῆται δὲ ἑοῦσι ἀτάκτοισι Ἀθηναίοισι συμβαλόντες τῆσι νησὶ ἐνίκησαν, καὶ σφειν νέας τέσσαρας αὐτοῖσι ἀνδράσι εἶλον.
 94 Ἀθηναίοισι μὲν δὴ πόλεμος συνῆπτο πρὸς Αἰγινήτας· ὁ δὲ Πέρσης τὸ ἔωντοῦ ἐποίησε, ὥστε ἀναμνησκότιός τε αἰεὶ τοῦ θεράποντος μεμνήσθαι μιν τῶν Ἀθηναίων, καὶ Πεισιστρατιδῶν προσκατημένων καὶ διαβαλλόντων Ἀθηναίους, ἕμα δὲ βουλόμενος ὁ Δαρείος, ταύτης ἔχόμενος τῆς προφάσιος, καταστρέφεται τῆς Ἑλλάδος τοὺς μὴ δόντας αὐτῷ γῆν τε καὶ ἕδωρ. Μαρδόνιον μὲν δὴ φλαύρως πρήξαντα τῷ στόλῳ παραλίει τῆς στρατηγίης, ἄλλους δὲ στρατηγούς ἀποδέξας ἀπέστειλεν ἐπὶ τὴν Ἐρέτριαν καὶ Ἀθήνας, Λατίν τε, ἔοντα Μῆδον γένος, καὶ Ἀρταφρένεα τὸν Ἀρταφρένεος παῖδα, ἀδελφιδέον ἔωντοῦ· ἐντειλάμενος δὲ ἀπέπεμπε ἑξακτοροδισάντας Ἀθήνας καὶ Ἐρέτριαν ἀνάγειν ἔωντῷ ἐς ὄψιν τὰ ἀνδρά-
 95 ποδα. ὡς δὲ οἱ στρατηγοὶ οὗτοι οἱ ἀποδεχθέντες, πορευόμενοι παρὰ βασιλέος, ἀπίκοντο τῆς Κιλικίης ἐς τὸ Ἀλῆιον πεδίον, ἕμα ἀγόμενοι πεζὸν στρατὸν πολλόν τε καὶ εὖ ἔσκενασμένον, ἐνθαῦτα στρατοπεδουμένοι οἱ ἐπῆλθε μὲν ὁ ναυτικὸς πᾶς στρατὸς ὁ ἐπιταχθεὶς ἐκάστοισι, παρεγένοντο δὲ καὶ αἱ ἵππαργοὶ νέες, τὰς τῷ προτέρῳ ἔτει προεῖπε τοῖσι ἔωντοῦ δασμοφόροι οἱ Δαρείος ἐτοιμάζειν. ἐσβαλόμενοι δὲ τοὺς ἵππους ἐς ταύτας καὶ τὸν πεζὸν στρατὸν ἐσβιβάσαντες, ἔπλεον ἑξακοσίησι τριήρεσι ἐς τὴν Ἰωνίην. ἐνθεῦτεν δὲ οὐ παρὰ τὴν ἤπειρον εἶχον τὰς νέας ἰθὺν τοῦ τε Ἑλληπόντου καὶ τῆς Θρηκίης, ἀλλ' ἐκ Σάμου δομώμενοι παρὰ τὴν Ἰακρίον καὶ διὰ νήσων τὸν πλόν ἐποιεῦντο, ὡς μὲν ἔμοι δοκέειν, δεῖσαντες τὸν περίπλον τοῦ Ἄθω, ὅτι τῷ προτέρῳ ἔτει ποιούμενοι ταύτην τὴν κομιδὴν μεγάλως προσέπταισαν· πρὸς δὲ καὶ ἡ Νάξος σφέας
 96 ἠνάγκαζε, πρότερον οὐκ ἀλοῦσα. ἐπεὶ δὲ ἐκ τοῦ Ἰακρίου πελάγους προσφερόμενοι προσέμιξαν τῇ Νάξῳ (ἐπὶ ταύτην γὰρ δὴ πρώτην ἐπέειχον στρατεύεσθαι οἱ Πέρσαι, μεμνημένοι τῶν πρότερον), οἱ Νάξιοι πρὸς τὰ ὄρεα οἴχοντο φεύγοντες οὐδὲ ἐπέμειναν. οἱ δὲ

Πέρσαι ἀνδροποδισάμενοι τοὺς κατέλαβον αὐτῶν, ἐνέπρησαν καὶ τὰ ἱρὰ καὶ τὴν πόλιν. ταῦτα δὲ ποιήσαντες ἐπὶ τὰς ἄλλας νήσους ἀνάγοντο.

Ἐν ᾧ δὲ οὗτοι ταῦτα ἐποίουν, οἱ Ἀῆλιοι, ἐκλιπόντες καὶ αὐτοὶ 97 τὴν Ἀῆλον, οἴχοντο φεύγοντες ἐς Τήνον. τῆς δὲ στρατιῆς καταπλεούσης ὁ Λάτις προπλώσας οὐκ ἔα τὰς νέας πρὸς τὴν Ἀῆλον προσομιῶσθαι, ἀλλὰ πέρην ἐν τῇ Ῥηναίῃ· αὐτὸς δὲ πυθόμενος, ἵνα ἦσαν οἱ Ἀῆλιοι, πέμπτων κήρυκα ἠγόρευέ σφι τάδε· “ἄνδρες ἱεῖοί, τί φεύγοντες οἴχεσθε, οὐκ ἐπιτήδεα καταγρόντες κατ' ἐμεῦ; ἐγὼ γὰρ καὶ αὐτὸς ἐπὶ τοσοῦτό γε φρονέω, καὶ μοι ἐκ βασιλέος ὧδε ἐπέσταλται, ἐν τῇ χώρῃ οἱ δύο θεοὶ ἐγένοντο, ταύτην μηδὲν σίνεσθαι, μήτε αὐτὴν τὴν χώραν μήτε τοὺς οἰκίτορας αὐτῆς. νῦν ὦν καὶ ἄπιτε ἐπὶ τὰ ὑμέτερα αὐτῶν καὶ τὴν νῆσον νέμεσθε.” ταῦτα μὲν ἐπεκηρυκνέυστο τοῖσι Ἀῆλιοισι, μετὰ δὲ λιβανωτοῦ τριηκόσια τάλαντα κατανήσας ἐπὶ τοῦ βωμοῦ ἐθυμίησε. Λάτις μὲν 98 δὴ ταῦτα ποιήσας ἔπλεε ἕμα τῷ στρατῷ ἐπὶ τὴν Ἐρέτριαν πρώτη, ἕμα ἀγόμενος καὶ Ἴωνας καὶ Αἰολέας· μετὰ δὲ τοῦτον ἐνθεῦτεν ἑξαναχθέντα Ἀῆλιος ἐκινήθη, ὡς ἔλεγον Ἀῆλιοι, καὶ πρώτη καὶ ἕστατα μέχρι ἐμεῦ σεισθεῖσα. καὶ τοῦτο μὲν κοινὸν τέρας ἀνθρώποισι τῶν μελλόντων ἔσεσθαι κακῶν ἔφηρε ὁ θεός. ἐπὶ γὰρ Δαρείου τοῦ Ὑστάσπεος καὶ Ξέρξεω τοῦ Δαρείου καὶ Ἀρτοξέρξεω τοῦ Ξέρξεω, τριῶν τουτέων ἐπεξῆς γενεῶν, ἐγένετο πλέω κακὰ τῇ Ἑλλάδι ἢ ἐπὶ εἵκοσι ἄλλας γενεὰς τὰς πρὸ Δαρείου γενομένας, τὰ μὲν ἀπὸ τῶν Περσέων αὐτῇ γέγονε, τὰ δὲ ἀπ' αὐτῶν τῶν κορυφαίων περὶ τῆς ἀρχῆς πολεμοῦντων. οὕτω οὐδὲν ἦν ἀεικὲς κινήθηναι Ἀῆλον, τὸ πρὶν εἶδον ἀκίνητον. δύναται δὲ κατὰ Ἑλλάδα γλώσσαν ταῦτα τὰ ὀνόματα, Δαρείος ἐρξῆς, Ξέρξης ἀρήιος, Ἀρτοξέρξης μέγας ἀρήιος. τοῦτους μὲν δὴ τοὺς βασιλέας ὧδε ἂν ὀρθῶς κατὰ γλώσσαν τὴν σφειτέρην Ἑλληνες καλέοιεν.

Οἱ δὲ βάρβαροι ὡς ἀπήειραν ἐκ τῆς Ἀῆλον, προσίσχον πρὸς 99 τὰς νήσους, ἐνθεῦτεν δὲ στρατιὴν τε παρελάμβανον καὶ δημόρους τῶν νησιωπέων παῖδας ἐλάμβανον. ὡς δὲ περιπλέοντες τὰς νήσους προσέσχον καὶ ἐς Κάρυστον (οὐ γὰρ δὴ σφι οἱ Κάρυστιοὶ οὕτε

δημῶν ἐδίδουσαν οὔτε ἔφρασαν ἐπὶ πόλιος ἀστυγείτονας στρατεύεσθαι, λέγοντες Ἐρετριάν τε καὶ Ἀθήνας), ἐνθαῦτα τούτους ἐπολιόρκεόν τε καὶ τὴν γῆν σφραγίσαντες, ἐς δὲ καὶ οἱ Καρύστιοι παρεστήσαν ἐς τῶν Περσέων τὴν γνώμην. Ἐρετριεὺς δὲ, πυνθανόμενοι τὴν στρατιὴν τὴν Περσικὴν ἐπὶ σφείας ἐπιπλέουσαν, Ἀθηναίων ἐδεήθησαν σφίσι βοηθῶς γενέσθαι. Ἀθηναῖοι δὲ οὐκ ἀπείπαντο τὴν ἐπιουρίην, ἀλλὰ τοὺς τετρακισχιλίους (τοὺς) κληρουχέοντας τῶν Ἵ�ποβοσθέν Χαλκιδέων τὴν χώραν, τούτους σφι δίδουσι τιμωροὺς. τῶν δὲ Ἐρετριέων ἦν ἄρα οὐδὲν ἕμιες, οἳ μετεπέμποντο μὲν Ἀθηναίους, ἐφρόνεον δὲ διαφασίας ἰδέας. οἳ μὲν γὰρ αὐτῶν ἐβουλευόντο ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν ἐς τὰ ἄκρα τῆς Ἐββοῖης, ἄλλοι δὲ αὐτῶν, ἴδια κέρδεα προσδεκόμενοι παρὰ τοῦ Πέρσων οἴσεσθαι, προδοσίην ἐσκαυάζοντο. μαθὼν δὲ τούτων ἑκάτερα ὡς εἶχε Ἀισχίνης ὁ Νόθωνος, ἐὼν τῶν Ἐρετριέων τὰ πρῶτα, φράζει τοῖσι ἦκουσι Ἀθηναίων πάντα τὰ παρεόντα σφι πρήγματα, προσεδέετό τε ἀπαλλάσσεσθαι σφραγίσαντες ἐς τὴν σφετέρην, ἵνα μὴ προσαπέλωνται. οἳ δὲ Ἀθηναῖοι ταῦτα Ἀισχίνῃ συμβουλευσάντι πείθονται. καὶ οὗτοι μὲν διαβάλλοντες ἐς Ὠρωπὸν ἐσώζον σφείας αὐτούς· οἳ δὲ Πέρσαι πλείοντες κατέσχον τὰς νέας τῆς Ἐρετρικῆς χώρας κατὰ Ταμίνας καὶ Χοιρέας καὶ Αἰγίλια, κατασχόντες δὲ ἐς ταῦτα τὰ χωρία αὐτίκα ἵππους τε ἐξεβάλλοντο καὶ παρεσκαυάζοντο, ὡς προσοισόμενοι τοῖσι ἐχθροῖσι. οἳ δὲ Ἐρετριεὺς ἐπεξελθεῖν μὲν καὶ μαχέσασθαι οὐκ ἐποιεῖντο βουλήν, εἴ πως δὲ διαφυλάξαιεν τὰ τεῖχεα, τούτου σφι πέρι ἔμελε, ἐπεὶ ἐνίκα μὴ ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν. προσβολῆς δὲ γινομένης καρτερῆς πρὸς τὸ τεῖχος ἔπιπτον ἐπὶ ἑξ ἡμέρας πολλοὶ μὲν ἀμφοτέρων· τῇ δὲ ἑβδόμῃ Εὐφορβός τε ὁ Ἀλκιμάχου καὶ Φίλαρχος ὁ Κυνέω, ἄνδρες τῶν ἀστῶν δόκιμοι, προδίδουσι τοῖσι Πέρσῃσι. οἳ δὲ ἐσελθόντες ἐς τὴν πόλιν τοῦτο μὲν τὰ ἱερὰ σπλήσαντες ἐπέπησαν, ἀποτινύμενοι τῶν ἐν Σάρδισι κατακαυθέντων ἰσῶν, τοῦτο δὲ τοὺς ἀνθρώπους ἠρδραποδίσαντο κατὰ τὰς Λαφείων ἐντολάς.

102 Χειρωσάμενοι δὲ τὴν Ἐρετριαν καὶ ἐπισχόντες ἡμέρας ὀλίγας, ἔπλεον ἐς τὴν Ἀττικὴν, κατέγοντες τε πολλὸν καὶ δοκέοντες ταῦτα τοὺς Ἀθηναίους ποιήσειν, τὰ καὶ τοὺς Ἐρετριεὺς ἐποίησαν. καὶ ἦν

γὰρ Μαραθῶν ἐπιτηδεότατον χωρίον τῆς Ἀττικῆς ἐπιπνεῦσαι καὶ ἀγχοτάτω τῆς Ἐρετριῆς, ἐς τοῦτο σφι κατηγγέετο Ἰππίης ὁ Πεισιστράτος. Ἀθηναῖοι δὲ ὡς ἐπύθοντο ταῦτα, ἐβοήθηον καὶ αὐτοὶ ἐς τὸν Μαραθῶνα. ἦγον δὲ σφραγίσαντες στρατηγοὶ δέκα, τῶν δὲ δέκατος ἦν Μιλτιάδης, τοῦ τὸν πατέρα Κίμωνα τὸν Στησαγόρευ κατέλαβε φυγεῖν ἐξ Ἀθηρῶν Πεισιστράτον τὸν Ἰπποκράτους. καὶ αὐτῷ φεύγοντι Ὀλυμπιάδα ἀνελέσθαι τεθρίππῳ συνέβη, καὶ ταύτην μὲν τὴν νίκην ἀνελούμενον μιν τῶντὸ ἐξενεῖχασθαι τῷ δημογετρίῳ ἀδελφῷ Μιλτιάδῃ. μετὰ δὲ τῇ ἑστέρῃ Ὀλυμπιάδι τῆσι αὐτῆσι ἵπποισι νικῶν παραδιδοὶ Πεισιστράτῳ ἀνακηρυχθῆναι, καὶ τὴν νίκην παρῆς τούτῳ κατήλθε ἐπὶ τὰ ἐνωτοῦ ὑπόσπονδος. καὶ μιν ἀνελούμενον τῆσι αὐτῆσι ἵπποισι ἄλλῃ Ὀλυμπιάδῃ κατέλαβε ἀποθανεῖν ὑπὸ τῶν Πεισιστράτου παιδῶν, οὐκέτι περιεόντος αὐτοῦ Πεισιστράτου· κτείνουσι δὲ οὗτοι μιν κατὰ τὸ πρυτανεῖον, νικτὸς ἐπείσαντες ἄνδρας. τέθλαται δὲ Κίμων πρὸ τοῦ ἄστεος, πέτρῃ τῆς διὰ Κοίλης καλομένης ὁδοῦ· κατὰ τὸν δ' αὐτοῦ αἱ ἵπποι τετάφαται αὐταί, αἱ τρεῖς Ὀλυμπιάδας ἀνελούμεναι. ἐποίησαν δὲ καὶ ἄλλαι ἵπποι ἤδη τῶντὸ τοῦτο Ἐθαγόρευ Λάκωνος, πλέω δὲ τουτέων οὐδαμαί. ὁ μὲν δὲ πρεσβύτερος τῶν παιδῶν Κίμων Στησαγόρης ἦν τηρικαῦτα παρὰ τῷ πάτρῳ Μιλτιάδῃ τρεφόμενος ἐν τῇ Χερσονήσῳ, ὁ δὲ νεώτερος παρ' αὐτῷ Κίμωνι ἐν Ἀθήρῃσι, οὐνομα ἔχων ἀπὸ τοῦ οἰκιστέω τῆς Χερσονήσου Μιλτιάδῳ Μιλτιάδης. οὗτος δὲ ὢν τότε ὁ Μιλτιάδης, ἦεν ἐκ τῆς Χερσονήσου καὶ ἐκπεφυγῶς διπλῶν θάνατον, ἐστρατήγεε Ἀθηναίων. ἕνα μὲν γὰρ οἱ Φοίνικες αὐτὸν οἳ ἐπιδιώξαντες μέχρι Ἰμβρου περὶ πολλοῦ ἐποιεῖντο λαβεῖν τε καὶ ἀναγαγεῖν παρὰ βασιλεῖα· ἕνα δὲ ἐκφυγόντα τε τούτους καὶ ἀπικόμενον ἐς τὴν ἐνωτοῦ, δοκέοντά τε εἶναι ἐν σπηταίῃ ἤδη, τὸ ἐνθευτέν μιν οἳ ἐχθροὶ ὑποδεξάμενοι καὶ ὑπὸ δικαστήριον ἀγαγόντες ἐδίωξαν τυραννίδος τῆς ἐν Χερσονήσῳ. ἀποφυγῶν δὲ καὶ τούτους στρατηγὸς οὕτω Ἀθηναίων ἀπεδέχθη, αἰρεθεὶς ὑπὸ τοῦ δήμου.

Καὶ πρῶτα μὲν ἐόντες ἔτι ἐν τῷ ἄστει οἱ στρατηγοὶ ἀποπέμπονσι ἐς Σπάρτην κήρυκα Φιλίππιδην, Ἀθηναίων μὲν ἄνδρα, ἄλλος δὲ ἡμεροδρόμῃν τε καὶ τοῦτο μελετώντά· τῷ δὲ, ὡς αὐτὸς τε ἔλεγε Φιλίππιδης καὶ Ἀθηναίοισι ἀπήγγελλε, περὶ τὸ Παρθέ-

μιον ὄρος τὸ ὑπὲρ Τεγέης ὁ Πάν περιπίπτει. βόσκατα δὲ τὸ οὐ-
ρομαί τοῦ Φιλιππίδου τὸν Πάνα Ἀθηναίοισι κελεῦσαι ἀπαγγεῖλαι,
δι' ὅτι ἐωντοῦ οὐδεμίαν ἐπιμελείην ποιεῖνται, ἐόντος εἴνον Ἀθη-
ναίοισι, καὶ πολλαχῆ γενομένων σφι ἤδη χρησίμων, τὰ δ' ἔτι καὶ
ἐσομένων. καὶ ταῦτα μὲν Ἀθηναῖοι, καταστάτων σφι εἰς ἤδη τῶν
πρηγμάτων, πιστεύσαντες εἶναι ἀληθέα ἰδύσαντο ὑπὸ τῆ ἀερο-
πόλι Πανὸς ἰσόν, καὶ αὐτὸν ἀπὸ ταύτης τῆς ἀγγελίης θύσεισι
106 ἐπετείοισι καὶ λαμπάδι ἰλάσκονται. τότε δὲ πεμφθεὶς ὑπὸ τῶν
στρατηγῶν ὁ Φιλιππίδης οὗτος, διτε πέρ οἱ ἔφη καὶ τὸν Πάνα
φραῖναι, δευτεραίος ἐκ τοῦ Ἀθηναίων ἄσπεος ἦν ἐν Σπάρτῃ, ἀπ-
ικόμενος δὲ ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας ἔλεγε “ὦ Λακεδαιμόνιοι, Ἀθηναῖοι
ὑμῶν δέονται σφίσι βοηθῆσαι καὶ μὴ περιδεῖν πόλιν ἀρχαιοτάτην
ἐν τοῖσι “Ἕλλησι δουλοσύνη περιπεσοῦσαν πρὸς ἀνδρῶν βαρβάρων·
καὶ γὰρ νῦν Ἐρετριά τε ἠρδραπόδιται καὶ πόλι λογίμω ἢ Ἕλλάς
γέγονε ἀσθενεστέρα.” ὁ μὲν δὴ σφι τὰ ἐντεταλμένα ἀπήγγελλε,
τοῖσι δὲ ἔαδε μὲν βοηθεῖν Ἀθηναίοισι, ἀδύνατα δὲ σφι ἦν τὸ
παρατίνα ποιεῖν ταῦτα, οὐ βουλομένοισι λύειν τὸν νόμον· ἦν
γὰρ ἴσταμένον τοῦ μηρὸς εἰνάτη, εἰνάτη δὲ οὐκ ἐξελεύσεσθαι ἔφα-
σαν μὴ οὐ πλήρους ἐόντος τοῦ κύκλου.

107 Οὗτοι μὲν νῦν τὴν πανσέληνον ἔμενον· τοῖσι δὲ βαρβάροισι
κατηγγέτο Ἰππίης ὁ Πεισιστράτου ἐς τὸν Μαραθῶνα, τῆς παροι-
χομένης νυκτὸς ὕψιν ἰδὼν ἐν τῷ ἔπνῳ τοιήδε· ἐδόκει δ' Ἰππίης
τῆ μητρὶ τῆ ἐωντοῦ συνεννηθῆναι. συνεβάλετο ὦν ἐκ τοῦ οὐραίου
κατελθὼν ἐς τὰς Ἀθήνας καὶ ἀνασωσάμενος τὴν ἀρχὴν τελευτήσῃ
ἐν τῆ ἐωντοῦ γηραῖος. ἐκ μὲν δὴ τῆς ὕψις συνεβάλετο ταῦτα, τότε
δὲ κατηγεόμενος τοῦτο μὲν τὰ ἀνδράποδα τὰ ἐξ Ἐρετριῆς ἀπέβησε
ἐς τὴν νῆσον τὴν Στυρέων, καλεομένην δὲ Αἰγίλειαν, τοῦτο δὲ
καταγομένης ἐς τὸν Μαραθῶνα τὰς νέας ὀρμίζε οὗτος, ἐκβάτας
τε ἐς γῆν τοὺς βαρβάρους διέτασσε. καὶ οἱ ταῦτα διέποντι ἐπήλθε
πταρεῖν τε καὶ βῆξαι μέζον ἢ ὡς ἐώθε· οἷα δὲ οἱ πρεσβυτέρω
ἐόντι τῶν ὁδόντων οἱ πλεῖντες ἐσείοντο· τούτων ὦν ἓνα τῶν ὁδόν-
των ἐκβάλλει ὑπὸ βίης βῆξας· ἐκπεσόντος δὲ ἐς τὴν ψάμμον αὐτοῦ
ἐποιεῖτο πολλὴν σπουδὴν ἐξευρεῖν. ὡς δὲ οὐκ ἐφαίνετό οἱ ὁ ὁδών,
ἀναστενάξας εἶπε πρὸς τοὺς παραστάτας “ἢ γῆ ἦδε οὐκ ἡμετέρη

ἐστί, οὐδέ μιν δυησόμεθα ὑποχειρίην ποιήσασθαι· ὁκόσον δὲ τι
μοι μέρος μετῆν, ὁ ὁδών μετέχει.”

Ἰππίης μὲν δὴ ταύτη τὴν ὕψιν συνεβάλετο ἐξεληλυθέναι· 108
Ἀθηναίοισι δὲ τεταγμένοισι ἐν τεμένει Ἡρακλέος ἐπήλθον βοη-
θέοντες Πλαταιέες πανδημεῖ. καὶ γὰρ καὶ ἐδεδώκεσαν σφέας αὐτοὺς
τοῖσι Ἀθηναίοισι οἱ Πλαταιέες, καὶ πόρους ὑπὲρ αὐτῶν οἱ Ἀθη-
ναῖοι σχροὺς ἤδη ἀναιρέοντο· ἔδοσαν δὲ ὧδε. πιεζέμενοι ὑπὸ
Θηβαίων οἱ Πλαταιέες ἐδίδουσαν πρῶτα παρατηχοῦσι Κλεομένηι
τε τῷ Ἀναξανθορίδῳ καὶ Λακεδαιμονίοισι σφέας αὐτοὺς. οἱ δὲ οὐ
δεχόμενοι ἔλεγόν σφι τάδε· “ἡμεῖς μὲν ἐκαστέρω τε οἰκόμεν, καὶ
ὑμῖν τοιήδε τις γίνουι· ἂν ἐπικουρή ψυχρή· φθαίητε γὰρ ἂν πολ-
λάκις ἐξανδραποδισθέντες ἢ τινα πνθῆσθαι ἡμῶν. συμβουλευόμεν
δὲ ὑμῖν δοῦναι ὑμέας αὐτοὺς Ἀθηναίοισι, πλησιοχώροισι τε ἀνδράσι
καὶ τιμωρέειν ἐοῦσι οὐ κακοῖσι.” ταῦτα συνεβούλενον οἱ Λακεδαι-
μόνιοι οὐ κατὰ εἰνοίην οὕτω τῶν Πλαταιέων, ὡς βουλόμενοι τοὺς
Ἀθηναίους ἔχειν πόρους συνεστεῶτας Βοιωτοῖσι. Λακεδαιμόνιοι
μὲν νῦν Πλαταιεῦσι ταῦτα συνεβούλενον, οἱ δὲ οὐκ ἠπίστησαν,
ἀλλ' Ἀθηναίων ἰσὰ ποιούντων τοῖσι δυνάδεα θεοῖσι ἱκέται ἰζό-
μενοι ἐπὶ τὸν βωμὸν ἐδίδουσαν σφέας αὐτοὺς. Θηβαῖοι δὲ πνθό-
μενοι ταῦτα ἐστράτεον ἐπὶ τοὺς Πλαταιέας, Ἀθηναῖοι δὲ σφι
ἐβοήθεον. μελλόντων δὲ συνάπτειν μάχην Κορίνθιοι οὐ περιεῖδον,
παρατηχόντες δὲ καὶ καταλλάξαντες, ἐπιπροσάντων ἀμφοτέρων, οὐρι-
σαν τὴν χώραν ἐπὶ τοισίδε, εἰάν Θηβαίους Βοιωτῶν τοὺς μὴ βουλο-
μένους ἐς Βοιωτοὺς τελέειν. Κορίνθιοι μὲν δὴ ταῦτα γρόντες ἀπαλ-
λάσσοντο, Ἀθηναίοισι δὲ ἀπιόσι ἐπεθήσαντο Βοιωτοῖ, ἐπιθέμενοι
δὲ ἐσώθησαν τῆ μάχῃ, ἐπερβάντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς οἱ Κο-
ρίνθιοι ἔθικαν Πλαταιεῦσι εἶναι οὐρούς, τούτους ἐπερβάντες τὸν
Ἀσπιδὸν αὐτὸν ἐποιήσαντο οὐρόν Θηβαίοισι πρὸς Πλαταιέας εἶναι
καὶ Υἰαῖς. ἔδοσαν μὲν δὴ οἱ Πλαταιέες σφέας αὐτοὺς Ἀθηναίοισι
τότῳ τῷ εἰρημένῳ, ἦγον δὲ τότε ἐς Μαραθῶνα βοηθέοντες.

Τοῖσι δὲ Ἀθηναίων στρατηγούσι ἐγίνοντο δίχα αἱ γνώμαι, τῶν 109
μὲν οὐκ ἐόντων συμβαλεῖν (ὀλίγους γὰρ εἶναι στρατιῇ τῇ Μήδων
συμβαλεῖν), τῶν δὲ καὶ Μιλτιάδῳ κελονόντων. ὡς δὲ δίχα τε
ἐγίνοντο καὶ ἐνῆα ἢ χείρων τῶν γνώμων, ἐνθαῦτα, ἦν γὰρ ἐν-

δέκατος ψηφιδοφόρος ὁ τῷ κνάμῳ λαχὼν Ἀθηναίων πολεμαρχεῖν (τὸ παλαιὸν γὰρ Ἀθηναῖοι δμοψηφον τὸν πολεμαρχον ἐποιεῦντο τοῖσι στρατηγούσι), ἦν δὲ τότε πολεμαρχος Καλλιμαχος Ἀφιδναῖος, πρὸς τοῦτον ἐλθὼν Μιλτιάδης ἔλεγε τάδε· “ἐν σοὶ νῦν, Καλλιμαχε, ἐστὶ ἢ καταδουλώσει Ἀθήνας ἢ ἐλευθέρας ποιήσαντα μημόσυνα λιπέσθαι ἐς τὸν ἅπαντα ἀνθρώπων βίον, οἷα οὐδὲ Ἀρμόδιός τε καὶ Ἀριστογείτων [λείπονσι]. νῦν γὰρ δὴ, ἐξ οὗ ἐγένοντο Ἀθηναῖοι, ἐς κίνδυνον ἤκουσι μέγιστον, καὶ ἦν μὲν γε ὑποκνήψωσι τοῖσι Μήδοισι, δέδοκται τὰ πείσονται παραδεδουμένοι Ἰππῆη, ἦν δὲ περιγένηται αἰθὴ ἢ πόλις, οἷη τέ ἐστι πρώτη τῶν Ἑλληνίδων πόλιων γενέσθαι. κῶς ὦν δὴ ταῦτα οἷα τέ ἐστι γενέσθαι, καὶ κῶς ἐς σέ τοι τούτων ἀνήκει τῶν πρηγμάτων τὸ κῆρος ἔχειν, νῦν ἔρχομαι φράσω. ἡμέων τῶν στρατηγῶν, ἔόντων δέκα, δίχα γίνονται αἱ γνώμαι, τῶν μὲν κελυόντων συμβαλεῖν, τῶν δὲ οὐ [συμβαλεῖν]. ἦν μὲν νῦν μὴ συμβάλωμεν, ἔλπομαι τινα στάσιν μεγάλην διασεισεῖν ἐμπεισοῦσαν τὰ Ἀθηναίων φρονήματα, ὥστε μηδίσει· ἦν δὲ συμβάλωμεν, πρὶν τι καὶ σαθρὸν Ἀθηναίων μετεξετέροισι ἐγγενέσθαι, θεῶν τὰ ἴσα νεμόντων, οἷοί τε εἰμεν περιγενέσθαι τῇ συμβολῇ. ταῦτα ὦν πάντα ἐς σέ νῦν τείνει καὶ ἐκ σέο ἄρτηται· ἦν γὰρ οὐ γνώμη τῇ ἐμῇ προσθῆ, ἔστι τοι πατρίς τε ἐλευθέρη καὶ πόλις πρώτη τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι· ἦν δὲ (τῇ) τῶν ἀποσπευδόντων τὴν συμβολὴν [ἔλη], ὑπάρξει τοι τῶν ἐγὼ κατέλεξα ἀγαθῶν τὰ

110 ἐναντία.” ταῦτα λέγων ὁ Μιλτιάδης προσκίταται τὸν Καλλιμαχον· προσγενομένης δὲ τοῦ πολεμαρχου τῆς γνώμης ἐπεκέρωτο συμβάλλειν. μετὰ δὲ οἱ στρατηγοί, τῶν ἢ γνώμη ἔφερε συμβάλλειν, ὡς ἐκάστου αὐτῶν ἐγένετο πρυτανή τῆς ἡμέρης, Μιλτιάδῃ παρεδίδοσαν· ὁ δὲ δεχόμενος οὕτω συμβολὴν ἐποιεέτο, πρὶν γε δὴ

111 αὐτοῦ πρυτανή ἐγένετο. ὡς δὲ ἐς ἐκεῖνον περιῆλθε, ἐνθαῦτα δὴ ἐτάσσοντο ὡδε οἱ Ἀθηναῖοι ὡς συμβαλέοντες· τοῦ μὲν δεξιοῦ κέρους ἠγγέτο ὁ πολεμαρχος Καλλιμαχος· ὁ γὰρ νόμος τότε εἶχε οὕτω τοῖσι Ἀθηναίοισι, τὸν πολεμαρχον ἔχειν κέρως τὸ δεξιόν. ἠγεομένου δὲ τούτου ἐξεδέχοντο ὡς ἀριθμέοντο αἱ (δέκα) φιλαὶ ἐρχόμεναι ἀλληλέων, τελευταῖοι δὲ ἐτάσσοντο, ἔχοντες τὸ ἐώνυμον κέρως, Πλαταιεῖς. ἀπὸ ταύτης γὰρ σφι τῆς μάχης, θυσίας Ἀθη-

ναίων ἀναγόντων ἐς τὰς πανηγύριος τὰς ἐν τῆσι πεντετηρίοσι γινόμενας, κατενέχεται ὁ κῆρυξ ὁ Ἀθηναῖος, ἕμα τε Ἀθηναίοισι λέγων γίνεσθαι τὰ ἀγαθὰ καὶ Πλαταιεῦσι. τότε δὲ, τασσομένων τῶν Ἀθηναίων ἐν τῷ Μαραθῶνι, ἐγένετο τοιόνδε τι· τὸ στρατόπεδον ἐξισοῦμενον τῷ Μηδικῷ στρατοπέδῳ, τὸ μὲν αὐτοῦ μέσον ἐγένετο ἐπὶ τάξιαις ὀλίγαις, καὶ ταύτῃ ἦν ἀσθενέστατον τὸ στρατόπεδον, τὸ δὲ κέρως ἐκάτερον ἔρρωτο πλήθει. ὡς δὲ σφι διετέτακτο καὶ τὰ 112 σφέγια ἐγένετο καλά, ἐνθαῦτα ὡς ἀπειθήσαν οἱ Ἀθηναῖοι, δρόμῳ ἔντετο ἐς τοὺς βαρβάρους. ἦσαν δὲ στάδιοι οὐκ ἐλάσσονες τὸ μεταίχιμιον αὐτῶν ἢ ὀκτώ. οἱ δὲ Πέρσαι, δρῶντες δρόμῳ ἐπιόντας, παρεσκευάζοντο ὡς δεξόμενοι, μακίην τε τοῖσι Ἀθηναίοισι ἐπέφερον καὶ πάγχυ δλεθρίην, δρῶντες αὐτοὺς ἔοντας ὀλίγους, καὶ τούτους δρόμῳ ἐπειγομένους, οὔτε ἵππων ὑπαρχούσης σφι οὔτε τοξενμάτων. ταῦτα μὲν νῦν οἱ βάρβαροι κατείκαζον· Ἀθηναῖοι δὲ ἐπειτε ἀθρόοι προσέμιζαν τοῖσι βαρβάροισι, ἐμάχοντο ἀξίως λόγον. πρῶτοι μὲν γὰρ Ἑλλήνων πάντων, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, δρόμῳ ἐς πολεμίους ἐχρήσαντο, πρῶτοι δὲ ἀνέσχοντο ἐσθῆτά τε Μηδικὴν δρῶντες καὶ τοὺς ἀνδρας ταύτην ἐσθῆμένους· τέως δὲ ἦν τοῖσι Ἑλλῆσι καὶ τὸ οὐνομα τὸ Μήδων φόβος ἀκοῦσαι. μαχομένων δὲ ἐν τῷ Μαραθῶνι 113 χρόνος ἐγένετο πολλός. καὶ τὸ μὲν μέσον τοῦ στρατοπέδου ἐνίκων οἱ βάρβαροι, τῇ Πέρσαι τε αὐτοὶ καὶ Σάκαι ἐτετάχατο· κατὰ τοῦτο μὲν δὴ ἐνίκων οἱ βάρβαροι καὶ ῥήξαντες ἐδίωκον ἐς τὴν μεσόγειαν, τὸ δὲ κέρως ἐκάτερον ἐνίκων Ἀθηναῖοι τε καὶ Πλαταιεῖς. νικῶντες δὲ τὸ μὲν τετραμμένον τῶν βαρβάρων φεύγειν ἔων, τοῖσι δὲ τὸ μέσον ῥήξασι αὐτῶν, συναγαγόντες τὰ κέρως, ἐμάχοντο καὶ ἐνίκων Ἀθηναῖοι. φεύγουσι δὲ τοῖσι Πέρσαι εἶποντο κόπτοντες, ἐς ὃ ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἀπικόμενοι πῦρ τε αἴτεον καὶ ἐπελαμβάροντο τῶν νεῶν. καὶ τοῦτο μὲν ἐν τούτῳ τῷ πότῳ ὁ πολεμαρχος 114 Καλλιμαχος διαφθείρεται, ἀπὸ γενόμενος ἀγαθός, ἀπὸ δ' ἔθανε τῶν στρατηγῶν Σησίλειος ὁ Θρασύλειω· τοῦτο δὲ Κυνέγειρος ὁ Εὐφορίωνος ἐνθαῦτα, ἐπιλαβόμενος τῶν ἀφλάστων νεῶς, τὴν χεῖρα ἀποκοπέει πελέκει, πίπτει, τοῦτο δὲ ἄλλοι Ἀθηναίων πολλοὶ τε καὶ ὄνομαστοί. ἐπὶ τὰ μὲν δὴ τῶν νεῶν ἐπεκράτησαν τρόπῳ τοιῷδε 115 Ἀθηναῖοι· τῆσι δὲ λοιπῆσι οἱ βάρβαροι ἐξανταροῦσάμενοι, καὶ

ἀναλαβόντες ἐκ τῆς νήσου, ἐν τῇ ἔλιπον, τὰ ἐξ Ἑρετριῆς ἀνδράποδα, περιέπλεον Σούνιον, βουλόμενοι φθῆραι τοὺς Ἀθηναίους ἀπικόμενοι ἐς τὸ ὕστν. αὐτὴ δὲ ἔσχεν Ἀθηναίοισι ἐξ Ἀλκμεωνιδέων μηχανῆς αὐτοὺς ταῦτα ἐπινοηθῆναι· τούτους γὰρ συνθεμένους τοῖσι Πέρ-

116 σῆσι ἀναδέξαι ἀσπίδα, ἑοῦσι ἤδη ἐν τῆσι νησί. οἳτοι μὲν δὴ περιέπλεον Σούνιον· Ἀθηναῖοι δὲ ὡς ποδῶν εἶχον τάχιστα ἐβοήθειον ἐς τὸ ὕστν, καὶ ἐφθῆσαν τε ἀπικόμενοι πρὶν ἢ τοὺς βαρβάρους ἔχειν, καὶ ἐστρατοπεδεύσαντο ἀπικόμενοι ἐξ Ἡρακλείου τοῦ ἐν Μαραθῶνι ἐν ἄλλῳ Ἡρακλείῳ τῷ ἐν Κυροσάργει. οἱ δὲ βάρβαροι τῆσι νησί ὑπεραιωρηθέντες Φαλῆρου (τοῦτο γὰρ ἦν ἐπίγειον τότε τῶν Ἀθηναίων), ἔπερ τούτου ἀναχωρέσαντες τὰς νέας ἀπέπλεον ὀπίσω ἐς τὴν Ἀσίην.

117 Ἐν ταύτῃ τῇ [ἐν Μαραθῶνι] μάχῃ ἀπέθανον τῶν βαρβάρων κατὰ ἑξακισχίλιους καὶ τετρακισίους ἄνδρας, Ἀθηναίων δὲ ἑκατὸν ἐνεήκοντα καὶ δύο. ἔπεσον μὲν ἀμφοτέρων τοσοῦτοι. συνήρκει δὲ αὐτόθι θῶμα γενέσθαι τοιόνδε, Ἀθηναῖον ἄνδρα Ἐπίζηλον τὸν Κουφαγόρω ἐν τῇ συστάσει μαχόμενόν τε καὶ ἄνδρα γινόμενον ἀγαθὸν τῶν ὁμιμάτων στερηθῆναι, οὔτε πληγέντα οὐδὲν τοῦ σώματος οὔτε βληθέντα, καὶ τὸ λοιπὸν τῆς ζῆσης διατελέειν ἀπὸ τούτου τοῦ χρόνου ἔοντα τυφλόν. λέγειν δὲ αὐτὸν ἦκουσα περὶ τοῦ πάθεος τοιόνδε τινὰ λόγον, ἄνδρα οἱ δοκέειν ὀπλίτην ἀντιστῆναι μέγαν, τοῦ τὸ γένειον τὴν ἀσπίδα πᾶσαν σκιάζειν· τὸ δὲ φάσμα τοῦτο ἔωντόν μὲν παρεξελθεῖν, τὸν δὲ ἔωντοῦ παραστάτην ἀποκτεῖναι. ταῦτα μὲν δὴ Ἐπίζηλον ἐπυθόμην λέγειν.

118 Δᾶτις δὲ πορευόμενος ἅμα τῷ στρατῷ ἐς τὴν Ἀσίην, ἐπεῖτε ἐγένετο ἐν Μυκόνῳ, εἶδε ὄψιν ἐν τῷ ἕνῳ. καὶ ἦτις μὲν ἦν ἡ ὄψις, οὐ λέγεται· ὃ δὲ, ὡς ἡμέρη τάχιστα ἐπέλαμψε, ζήτησιν ἐποιέετο τῶν νεῶν, εὐρῶν δὲ ἐν Φοινίσσῃ [ῆ] ἀγάλμα Ἀπόλλωνος κεχρυσωμένον ἐπυθάνετο, διόθεν σεσυλημένον εἶη, πυθόμενος δὲ, ἐξ οὗ ἦν ἰσοῦ, ἐπλεε τῇ ἔωντοῦ νηὶ ἐς Δῆλον· καὶ ἀπίκατο γὰρ τρικαῖα οἱ Ἀῆλιοι ὀπίσω ἐς τὴν νήσον, κατατίθεται τε ἐς τὸ ἱερὸν τὸ ἀγάλμα καὶ ἐπιλέεται τοῖσι Ἀῆλιοισι ἀπαγαγεῖν τὸ ἀγάλμα ἐς Ἀῆλιον τὸ Θηβαίων· τὸ δ' ἔστι ἐπὶ θαλάσῃ, Χαλκίδος κατακτίον. Δᾶτις μὲν δὴ ταῦτα ἐντειλάμενος ἀπέπλεε, τὸν δὲ

ἀνδριάντα τούτον Ἀῆλιοι οὐκ ἀπήγαγον, ἀλλὰ μιν δι' ἐτέων εἴκοσι Θηβαῖοι αὐτοὶ ἐκ Θεοπροπίου ἐκομίσαντο ἐπὶ Δῆλιον.

Τοὺς δὲ τῶν Ἑρετριέων ἀνδραποδισμένους Δᾶτις τε καὶ 119 Ἀσταφρόνης, ὡς προσέσχον ἐς τὴν Ἀσίην πλείοντες, ἀνήγαγον ἐς Σούσα. βασιλεὺς δὲ Λαρεῖος, πρὶν μὲν αἰχμαλώτους γενέσθαι τοὺς Ἑρετριέας, ἐνεῖχε σφι δεινὸν χόλον, οἷα ἀρξάντων ἀδικίης προτέρων τῶν Ἑρετριέων· ἐπεῖτε δὲ εἶδε σφεας ἀπαχθέντας παρ' ἔωντόν καὶ ὑποχειρίους ἔωντῷ ἔοντας, ἐποίησε κακὸν ἄλλο οὐδέν, ἀλλὰ σφεας τῆς Κισσίης χώρας κατοίκισε ἐν σταθμῷ ἔωντοῦ, τῷ ὄνομά ἐστι Ἀρδέρικκα, ἀπὸ μὲν Σούσων δέκα καὶ διηκισίους σταδίους ἀπέχοντι, τεσσαράκοντα δὲ ἀπὸ τοῦ φρέατος, τὸ παρέχεται τριφασίας ἰδέας· καὶ γὰρ ἄσφαλτον καὶ ἔλας καὶ ἔλαιον ἀρύσσονται ἐξ αὐτοῦ τρόπῳ τοιῷδε· ἀπλέεται μὲν κηλωνίῳ, ἀπὸ δὲ γανθοῦ ἤμισον ἄσφοῦ οἱ προσδέεται· ὑποτύψας δὲ τούτῳ ἀπλέει καὶ ἔπειτα ἐγγέει ἐς δεξάμενῃ· ἐκ δὲ ταύτης εἰς ἄλλο διαχεόμενον τράπεται τριφασίας ὁδοῦς. καὶ ἡ μὲν ἄσφαλτος καὶ οἱ ἔλας πῆγνυται παρακίκα, τὸ δὲ ἔλαιον οἱ Πέρσαι καλέουσι τοῦτο φεαδινάκη· ἔστι δὲ μέλαν καὶ ὀσμὴν παρεχόμενον βαρέαν. ἐνθαῦτα τοὺς Ἑρετριέας κατοίκισε βασιλεὺς Λαρεῖος, οἱ καὶ μέχρι ἐμὸ εἶχον τὴν χώραν ταύτην, φυλάσσοντες τὴν ἀρχαίην γλῶσσαν. τὰ μὲν δὴ περὶ Ἑρετριέας ἔσχε οὕτω.

Λακεδαιμονίων δὲ ἦγον ἐς τὰς Ἀθήνας δισχιλιοὶ μετὰ τὴν 120 πανσέληνον, ἔχοντες σπουδὴν πολλὴν καταλαβεῖν, οὕτω ὥστε τριταῖοι ἐκ Σπάρτης ἐγένοντο ἐν τῇ Ἀττικῇ. ὕστεροι δὲ ἀπικόμενοι τῆς συμβολῆς ἡμίροντο ὁμῶς θεήσασθαι τοὺς Μήδους· ἐλθόντες δὲ ἐς τὸν Μαραθῶνα ἐθεήσαντο. μετὰ δὲ αἰνέοντες Ἀθηναίους καὶ τὸ ἔργον αὐτῶν ἀπαλλάσσοντο ὀπίσω.

Θῶμα δὲ μοι, καὶ οὐκ ἐνδέχομαι τὸν λόγον, Ἀλκμεωνίδας ἂν 121 κοῖτε ἀναδέξαι Πέρσῃσι ἐκ συνθήματος ἀσπίδα, βουλομένους ὑπὸ βαρβάροισι τε εἶναι Ἀθηναίους καὶ ὑπὸ Ἰαπίῃ· οὔτινες μᾶλλον ἢ ὁμοίως Καλλίῃ τῷ Φανίππῳ, Ἰσπονίκῳ δὲ πατρὶ, φαίνονται μισοτῦραννοι ἔοντες. Καλλίης τε γὰρ μόνος Ἀθηναίων ἀπάντων ἐτόλμα, ὁμῶς Πεισίστρατος ἐκπέσει ἐκ τῶν Ἀθηναίων, τὰ χεῖματα αὐτοῦ κηρυσόμενα ὑπὸ τοῦ δημοσίου ὠνέσθαι, καὶ ἄλλα τὰ

- 122 ἔχθιστα ἐς αὐτὸν πάντα ἐμηχανᾶτο. καὶ οἱ Ἀλκμεωνίδαι ὁμοίως ἢ οὐδὲν ἦσαν τούτου ἦσαν μισοτύρανοι. Θῶμα ὦν μοι, καὶ οὐ προσίεμαι τὴν διαβολήν, τούτους γε ἀναδέξαι ἀσπίδα, οἵτινες ἔφευγόν τε τὸν πάντα χρόνον τοὺς τυράννους, ἐκ μηχανῆς τε τῆς
- 123 τούτων ἐξέλιπον Πεισιστρατίδα τὴν τυρανίδα. καὶ οὕτω τὰς Ἀθήνας οὗτοι ἦσαν οἱ ἐλευθερώσαντες πολλῶ μᾶλλον ἢ περ Ἀρμόδιός τε καὶ Ἀριστογείτων, ὡς ἐγὼ κρίνω. οἱ μὲν γὰρ ἐξηγρίωσαν τοὺς ὑπολοίπους Πεισιστρατιδέων, Ἰππαρχὸν ἀποκτείναντες, οὐδὲ τι μᾶλλον ἔπαυσαν τυραννεύοντας, Ἀλκμεωνίδαι δὲ ἐμφανέως ἠλευθέρωσαν, εἰ δὴ οὗτοι γε ἀληθέως ἦσαν οἱ τὴν Πυθίην ἀναπέσαντες προσημᾶναι Λακεδαιμονίοισι ἐλευθεροῦν τὰς Ἀθήνας,
- 124 ὥς μοι πρότερον δεδήλωται. ἀλλὰ γὰρ ἴσως τι ἐπιμεμφόμενοι Ἀθηναίων τῷ δήμῳ προεδίδουσαν τὴν πατρίδα. οὐ μὲν ὦν ἦσαν σφραγῶν ἄλλοι δοκιμώτεροι ἐν γε Ἀθηναίοισι ἄνδρες, οὐδ' οἱ μᾶλλον ἐτετιμᾶτο. οὕτω οὐδὲ λόγος αἰρέει, ἀναδεχθῆναι ἔκ γε ἂν τούτων ἀσπίδα ἐπὶ τοιοῦτῳ λόγῳ. ἀνεδέχθη μὲν γὰρ ἀσπίς, καὶ τοῦτο οὐκ ἔστι ἄλλως εἰπεῖν· ἐγένετο γὰρ ὅς μέντοι ἦν ὁ ἀναδέξας, οὐκ ἔχω προσωτέρω εἰπεῖν τούτων.
- 125 Οἱ δὲ Ἀλκμεωνίδαι ἦσαν μὲν καὶ τὰ ἀνάκαθεν λαμπροὶ ἐν τῆσι Ἀθήνῃσι, ἀπὸ δὲ Ἀλκμέωνος καὶ αὐτῆς Μεγακλέος ἐγένοντο καὶ κάτα λαμπροί. τοῦτο μὲν γὰρ Ἀλκμέων ὁ Μεγακλέος τοῖσι ἐκ Σαρδίων Ἀνδοῖσι παρὰ Κροίσου ἀπικνευόμενοι ἐπὶ τὸ χρηστήριον τὸ ἐν Ἀελφοῖσι συμπλήκτιω τε ἐγένετο καὶ συνελάμβανε προθύμως, καὶ μιν Κροίσος πυνθόμενος τῶν Ἀνδῶν, τῶν ἐς τὰ χρηστήρια φοιτῶντων, ἑωυτὸν εἶποιε, μεταπέμπεται ἐς Σάρδις, ἀπικόμενον δὲ δωρέεται χρυσῶ, τὸν ἂν δύνηται τῷ ἑωυτοῦ σώματι ἐξενεῖκασθαι ἐσάπαξ. ὁ δὲ Ἀλκμέων πρὸς τὴν δωρεὴν εὐοῦσαν τοιαύτην τοιαύτε προσέφερε· ἐνδὸς κιδῶνα μέγαν καὶ κόλπον βαθὴν καταλιπόμενος τοῦ κιδῶνος, κοθόρονος τοὺς εὐρισσε ἐδρυτάτους ἐόντας ὑποδησάμενος, ἦκε ἐς τὸν Θησαυρόν, ἐς τὸν οἱ καταγγέοντο. ἐσπεσῶν δὲ ἐς σωρὸν ψήγματος, πρῶτα μὲν παρέσαξε παρὰ τὰς κνήμας τοῦ χρυσοῦ ὅσον ἑχώρεον οἱ κόθοροι, μετὰ δὲ τὸν κόλπον πάντα πλησάμενος χρυσοῦ, καὶ ἐς τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς διαπάσας τοῦ ψήγματος, καὶ ἄλλο λαβὼν ἐς τὸ στόμα, ἐξῆκε

ἐκ τοῦ Θησαυροῦ, ἔλκων μὲν μόγις τοὺς κοθόρονος, παντὶ δὲ τερ οἰκῶς μᾶλλον ἢ ἀνθρώπῳ· τοῦ τό τε στόμα ἐβέβυστο καὶ πάντα ἐξώγκωτο. ἰδόντα δὲ τὸν Κροίσον γέλωσ ἐσήλθε, καὶ οἱ πάντα τε ἐκεῖνα διδοῖ καὶ πρὸς ἕτερα δωρέεται οὐκ ἐλάσσω ἐκείνων. οὕτω μὲν ἐπλούτησε ἡ οἰκίη αὐτῆ μεγάλως, καὶ ὁ Ἀλκμέων οὗτος οὕτω τεθριπποτροφίας Ὀλυμπιάδα ἀναιρέεται. μετὰ δέ, γενεῇ δευτέρῃ 126 ἕστερον, Κλεισθένης μιν ὁ Σικωνίος [τύρανος] ἐξήγειρε, ὥστε πολλῶ ὀνομαστοτέρην γενέσθαι ἐν τοῖσι Ἑλλήσι ἢ πρότερον ἦν. Κλεισθένει γὰρ τῷ Ἀριστωνύμῳ τοῦ Μύρωνος τοῦ Ἀνδρέω γίνεται θυγάτηρ, τῇ ὄνομα ἦν Ἀγαρίστη. ταύτην ἠθέλησε, Ἑλλήνων πάντων ἐξευρῶν τὸν ἄριστον, τούτῳ γυναῖκα προσθεῖναι. Ὀλυμπίων ὦν ἐόντων καὶ νικῶν ἐν αὐτοῖσι τεθρίππῳ ὁ Κλεισθένης κήρυγμα ἐποίησατο, ὅστις Ἑλλήνων ἑωυτὸν ἀξιοῖ Κλεισθένης γεμβρόν γενέσθαι, ἦκειν ἐς ἐξηχοστὴν ἡμέρην ἢ καὶ πρότερον ἐς Σικώνα, ὡς κρυόσοτος Κλεισθένης τὸν γάμον ἐν ἐναντῷ, ἀπὸ τῆς ἐξηχοστῆς ἀρξαμένου ἡμέρης. ἐνθαῦτα Ἑλλήνων ὅσοι σφίσι τε αὐτοῖσι ἦσαν καὶ πάτρῃ ἐξωγκωμένοι, ἐφοίτων μνηστῆρες· τοῖσι Κλεισθένης καὶ δρόμον καὶ παλαιότερον ποιησάμενος ἐπ' αὐτῷ τούτῳ εἶχε. ἀπὸ 127 μὲν δὴ Ἰταλῆς ἦλθε Σμινδυρίδης ὁ Ἰπποκράτης Συβαρῆτης, ὃς ἐπὶ πλεῖστον δὴ χλιδῆς εἰς ἀνὴρ ἀπίκετο (ἡ δὲ Σύβαρις ἠμαῖζε τούτων τὸν χρόνον μάλιστα), καὶ Σικίτης Λάμασος Ἀμύριος τοῦ σοφοῦ λεγομένου παῖς. οὗτοι μὲν ἀπὸ Ἰταλῆς ἦλθον, ἐκ δὲ τοῦ κόλπου τοῦ Ἰονίου Ἀμφίμηστος Ἐπιστρόφου Ἐπιδάμιος· οὗτος δὲ ἐκ τοῦ Ἰονίου κόλπου. Αἰτωλὸς δὲ ἦλθε Τιτόρμου τοῦ ὑπερφύκτου τε Ἑλλήνας ἰσχύι καὶ φηγόντος ἀνθρώπου ἐς τὰς ἐσχατίας τῆς Αἰτωλίδος χώρας, τούτου τοῦ Τιτόρμου ἀδελφεὸς Μάλης. ἀπὸ δὲ Πελοποννήσου Φεῖδωνος τοῦ Ἀργείων τυράννου παῖς Λεωκίδης, Φεῖδωνος δὲ τοῦ τὰ μέτρα ποιήσαντος Πελοποννησίοισι καὶ ὑβρίσαντος μέγιστα δὴ Ἑλλήνων ἀπάντων, ὃς ἐξαναστήσας τοὺς Ἠλείων ἀγωνοθέτας αὐτὸς τὸν ἐν Ὀλυμπίῃ ἀγῶνα ἔθηκε· τούτου τε δὴ παῖς, καὶ Ἀμίαντος Ἀνακτοῦρον Ἀρχὰς ἐκ Τραπεζοῦντος, καὶ Ἀζῆν ἐκ Παίον πόλιος Λαφάνης Ἐνφορίωνος τοῦ δεξαμένου τε, ὡς λόγος ἐν Ἀρχαδίῃ λέγεται, τοὺς Διοσκόρουσ ἀϊκίοισι καὶ ἀπὸ τούτου ξεινοδοκίοντος πάντας ἀνθρώπους, καὶ Ἠλείος Ὀνομαστός Ἀγαίον.

οὔτοι μὲν δὴ ἐξ αὐτῆς Πελοποννήσου ἦλθον, ἐκ δὲ Ἀθηρέων ἀπικουμένου, καὶ ἄλλος Ἱπποκλείδης Τισάνδρου, πλούτῳ καὶ εἰδεὶ προφέρων Ἀθηναίων. ἀπὸ δὲ Ἐρετριῆς ἀνθείσης τοῦτον τὸν χρόνον Ἀνσανίης· οὗτος δὲ ἀπ' Ἐββοίης μούνος. ἐκ δὲ Θεσσαλίας ἦλθε τῶν Σιοπαδέων Διακτορίδης Κρανώνιος, ἐκ δὲ Μολοσσῶν Ἄλκων.

128 τοσοῦτοι μὲν ἐγένοντο οἱ μνηστήρες· ἀπικουμένων δὲ τούτων ἐς τὴν προειρημένην ἡμέραν, ὁ Κλεισθένης πρῶτα μὲν τὰς πάτρας τε αὐτῶν ἀνετύθετο καὶ γένος ἐκάστου, μετὰ δὲ κατέχων ἐπιαντὸν διεπειράτο αὐτῶν τῆς τε ἀνδραγαθίας καὶ τῆς ὀργῆς καὶ παιδευσίος τε καὶ τρόπου, καὶ ἐνὶ ἐκάστῳ ἴων ἐς συνουσίην καὶ συνάπασιν· καὶ ἐς γυμνασίᾳ τε ἐξαγινέων ὅσοι ἦσαν αὐτῶν νεώτεροι, καὶ τὸ μέγιστον, ἐν τῇ συνεστοῖ διεπειράτο· ὅσον γὰρ κατεῖχε χρόνον αὐτούς, τοῦτον πάντα ἐποίησε καὶ ἅμα ἐξείνιξε μεγαλοπρεπέως. καὶ δὴ καὶ μάλιστα τῶν μνηστήρων ἠρέσκοντο οἱ ἀπ' Ἀθηρέων ἀπικουμένοι, καὶ τούτων μᾶλλον Ἱπποκλείδης ὁ Τισάνδρου καὶ κατ' ἀνδραγαθίην ἐκρίνετο, καὶ οὗ τὸ ἀνεκαθεῖν τοῖσι ἐν Κορίνθῳ

129 Κινυελίδῃσι ἦν προσήμων. ὡς δὲ ἡ κυρία ἐγένετο τῶν ἡμερέων τῆς τε κατακλίσιος τοῦ γάμου καὶ ἐφάσιος αὐτοῦ Κλεισθέους, τὸν χρόνον ἐκ πάντων, θύσας βοῦς ἑκατὸν ὁ Κλεισθένης ἐδώκε αὐτούς τε τοὺς μνηστῆρας καὶ Σικωνίους πάντας. ὡς δὲ ἀπὸ δείπνου ἐγένοντο, οἱ μνηστήρες ἔριν εἶχον ἀμφὶ τε μουσικῇ καὶ τῷ λεγομένῳ ἐς τὸ μέσον. προϊούσης δὲ τῆς πόσιος κατέχων πολλὸν τοὺς ἄλλους ὁ Ἱπποκλείδης ἐκέλευσέ οἱ τὸν ἀθλητὴν ἀθλῆσαι ἐμμελεῖν, πειθόμενον δὲ τοῦ ἀθλητῆος ὀρχήσατο. καὶ κως ἐνωτῷ μὲν ἀρεστώς ὀρχεέτο, ὁ Κλεισθένης δὲ ὁρῶν ὅλον τὸ πρῆγμα ὑπώπτενε. μετὰ δὲ ἐπισχὼν ὁ Ἱπποκλείδης χρόνον ἐκέλευσέ οἱ τινα τραπέζαν ἐσενεῖλαι, ἐσελθούσης δὲ τῆς τραπέζης πρῶτα μὲν ἐπ' αὐτῆς ὀρχήσατο Ἀκωνικά σχήματα, μετὰ δὲ ἄλλα Ἀττικά, τὸ τρίτον δὲ τὴν κεφαλὴν ἐρείσας ἐπὶ τὴν τραπέζαν τοῖσι σκέλεσι ἐχειρονομῆσε. Κλεισθένης δὲ τὰ μὲν πρῶτα καὶ τὰ δευτέρα ὀρχεομένον, ἀποστύγων γαμβρὸν ἂν οἱ ἔτι γενέσθαι Ἱπποκλείδεια διὰ τὴν τε ὀρχῆσιν καὶ τὴν ἀναιδείην, κατεῖχε ἐνωτὸν, οὐ βουλόμενος ἐραγῆραι ἐς αὐτόν· ὡς δὲ εἶδε τοῖσι σκέλεσι χειρονομῆσαντα, οὐκέτι κατέχειν

δυνάμενος εἶπε “ὦ παῖ Τισάνδρου, ἀπορχήσαό γε μὲν τὸν γάμον.” ὁ δὲ Ἱπποκλείδης ὑπολαβὼν εἶπε “οὐ φροντὶς Ἱπποκλείδῃ.” ἀπὸ 130 τούτου μὲν τοῦτο ὀνομάζεται, Κλεισθένης δὲ σιγῆν ποιησάμενος ἔλεξε ἐς μέσον τάδε· “ἄνδρες παιδὸς τῆς ἐμῆς μνηστήρες, ἐγὼ καὶ πάντας ὑμέας ἐπαινέω, καὶ πᾶσι ὑμῖν, εἰ οἶόν τε εἴη, χαρίζοιμην ἂν, μὴ ἓνα ὑμέων ἐξάιρετον ἀποκρίων μήτε τοὺς λοιποὺς ἀποδομιάζων. ἀλλ' οὐ γὰρ οἶά τέ ἐστι μῆς πέρι παρθένον βουλευόντα πᾶσι κατὰ νόον ποιεῖν, τοῖσι μὲν ὑμέων ἀπελανομένοισι τοῦδε τοῦ γάμου τάλαντον ἀργυρίου ἐκάστῳ δωρεὴν δίδωμι, τῆς ἀξιώσιος εἵνεκα τῆς ἐξ ἐμεῦ γῆμαι καὶ τῆς ἐξ οἴκου ἀποδημίας, τῷ δὲ Ἄλκμεινος Μεγακλείῃ ἐγγυῶ παῖδα τὴν ἐμὴν Ἀγαρίστην νόμοισι τοῖσι Ἀθηναίων.” φαιμένον δὲ ἐγγυᾶσθαι Μεγακλέος ἐκεκρότω ὁ γάμος Κλεισθέει.

Ἀμφὶ μὲν χρόσι τῶν μνηστήρων τσαῦτα ἐγένετο, καὶ οὕτω 131 Ἄλκμειονίδαι ἐβώσθησαν ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα. τούτων δὲ συνοικισάντων γίνεται Κλεισθένης τε ὁ τὰς φυλὰς καὶ τὴν δημοκρατίην Ἀθηναίοισι καταστήσας, ἔχων τὸ ὄνομα ἀπὸ τοῦ μητροπάτορος τοῦ Σικωνίου· οὗτος τε δὴ γίνεται Μεγακλείῃ καὶ Ἱπποκράτης, ἐκ δὲ Ἱπποκράτους Μεγακλέης τε ἄλλος καὶ Ἀγαρίστη ἄλλη, ἀπὸ τῆς Κλεισθέους Ἀγαρίστης ἔχουσα τὸ ὄνομα, ἢ συνοικήσασά τε Ξανθίππῳ τῷ Ἀρίφρονος καὶ ἔχωνος εἶδε ὄψιν ἐν τῷ ὕπνῳ, ἐδόκεε δὲ λέοντα τεκεῖν· καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας τίκει Περικλέα Ξανθίππῳ.

Μετὰ δὲ τὸ ἐν Μαραθῶνι τῷμα γενόμενον Μιλτιάδης, καὶ 132 πρότερον εὐδοκίμων παρὰ Ἀθηναίοισι, τότε μᾶλλον αἴξετο. αἰτήσας δὲ νέας ἐβδομήζοντα καὶ στρατιὴν τε καὶ χρήματα Ἀθηναίους, οὐ φράσας σφιν ἐπ' ἦν ἐπιστρατεύσεται χώραν, ἀλλὰ φὰς αὐτοὺς καταπλουτιεῖν, ἦν οἱ ἔπονται· ἐπὶ γὰρ χώραν τοιαύτην δὴ τινα ἄξειν, ὅθεν χρυσὸν εὐπετέως ἀφθονον οἴσονται· λέγων τοιαῦτα αἴτε τὰς νέας. Ἀθηναῖοι δὲ τούτοισι ἐπαερθέντες ἔδρασαν. παρα- 133 λαβὼν δὲ ὁ Μιλτιάδης τὴν στρατιὴν ἔπλεε ἐπὶ Πάρον, πρόφασιν ἔχων, ὡς οἱ Πάριοι ἐπύρξαν πρότεροι στρατευόμενοι τριήρεϊ ἐς Μαραθῶνα ἅμα τῷ Πέρσῃ. τοῦτο μὲν δὴ πρόσχημα λόγου ἦν, ἀτὰρ τινα καὶ ἔγκοτον εἶχε τοῖσι Πάριοισι διὰ Ἀνσαγόρεα τὸν Τισίω, ἐόντα γένος Πάριον, διαβαλόντα μιν πρὸς Ὑδάφρεα τὸν

Πέρσῃν. ἀπικόμενος δὲ ἐς τὴν ἔπλεε ὁ Μιλτιάδης τῇ στρατιῇ, ἐπολιόρχεε Παρίους κατειλημένους ἐντὸς τείχεος, καὶ ἐσπέμπων κήρυκα αἴτεε ἑκατὸν τάλαντα, φάς, ἦν μὴ οἱ δῶσι, οὐκ ἀπαραστήσειν τὴν στρατιάν, πρὶν ἢ ἐξέλῃ σφέας. οἱ δὲ Πάριοι, ὅπως μὲν τι δώσουσι Μιλτιάδῃ [ἀργυρίου], οὐδὲ διανοεῖντο, οἱ δὲ, ὅπως διαφυλάξουσι τὴν πόλιν, τοῦτο ἐμηχανῶντο, ἄλλα τε ἐπιφραζόμενοι, καὶ τῇ μάλιστα ἔσχε ἑκάστοτε ἐπίμαχον τοῦ τείχεος, τοῦτο ἔμα
 134 νηκτὶ ἐξηλείφετο διπλήσιον τοῦ ἀρχαίου. ἐς μὲν δὴ τοσοῦτο τοῦ λόγον οἱ πάντες Ἕλληρες λέγουσι, τὸ ἐνθεῦτεν δὲ αὐτοὶ Πάριοι γενέσθαι ὧδε λέγουσι· Μιλτιάδῃ ἀπορέοντι ἐλθεῖν ἐς λόγους αἰχμάλωτον γυναῖκα, εἶδον μὲν Παρίην γένος, οἴνομα δὲ οἱ εἶναι Τιμοῦν, εἶναι δὲ ὑποζάκορον τῶν χθονίων θεῶν· ταύτην ἐλθοῦσαν ἐς ὄψιν Μιλτιάδῃ συμβουλευῆσαι, εἰ περὶ πολλοῦ ποιεῖται Πάρον ελεῖν, τὰ ἐν αὐτῇ ὑποθῆται, ταῦτα ποιεῖν. μετὰ δὲ τὴν μὲν ὑποθέσθαι, τὸν δὲ ἀπικόμενον ἐπὶ τὸν κολωνὸν τὸν πρὸ τῆς πόλιος ἐόντα, (τὸ) ἔρχος θεομοφόρον Διμήτρος ὑπερθορεῖν, οὐ δυνάμενον τὰς θύρας ἀνοῖξαι, ὑπερθορόντα δὲ λέναι ἐπὶ τὸ μέγαρον, ὃ τι δὴ ποιήσονται ἐντὸς, εἴτε κινήσουσά τι τῶν ἀκινήτων, εἴτε ὃ τι δὴ κοίτε προΐξοντα· πρὸς τῆσι θύρῃσι τε γενέσθαι, καὶ πρόκατε φρίκης αὐτὸν ὑπελθοῦσης ὀπίσω τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἰεσθαι, καταθρόσκοντα δὲ τὴν αἵμασίν τὸν μηρὸν σπασθῆναι· οἱ δὲ αὐτὸν τὸ
 135 γόνυ προσπταῖσαι λέγουσι. Μιλτιάδης μὲν νῦν φλαύριος ἔχων ἀπέπλεε ὀπίσω, οὔτε χρήματα Ἀθηναίοισι ἔχων οὔτε Πάρον προσκτισάμενος, ἀλλὰ πολιορκήσας τε ἕξ καὶ εἴκοσι ἡμέρας καὶ δηλώσας τὴν νῆσον. Πάριοι δὲ πνθόμενοι, ὡς ἢ ὑποζάκορος τῶν θεῶν Τιμὸν Μιλτιάδῃ κατηγορήσατο, βουλόμενοί μιν ἀπὸ τούτων τιμωρήσασθαι, θεοπρόπους πέμπουσι ἐς Δελφούς, ὧς σφεας ἰσχυρή τῆς πολιορκίης ἔσχε· ἐπεμpton δὲ ἐπειρησομένους, εἰ καταχρήσονται τὴν ὑποζάκορον τῶν θεῶν, ὡς ἐξηγησαμένην τοῖσι ἐχθροῖσι τῆς πατρίδος ἄλωσιν, καὶ τὰ ἐς ἔρσενά γόνον ἄρρητα ἰρὰ ἐκφῆρασαν Μιλτιάδῃ. ἢ δὲ Πνθίη οὐκ ἔα, φάσα οὐ Τιμοῦν εἶναι τὴν αἰτίαν τούτων, ἀλλὰ δεῖν γὰρ Μιλτιάδεα τελεντῶν μὴ εἶ, φανῆραί οἱ τῶν
 136 κακῶν κατηγορούμενα. Παρίοισι μὲν δὴ ταῦτα ἢ Πνθίη ἔχρησε· Ἀθηναῖοι δὲ ἐκ Πάρον Μιλτιάδεα ἀπονοστήσαντα ἔσχον ἐν σπό-

μασι, οἱ τε ἄλλοι καὶ μάλιστα Ξάνθιππος ὁ Ἀρίφρονος, ὃς θανάτου ὑπαγαγὼν ἐπὶ τὸν δῆμον Μιλτιάδεα ἐδίωκε τῆς Ἀθηναίων ἀπάτης εἵνεκεν. Μιλτιάδης δὲ, αὐτὸς μὲν παρεῶν, οὐκ ἀπελογέετο (ἦν γὰρ ἀδύνατος, ὥστε σητομένου τοῦ μηροῦ)· προκειμένου δὲ αὐτοῦ ἐν κλίνῃ ὑπεραπελογέοντο οἱ φίλοι, τῆς μάχης τε τῆς ἐν Μαραθῶνι γενομένης πολλὰ ἐπιμνησμένοι καὶ τὴν Ἀἴμων αἴρουν, ὡς ἐλὼν Ἀἴμων ἑσπεύμενος τοὺς Πελασγοὺς παρέδωκε Ἀθηναίοισι. προσγενομένου δὲ τοῦ δήμου αὐτῷ κατὰ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ θανάτου, ζημιώσαντος δὲ κατὰ τὴν ἀδικίαν πενήκοντα τάλαντοισι, Μιλτιάδης μὲν μετὰ ταῦτα, σφρακίλισαντος τοῦ μηροῦ καὶ σαπέτος, τελεντῆ, τὰ δὲ πενήκοντα τάλαντα ἐξέτισε ὁ παῖς αὐτοῦ Κίμων.
 Ἀἴμων δὲ Μιλτιάδης ὁ Κίμωνος ὧδε ἔσχε. Πελασγοί, ἐπειτε 137
 ἐκ τῆς Ἀττικῆς ὑπὸ Ἀθηναίων ἐξεβλήθησαν, εἴτε ὦν δὴ δικαίως εἴτε ἀδίκως· τοῦτο γὰρ οὐκ ἔχω φράσαι, πλὴν τὰ λεγόμενα, ὅτι Ἐκαταῖος μὲν ὁ Ἠγησάνδρου ἔφησε ἐν τοῖσι λόγοισι λέγων ἀδίκως· ἐπειτε γὰρ ἰδεῖν τοὺς Ἀθηναίους τὴν χώραν, τὴν σφισι αὐτοῖσι ὑπὸ τὸν Ὑμησσὸν εἶδον ἔδοσαν οἰκῆσαι, μισθὸν τοῦ τείχεος τοῦ περὶ τὴν ἀκρόπολιν κοίτε ἐληλαμένου, ταύτην ὡς ἰδεῖν ἐξεργασμένην εἶ, τὴν πρότερον εἶναι κακὴν τε καὶ τοῦ μηδεὸς ἀξίην, λαβεῖν φθόρον τε καὶ ἡμερον τῆς γῆς, καὶ οὕτω ἐξελαύνειν αὐτοὺς οὐδεμίαν ἄλλην πρόφρασιν προῖσχομένους. ὡς δὲ Ἀθηναῖοι λέγουσι, δικαίως ἐξελάσαι. κατοικημένους γὰρ τοὺς Πελασγοὺς ὑπὸ τῷ Ὑμησσῷ, ἐνθεῦτεν ὀρωμένους ἀδικεῖν τάδε. φοιτῶν γὰρ αἰεὶ τὰς σφετέρας θυγατέρας ἐπ' ἕδωρ ἐπὶ τὴν Ἐρνεάκροννον· οὐ γὰρ εἶναι τοῦτον τὸν χρόνον σφισι κω οὐδὲ τοῖσι ἄλλοισι Ἕλλησι οἰκέτας· ὅπως δὲ ἔλθοιεν αὐταί, τοὺς Πελασγοὺς ἐπὶ ἔβριός τε καὶ ὀλιγορίας βιάσθαι σφέας. καὶ ταῦτα μέντοι σφι οὐκ ἀποχρῶν ποιεῖν, ἀλλὰ τέλος καὶ ἐπιβουλεύοντας ἐπιχειρήσειν φανῆραι ἐπ' αὐτοφώρῳ. ἐωντοὺς δὲ γενέσθαι τοσοῦτῳ ἐκείνων ἄνδρας ἀμείνονας, ὅσῳ, παρεῶν αὐτοῖσι ἀποκτείναι τοὺς Πελασγοὺς, ἐπεὶ σφεας ἔλαβον ἐπιβουλεύοντας, οὐκ ἐθέλησαν, ἀλλὰ σφι προειπεῖν ἐκ τῆς γῆς ἐξίεναι. τοὺς δὲ οὕτω δὴ ἐκχωρήσαντας ἄλλα τε σχεῖν χωρία καὶ δὴ καὶ Ἀἴμων. ἐκεῖνα μὲν δὴ Ἐκαταῖος ἔλεξε, ταῦτα δὲ Ἀθηναῖοι λέγουσι. οἱ δὲ Πελασγοὶ οὕτοι 138 Ἀἴμων τότε νεμόμενοι καὶ βουλόμενοι τοὺς Ἀθηναίους τιμωρή-

σασθαι, εἰ τε ἐξελιστάμενοι τὰς Ἀθηναίων δοτὰς, πεντηκοντέρους κτησάμενοι ἐλόγησαν Ἀρτέμιδι ἐν Βοαιῶν ἀγούσας δοτὴν τὰς τῶν Ἀθηναίων γυναῖκας, ἐνθεῦτεν δὲ ἀρπάσαντες τούτων πολλὰς οἰχοῦντο ἀποπλέοντες, καὶ σφείας ἐς Αἴμωνα ἀγαγόντες παλλακὰς εἶχον. ὡς δὲ τέκνα ἐγένετο ταύταις ταῖς γυναῖξιν, γλῶσσάν τε τὴν Ἀττικὴν καὶ τρόπους τοὺς Ἀθηναίων ἐδίδασκον τοὺς παῖδας. οἳ δὲ οὔτε συμμίσθασθαι τοῖσι ἐκ τῶν Πελασγίδων γυναικῶν παισὶ ἤθελον, εἴ τε τύπτοιτό τις αὐτῶν ὑπ' ἐκείνων τινός, ἐβοήθειν τε πάντες καὶ ἐτιμώρουσεν ἀλλήλοισι· καὶ δὴ καὶ ἄρχειν τε τῶν παίδων οἳ παῖδες ἐδικαίευν καὶ πολλὸν ἐπεζώτερον. μαθόντες δὲ ταῦτα οἱ Πελασγοὶ ἐωντοῖσι λόγους ἐδίδουσαν· καὶ σφι βουλευομένοισι δεινὸν τι ἐσέδυνε, εἰ δὴ διαγινώσκοιεν σφίσι τε βοήθειν οἳ παῖδες πρὸς τῶν κορυθιδέων γυναικῶν τοὺς παῖδας, καὶ τούτων αὐτίκα ἄρχειν πειρώσατο, τί δὴ ἀνδρωθέντες δῆθεν ποιήσοισι. ἐνθαῦτα ἔδοξέ σφι κτείνειν τοὺς παῖδας τοὺς ἐκ τῶν Ἀττικῶν γυναικῶν. ποιῆσαι δὴ ταῦτα, προσπολλύουσι δὲ σφείων καὶ τὰς μητέρας. ἀπὸ τούτου δὲ τοῦ ἔργου καὶ τοῦ προτέρου τούτων, τὸ ἐργάσαντο αἱ γυναῖκες, τοὺς ἕμα θόαντι ἄνδρας σφετέρους ἀποκτείνασαι, νερόμισται ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα τὰ σχέτλια ἔργα πάντα

139 *Ἀθήμια καλέεσθαι.* ἀποκτείνασι δὲ τοῖσι Πελασγοῖσι τοὺς σφετέρους παῖδας τε καὶ γυναῖκας οὔτε γῆ καρπὸν ἔφερε, οὔτε γυναικὲς τε καὶ ποιῆσαι ὁμοίως ἔτικτον καὶ πρὸ τοῦ. πιεζόμενοι δὲ λιμῶ καὶ ἀπαιδίῃ ἐς Δελφοὺς ἔπεμπον, λύσιν τινὰ αἰτησόμενοι τῶν παρεόντων κακῶν. ἡ δὲ Πυθίη σφείας ἐκέλευε Ἀθηναίοισι δίκας δίδόναι ταύτας, τὰς ἂν αὐτοὶ Ἀθηναῖοι δικάσωσι. ἤλθον τε δὴ ἐς τὰς Ἀθήνας οἱ Πελασγοί, καὶ δίκας ἐπαγγέλλοντο [βουλόμενοι δίδοναι] παντὸς τοῦ ἀδικήματος. Ἀθηναῖοι δὲ ἐν τῷ πρυτανίῳ κλίνῃ σιτώσαντες ὡς εἶχον κάλλιστα, καὶ τράπεζαν ἐπιπλήρην ἀγαθῶν πάντων παραθέντες, ἐκέλευον τοὺς Πελασγοὺς τὴν χώραν σφίσι παραδίδοναι οὕτω ἔχουσαν. οἳ δὲ Πελασγοὶ ὑπολαβόντες εἶπαν "ἐπεὶ βροχὴ ἀνέμῳ αὐτημερὸν νῆς ἐξανύσῃ ἐκ τῆς θυετέρας ἐς τὴν ἡμετέραν, τότε παραδώσομεν," ἐπιστάμενοι τοῦτο εἶναι ἀδύνατον γενέσθαι· ἡ γὰρ Ἀττικὴ πρὸς νότον κέεται πολλὸν τῆς

140 *Ἀθήμων.* τότε μὲν τσαῦτα· εἴεσι δὲ κάττα πολλοῖσι ἕστερον τού-

των, ὡς ἡ Χερσονήσος ἢ ἐν Ἑλλησπόντῳ ἐγένετο ὑπ' Ἀθηναίοισι, Μιλτιάδης ὁ Κίμωνος, ἐτρησιέων ἀνέμων κατεστηγῶτων, νῆι κατανώσας ἐξ Ἐλαιούντος τοῦ ἐν Χερσονήσῳ ἐς Αἴμωνα προηγόρευε ἐξίνα ἐκ τῆς νήσου τοῖσι Πελασγοῖσι, ἀναμινθήσκων σφείας τὸ χρηστήριον, τὸ οὐδαμὰ ἤλπισαν σφίσι Πελασγοὶ ἐπιτελέεσθαι. Ἡφαιστιέες μὲν νῆν ἐπέειθοντο, Μυριναῖοι δὲ, οὐ σιγγνωσκόμενοι εἶναι τὴν Χερσονήσον Ἀττικὴν, ἐπολιορκέοντο, ἐς δὲ καὶ αὐτοὶ παρέστησαν. οὕτω δὴ τὴν Αἴμωνα ἔσχον Ἀθηναῖοι τε καὶ Μιλτιάδης.

139
6